

JAARVERSLAG EN JAARREKENING 2021

Vastgesteld door de
gemeenteraad van
de gemeente Westland
op 30 juni 2022

JAARSTUKKEN 2021

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	3
2. Financiële hoofdlijnen	7
3. Leeswijzer	14
4. Programma's	16
4.1 Veiligheid.....	17
4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	23
4.3 Economie.....	28
4.4 Onderwijs.....	34
4.5 Sport, cultuur en recreatie	40
4.6 Sociaal domein	46
4.7 Volksgezondheid en milieu.....	60
4.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	66
4.9 Bestuur en ondersteuning	75
4.10 Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen	80
5. Paragrafen	91
5.1 Lokale heffingen	92
5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	104
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	112
5.4 Financiering	119
5.5 Bedrijfsvoering	126
5.6 Verbonden partijen.....	134
5.7 Grondbeleid	154
6. investeringen	159
7. Jaarrekening	169
7.1 Balans	170
7.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	172
7.3 Toelichtingen	173
7.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	173
7.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2021	179
7.3.3 Publicatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	205
7.4 Bijlage verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa).....	206
7.5 Bijlage overzicht incidentele baten en lasten	211
7.6 Bijlage gerealiseerde baten en lasten per taakveld.....	216
7.7 Bijlage Rapportage begrotingsrechtmatigheid	217
7.8 Bijlage Rapportage Interbestuurlijk toezicht.....	218

GEMEENTE WESTLAND

Jaarverslag 2021

1. VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken van de gemeente Westland over het jaar 2021. De jaarstukken bestaan uit de aanbiedingsnota, het jaarverslag en de jaarrekening. Deze vormen het sluitstuk van de budgetcyclus voor het boekjaar 2021. Het college legt hiermee verantwoording af over het gevoerde beleid en het financiële beheer over het dienstjaar 2021. De raad wordt met deze stukken in staat gesteld om zijn controlerende taak uit te oefenen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 3 treft u een leeswijzer voor deze jaarstukken aan. Hierin wordt de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) geschetst.

Het jaar 2021 in vogelvlucht

Het jaar 2021 is in meerdere opzichten een bijzonder geweest. Corona heeft geleid tot belangrijke beleidsintensiveringen in het sociaal domein en de economische sector. Veel aandacht is uitgegaan naar zorgcontinuïteit voor onze inwoners en bedrijfscontinuïteit van onze Westlandse ondernemers.

Er is het afgelopen jaar veel gevraagd van de veerkracht van inwoners, bedrijven en instellingen. En ook van het bestuur en de organisatie. Uw raad heeft bij de actualisatie van de begroting, de Prorap en de slotwijziging op een aantal punten bijgestuurd om in te spelen op de bijzondere omstandigheden die zich voordeden. Het uiteindelijk financieel nettoresultaat van de jaarrekening 2021 laat een positief saldo zien.

Een bijzonder jaar waarin veel is gerealiseerd en in gang gezet.

Op het gebied van veiligheid zijn voortvarend stappen gezet in samenhangende aanpak van ondermijnende criminaliteit.

De voorgenomen intensivering van beleid op veilig uitgaan zag er wederom totaal anders uit dan voorzien. Geen of nauwelijks evenementen, maar wel de noodzaak van een strak gecoördineerde en wijkgerichte aanpak en uitvoering van de jaarwisseling. De gecoördineerde aanpak tussen gemeente, politie en jongerenwerk, waarbij repressie en preventie in onderlinge samenhang zijn toegepast, heeft effect gehad op de overlastmeldingen. Het programma Weerbare Sierteeltsector is in 2021 in een nieuwe fase gekomen: alle betrokken partijen blijven zich ook de komende jaren structureel inzetten. En aan het Integraal interventieteam voor de aanpak van Ondernijning is vormgegeven.

In het Sociale Domein hebben we ons in het afgelopen jaar gericht op de transformatie zoals beschreven in het sociaal beleidskader 'Kernachtig Sociaal' op zoek naar een optimale balans tussen: doen wat nodig is voor de meest kwetsbaren, en een halt toeroepen aan de stijgende kosten. In 2021 heeft de gemeenteraad de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2022-2026 en de Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2026 vastgesteld. Hierin zijn gezamenlijke kaders bepaald voor de regionale samenwerking met aandacht voor inwoners in kwetsbare omstandigheden. We hebben ons verder ingezet voor een verbetering van de financiële zelfredzaamheid van inwoners door de inzet van "Moedige Dialoog Westland".

De (mogelijk) gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire zijn inmiddels bij ons in beeld. Zij hebben allemaal een aanbod gekregen ter ondersteuning. De ondersteuning gebeurt in samenwerking met SKT Westland. Daar waar nodig zijn schulden bij de gemeente kwijtgescholden. In deze onzekere tijd waarin nog velen werden getroffen door het virus hebben we ons gericht op het garanderen van de zorgcontinuïteit voor onze inwoners en de bedrijfscontinuïteit van de Westlandse ondernemers. Veel aandacht ging uit naar de inkomensondersteunende regelingen, zodat inwoners die getroffen werden door de coronamaatregelen, niet onder het sociaal minimum terecht kwamen. Voor zelfstandig ondernemers is de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers), die in 2020 startte, voortgezet tot 1 oktober 2021. Daarnaast konden inwoners een beroep doen op de BBZ (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) met soepelere toegangscriteria. De TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) werd opgezet en bood van maart tot en met september 2021 ondersteuning bij woonkosten.

Er is en wordt hard gewerkt om tegemoet te komen aan de toenemende ruimtebehoefte bij primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang als gevolg van de verwachte groei van het aantal kinderen in Westland.

Om de brede talentontwikkeling van Westlandse jongeren te stimuleren hebben wij de samenwerking tussen primair en voortgezet onderwijs, kinderopvang, Westland Cultuurweb, Bibliotheek Westland en Westland Natuur- en Techniekweb geactiveerd en gefaciliteerd.

Samen met de onderwijs- en kinderopvangpartners zijn acties geformuleerd voor het beperken van de onderwijsachterstanden gerelateerd aan COVID-19.

We vinden voldoende beschikbaar aanbod volwasseneneducatie met passende ondersteuning voor laaggeletterden van groot belang. Daarom is in samenwerking met de gemeenten in de arbeidsmarktregio Haaglanden een regionaal plan van aanpak bestrijding laaggeletterdheid opgesteld. Dit plan is in samenwerking met de Westlandse taalhuispartners uitgewerkt in een convenant en uitvoeringsprogramma.

Ook dreigende terugval en stilstand in de cultuur- de sport- en de sociaal culturele sector als gevolg van de beperkende Corona- maatregelen vroeg om passende gemeentelijke acties. Openstellen van subsidieregelingen voor sport- en sociaal-culturele organisaties hebben zeker geholpen. Maar de langdurig opgelegde bewegingsbeperkingen hebben zowel in het maatschappelijk leven als in de economische sector sporen nagelaten. Om daar nieuwe energie aan te geven is samen met betrokken inwoners de Westlanders Brigade gestart. Verder heeft het college een bijdrage gegeven aan de online winkelstraat.

De sport- en cultuurvoorzieningen hebben dit jaar onze onverdeelde aandacht gehad. De kwaliteit en toekomstbestendigheid van sportparken en zwembaden is versterkt: zo zijn voorbereidingen getroffen voor de modernisering van openluchtzwembad De Waterman, de renovatie van zwembad De Hoge Bomen en de planvorming voor de capaciteitsuitbreiding van sportpark de Zweth in de Lier. Nieuwbouwmogelijkheden voor het Westlandtheater zijn verder onderzocht en vormen een onderdeel van de uitwerking van de ontwikkelingsvisie Verdilaan.

Westland kent unieke recreatiemogelijkheden en er is ruimte voor rust en ontspanning. Naast de routes voor fietsers, ruiters, vaarrecreanten en skaters, beschikt Westland over een kilometerslang familiestrand. De groen/blauwe hoofdstructuur en de verbindingen ernaar toe zijn versterkt, mede in afstemming met het Nationaal Park Hollandse Duinen. De aanleg van de minibossen en het tiny forest in Maasdijk zijn daar goede voorbeelden van.

Bij de ruimtelijke inrichting is er steeds meer oog voor de landschappelijke waarde van ons erfgoed en kunstobjecten. Dit leidt tot meer zichtbaarheid van cultuurhistorisch erfgoed. Voorbeelden hiervan zijn de renovatie van het eerste deel van de Fruitmuur en de realisatie van de nieuwe website op het gebied van het Westlands historisch erfgoed.

Ook het Ruimtelijk domein toont belangrijke progressie. Op de rand van 2020 is door uw Raad de Omgevingsvisie vastgesteld. Het uitgangspunt van de Omgevingsvisie is het behouden en het versterken van het karakter van Westland. We blijven zoeken naar een balans tussen wonen, economie, groen en voorzieningen. De verschillende functies zoals wonen, werken en recreëren hebben ruimte nodig, maar de ruimte in het Westland is schaars.

Een grote en belangrijke ontwikkeling waar het afgelopen jaar in dit verband veel aandacht, tijd en energie is gegeven is de ontwikkeling van het Floragebied. In het Floragebied komen veel ambities samen: campusontwikkeling rondom het World Horti Center, woningbouw voor doelgroepen, mobiliteit met mogelijkheden voor het aanleggen van hoogwaardige openbare vervoersverbindingen (zoals een lightrailverbinding), groenstructuren en duurzaamheidsaspecten waarbij ook het glasareaal en de ontwikkeling van agrologistiek een rol spelen.

In de zomer 2021 heeft de raad het ontwikkelperspectief Floragebied unaniem vastgesteld en vervolgens zijn we gestart met het verder uitwerken hiervan in een Masterplan, dat naar verwachting eind 2022 is afgerond.

Belangrijke ontwikkelingen in het Ruimtelijk Domein worden gestuurd vanuit de behoefte aan woningbouw. De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Daarmee is het behouden en versterken van het Westlandse karakter een uitdaging. Vanwege deze omstandigheden zitten we niet stil en spelen we in op de ontwikkelingen. Voor wonen ligt onze focus op realisatie met als uitgangspunten het versterken en ontwikkelen van de leefbaarheid en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. In 2021 hebben we stappen gezet door onder meer de gemeentelijke cofinanciering voor het bouwen van circa 360 betaalbare en sociale woningen in het project Waelpolder, het realiseren van 14 flexwoningen in het oude ISW-gebouw aan de Madeweg in Monster en het verlenen van de vergunning voor huisvesting arbeidsmigranten aan de Oostbuurtseweg in De Lier.

Op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit hebben we flink ingezet op het verbeteren van de auto-, logistieke-, OV- en fietsnetwerken, waarmee de maatschappelijke en economische ontwikkeling van Westland de ruimte krijgt. Met een stevige lobby en in samenwerking met het Rijk, Provincie Zuid-Holland, Metropoolregio Rotterdam Den-Haag en gemeente Den Haag gebeurt dit onder meer in de gebiedsuitwerking Greenport 3.0. De gebiedsvisie leidt tot een mix van maatregelen die samen met de regionale partners op termijn gerealiseerd gaan worden.

Er is gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor de reconstructie van de Wippolderlaan, Lozerlaan-Erasmusweg. Ook de voorbereiding voor de realisatie van het metropolitane fietspad Naaldwijk - Maassluis-Vlaardingen-Schiedam-Rotterdam is gestart. De Oostelijke Randweg om De Lier en de verbindingsweg tussen Maasdijk en Honderdland zijn aangelegd.

In het laatste kwartaal kondigde zich het vraagstuk van de gasprijzen aan als nieuwe economische puzzel. Zeer in het bijzonder voor de Westlandse tuinbouwsector.

Door nauw samen te werken met bedrijven bleven we in het afgelopen jaar als gemeentebestuur goed op de hoogte van ontwikkelingen op economisch gebied en konden we waar nodig ondersteunen in de lobby van de glastuinbouw. Deze sector heeft een uitermate lastig jaar achter de rug en een veel beter perspectief lijkt nog niet in zicht. Waar de tuinders een jaar eerder zo goed waren teruggeveerd van de Coronagevolgen werden ze in 2021 als gevolg van de snel oplopende gasprijzen wederom voor grote (financiële) problemen geplaagd. Een zorgelijke situatie die ook in 2022 veel aandacht zal vragen en nauw in verband staat met het volgende onderwerp

Het Westland op een verantwoorde manier doorgeven aan volgende generaties, is een belangrijk thema. Energietransitie, klimaat en duurzaamheid staan hierin centraal. Er moet veel gebeuren en ook in 2021 hebben we voortgang geboekt.

De Regionale Energie Strategie (RES) is uitgewerkt en door de raad vastgesteld. In deze strategie wordt een beeld geschetst van de opwekpotentie (duurzame energie) in deze regio.

In december 2021 heeft de raad de Warmtevisie vastgesteld. In deze visie wordt inzicht gegeven welke wijken kansrijk zijn om voor 2030 van het aardgas te halen en welke alternatieven er zijn voor deze wijken.

De klimaatstrategie, waarin de ambitie uit de omgevingsvisie is overgenomen, is vastgesteld. Hierin komen de ruimtelijke vertaling van maatregelen, risicogebieden en klimaatbewustzijn aan de orde. In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland is het uitvoeringsprogramma waterklimaatplan opgesteld.

De kwekers coöperatie 'afvalwaterzuivering Nieuwe Waterweg' werkt samen met het Hoogheemraadschap Delfland aan een collectieve oplossing voor het zuiveren van afvalwater op gewasbeschermingsmiddelen. Wij ondersteunen deze collectieve oplossing. In het kader van de verplichte afvalwaterzuivering hebben we succesvol uitstel aangevraagd voor de telers die meedoen met het genoemde collectief en we hebben besloten om een borgstelling onder voorwaarden te geven aan het Hoogheemraadschap op de investering.

Dat Corona veel tijd en aandacht heeft gevraagd is de constatering van een feit. Er is desondanks veel van de oorspronkelijke begrotingsdoelstellingen gerealiseerd. Een en ander wordt bij de inhoudelijke programma's nader toegelicht.

GEMEENTE WESTLAND

Jaarverslag 2021

2. FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Het financiële resultaat en ontwikkeling van reserves over 2021

Het financieel resultaat van het jaar 2021 is op een totaal te besteden budget van € 352 mln een overschot van € 23,7 mln. Bij prorap en slotwijziging werd nog uitgegaan van een kleiner overschot, respectievelijk 3,0 mln en 2,4 mln.

Net als voorgaand jaar werd 2021 getekend door de coronacrisis. Een wereldomvattende crisis waarvan de gevolgen in alle sectoren van het landelijk en lokaal beleid, en dus ook in de gemeentelijke programma's, hun doorwerking hebben gehad. Het gaat niet alleen om de directe financiële gevolgen voor horeca, sport- en cultuurwereld en de maatregelen die daarvoor zijn getroffen. Ook het gebruik van maatschappelijke voorzieningen is veranderd. Dit blijkt onder meer uit veranderende subsidiebehoeften. Aan het handelen van de overheid worden meer en nieuwe eisen gesteld als het gaat om veiligheid, economische en maatschappelijke zekerheden. Met name in het sociaal domein is dat een ontwikkeling die al langere tijd extra inspanningen van de gemeenten vraagt, waardoor ook tekorten optreden. Nu ook in sectoren als veiligheid en economie extra overheidsbemoediging wordt gevraagd ligt er een volgende extra opgave voor de gemeente.

Rijksmaatregelen hebben voorzien in directe extra middelen voor verschillende ondersteunende maatregelen. Maar ook indirecte effecten voor de economische sector, bijvoorbeeld op de grondstoffen- en energiemarkt zijn merkbaar. Ook waar wij als overheid opereren als opdrachtgever, zoals bij aanbestedingen. De bouwsector heeft te maken met vertragingen die wij onder meer in de uitvoering van projecten zien. Gelukkig is daar ook juist veel goed nieuws te melden.

Minder duidelijk zichtbaar maar wel van invloed op de financiële huishouding is het noodgedwongen verleggen van beleidsprioriteiten als gevolg van het maken van keuzen voor de inzet van mensen en middelen. Prioriteitstelling als gevolg van corona maar ook krapte op de arbeidsmarkt hebben geleid tot minder uitvoeringscapaciteit en achterblijven van uitgaven in programma's. Om de continuïteit te waarborgen werd en wordt – daar waar mogelijk - gebruik gemaakt van externe expertise. Overigens is krapte op de arbeidsmarkt een landelijk gegeven waar we ook in de toekomst rekening mee zullen moeten houden.

In het afgelopen jaar is continu een nieuwe balans gezocht met telkens weer de uitdaging het staande beleid en de staande uitvoeringstaken voor de inwoners van Westland op een goede manier te blijven uitvoeren, terwijl de omstandigheden aan snelle verandering onderhevig waren.

In vrijwel alle programma's heeft zich een (vaak geringe) onderuitputting voorgedaan. Deze afwijkingen per programma worden hieronder op hoofdlijnen toegelicht. In hoofdstuk 4 wordt in meer detail ingegaan op de afwijkingen per programma.

Resultaat begrotingsjaar 2021		Bedrag x €
Programma		1.000
1- Veiligheid	Totaal voor bestemming programma	268
	Onttrekking - Storting reserve	-167
	Totaal na bestemming	101
2- Verkeer, Vervoer en Waterstaat	Totaal voor bestemming programma	1.692
	Onttrekking - Storting reserve	-1.439
	Totaal na bestemming	253
3- Economie	Totaal voor bestemming programma	2.072
	Onttrekking - Storting reserve	-249
	Totaal na bestemming	1.823
4- Onderwijs	Totaal voor bestemming programma	1.251
	Onttrekking - Storting reserve	-233
	Totaal na bestemming	1.018
5- Sport, Cultuur en Recreatie	Totaal voor bestemming programma	2.749
	Onttrekking - Storting reserve	-1.661
	Totaal na bestemming	1.088
6- Sociaal Domein	Totaal voor bestemming programma	2.722
	Onttrekking - Storting reserve	-2.038
	Totaal na bestemming	684
7- Volksgezondheid en Milieu	Totaal voor bestemming programma	3.193
	Onttrekking - Storting reserve	-152
	Totaal na bestemming	3.041
8- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	Totaal voor bestemming programma	16.200
	Onttrekking - Storting reserve	-9.739
	Totaal na bestemming	6.461
9- Bestuur en Ondersteuning	Totaal voor bestemming programma	3.242
	Onttrekking - Storting reserve	-341
	Totaal na bestemming	2.901
10- Concernfinanciën en Algemene Dekkingsmiddelen	Totaal voor bestemming programma	4.755
	Onttrekking - Storting reserve	-873
	Totaal na bestemming	3.882
Totaal voor bestemming programma		38.144
Onttrekking - Storting reserve		-16.891
Totaal na bestemming		21.253
Resultaat begroting na wijzigingen		2.428
Totaal resultaat		23.681

Hieronder volgen op hoofdlijnen per programma de belangrijkste verklaringen. In de programma's zelf kunt u de volledige verklaring van de verschillen lezen.

Programma 1 Veiligheid (€ 0,10 mln. V)

Op de begroting van ruim € 10 mln. is per saldo een voordeel van € 0,1 mln. opgetreden. Het verschil ten opzichte van de begroting wordt vooral veroorzaakt door een lagere bijdrage aan de Veiligheid.

ligheidsregio Haaglanden dan geraamd, vertraging op het gebied van ondermijning door corona en een hogere dotatie aan de voorziening oninbare debiteuren vanwege het niet kunnen innen van een vordering voor een schadeverhaal.

Programma 2 Verkeer en Vervoer (€ 0,25 mln. V)

Op de begroting van € 16,8 mln. heeft zich per saldo een voordeel van € 0,25 mln. voorgedaan. Het voordeel is ontstaan door diverse oorzaken. Door de strenge winterperiode is er meer uitgegeven aan de gladheidsbestrijding. Daar tegenover is er minder uitgegeven aan de onkruidbestrijding. Door corona en personeelsmutaties zijn een aantal verkenningen van de stedenbouwkundige RO nog niet uitgevoerd. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2022 worden uitgevoerd. De geplande werkzaamheden veilingroute A20 voor Wateringen Centrum zijn doorgeschoven naar 2022.

Programma 3 Economie (€ 1,82 mln. V)

Op de begroting van € 3,6 mln. is een voordeel van € 1,82 mln. gerealiseerd. Dit wordt veroorzaakt doordat nog geen aanvragen voor Westland Agenda III zijn gehonoreerd. De organisatiestructuur van de Westland Agenda III is weliswaar in 2021 gerealiseerd maar de aanvragen die ontvangen zijn, voldoen nog niet allemaal aan onze voorwaarden. De verdere uitwerking van de initiatieven zal in 2022 tot meer gehonoreerde aanvragen leiden. Bij de economische activiteiten was het plan om een revolverend fonds in te stellen. Dit is in 2021 niet gelukt omdat dit meer overleg en onderzoek vereiste dan vooraf ingeschat. Naar verwachting zal dit in 2022 worden afgerond.

Programma 4, Onderwijs (€ 1,02 mln. V)

Op het programma onderwijs is een voordelig saldo van € 1,02 mln. opgetreden op de beschikbare begroting van € 11,12 mln.

De realisatie van de tijdelijke huisvesting van de Daltonschool is gereed maar de kosten voor de uitbreiding van de tijdelijke locatie en verlenging van de aanwezigheid daarvan volgen pas in 2022. De post Leerlingenvervoer laat een stijging van het gebruik zien ten opzichte van 2020. In 2021 is het proces rondom de lokale educatieve agenda (LEA) hervat nadat het in 2020 was opgeschort door de coronapandemie. Ook in 2021 zijn een aantal activiteiten uit deze agenda niet doorgegaan. Tot slot was de vrijval van de OAB (Onderwijs Achterstanden Beleid)-middelen over 2020 bij de jaarrekening over 2020 ten onrechte op de balans geboekt waardoor dit niet tot een voordeel leidde. Dit is in 2021 gecorrigeerd.

Programma 5, Sport, Cultuur en Recreatie (€ 1,09 mln. V)

Op de begroting van € 21,75 mln. is een bedrag van € 1,1 mln. overgebleven. De belangrijkste redenen hiervoor zijn hierna beschreven. Op het incidentele budget voor onderzoeken binnen de vastgoedportefeuille van de gemeente blijft geld over door het temporiseren van diverse initiatieven vanwege bezettingswisselingen en capaciteitstekorten.

Het beschikbaar gestelde bedrag om het erfgoedbeleid te toetsen en te actualiseren door de komst van de Omgevingswet is nog niet uitgegeven omdat de voorbereidingen meer tijd in beslag hebben genomen. Niet al het groot onderhoud is conform planning uitgevoerd, de groenplannen voor dorpscentra zijn in 2021 niet gereed gekomen, de landschapstafels voor samenwerking binnen recreatiegebieden zijn nog niet opgericht. Door corona zijn er geen evenementen geweest waarvoor normaal gesproken gemeentelijke inzet nodig is en is vertraging opgetreden in het ontwikkelen van instrumenten voor het beleid op het gebied van cultuur en erfgoed.

Programma 6, Sociaal domein (€ 0,65 mln. V)

Op dit programma doet zich per saldo een voordeel van € 0,65 mln. voor, op een totaal budget van € 76,4 mln. Het voordeel wordt vooral veroorzaakt door vertraging in enkele projecten (bijvoorbeeld bij de regiosubsidie voor ondersteuning aan kwetsbaren op de arbeidsmarkt), door het pas laat beschikbaar komen van gelden (bijvoorbeeld voor de aanpak van jeugdwerkloosheid) en overschotten op uitvoeringskosten van extra rijksregelingen (TOZO en toeslagenaffaire). In dergelijke gevallen wordt voorgesteld de middelen over te hevelen naar 2022.

Naast de voordelen zijn er ook nadelen. Deze zitten vooral op de budgetten voor jeugd en Wmo. Coronamaatregelen hebben de jeugd relatief zwaar getroffen. Over de hele linie zijn de kosten gestegen, maar vooral bij de percelen GGZ en begeleiding is sprake een significante kostenstijging. We hebben te maken met een combinatie van intensievere zorg, een hoger tarief en een lagere uitstroom. Daarnaast zien we een opvallende verschuiving naar relatief dure, intensieve jeugdzorg bij de jeugd met een licht verstandelijke beperking en een toename in het gebruik van de zeer gespecialiseerde landelijke voorzieningen (LTA). Een kleine groep kwetsbare jeugdigen leidt hier tot een relatief grote kostenverhoging. Tenslotte is in 2021 het gebruik van de lokale maatwerkvoorzieningen opvallend toegenomen, zonder daling van de regionale kosten.

Het nadeel op het budget voor WMO-dienstverlening wordt voornamelijk veroorzaakt door een forse stijging van het aantal cliënten. In 2021 is er een gemiddelde stijging van het aantal cliënten van 9% bij begeleiding en 8% bij hulp bij het huishouden.

Programma 7, Volksgezondheid en Milieu (€ 3,04 mln. V)

Op het onderdeel riolering is een voordeel ontstaan door een vertraging in projecten. De werkzaamheden worden in 2022 uitgevoerd. Ook op afval is een voordelig saldo opgetreden. Dit heeft een aantal oorzaken: de btw die mag worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing is verlaagd. Hiermee wordt de storting aan de afvalvoorziening ook verlaagd. Door latere implementatie van gescheiden PBD in de kernen (nu gepland voor 2022) is de communicatiecampagne nog niet gestart en zijn nog geen afvalcoaches ingezet. Tekorten op de grondstoffenmarkt hebben met name voor oud-papier en ijzer geleid tot hogere inkomsten dan begroot.

Op het terrein van milieubeheer is een aantal pilots voor klimaatadaptatie vertraagd vanwege beperkingen in het participatieproces door de coronamaatregelen.

Programma 8, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedeling vernieuwing (€ 6,46 mln. V)

Het voordeel op dit programma heeft verschillende oorzaken. De belangrijkste staan hieronder toelicht.

De realisatie van flexwoningen is veel lastiger dan verwacht was. De kosten (voor o.a. bouwwoonrijp maken) zijn zeer hoog, dus onderhandeling over de kostenverdeling tussen gemeente-externe partij vergt tijd.

Grondaankopen (lasten) in verband met de grondbank Westlandse Zoom zijn uitgesteld en daardoor zullen ook aannemers-, (plan-) voorbereidingskosten en sloopkosten zich pas later voordoen. In 2021 zijn er meer grote projecten (met een hoge bouwsom) afgehandeld dan begroot. Ook is de bouwsom van enkele andere projecten hoger uitgevallen dan verwacht. Als gevolg hiervan is de opbrengst omgevingsvergunning WABO hoger dan begroot.

Tot slot is de voorziening op deelnemingen naar beneden bijgesteld, hierdoor is een voordeel ontstaan.

Programma 9, Bestuur en ondersteuning (€ 2,90 mln. V)

Het voordelig saldo van € 2,9 mln. is veroorzaakt door diverse mee- en tegenvallers, waarvan de belangrijkste zijn: De rekenrente is gestegen, hierdoor hoefde minder gestort te worden in de voorziening wachtgeld en pensioenen wethouders.

Bij het opstellen van de begroting 2021 is rekening gehouden met een, deels Covid-19 gerelateerde, dip in het aantal af te geven persoonsdocumenten. De terugval in het aantal af te geven persoonsdocumenten heeft zich in mindere mate voorgedaan dan verwacht. De toename van de legesinkomsten wordt versterkt doordat het ministerie de maximaal aan de burger door te berekenen kosten heeft verhoogd. Daarnaast is het aantal naturalisaties en opties hoger dan verwacht.

Veel evenementen zijn door corona niet doorggegaan. Daardoor is er ook geen geld aan voorlichting uitgegeven, speciale uitzendingen bij de WOS, themapagina's in de krant en andere kosten die horen bij het organiseren van evenementen.

Lentiz is haar eigen huisvesting weer gaan gebruiken in ruil voor de financiering door de gemeente van de daarvoor benodigde verbouwkosten (zie Prorap 2020).

Programma 10, Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen (€ 3,88 mln. V)

Ultimo 2021 bleef de bezetting 98 Fte achter op de formatie. Een krappe arbeidsmarkt en de coronapandemie bemoeilijkten het werving- en selectieproces. Een deel van de openstaande vacatures is ingevuld door inhuurkrachten. De lagere personeelsbezetting heeft ook invloed op de materiële aan personeel gerelateerde lasten. Vooral op het opleidingsbudget en de kosten voor personeelsbijeenkomsten en ontwikkelingstrajecten. Daarnaast hebben de coronapandemie en de daaraan verbonden maatregelen geleid tot lagere uitgaven door het verleggen van prioriteiten en uitstellen of vertragen van projecten.

Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is in de begroting 2021 een lagere raming voor de dividendvaststelling- en uitkering van de BNG opgenomen. De werkelijke uitkering over 2021 was hoger.

De algemene uitkering is € 1.380.000 hoger uitgevallen door de diverse mutaties die zich na oktober 2021 hebben voorgedaan (zie ook raadsbrief dd. 17-2-2022).

Saldo na resultaatbestemming

Vanwege het feit dat in 2021 verschillende activiteiten niet of niet volledig zijn uitgevoerd, maar de noodzaak daartoe onverminderd bestaat en hiervoor in 2022 geen middelen beschikbaar zijn, stellen wij voor om een aantal budgetten uit het jaarrekeningsaldo over te hevelen naar 2022. Hierdoor neemt het reële resultaat na resultaatbestemming af.

Saldo jaarrekening (in € mln.)	€	23.681V
Over te hevelen budgetten naar 2022 (voor zover van invloed op exploitatiesaldo)	€	-/- 8,745 N
Overheveling vanwege de december circulaire	€	-/- 1,347 N
Saldo 2021 na resultaatbestemming	€	13,589 V

In de ProRap was uitgegaan van een verwacht voordelig saldo van ca. € 2,43 mln. Het gerealiseerde jaarrekeningsaldo na resultaatbestemming ligt dus ruim boven de prognose die in de ProRap was opgenomen. De belangrijkste afwijkingen zijn hiervoor al verklaard.

Voorstellen resultaatbestemming (met invloed op exploitatiesaldo)

De voorstellen voor resultaatbestemming worden via het dictum bij het raadsvoorstel expliciet ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

Ontwikkeling schuldpositie

De schuldpositie van de gemeente (langlopende geldleningen) bedraagt ultimo 2021 € 319,0 mln. De stand van de leningen komt daarmee ca. € 64,0 mln. lager uit dan begroot. Dit heeft te maken met de invulling van de financieringsbehoefte (€ 28 mln.) met korte leningen. Daarnaast zijn de begrote investeringen hoger geraamd dan de werkelijke investering waren.

Ontwikkeling reserves 2021

De reserves zijn onder te verdelen in een Algemene reserve die een algemene bufferfunctie vervult en de bestemmingsreserves die bestemd zijn voor een bepaald doel.

De ontwikkeling van de reservepositie ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Bedragen (x € 1.000.000)	
	1 januari 2021	31 december 2021
Algemene reserve	28,1	34,2
Saldo jaarrekening	14,4	23,7
Bestemmingsreserves	215,7	207,0
Totaal reserves	258,3	264,9

De reservepositie van de gemeente is ten opzichte van 2020 gestegen met € 6,6 mln. Dit is het resultaat van verschillende stortingen in en onttrekkingen aan de reserves en het batig saldo over 2021. De bestemmingsreserves zijn ingezet voor de (conform raadsbesluiten) beoogde doelen. De reservepositie van de gemeente bedraagt eind 2021 € 264,9 mln. (incl. het jaarrekeningresultaat over 2021).

Voor een uitgebreide toelichting op de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves wordt verwezen naar de toelichting op de balans 'Eigen vermogen'. Zoals gebruikelijk zijn de voorzieningen in dit overzicht niet meegenomen.

Structureel/incidenteel

Het voordelig jaarrekeningresultaat bedraagt € 23,7 mln. Dit heeft een incidenteel karakter.

De opbouw van het rekeningresultaat 2021 is samenvattend als volgt:

	Realisatie 2020	Begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021
Baten	314,7	323,5	299,6	306,1
Lasten	-/- 308,7	-/-296,8	-/- 331,1	-/- 299,5
Exploitatieresultaat	6,0	26,7	-/- 31,5	6,6
Onttrekkingen aan reserves	32,4	36,5	52,4	35,5
Toevoegingen aan reserves	-/- 24	- 9,8	-/- 18,4	-/- 18,4
Saldo reservemutaties	8,4	-/- 26,7	33,9	17,1
Resultaat na reservemutaties	14,4	0	2,4	23,7

GEMEENTE WESTLAND

Jaarverslag 2021

3. LEESWIJZER

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken van gemeenten gelijk is aan die van de programmabegroting voor dat jaar. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (de programmaverantwoording, paragrafen en investeringen) en de jaarrekening (de financiële verantwoording waarop de controleverklaring betrekking heeft).

Jaarverslag

De programmaverantwoording is opgenomen in hoofdstuk 4 van deze jaarstukken. Het bevat de beleidsmatige verantwoording over 2021. Bij alle onderwerpen en speerpunten die in de Programmabegroting 2021 zijn benoemd, wordt ingegaan op de vraag of we bereikt hebben wat we ons ten doel hebben gesteld en wat we daarvoor hebben gedaan.

De programma's worden afgesloten met het antwoord op de vraag 'wat heeft het gekost?' In hoofdstuk 6 vindt verantwoording plaats over de investeringen waarin enerzijds wordt terug gekeken op 2021 maar waarin anderzijds ook de meerjarige effecten van de bijstelling van de investeringen, zoals die voorheen in de investeringsrapportage waren verwerkt, worden gepresenteerd. In hoofdstuk 5 de paragrafen opgenomen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft voor dat er verplichte paragrafen worden opgenomen in het jaarverslag (te weten financiering, lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering, onderhoud van de kapitaalgoederen, grondbeleid en vastgoed en verbonden partijen). Zij geven, als een dwarsdoorsnede van de programma's, inzicht in een aantal bedrijfsvoering aspecten van de gemeente. De Jaarrekening in hoofdstuk 7 is de financiële vertaling van het gevoerde beleid te vinden, die bestaat uit de programmarekening en de balans met toelichting. De programmarekening bevat een overzicht van de exploitatieresultaten per beleidsveld. Gemeenten zijn verplicht om in de jaarstukken ook de verantwoordingsinformatie van specifieke uitkeringen op te nemen. Deze zogenaamde SiSa -bijlage (Single Information Single Audit) is opgenomen in hoofdstuk 3. 4 Single information, single audit (SiSa). Daarnaast zijn gemeenten verplicht een bijlage met taakvelden op te nemen in de jaarrekening. Deze bijlage is opgenomen in hoofdstuk 8 Bijlage taakvelden.

GEMEENTE WESTLAND

Jaarstukken 2021

4. PROGRAMMA'S

4.1 Veiligheid

Inleiding

Veiligheid vormt de basis van een prettige woon- en vitale leefomgeving. Westland is een veilige gemeente. Op belangrijke landelijke indicatoren voor veiligheid, zoals Haltverwijzingen, diefstallen, geweldsmisdrijven en vernielingen, scoort Westland al geruime tijd onder het landelijk gemiddelde.

De coronapandemie heeft in 2021 de aanpak op het gebied van veiligheid nadrukkelijk gekleurd. Onze voorgenomen intensivering van beleid op veilig uitgaan zag er wederom totaal anders uit dan voorzien. Geen of nauwelijks evenementen, maar wel de noodzaak van een strak gecoördineerde aanpak en uitvoering van de jaarwisseling. Een ander beleidsaccent, de inzet op problematische jeugd en overlast gevend jeugd, heeft in 2021 met name in de Esdoorn (Naaldwijk) en 's-Gravenzande volop aandacht gekregen. Een gecoördineerde aanpak tussen gemeente, politie en jongerenwerk, waarbij repressie en preventie in onderlinge samenhang zijn toegepast, heeft effect gehad op de overlast meldingen. Deze aanpak wordt in 2022 gecontinueerd en verder uitgebouwd.

Naast de substantiële aandacht en inzet op coronamaatregelen is de regisserende taak van de gemeente op de reguliere terreinen van fysieke en sociale veiligheid zoveel mogelijk gehandhaafd. Het afgelopen jaar is er nadrukkelijk ingezet op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. De ingezette beleidsintensivering en de daarmee samenhangende aanpak is, ondanks uitdagende omstandigheden grotendeels overeind gebleven. Door de coronacrisis zijn echter niet alle voorgenomen activiteiten uitgevoerd. Het verder vormgeven en intensiveren van integrale controles gericht op de aanpak van ondermijning en activiteiten om de meldingsbereidheid te vergroten hebben vertraging opgelopen. Ondanks dat zijn er toch 23 integrale controles uitgevoerd. Verder zijn er in 2021 8 panden gesloten en is er 1 keer een bestuurlijke waarschuwing op grond van de opiumwet afgegeven. Daarnaast zijn 6 lasten onder dwangsom opgelegd voor het dealen van drugs. Ook zijn er camera's geplaatst op een locatie van een Poolse supermarkt vanwege vrees voor ernstige verstoring van de openbare orde. In het kader van de wet Bibob hebben 22 dossieronderzoeken plaatsgevonden. Het programma Weerbare Sierteeltsector is in 2021 in een nieuwe fase gekomen waarbij het programma structureel geborgd wordt met en bij de diverse partners. Dit betekent dat alle betrokken partijen zich ook de komende jaren structureel blijven inzetten voor het weerbaar maken van de sierteeltsector. Om deze structurele samenwerking kracht bij te zetten is extra budget gevraagd bij het Rijk ter ondersteuning van deze structurele aanpak.

Wat wilden we bereiken?

- Een stevig en waar mogelijk verder verbeterd veiligheidsbeeld van onze gemeente;
- Een grotere rol van inwoners en ondernemers op het gebied van veiligheid;
- Een toename van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en minder speelruimte voor ondermijnende criminaliteit;
- Een aanvaardbaar niveau van veiligheid rond personen en gezinnen;
- Een afname van woninginbraken en andere high impact-delicten;
- Minder overlast en problemen rondom leefbaarheid;
- Een goed en veilig uitgaansklimaat;
- Veiligheid op en rond het water;
- Minder ongewenst gedrag van problematische jeugd en jeugdgroepen.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
----------------------------	-----------	------

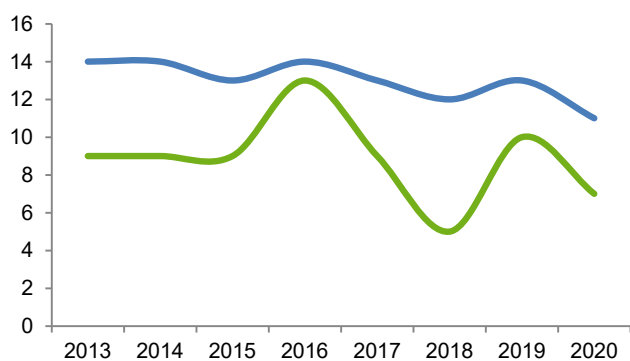
Verwijzingen Halt

7

Stichting Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Westland (groen) – Nederland (blauw)

Jaar	Westland	Nederland
2013	9	14
2014	9	14
2015	9	13
2016	13	14
2017	9	13
2018	5	12
2019	10	13
2020	7	11

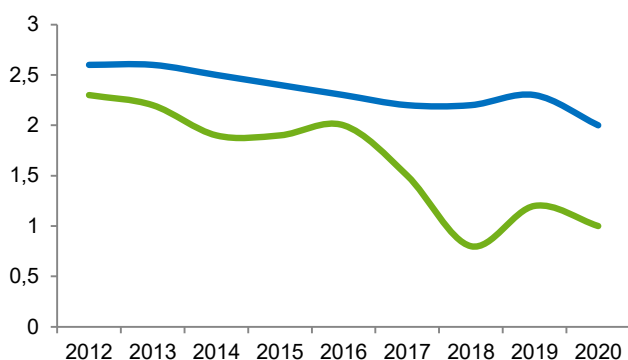
Winkeldiefstallen

1,0

CBS Diefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Westland (groen) – Nederland (blauw)

Jaar	Westland	Nederland
2012	2,3	2,6
2013	2,2	2,6
2014	1,9	2,5
2015	1,9	2,4
2016	2,0	2,3
2017	1,5	2,2
2018	0,8	2,2
2019	1,2	2,3
2020	1,0	2,0

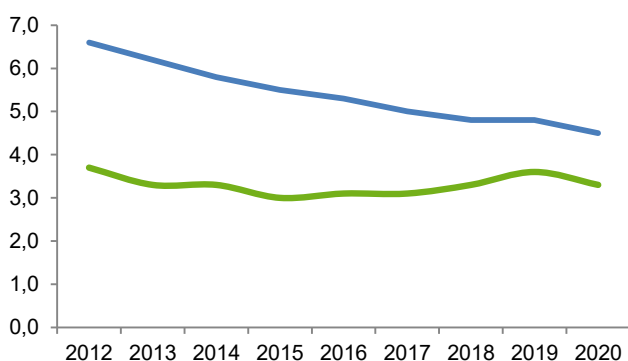
Geweldsmisdrijven

3,3

CBS Criminaliteit

Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord, doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc).

Westland (groen) – Nederland (blauw)

Jaar	Westland	Nederland
2012	3,7	6,6
2013	3,3	6,2
2014	3,3	5,8
2015	3,0	5,5
2016	3,1	5,3
2017	3,1	5,0
2018	3,3	4,8
2019	3,6	4,8
2020	3,3	4,5

Verplichte BBV-indicatoren		Resultaat	Bron
Diefstallen uit woning		1,5	CBS Diefstallen
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.			
Westland (groen) – Nederland (blauw)		Jaar	Westland
			Nederland
		2012	6,1
		2013	4,7
		2014	4,5
		2015	3,9
		2016	3,9
		2017	3,8
		2018	2,7
		2019	2,3
		2020	1,5

Verplichte BBV-indicatoren		Resultaat	Bron
Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde (in de openbare ruimte)		4,8	CBS Criminaliteit
Het aantal per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.			
Westland (groen) – Nederland (blauw)		Jaar	Westland
			Nederland
		2012	7,2
		2013	7,3
		2014	6,3
		2015	6,9
		2016	7,6
		2017	4,6
		2018	3,9
		2019	5,3
		2020	4,8

Facultatieve indicatoren

Effectindicator	0-meting	Actueel cijfer	2019	2020	2021	2022	Bron
Het rapportcijfer dat de burger toekent aan veiligheid		7,6 (2021)		7,5		7,5*	CBS veiligheid monitor
*streefcijfer							
Effectindicator			Westland		Nederland*		
Aandeel dat onveiligheidsgevoelens ervaart in de buurt			10,7 % (2021)		18,5 (2021)		
Mate van totale overlast (fysieke verloedering, sociaal en verkeer)			41,0% (2021)		51,0 % (2021)		

*70.000+gemeenten

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Inzet en coördinatie op crisisbeheersing met een groot accent op corona, in samenwerking met onder meer de Veiligheidsregio Haaglanden, politie en beveiligingsbedrijven.
- Gecoördineerde aanpak en samenwerking vormgegeven op jeugdcriminaliteit en -overlast.
- Aanpak Weerbare Jeugd om de jeugd weerbaar te maken tegen ondermijnende criminaliteit vormgegeven.
- Uitvoering gegeven aan een effectieve ketensamenwerking binnen de zorg- en veiligheidsketen.
- Flexibele inzet toepasbaar cameratoezicht is geïmplementeerd. Vaste cameraposities zijn ontmanteld.
- De alcoholwet is geïmplementeerd in de handhavingsstrategie.
- Deelname aan en stimuleren van publiek-private samenwerkingsverbanden ten behoeve van veilige winkelgebieden en veilige bedrijventerreinen waarbij ook de link met ondermijning is gelegd.
- Deelname aan netwerken voor preventie en deskundigheidsbevordering in het kader van polarisatie en radicalisering.
- Deelname aan het programma Weerbare Sierteeltsector. Samen met andere overheden en private partijen is gewerkt aan een structurele borging. Vanuit dit samenwerkingsverband worden maatregelen genomen om ondermijnende criminaliteit in de sierteeltsector aan te pakken
- Structurele inbedding van en coördinatie op Veilige Publieke Taak en Integriteit in de organisatie en bestuur
- Beleid herzien met betrekking tot Veilige Publieke Taak en Integriteitsbeleid vormgegeven voor bestuur en organisatie.
- Randvoorwaarden gerealiseerd voor en gewerkt aan bewustwording ten behoeve van ambtelijke en bestuurlijke integriteit.
- Integraal interventieteam, (met Basisregistratie persoonsgegevens(BRP), sociaal rechercheur Bouw- en woningtoezicht, Boa en regievoerder) vormgegeven voor de aanpak van Ondermijning
- Aanpak jaarwisseling verder geprofessionaliseerd, met onder andere een wijkgerichte aanpak voor locaties waar vorige jaarwisseling sprake was van ernstige overlast en inzet van bestuurlijke maatregelen tegen overlastgevende personen (14 bestuurlijke waarschuwingen, 18 lasten onder dwangsom en 2 gebiedsverboden).

Externe ontwikkelingen / risico's

- Ontwikkelingen als gevolg van het coronavirus kunnen ook in 2022 gevolgen hebben voor de prioritering binnen het veiligheidsdomein;
- Het Westlands Veiligheidsbeleid zal in 2022 herzien worden. Dit proces zal met de gemeenteraad, de diverse veiligheidspartners en inwoners vormgegeven worden.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Kaderstellende beleidsnota's

- Westlands veiligheidsbeleid 2019-2022;
- Regionaal beleidsplan politie, eenheid Den Haag;
- Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Haaglanden 2019-2022.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 1 Taakveld	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6.986	7.157	7.134	7.005	130
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.080	3.597	4.648	4.279	369
Totaal lasten programma 1	11.066	10.754	11.782	11.284	498
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	484	465	498	88	-410
1.2 Openbare orde en veiligheid	399	117	425	605	180
Totaal baten programma 1	883	582	924	693	-230
Saldo van baten en lasten	-10.183	-10.172	-10.858	-10.591	268
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	296	8	480	313	-167
Totaal reservemutaties programma 1	296	8	480	313	-167
Saldo programma 1	-9.887	-10.164	-10.378	-10.277	101

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 1 bedraagt voordelig € 268.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 101.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 1	Lasten	Baten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	130 V	410 N	280 N
1. De bijdrage aan de VRH was lager dan geraamd. Het verschil wordt verklaard doordat uit de vastgestelde begroting 2022 een korting op de gemeentelijke bijdrage is vastgesteld. Met terugwerkende kracht over 2021	158 V		158 V
2. Een hogere dotatie aan de voorziening oninbare debiteuren was noodzakelijk als gevolg van schadeverhaal asbest-brand Wateringen		400 N	400 N
3. Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	28 N	10 N	38 N
1.2 Openbare orde en veiligheid	368 V	180 V	548 V
1. Westlands Veiligheidsbeleid - Voor de continuering van de pilot inzet particuliere veiligheidsdiensten is structureel €0,11 miljoen opgenomen in de begroting 2021. Hiervan is in 2021 een gering bedrag besteed, omdat het rijk hier gemeenten financieel in tegemoet gekomen is voor de aanpak van corona. Daarnaast heeft het aanbestedingstraject de inzet vertraagt.	95 V		95 V
2. De Coronapandemie heeft de aanpak op het gebied ondermijning nadrukkelijk gekleurd het afgelopen jaar. Onze voorgenomen intensivering van beleid, maar vooral uitvoering, zag er, net zoals in 2020, totaal anders uit dan voorzien. In 2022 is het de bedoeling de aanpak en inzet verder vorm te geven. Bij de Prorap 2021 is al aangekondigd dat een bedrag van €250.000 overgeheveld zal worden naar 2022.	258 V		258 V
3. In de jaarrekening 2020 is een nadeel verantwoord a.g.v. een correctie op geïnde dwangsommen bestuursdwang uit eerdere jaren. In 2021 is deze correctie technisch tegen geboekt.	-	127 V	127 V
4. Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	15 V	53 V	68 V
Saldo programma 1 voor verrekening met reserves	498 V	230 N	268 V

Stortingen reserves			
1.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	-	-
Onttrekkingen reserves			
1.	Bij de jaarrekening 2020 is een bedrag overgeheveld naar 2021 ten behoeve van de aanpak van ondermijning van €233.892. Van dit bedrag is in 2021 een bedrag van €66.761 aan incidentele uitgaven besteed. De resterende plannen en middelen zijn door de coronapandemie vertraagd en zullen in 2022 alsnog tot uitvoer worden gebracht.	167 N	167 N
2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	0	0
Saldo programma 1 na verrekening met reserves		498 V	101 V

4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

De moderne taken van een gemeente rondom verkeer, vervoer en waterstaat vandaag de dag, dragen bij aan prettige openbare ruimtes en levendige mobiliteitsvoorzieningen. De gemeente heeft een zorgplicht om de kwaliteit en functionaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Op het gebied van mobiliteit wordt gewerkt aan het verbeteren van de auto-, logistieke-, OV- en fietsnetwerken. Met Rijk, PZH, MRDH en gemeente Den Haag gebeurt dit onder meer in de gebiedsuitwerking Greenport 3.0. Hierin worden de benodigde mobiliteits-maatregelen voor de komende decennia in beeld gebracht in samenhang met de doorontwikkeling van de Greenport, Greenport Horti Campus, verstedelijking en haven van Rotterdam. Hierbij krijgt de maatschappelijke en economische ontwikkeling van Westland de ruimte die het nodig heeft. Deze gebiedsverkenning leidt tot een mix van maatregelen die samen met de regionale partners op termijn gerealiseerd gaan worden. Daarnaast wordt samengewerkt met ketenpartners aan het verbeteren van het wegennet, het openbaar vervoer en de verkeersveiligheid. Dit wordt gedaan door het beter benutten van bestaande en (nieuwe) moderne technologieën. Ook wordt samen met de ketenpartners gezorgd voor aanleg en adequaat onderhoud van waterwegen.

Om de omgevingskwaliteit, bereikbaarheid en de doorstroming zoveel mogelijk te borgen, worden opgaven gebundeld. Zo zijn bijvoorbeeld de Oostelijke Randweg om De Lier en de verbindingsweg tussen Maasdijk en Honderdland aangelegd. In 's-Gravenzande is het parkeerterrein van de Sand-Ambachtstraat heringericht. Het centrum van Naaldwijk is opnieuw bestraat. Dit is allemaal in goed overleg met de bewoners en ondernemers uitgevoerd. De COVID-19 maatregelen en het verloop van personeel hebben, in het totaal aan projecten, vertraging opgeleverd in de benodigde afstemming en participatie en in de voorbereiding en realisatie van projecten.

Wat wilden we bereiken?

- Doelmatig beheer van de infrastructuur door in stand houden van de openbare ruimte, waarbij onderhoudsprogramma's en ruimtelijke opgaven verbonden zijn;
- Een goede en robuuste bereikbaarheid en snelle doorstroming van verkeer en vervoer in samenwerking met het Rijk en de regio;
- Voldoende parkeergelegenheid binnen de kaders van de vastgestelde parkeernormen;
- Een verkeersveiliger Westland;
- Optimale bereikbaarheid van Greenport Horti Campus;
- Meer gebruik van de fiets naast openbaar vervoer en auto. De auto is in 2030 in alle centra van de kernen te gast;
- Reductie van de uitstoot (o.a. CO₂ en stikstof) van het wegverkeer;
- Een klimaatbestendig (vaar)wegennet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2021 zijn de werkzaamheden uitgevoerd zoals vermeld in het uitvoeringsprogramma van het gebiedsgericht plan. Deze werkzaamheden zijn nodig om het kwaliteitsniveau in stand te houden van de verhardingen, belijningen, bebordingen, verkeersregelinstallaties, bruggen, geluidsschermen en openbare verlichting en onze wateren. In dit plan zijn door samenwerking de werkzaamheden gecombineerd vanuit onderhoudsprogramma's, verschillende beleidsopgaven en werkzaamheden van partners (zoals nutsbedrijven, provincie en Hoogheemraadschap). Hiermee wordt de overlast beperkt en zijn de maatschappelijke kosten zo efficiënt mogelijk ingezet.
- De werkzaamheden voor het verbeteren van de mobiliteit zijn in het uitvoeringsprogramma duurzaam bereikbaar Westland meegenomen. Deze werkzaamheden worden vaak uitgevoerd in samenspraak met partners zoals de metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Delfland, Rijkswaterstaat en omliggende gemeenten. Deze samenwerking betreft subsidies voor (infrastructurele) projecten, het opstellen van

gezamenlijk beleid en het afstemmen van (regionale) werkzaamheden. In 2021 heeft hierbij de nadruk gelegen op de voorbereidende werkzaamheden voor de reconstructie van de Wippolderlaan, Lozerlaan-Erasmusweg, de verkenning van de twee tracés van de metropolitaanse fietspaden Naaldwijk-Den Haag en de Gebiedsuitwerking Greenport 3.0

- In 2021 is de in samenwerking met nutsbedrijven (o.a. Evides en Westland Infra) nog beter geworden en zijn de werkzaamheden op elkaar afgestemd en indien mogelijk gecombineerd uitgevoerd. Daarnaast is er voor 2022 een gezamenlijk uitvoeringsplan opgesteld waarin de onderhoudsprogramma's verder op elkaar zijn afgestemd.
- In 2021 hebben we samen met Den Haag, Maassluis en de MRDH de verkenning hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) uitgevoerd. Op grond van de resultaten is door de deelnemende partijen bestuurlijk besloten in 2022 en 2023 een verdiepende verkenning uit te voeren, waaronder het onderzoek naar de lightrail. De voorbereidingen hiertoe zijn gestart.
- In 2021 is buslijn 21 in overleg met de samenleving (participatie) omgelegd.
- De voorbereiding is gestart voor de realisatie van het metropolitane fietspad Naaldwijk - Maassluis-Vlaardingen-Schiedam-Rotterdam. De verkenning van de tracés voor de twee metropolitane fietspaden Den Haag CS -Monster-Naaldwijk en Den Haag CID/Binckhorst-Honselersdijk is in 2021 gestart. Deze wordt in opdracht van Den Haag, MRDH en Westland uitgevoerd. Deze kan naar verwachting medio 2022 worden afgerond, waarna de samenwerkingsovereenkomst wordt opgesteld en de bestuurlijke besluitvorming kan gaan plaatsvinden.
- Het uitvoeren van verkenningen en verkeersonderzoeken voor gebiedsontwikkelingen, waaronder voor de Westlandse Zoom en Floragebied met effect voor de verkeersinfrastructuur en het fiets- en openbaar vervoernetwerk;
- Het realiseren van het uitvoeringsprogramma Duurzaam Bereikbaar Westland jaarschijf 2021:
  - Verkenning verbeteren bereikbaarheid en doorstroming kern Wateringen;
  - Voorbereiden realisatie van het metropolitaan fietspad Naaldwijk-Rotterdam;
  - Opstarten beleidsdiscussie over hernieuwd invoeren van Parkeerfonds Westland en opstellen van het parkeerbeleidsplan;
  - Er is gekozen voor het stoppen van het uitwerken van de Erasmusvaart;
- Het realiseren van een deel van de maatregelen opgenomen in het beleidsplan Verkeersveiligheid jaarschijf 2021. Hierbij is een deel van de top 15 ongevalslocaties in Westland aangepakt. Er zijn snelheidsdisplays ("smileys") aangeschaft, die rouleren in de gemeente. Verkeersonderwijs op scholen wordt gestimuleerd door het investeren in verkeersleerkrachten. Er zijn gedragscampagnes uitgevoerd via social media.
- In 2021 is samen met de provincie Zuid-Holland, MRDH en Den Haag de uitwerking van de integrale gebiedsuitwerking Greenport 3.0 ter verbetering van de bereikbaarheid van de Greenport verder uitgewerkt. Dit heeft geresulteerd in een eerste basispakket aan bereikbaarheidsmaatregelen 2021-2025. Hiervoor zijn bij de deelnemende partijen voldoende financiële middelen beschikbaar. Nadruk ligt hierbij op het stimuleren van het OV- en fietsgebruik. Deze worden komende jaren verder uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd. In 2022 wordt de gebiedsvisie opgesteld en tot verder uitwerking gebracht.
- Er is gestart met de werkgeversaanpak voor drie bedrijventerreinen samen met de regio door het opstellen van scans waar de medewerkers wonen. In 2022 worden per groter bedrijventerein maatregelenpakketten opgesteld met nadruk op het stimuleren van OV- en fietsgebruik;
- Het participeren in een regionale aanbesteding voor de aanschaf van laadpalen is afgerond. Westland doet mee aan de nieuwe concessie en het stimuleren en het gefaseerd uitvoeren van de plaatsing van laadpalen;
- Het verbeteren van de ketenmobiliteit waaronder het houden van een pilot met deelauto's, uit te voeren door marktpartijen is i.v.m. corona doorgeschoven naar 2023;
- Het beter benutten en optimaliseren van de capaciteit van de bestaande infrastructuur door het inzetten van nieuwe technologische mogelijkheden in het verkeer en op de weg en het uitvoeren van pilotprojecten (Connected Transport en intelligente verkeersregelinstallaties), wat samen wordt uitgevoerd met de provincie;
- Het bevorderen van integreren van watergangen als onderdeel van recreatieve routes, zoals de Poelzone.

- De gemeente en provincie Zuid-Holland ondersteunen het initiatief van de kwekercoöperatie 'afvalwaterzuivering Nieuwe Waterweg' en het Hoogheemraadschap van Delfland om tot een collectieve zuivering te komen voor stedelijk afvalwater en afvalwater van de glastuinbouw. Hiervoor is een intentie garantstelling aan Hoogheemraadschap van Delfland en tijdelijke verordening voor uitstel zuivering glastuinbouw aangenomen.
- Samen met regionale partners is een (onderzoeks)project 'Waterbank Westland' opgezet om de zoetwatervoorraad op peil te houden. Er is voor dit onderzoek een subsidie aangevraagd bij het Deltaprogramma Zoet Water.
- Voor het waterknelpunt 'Oranjewijk in De Lier' is grond aangekocht ten einde de afvoercapaciteit van water uit die wijk te vergroten met een bredere en diepere afvoersloot. Samen met Hoogheemraadschap van Delfland zijn de voorbereidingen voor de uitvoering opgestart.
- In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland is het uitvoeringsprogramma water-klimaatplan opgesteld. Voor de gemeentelijke inzet is gewerkt aan diverse onderzoeken en pilots, om tot een gedegen strategie te komen.
- De gemeente is afgelopen jaar aangesloten bij het Convenant Klimaatadaptief bouwen van de provincie Zuid-Holland. Binnen deze samenwerking wordt gewerkt aan het opstellen van haalbare klimaatnormen voor gebiedsontwikkeling.
- Het afgelopen jaar is de klimaatstrategie, waarin de ambitie uit de omgevingsvisie is overgenomen, vastgesteld. In de strategie wordt gekeken naar ruimtelijke vertaling van maatregelen, risicogebieden en klimaatbewustzijn.
- Operatie Steenbreek (klimaatbewustzijn) lag helaas grotendeels stil vanwege de COVID-19 maatregelen.
- In 2021 zijn de Oostelijke Randweg om De Lier en de verbindingsweg tussen Maasdijk en Honderdland aangelegd. In 's-Gravenzande is het parkeerterrein van de Sand-Ambachtstraat heringericht. Het centrum van Naaldwijk is opnieuw bestraat. Dit is allemaal in goed overleg met de bewoners en ondernemers uitgevoerd.

Externe ontwikkelingen / risico's

- Het coronavirus kan langdurig effect hebben op verkeer en logistiek en het gebruik van het openbaar vervoer. Voorbeeld hiervan vormt het openbaar vervoer waarvan het gebruik door corona sterk is verminderd. Het fietsgebruik is daarentegen toegenomen. Dit kan ook leiden tot de noodzaak van aanpassing van gemeentelijk beleid;
- Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) 2015 -2021 (Kamerstuk 32 670, nr.146) mag niet meer worden gebruikt als toestemming voor nieuwe ontwikkelingen. Deze uitspraak heeft direct betrekking op waterveiligheid, infrastructuur, woningbouw en klimaat. Dit kan gevolgen hebben voor ondernemers, maar ook voor ambities van gemeenten, provincies en rijksoverheid. Voor 2021 heeft dit er niet toe geleid dat ontwikkelingen zijn gestagneerd;
- In 2021 hebben wijzigingen en actualisatie in gemeentelijk beleid (onder andere mobiliteitsvisie en vervoersplannen) en (landelijke) regelgeving (onder andere Omgevingswet, Klimaatakkoord en subsidieverstrekkingen) niet geleid tot wijzigingen;
- Ontwikkelingen als de energietransitie, klimaatadaptatie en bereikbaarheid zijn zeer actueel en hebben veel impact op beleid en uitvoering. Dit vormt een serieuze uitdaging en vraagt een regionale aanpak en maatwerk. Ook dit kan leiden tot een gewijzigde budgetbehoefte;
- Om de bereikbaarheid en de doorstroming zoveel mogelijk te borgen, worden opgaven gebundeld. Omgevingsmanagement, dat wil zeggen afstemming met direct betrokken omwonenden, bedrijven en instellingen, is inherent aan deze manier van werken. Dit vraagt zorgvuldigheid en tijd en levert mogelijk een vertraging van de realisatie op.
- De sterke prijsstijgingen van materialen en uitvoering van werken vormen een risico

Kaderstellende beleidsnota's

- Structuurvisie Westland 2013-2025/Concept omgevingsvisie Westland;
- Westland Programma 2018-2022/Perspectiefbrief;
- Uitvoeringsprogramma Duurzaam Bereikbaar Westland 2040 is geactualiseerd;
- Mobiliteitsvisie Westland 2040

- Beleidsplan verkeersveiligheid Westland en het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid 2020-2023;
- Beleidsplan parkeren is in 2021 opgesteld en wordt begin 2022 ter bestuurlijke besluitvorming aangeboden.
- Gebiedsgericht plan 2019-2022;
- CO2 reductieplan;
- Water- klimaatplan Westland 2019-2022;
- Klimaatstrategie Westland 2021
- Beheerkader Afvalwater, hemelwater en grondwater 2018 -2022;

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 2 Taakveld	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	16.540	19.183	18.624	17.464	1.160
2.2 Parkeren	527	630	725	578	147
2.4 Economische havens en Waterwegen	1.460	1.472	1.313	1.621	-308
Totaal lasten programma 2	18.527	21.285	20.662	19.663	999
2.1 Verkeer en vervoer	3.593	1.124	1.144	1.881	737
2.2 Parkeren	251	373	243	199	-45
2.4 Economische havens en Waterwegen	7	0	3	4	1
Totaal baten programma 2	3.851	1.497	1.390	2.084	693
Saldo van baten en lasten	-14.676	-19.788	-19.272	-17.579	1.692
Stortingen reserves	2.009	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	466	3.148	2.280	840	-1.439
Totaal reservemutaties programma 2	-1.543	3.148	2.280	840	-1.439
Saldo programma 2	-16.219	-16.640	-16.992	-16.739	253

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 2 bedraagt voordelig € 1.692.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 253.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 2	Lasten	Baten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	1.160 V	737V	1.897 V
1. <i>Gladheidsbestrijding:</i> Door de strenge winter met veel sneeuwval aan het begin van 2021 is deze post overschreden.	239N	26V	213 N
2. <i>Beheerplan wegen:</i> Er is voor gekozen om het eerste deel van het onderhoudsplan te schrijven binnen de bestaande capaciteit. Hierdoor is nog geen gebruik gemaakt van dit budget.	161 V		161 V
3. <i>Asfaltverharding:</i> Er is in 2021 meer ingezet op elementenverharding i.p.v. asfaltverharding. In 2022 wordt de inzet op asfalt weer op niveau gebracht met de nieuwe aanbesteding.	234 V	15 V	249 V
4. <i>Elementenverharding:</i> Er is in 2021 meer ingezet op elementenverharding i.p.v. asfaltverharding. Door o.a. boomwortelopdruk was extra inzet nodig.	157 N	22 V	135 N

5.	<i>Reiniging kolken:</i> Door areaaluitbreiding en veel schades aan kolken door extreme regenbuien is deze overschrijding ontstaan.	177 N		177 N
6.	<i>Kabels en leidingen vergunningen:</i> Er is meer inzet van personeel. Dit nadeel valt weg door veel meer inkomsten voor leges vergunningen kabels en leidingen en het innen van degeneratiekosten.	54 N	167 V	113 V
7.	<i>Civiele kunstwerken, bruggen en steigers</i> Door langere voorbereiding heeft de aanbesteding van de bruggen pas plaatsgevonden in september. Hierdoor zijn er minder uitgaven gedaan in 2021.	208 N	105 V	103 N
8.	<i>Schades:</i> Er zijn dit jaar meer schades gereden. Er is hier geen duidelijke reden voor te benoemen. Tevens zijn er meer opbrengsten op Schade -uitkeringen.	196 V	6 V	202 V
9.	<i>Openbare verlichting:</i> De laatste afrekening van 2021 moet nog plaatsvinden.	56 V	5 V	61 V
10.	<i>Straatreiniging:</i> Door minder vervuiling op straat zijn de kosten lager uitgevallen.	57 V	4 V	61 V
11.	<i>Onkruid op verharding:</i> Door het weer is het onkruid minder snel gegroeid. Hierdoor zijn de uitgaven lager.	259 V	0 V	259 V
12.	<i>Bijdrage Veilingroute A20:</i> De geplande werkzaamheden voor het deel in Wateringen Centrum zijn doorgeschoven naar 2022. In 2022 worden de werkzaamheden afgerond.	149 V	76 V	225 V
13.	<i>Verkenning stedenbouwkundig RO:</i> Door Corona en personeelsmutaties zijn een aantal verkenningen nog niet uitgevoerd. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2022 worden uitgevoerd	756 V	152 V	908 V
14.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	127 V	159 V	286 V
2.2	Parkeren	147 V	45 N	102 V
1.	Minder elektrische parkeerplaatsen aangelegd en er minder inkomsten door een slechte zomer.	66 V	57 N	9 V
2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.	81 V	12 V	93 V
2.4	Economische haven en waterwegen	308 N	1 V	307 N
1.	<i>Inspecties waterwegen:</i> Er zijn minder inspecties uitgevoerd.	32 V		32 V
2.	<i>Verrekening waterwegen:</i> Verrekening voorziening valt hoger uit.	136 N		136 N
3.	<i>Waterwegen, waterkanten en bermen:</i> Door overname van Maasdijk een nadeel op het maaien van de bermen.	185 N	1 V	184 N
4.	<i>Beschoeiingen</i> Een nadeel door meerwerk op slootwerk door CVB.	57 N		57 N
5.	<i>Waterwegen, baggeren sloten:</i> Het contract op Baggeren Sloten is later begonnen met het seizoen. Uitvoering vindt plaats in 2022	38 V		38 V
Saldo programma 2 voor verrekening met reserves		999 V	693 V	1.692 V
			1.439 N	1.439 N
Onttrekkingen reserves				
1	Korte termijn verkeersmaatregelen Greenport PZH: aanpak loopt 1 jaar vertraging op door ontbreken benodigde entiteit, vanaf 1 januari 2022 Zuid Holland Bereikbaar en beschikt daarmee over benodigde entiteit.		110 N	110 N
2.	Realisatie gedeelte Naaldwijk-Rotterdam in Westland met 1 jaar vertraagd vanwege tekort aan capaciteit ingenieursbureau.		500 N	500 N
3.	Opstellen fietspadenplan Westland wordt na 2022, na vaststellen fietsplanbeleid, opgesteld.		325 N	325 N
4.	Dekking extra formatie Mobiliteitsvisie doorgezet naar 2022.		279 N	279 N
5.	Ketenmobiliteit vertraging door Corona.		100 N	100 N
6.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.		125 N	125 N
Saldo programma 2 na verrekening met reserves		999 V	746 N	253 V

4.3 Economie

Inleiding

Ook in 2021 was de coronapandemie nog goed voelbaar in Westland. Waar de tuinders al een jaar eerder zo goed als van de klap waren teruggeveerd, beleefden de bedrijven in de kernen nog de nodige problemen. De snel oplopende gasprijzen maakten – en maken – het niet direct een beter jaar. Desalniettemin merken we dat verduurzaming een steeds relevanter onderwerp wordt. Verschillende subsidies helpen ondernemers in het ‘glas’ zonnepanelen op waterbassins te plaatsen, ondernemers in de kernen te vergroenen en ook de daken van bedrijventerreinen zien steeds groener of zonnepaneelblauwer. Door nauw samen te werken met deze bedrijven bleef de gemeente goed op de hoogte en kon het ondersteunen waar nodig in de lobby van de glastuinbouw. Deze manier van relatiemanagement zorgde het afgelopen jaar voor een intensievere verstandhouding met het bedrijfsleven. Denk aan relatiebeheer met koepelorganisaties als Glastuinbouw Westland, VNO-NCW West en MKB Westland, maar ook met individuele strandondernemers, glastuinbouwondernemers, de markten en horecaondernemers. Conform afspraak met de raad heeft de gemeente verder geïnvesteerd. In financiële zin zagen we dat terug in aanvragen voor de Westland Agenda III, maar ook door verder te gaan met de gebiedsontwikkeling Flora in ruimtelijke zin. Na het unaniem aangenomen Ontwikkelperspectief is het vervolg ingezet richting een masterplan. Ook voor de financiële lobby voor Lightrail en Campus, als onderdelen van de gebiedsontwikkeling Flora, is een start gemaakt. Deze ontwikkelingen stonden in 2021 niet op zichzelf, maar maken onderdeel uit van het verstevigen van onze regionale positie en onze concurrentiekracht. Initiatieven als Flora en Broekpolder, die op termijn zorgen voor werkgelegenheid, dragen daar goed aan bij. De bloei van de Glazen Stad is immers gebaat bij een innovatieve Greenport met genoeg banen op alle niveaus. Dat betekent dus ook de nodige aandacht voor huisvesting van medewerkers, dienstverlening naar ondernemers en slimme partnerschappen met bijvoorbeeld het WHC, Tomatoworld, de WUR, maar ook met het onderwijs en de economische bedrijfskoepels als VNO-NCW, MKB en Glastuinbouw. 2021 liet zien dat juist die samenwerking resulteert in meer gedragen beleidskeuzes, zoals onder andere terug te zien in de Horecavisie, de Uitvoeringsagenda Toerisme en de Glastuinbouwvisie.

Wat wilden we bereiken?

- Versterken van de economische kennis- en innovatiefunctie van het Westland;
- Faciliteren van de aansluiting tussen onderwijs & arbeidsmarkt;
- Moderniseren en herstructureren van het glastuinbouwcluster;
- Voldoende (fysieke) ruimte voor het glastuinbouwcluster;
- Versterken van de externe betrekkingen en de internationale positie;
- Versterken en toekomstbestendig maken van de dorpscentra en het MKB;
- Faciliteren van een kwaliteitsimpuls voor de vrijetijdseconomie.

Beleidsindicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
----------------------------	-----------	------

Funciemenging

59,0%

CBS BAG / LISA

De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2011	60,0%	53,1%
	2012	60,2%	53,0%
	2013	59,9%	52,6%
	2014	59,1%	52,1%
	2015	58,7%	52,1%
	2016	59,0%	52,3%
	2017	58,6%	52,5%
	2018	58,9%	52,9%
	2019	59,1%	53,3%
	2020	59,0%	53,2%

Vestigingen van bedrijven

164,5

LISA

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2011	144,8	118,5
	2012	141,8	121,3
	2013	143,6	124,6
	2014	148,8	127,8
	2015	152,4	131,5
	2016	154,9	136,4
	2017	154,1	139,6
	2018	152,5	145,3
	2019	159,0	151,3
	2020	164,5	158,4

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We benaderen onze economisch uitvoeringsprogramma vanuit vier sporen die betrekking hebben op de economie in de kernen, het strand en de bedrijventerreinen; de glastuinbouw; de Greenport als cluster en ons vestigingsklimaat in de regio. Daar horen de volgende resultaten bij:

- Er is stevige inzet gepleegd op het doorontwikkelen van de ambities op het RFH-terrein. Het Ontwikkelperspectief is unaniem in de raad vastgesteld en er is een vliegende start gemaakt met de masterplanfase. Rondom het Campusconcept is begonnen aan het opwerken van een duidelijke propositie voor zowel de programmering op de Campus zelf als de lobby eromheen.
- De Detailhandelsvisie 2021-2026 vastgesteld. Naar aanleiding hiervan organiseerde de gemeente de eerste bijeenkomsten van de Gouden Driehoek (MKB Westland, BIZ'en, vastgoedpartijen en de gemeente).
- Subsidie voor het platform "Winkel in Westland" verstrekt. Het platform biedt Westlandse ondernemers de mogelijkheid hun producten op een gezamenlijk platform aan te bieden.
- De subsidieregeling MKB Investeringsimpuls opgesteld. Hiermee ondersteunt de gemeente activiteiten van het MKB.
- Het instellingsbesluit voor de weekmarkten vastgesteld. Dit besluit dient ter ondersteuning van de markten in de Westlandse dorpscentra.

- De Horecavisie Westland 2030 vastgesteld. Deze visie onderstreept het belang van de horeca voor levendige en toekomstbestendige dorpskernen.
- De Uitvoeringsagenda Toerisme en Recreatie vastgesteld. Met deze agenda werkt de gemeente samen met belangrijke partners de komende jaren aan het verstevigen van de meerwaarde van toerisme en recreatie voor Westland.
- Ter ondersteuning van de ondernemers op het strand was het ook dit jaar weer toegestaan om seizoensgebonden strandpaviljoens te laten staan in de winterperiode. Een compensatie voor de financiële gevolgen van de coronacrisis.
- Het Varend Corso is een belangrijk evenement dat bijdraagt aan de zichtbaarheid van Westland als toeristisch-recreatieve bestemming. Om dit belang te ondersteunen en het evenement in de toekomst te behouden, verstrekte de gemeente subsidie ook al ging de editie van 2021 niet door.
- Samen met de glastuinbouwsector de 'Glastuinbouwvisie 2040: hart voor glas' ontwikkeld.
- Er zijn beleidsregels vastgesteld om de pilot huisvesting van arbeidsmigranten bij tuinders mogelijk te maken.
- Mogelijkheden voor het versterken van de fysieke ruimte voor glastuinbouw zijn gestimuleerd middels het ontwerpen van een nieuwe instrument, ook wel de 'compensatieregeling' genoemd, voor functiewijzigingen van niet-tuinbouwfuncties in het glastuinbouwgebied.
- Stimuleren van de modernisering van het glastuinbouwareaal door bijvoorbeeld samen met andere overheden een convenant met de Coöperatie Broekpolder aan te gaan is voortgezet. Ook voor het gebied Oranjepolder is gestart met samenwerking in het gebied. Het doel is het verbeteren van de structuur van het glastuinbouwgebied. Dit doen we door het uitplaatsen van woningen met inzet van de subsidieregeling VORM Westland die met één jaar is verlengd en het uitvoeren van de nieuwe handhavingsstrategie (2020) voor het glastuinbouwgebied;
- Dit jaar zijn 2 nieuwe warmte-ateliers gestart, namelijk voor Warmteling en Aardwarmte Delfland. Er zijn in totaal 4 ateliers: naast de al genoemde ateliers zijn dit Kralingerpolder en Maasdijk. Tijdens deze ateliers wordt met de initiatiefnemer afgestemd hoe, wanneer en waar de warmte-tracés het beste kunnen worden aangelegd, waarbij er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van koppelkansen. De kosten voor de ateliers worden sinds dit jaar middels een convenant doorberekend aan de aanvrager.
- Voor de koppeling op de Leiding door het Midden, heeft de gemeente Westland samen met gemeente Midden-Delfland, provincie Zuid-Holland, het ministerie EZK en LNV, GasUnie en ETP een convenant gesloten. Mede hierdoor wordt de subsidiering van de aftakking van de restwarmte naar het Westland mogelijk gemaakt.
- De gemeente Westland heeft eind 2021 een convenant met de gemeente Den Haag gesloten voor samenwerking op het gebied van energie-infrastructuur. Dit convenant maakt het mogelijk strategische koppelingen tussen afnemersgroepen in Den Haag Zuid en Warmte Systeem Westland te realiseren door een gezamenlijke tracé afstemming.
- De raad heeft in 2021 besloten de gelden uit de voormalige Westland Agenda voor het stimuleren van geothermieboringen te gebruiken voor de Stimuleringsregeling Warmte Systeem Westland. Hiermee wordt voorzien in onrendabele toppen van koppelleidingen in de periode 2021-2024. Door de gemeentelijke bijdrage in deze kosten, hebben provincie Zuid-Holland en ministeries LNV en EZK zich bereid gevonden eveneens een bijdrage te leveren. Gemeente Westland stelt hiervoor een eenmalig bedrag beschikbaar van €950.000.
- Het afgelopen jaar zijn nieuwe beleidslijnen ten behoeve van zonnepanelen op waterbassins vastgesteld. Zonnepanelen zijn bouwwerken, waarvoor in beginsel een omgevingsvergunning verleend moet worden. Door deze nieuwe beleidsregels wordt mogelijk gemaakt dat tuinders zonnepanelen kunnen plaatsen op hun bassins. Als doel is benoemd tot 2030 ca. 350 projecten 'zonnepanelen op waterbassins' uit te voeren in de regio, waarmee 0,089 TWh aan elektriciteit zou moeten kunnen worden opgewekt, oftewel 2,78% van de totale RES ambitie.
- Middels provinciale subsidies en gemeentelijke bijdrage in onderzoeken en scans, hebben bedrijven een flink aantal extra zonnepanelen gerealiseerd op bedrijfsdaken.
- Ook voor bedrijven wordt er volop gewerkt met Energieke Regio. De website Westland Werkt Duurzaam is in de lucht en er zijn een viertal inspiratiefilmpjes gemaakt (en verschillende ke-

ren gepubliceerd) met interviews van duurzame bedrijven. De energiemonitor bedrijven is in 2021 gelanceerd.

- Gemeente Westland is als initiatiefnemer van een kennistraject met tuinders gestart. In gesprekken met tuinbouwondernemers (diverse teelten en bedrijven) worden met name kansen besproken voor verdere besparing en verduurzaming (van energie) en wordt geëvalueerd waar knelpunten liggen.
- De gemeente heeft met de glastuinbouwsector, provincie Zuid-Holland en het hoogheemradschap van Delfland een onderzoek afgerond naar alternatieven voor gietwater voor de tuinbouw. In 2022 wordt hier vervolg aan gegeven.
- Er is geïnvesteerd in nieuw elan van het WHC door samenwerking te zoeken op de Kennis- en Innovatieagenda. Daartoe hebben Westlandse bestuurders, de universiteiten van Leiden, Delft, Erasmus en de Haagse Hogeschool en InHolland ontvangen in het WHC. Deze ontvangsten waren gericht op de campusontwikkeling op het Floraterrein, samenwerking in onderzoek en innovatie versterken en in de doorontwikkeling van het onderwijs t.b.v. de arbeidsmarkt.
- De nodige voorbereidingen voor de World Expo 2020 in Dubai en de Floriade te Almere zijn getroffen.
- Verschillende projecten zijn in het kader van de samenwerking met de Greenport West-Holland opgestart. Daarbij maakten we veel gebruik van de Metropoolregio als cofinancier. Deze projecten leveren een bijdrage aan weerbare digitalisering in de glastuinbouw en innovatieve ontwikkelingen. Dit past in onze samenwerking met het hoger onderwijs en de glastuinbouwsector.
- In 2021 hebben we het account- en relatiemanagement richting de Westlandse bedrijven versterkt. We zijn actief de contacten met onze bedrijven aangegaan om relaties te versterken maar ook om via hen het vestigingsklimaat te monitoren. Deze bezoeken moeten via analyses leiden tot meer inzichten in marktontwikkeling en onderbouwing van ons beleid.
- De samenwerking met verbonden partij InnovationQuarter is versterkt: er is een fondsversterking toegezegd om meer bedrijven te voorzien van investeringskapitaal. Daarnaast is de samenwerking op het onderdeel tuinbouw uitgebreid.
- Het strategisch kader internationalisering 2021-2025 is in 2021 door de raad vastgesteld.
- We hebben onze lobbypositie in relatie tot de regionale en landelijke netwerken versterkt en houden focus op Europese agenda's en subsidies. Denk daarbij onder andere aan de G40, het vaststellen van het strategisch kader public affairs en de lobby voor een lightrail en campus.

Externe ontwikkelingen / risico's

- In 2021 is de coronacrisis nog altijd een doorn in het oog van de economische groei en bloei geweest.
- Het kabinet trad aan en maakte bekend het Groeifonds op te splitsen in economie en een separaat mobiliteitsfonds;
- Het besluit Warmtewet (oorspronkelijk beoogde invoering 1 januari 2022) is door het Rijk aangehouden, mede door de opmerkingen vanuit de gemeenten (VNG) dat onder andere netwerkbedrijven en andere publieke bedrijven een rol moeten kunnen krijgen in de exploitatie van energiesystemen. Deze wet is van grote invloed op de marktordening in de warmtemarkt en de rol van de netwerkbedrijven en de gemeente.
- Door de groeiende vraag naar energie en te weinig aanbod zijn de prijzen voor gas (en elektra) in 2021 sterk gestegen. Voor zowel inwoners als voor de glastuinbouw (en andere bedrijven) leidt dit tot dreigende energie-armoede en ingrijpende effecten voor bedrijven (waaronder de primaire glastuinbouwsector). Het Rijk heeft in de begroting inmiddels €3 miljard uitgetrokken voor verlaging van de energiebelasting.
- In de miljoenennota is aangegeven dat de sterk verhoogde heffing van de 3e schijf elektriciteit Opslag Duurzame Energie (ODE), weer verlaagd wordt. Een verdere uitwerking moet nog volgen.

Verbonden partijen

Onder andere onderstaande partijen hebben een bijdrage geleverd aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
- N.V. Juva Holding
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter B.V.
- World Horti Center Onroerend Goed B.V.

Kaderstellende beleidsnota's

- Structuurvisie Westland 2013-2025
- Economische Opgave Westland 2019-2022
- Uitvoeringsprogramma Economie 2020-2021
- Omgevingsvisie 2.0
- Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid MRDH
- Glastuinbouwvisie Westland 2040
- Werkboek Westland
- Handhavingsstrategie thema glastuinbouw Westland 2020
- Beleidsregel strijdig gebruik duurzame glastuinbouw gronden Westland 2020
- Beleidsregel strijdig gebruik agrarische bedrijfswoning Westland 2020
- Subsidieregeling VORM Westland
- Bestemmingsplannen (bedrijventerreinen en glastuinbouwgebied)
- Bedrijventerreinvisie 2013-2020
- Beleidsvisie Beleef Westland
- Strategisch kader Internationalisering
- Strategisch kader Public Affairs
- Horecavisie
- Detailhandelsvisie
- Subsidieregeling MKB-fonds
- Beleidsregels huisvesting bij tuinders
- Marktverordening
- Standplaatsenbeleid

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 3 Taakveld	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	2.106	3.697	3.102	3.151	-49
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	638	-44	956	34	922
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsrege- lingen	807	575	579	683	-103
3.4 Economische promotie	563	590	596	554	43
Totaal lasten programma 2	4.114	4.818	5.234	4.421	813
3.1 Economische ontwikkeling	638	81	246	1.404	1.158
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	539	0	0	22	22
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsrege- lingen	645	567	557	643	86
3.4 Economische promotie	343	385	320	313	-7
Totaal baten programma 3	2.165	1.033	1.123	2.382	1.258
Saldo van baten en lasten	-1.949	-3.785	-4.111	-2.039	2.072
Stortingen reserves	0	48	48	0	48
Ottrekkingen reserves	310	1.357	560	263	-297
Totaal reservemutaties programma 3	310	1.309	512	263	-249
Saldo programma 3	-1.639	-2.476	-3.599	-1.776	1.822

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 3 bedraagt voordelig € 2.072.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 1.822.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 3		Lasten	Baten	Saldo
3.1	Economische ontwikkelingen	49 N	1.158 V	1.109 V
1.	De Westland Agenda III; de commissie is weliswaar in 2021 gerealiseerd qua organisatiestructuur, maar heeft nog geen aanvragen definitief kunnen honoreren. Er zijn op zich voldoende initiatieven die het budget kunnen uitputten, maar niet alles is kwalitatief waardig genoeg bevonden. Vrijwel elk initiatief moest verder worden uitgewerkt. Dat leidt tot een rits aan gehonoreerde aanvragen in 2022.	987 V		987 V
2.	Energietransitie Glastuinbouw; budgetten voor het programma Energie en Duurzaamheid zijn niet juist verdeeld over verschillende taakvelden. Op een andere taakveld zorgt dit voor een nadeel.	296 V	152 V	448 V
3.	Economisch beleid; inkomensoverdrachten overige instellingen, zijn niet begroot, maar zijn wel kosten-neutraal en zorgen per saldo niet voor een resultaat,	803 N	803V	-
4.	Woningbouwimpuls 2020; Waelpolder ONW. De reguliere plankosten zijn hoger uitgevallen.	482 N	193 V	289 N
5.	Overige verschillen kleiner dan € 50.000	47 N	10 V	37 N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	923 V	22V	945 V
1.	Op overige Economische activiteiten 2021 is na de zomer gepoogd een volledig revolverend fonds, conform wens college, op te tuigen. Dat vereiste dusdanig veel onderzoek en contact met derden dat het niet gelukt is de verordening af te krijgen in dit jaar. In 2022 wordt dit afgerond.	1.000 V		1.000V
2.	Diverse lasten kleiner dan € 100.000	77 N	22V	55N
3.3.	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	103 N	86V	17N
1.	In 2021 zijn zes nieuwe BIZ-en opgestart waarvoor niets was geraamd. Hierdoor zijn zowel de ontvangsten als de doorbetalingen hoger uitgevallen.	88 N	89 V	1 V
2.	Overige verschillen kleiner dan € 50.000	15 N	3 N	18 N
3.4.	Economische promotie	42 V	7N	37V
Saldo programma 3 voor verrekening met reserves		813V	1.259V	2.072V
Stortingen reserves:		48V		48 V
1.	Reserves Bovenwijkse voorzieningen: geen onttrekkingen	48V		48 V
Onttrekkingen reserves:			297N	297N
1.	Reserves financiële soliditeit: Uitgaven voor Westland agenda zijn vooruitgeschoven naar 2022		100N	100N
2.	Algemene reserve: Er is 197k€ minder onttrokken aan de algemene reserve.		197N	197N
Saldo programma 3 na verrekening met reserves		861V	962V	1.823V

4.4 Onderwijs

Inleiding

Binnen het onderwijs staat centraal:

Een optimale ontwikkeling en ononderbroken leerlijn van jongeren in het Westland.

Belangrijk hierbij:

- Beschikking over een passend onderwijshuisvestingsaanbod.
- Essentieel is een goede aansluiting tussen kinderopvang, onderwijs, leerplicht/voortijdig schoolverlaters, arbeidsmarkt en jeugdhulp.
- Beschikbaar aanbod voor laaggeletterden van volwasseneneducatie met passende ondersteuning.

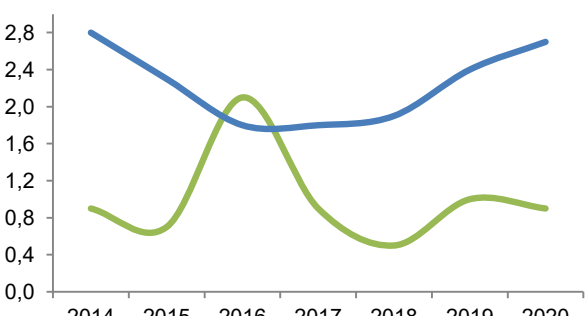
Wat wilden we bereiken?

- Toekomstbestendige schoolaccommodaties (brede scholen, integrale kindcentra, samenwerken ontmoetingsscholen) met een goede spreiding over de kernen en het primair onderwijs en voortgezet onderwijs.
- Een brede en optimale ontwikkeling van Westlandse jongeren.
- Een afname van het aantal laaggeletterden in Westland.
- Een goede verbinding tussen onderwijszorg en jeugdhulp.
- Een goede verbinding van onderwijs met de arbeidsmarkt en het Westlandse bedrijfsleven.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
Absoluut verzuim	0,9	DUO/Ingrado

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017". De eenheid is per 1.000 leerlingen.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2014	0,9	2,8
	2015	0,7	2,3
	2016	2,1	1,8
	2017	0,9	1,8
	2018	0,5	1,9
	2019	1,0	2,4
	2020	0,9	2,7

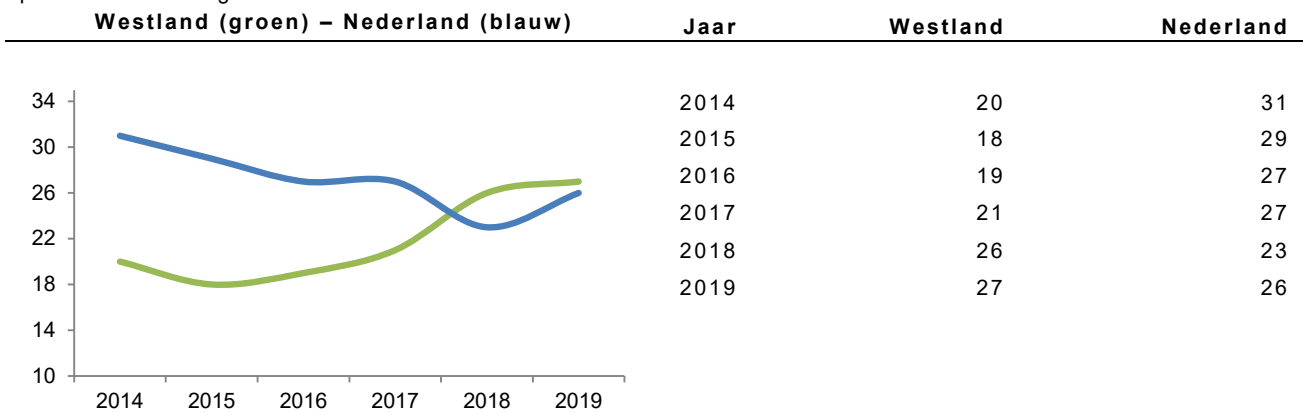
Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
----------------------------	-----------	------

Relatief verzuim

27

DUO/Ingrado

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatie plichtige jongere ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017". De eenheid is per 1.000 leerlingen.

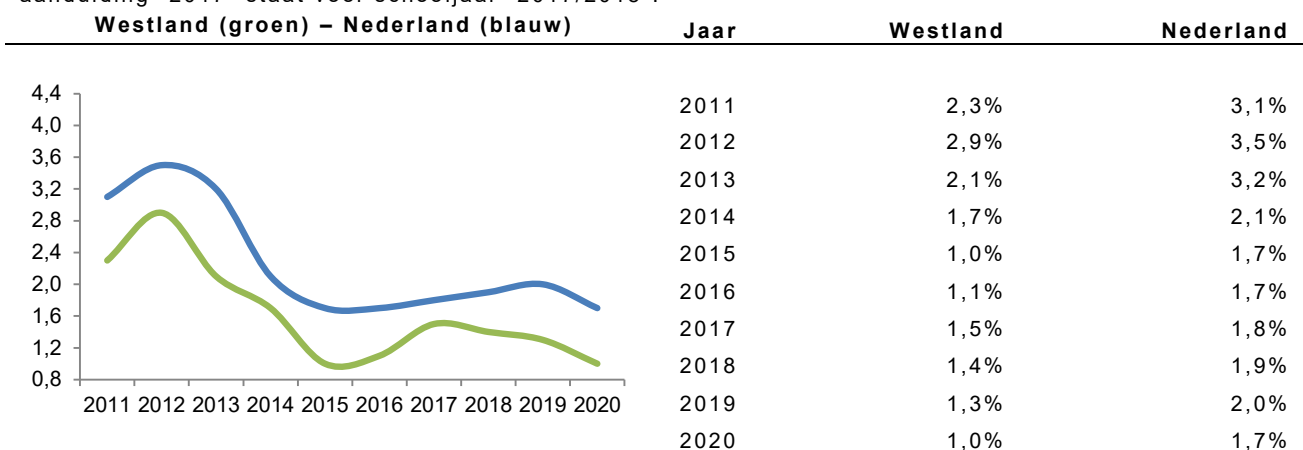

Vroegtijdige schoolverlaters (VO + MBO)

1,0%

DUO/Ingrado

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018".

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Uitvoering van toezicht op het openbaar onderwijs door controle op de jaarstukken van Stichting West Openbaar Onderwijs.
- We hebben de ontwikkeling van brede scholen, integrale kindcentra en samenwerk- en ontmoetingsscholen gestimuleerd en gefaciliteerd. Hierbij zijn de verschillende denominaties¹ in één schoolgebouw gehuisvest.
- Samen met de Westlandse schoolbesturen is een start gemaakt met het actualiseren van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor primair onderwijs. Afronding van de actualisatie vindt plaats in 2022. Hierop volgend zal de onderwijshuisvestingsverordening worden aangepast.
- In De Lier is de bouw gestart voor de vervangende nieuwbouw voor de dislocatie van de Achtersprong aan het Achterlaantje. Deze school is samengevoegd met de hoofdlocatie op de Sportlaan en werd rond zomer 2021 opgeleverd.
- De Kameleon is uitgebreid en tevens zijn hier onderwijskundige vernieuwingen doorgevoerd. De leerlingaantallen van de Kameleon in Heenweg hebben aanleiding gegeven om de subsidie met 2 jaar te verlengen.

¹ Levensbeschouwelijke visies waarmee scholen zich binnen het bijzonder onderwijs onderscheiden.

- Er wordt gewerkt aan definitieve huisvesting voor de openbare Dalton Naaldwijk. Tot die tijd is er tijdelijke huisvesting. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2021 gestart. De school zit nu tijdelijk nabij het zwembad De Hoge Bomen.
- De voorbereidingen voor realisatie van de Waalcampus in 's Gravenzande zijn gestart.
- De voorbereidingen zijn en worden getroffen voor het realiseren van een samenwerkingschool in Wateringen.
- Er wordt gewerkt aan vervangende nieuwbouw voor De Nieuwe Weg in Poeldijk (primair onderwijs) die samen gaat met het voortgezet onderwijs van ISW. Samen gaan zij een Tienercollege vormen.
- In het huisvestingsprogramma 2022 is een Islamitische school opgenomen.
- In 2021 hebben we de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) inhoudelijk afgerond. Hierin geven we via vier programmalijnen, aangevuld met “kennisdeling en expertise” en in samenhang met onderwijshuisvesting. De LEA is in februari 2022 vastgesteld. De LEA is een samenwerkingsinstrument en samen met onze partners gaan we nu in jaarplannen de volgende stap nemen voor uitvoering.
- Er is uitvoering gegeven van de Leerplichtwet. Daarnaast is er, onder regie van centrumgemeente Den Haag, uitvoering geweest van de aanpak voortijdig schoolverlaten. Doel hierbij is het voorkomen van schooluitval.
- De regeling leerlingenvervoer is uitgevoerd. Dit is gedaan voor de leerlingen van de Waalcampus en de Kameleon aan de Heenweg, zodat zij bewegingsonderwijs kunnen volgen.
- Er is regie gevoerd op de bestrijding van onderwijsachterstanden in de voorschoolse periode. Dit deden we door het faciliteren van de voorschoolse en vroegschoolse educatie (vve) en het stimuleren van samenwerking in de keten.
- We hebben het gebruik van gesubsidieerde peuteropvang voor kinderen gestimuleerd en gefaciliteerd. Dit is opgezet voor de doelgroep ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst.
- In 2021 zijn drie schakelklassen in het primair onderwijs (onderbouw, middenbouw en bovenbouw) gefaciliteerd.
- Om de brede talentontwikkeling van Westlandse jongeren te stimuleren hebben wij de samenwerking tussen primair- en voortgezet onderwijs, kinderopvang, Westland Cultuurweb, Bibliotheek Westland en Westland Natuur- en Techniekweb (WNTweb) geactiveerd en gefaciliteerd.
- In samenwerking met de gemeenten in de arbeidsmarktregio Haaglanden is een regionaal plan van aanpak bestrijding laaggeletterdheid opgesteld. Het plan is door het college vastgesteld en ter kennisneming van de gemeenteraad gebracht. Het regionale plan is in samenwerking met de Westlandse taalhuispartners uitgewerkt in een convenant en uitvoeringsprogramma.
- Aan de VO-scholen is subsidie verstrekt om het schoolmaatschappelijk werk te organiseren.
- In 2021 in de slagkracht van WNTweb versterkt. Hiervoor is de exploitatie van het programma en de hotspot bij WNT-web belegd. WNTweb ontvangt hiervoor vier jaar lang jaarlijks €360.000. Hierover is geïnformeerd met een raadsinformatiebrief op 02-09-2021.

Externe ontwikkelingen / risico's

- De rijksvergoeding onderwijshuisvesting is niet toereikend voor gemeenten en schoolbesturen. Het er kan niet worden voldaan aan de opgelegde strengere eisen en stijgende bouwkosten als gevolg van marktontwikkelingen. Op termijn worden gemeenten verantwoordelijk voor renovatie, dat moet verankerd worden in wetgeving. De (financiële) gevolgen zijn nog onduidelijk. En zullen worden verwerkt in de onderwijshuisvestingsverordening.
- De verwachte groei van het aantal kinderen in Westland zorgt voor een toenemende ruimtebehoefte bij primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang. In de planvorming van onderwijshuisvestingsprojecten wordt rekening gehouden met de toekomstige ruimtebehoefte middels leerlingprognoses. Middelen voor de benodigde grondaankopen zijn niet opgenomen.
- Het onderzoek naar een oplossing voor de slechte staat van de gymnastiekaccommodatie aan de Sweelincklaan in 's-Gravenzande is afgerond. Geconcludeerd is dat nieuwbouw een betere oplossing is dan renovatie. De zalen zijn beschikt in het huisvestingsprogramma 2022. Over realisatie van de nieuwbouw wordt overleg gevoerd met ISW.

- M.i.v. 1 januari 2021 is het opleveren van gebouwen die voldoen aan BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) verplicht. De beschikbaar gestelde kredieten, voor onder andere de Waal-campus en Molensloot zijn hierop aangepast (raadsbesluit 7 december '21).
- Er is rekening gehouden met het risico dat bij het verlies van werk door ouders, een mogelijke toenemende vraag zou kunnen ontstaan op gesubsidieerde peuteropvang. Er heeft echter geen significante stijging plaatsgevonden in deze groep. Ook is er slechts beperkt sprake geweest van een stijging in wachtlijsten bij plaatsing voor de Kinderopvang.
- Samen met de onderwijs- en kinderopvangpartners hebben we acties geformuleerd voor het beperken van de onderwijsachterstanden gerelateerd aan COVID-19. De acties worden opgenomen in het jaarplan 2022-2023 LEA. De NPO-gelden zetten we in om de acties uit het jaarplan te verwezenlijken.
- Wat de gevolgen zijn van COVID-19 op de ruimtebehoefte per leerling is nog niet bekend. Schoolgebouwen waar de ventilatie niet op orde is, kunnen gebruik maken van de door het Rijk beschikbaar gestelde SUVIS-regeling om passende maatregelen te nemen. De regeling is verlengd tot 30 april 2022 en daar zal waarschijnlijk nog belangstelling voor zijn.

Verbonden partijen

Sociaal Kernteam B.V. (SKT) is de verbonden partij die een bijdrage levert aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

Kaderstellende beleidsnota's

- Sociaal Beleidskader Kernachtig Sociaal 2016;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Westland 2015;
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Westland 2018.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 4 Taakveld	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	8.980	8.697	9.785	9.424	361
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4.071	3.651	5.340	5.163	177
Totaal lasten programma 4	13.051	12.348	15.124	14.587	538
4.2 Onderwijshuisvesting	1.303	1.031	1.014	983	-31
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.269	509	2.175	2.919	744
Totaal baten programma 4	2.572	1.540	3.189	3.903	713
Saldo van baten en lasten	-10.478	-10.808	-11.935	-10.684	1.251
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	505	183	766	533	-233
Totaal reservemutaties programma 4	505	183	766	533	-233
Saldo programma 4	-9.973	-10.625	-11.169	-10.151	1.018

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 4 bedraagt voordelig € 1.251.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 1.018.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 4		Lasten	Baten	Saldo
4.2	Onderwijshuisvesting	361 V	31 N	330 V
1.	Dak herstel en onderhoud Hazelaarstraat: Voor de instandhouding van het pand Hazelaarstraat 46 te Monster en het wegwerken van achterstallig onderhoud is in de Prorap € 75.000 beschikbaar gesteld. De werkzaamheden hebben in 2021 nog niet kunnen plaatsvinden. Aan de raad zal worden voorgesteld dit bedrag in 2022 opnieuw beschikbaar te stellen.	75 V		75 V
2.	Realisering tijdelijke Daltonschool voor WOO: De school is eind 2021 gerealiseerd en de kosten die de school heeft voorgeschoten zijn betaald. De kosten voor de uitbreiding van de tijdelijke locatie en verlenging van de aanwezigheid daarvan volgen in 2022. Aan de raad zal worden voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2022.	331 V		331 V
3.	Actualisering IHP en aanpassing onderwijsloket: Vanwege opgetreden vertraging bij de opstart van het IHP en de uitvoering van nulmetingen is er overschot ontstaat van per saldo € 84.000. Aan de raad zal worden voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2022.	84 V		84 V
4.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	152 N	31 N	183 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	177 V	744 V	921 V
1.	Leerlingenvervoer: Leerlingenvervoer heeft een nadeel van € 309.000. De belangrijkste reden hiervoor is een stijging van het gebruik van de regeling met 16% ten op zichte van 2020. Daarnaast heeft hiervan een relatief hoog aantal dat individueel vervoer krijgt wat ongeveer 3x duurder is dan groepsvervoer.	312 N	2 V	309 N
2.	Onderwijsachterstandenbeleid: onderwijsachterstandenbeleid betreft een specifieke uitkering van het rijk. Op deze post is meer uitgeven en meer ontvangen dan begroot. Per saldo is het resultaat neutraal.	42 N	42 V	0
3.	Lokaal educatieve agenda: In april 2021 heeft Gemeente Westland het proces rondom de lokale educatieve agenda hervat nadat in overleg met de schoolbesturen het was opgeschort in verband met de Coronapandemie. Het nieuwe LEA uitvoeringsprogramma start januari 2022. Daarnaast is er vorig jaar door het CDA en VDD een amendement ingediend om het restant budget van de LEA niet af te ramen in de Pro-Rap maar bij de vaststelling van de jaarstukken over te heven naar 2021-2022. Dit is toen door de raad aangenomen en bepaalt dat het geld behouden blijft voor het onderwijs en besteed dient te worden aan de aansluiting tussen zorg en onderwijs. Ook in 2021 zijn een aantal activiteiten niet doorgegaan. Per saldo een overschot van € 365.000, aan de raad zal worden voorgesteld dit overschot opnieuw beschikbaar te stellen in 2022.	365 V		365 V
4.	Vrijval OAB middelen 2020: De verantwoording van de OAB middelen 2020 in de SISA bijlage week af van de verwerking in de jaarrekening. In 2020 zijn een deel van de uitgaven van peuterspeelzalen verantwoord ten gunste van de rijksuitkering. Dit had moeten leiden tot een voordeel in de jaarrekening. Echter dit voordeel is per abuis toegevoegd aan het		565 V	565 V

	voorschot van OAB op de balans. Dit is in 2021 met als gevolg een voordeel van € 565.000.			
5.	RMC: Van de gemeente Den Haag ontvangt Westland een bijdrage voor de uitvoering van de RMC casemanagement, waaronder het preventief begeleiden van dreigend vroegtijdig schoolverlaters. . Door de corona beperkingen zijn niet alle activiteiten in 2021 uitgevoerd. Aan de raad zal worden voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2022.		121 V	121 V
6.	Peuterspeelzalen: een deel van de uitgaven voor peuterspeelzalen kon worden gedekt door de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 180.000	180 V		180 V
7.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	15 V	13 V	28 V
Saldo programma 4 voor verrekening met reserves		538 V	713V	1.251 V
Stortingen reserves		0		
Onttrekkingen reserves			233 N	
1.	Lokaal educatieve agenda: restant budget 2021 LEA middelen niet uitgegeven in 2021, waardoor er geen onttrekking aan de algemene reserve volgt.		205 N	
2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000		28 N	
Saldo programma 4 na verrekening met reserves		538 V	480 N	1.018 V

4.5 Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Sport, cultuur(historie) en natuur dragen bij aan een fijn leefklimaat in Westland. Er zijn unieke recreatiemogelijkheden en er is ruimte voor rust en ontspanning. Op korte afstand van de omliggende stedelijke gebieden bevinden zich verschillende landschappen, ecologische zones en belevingen. Naast de routes voor fietsers, ruiters, vaarrecreanten en skaters, hebben we een kilometerslang familiestrand. Bij de ruimtelijke inrichting is er in Westland steeds meer oog voor de landschappelijke waarde van ons erfgoed en kunstobjecten. We hebben de ambitie om zoveel mogelijk Westlanders in aanraking te laten komen met cultuur. Het verenigingsleven bloeit. Inwoners en bedrijven zijn zeer betrokken bij de verenigingen. Hierbij past een gemeentelijke overheid die initiatieven en activiteiten van verenigingen en hun leden de ruimte geeft. Wij faciliteren de basisvoorzieningen voor de breedtesport, zijn betrokken bij Topsport Westland en zijn verder ondersteunend in situaties die daar om vragen.

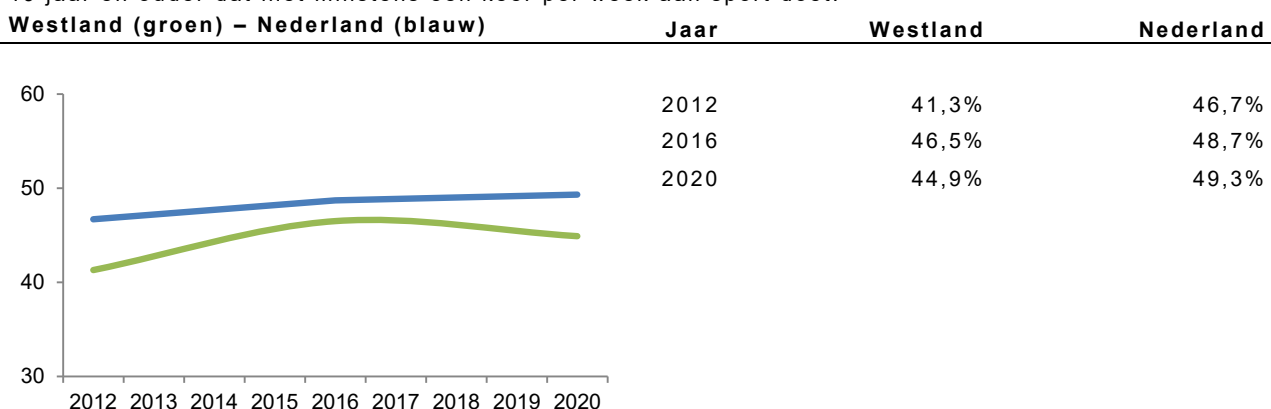
Wat wilden we bereiken?

- Het optimaliseren van de belevingswaarde van de kust;
- Het versterken van bestaande groenstructuren om ecologische kwaliteiten en recreatie te versterken;
- Groen Kwalitatief beter in de leefomgeving brengen;
- Een gezonde ecologie in de Westlandse wateren;
- Sterke verweving van cultuur en cultuurhistorische kwaliteiten in de Westlandse samenleving;
- Een krachtig sportverenigingsleven.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
Niet-sporters	44,9%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Het percentage niet-wekelijks sporters ten opzichte van bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het terrein De Wollebrand voor het gebruik als (commercieel) evenemententerrein geoptimaliseerd;
- Kwalitatieve inzet van groen in de leefomgeving bij de uitwerking van centrumplannen. Dit leidt tot forse extra investeringen in de komende jaren in de vergroening van de dorpskernen;
- Zoveel mogelijk de vaarrecreatie blijven faciliteren tijdens uitvoering van projecten, zonder nadelige gevolgen voor de natuurlijke waarden;
- De visie op groen/blauw in regels voor kwalitatief beter groen in de leefomgeving uitgewerkt;

- De groen/blauwe hoofdstructuur en de verbindingen ernaar toe versterkt, mede in afstemming met het Nationaal Park Hollandse Duinen;
- De groenstructuur in de wijken met gebieden buiten de kern meer verbonden. De aanleg van de minibossen en het tiny forest in Maasdijk zijn daar goede voorbeelden van.
- De fietsverbindingen en vaarroutes zijn aan de groenstructuren gekoppeld;
- De recreatieve verbindingen en het aanbrenge van voorzieningen verbeterd
- Onderzoek opgestart welk gebied achter de duinen het meest geschikt is voor kleinschalige verblijfrecreatie;
- Het netwerk van schone en gezonde wateren in Westland verder uitgewerkt;
- Met de provincie Zuid-Holland is gesproken over de mogelijke overdracht van NNN-gronden langs Oostwatering in Naaldwijk aan de gemeente Westland. NNN staat voor Natuur Netwerk Nederland. De voorwaarde waaronder de overname plaatsvindt is een struikelblok, zowel kwalitatief als financieel. De provincie heeft een basisrapport opgesteld waarin het gebied en de natuurwaarden worden beschreven. Dit rapport was nodig om een inrichtings- en beheerplan voor het gebied te maken. De gemeente heeft afspraken gemaakt om dit in 2022 te gaan maken;
- De programma's voor de gesubsidieerde culturele instellingen Museum Westland, Westlandtheater De Naald, Bibliotheek en Cultuurweb verder geïmplementeerd;
- Ingezet op uitvoering van de Cultuurkoers met accent op actievere inzet van de culturele organisaties;
- Cultuureducatie op school gestimuleerd door kinderen en jongeren in aanraking te laten komen met kunst, cultuur en erfgoed;
- Cultuur ingezet voor maatschappelijke activering en preventie;
- Nieuwbouwmogelijkheden voor het Westlandtheater zijn verder onderzocht. Dit wordt onderdeel van de uitwerking van de ontwikkelingsvisie Verdilaan;
- Er is meer zichtbaarheid gecreëerd van cultuurhistorisch erfgoed, zoals de renovatie van het eerste deel van de Fruitmuur die zo bepalend is voor de Westlandse identiteit en de nieuwe website op het gebied van het Westlands historisch erfgoed is gerealiseerd;
- Het proces van het afstoten van een deel van de kunstcollectie is nagenoeg afgerond.
- Het onderhoud van de kunst in de openbare ruimte heeft extra aandacht gekregen.
- De sportdeelname van kwetsbare groepen zoals ouderen en gehandicapten is gestimuleerd door uitvoering te geven aan het Sportakkoord. Er is aan 14 projecten een bijdrage verleend;
- Waar mogelijk steun gegeven aan sportverenigingen en scoutingorganisaties bij investeringen in sportfaciliteiten. Door middel van de 25%-subsidieregeling en garantiestellingen in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds Sport. In 2021 zijn 9 subsidies verleend voor de vernieuwing en verbetering van de sportaccommodaties en scoutinggebouwen;
- De kwaliteit en toekomstbestendigheid van sportparken en zwembaden is versterkt. Een aantal (kunst)grasvelden zijn vernieuwd en er zijn voorbereidingen getroffen voor de modernisering van openluchtzwembad De Waterman, de renovatie van zwembad De Hoge Bomen en de planvorming voor de capaciteitsuitbreiding van sportpark de zweth (De Lier).
- Voorbereidingen zijn getroffen voor het oplossen van het capaciteitstekort van hockeyvereniging Westland. De aanleg van een vierde veld zijn gestart; Dat geldt ook voor het complex van voetbalvereniging Naaldwijk.
- (Sport)Verenigingen zijn financieel ondersteund met Coronasteun vanuit de gemeente, zoals met de mogelijkheid om een belangrijk deel van OZB aanslagen middels subsidies terug te krijgen;

Voor mogelijke impulsen of het handhaven van bestaande (incidentele) bijdragen aan incidenteel gefinancierde voorzieningen en cultuur heeft het college de beschikking van het rijk voor coronasteun van een bedrag van € 1,2 miljoen gereserveerd.

Externe ontwikkelingen / risico's

- Het coronavirus heeft (on)verwachte uitdagingen gegeven op diverse vlakken. Cultuurvoorzieningen stonden onder druk door een terugloop aan financiële ondersteuning en bezoekers. Sportverenigingen werden beperkt in hun sport- of exploitatiemogelijkheden.

- De rijksregelingen voor sportverenigingen en zwembadexploitanten zijn benut om de financiële gevolgen van de coronapandemie op te vangen, o.a. door het kwijtschelden van veldhuur voor buitensporten en het verlenen van huurkortingen aan zwembadexploitanten.
- De ontwikkelingen rondom het coronavirus kunnen ertoe leiden dat sportactiviteiten niet of op een andere wijze moeten plaatsvinden. Deze onzekerheid leidt ertoe dat wij het huidige sportbeleid met een jaar hebben verlengd, ook omdat het huidige sportbeleid op dit moment nog toereikend is. In 2022 wordt dit verder opgepakt.
- De btw-regelgeving is met ingang van 2019 gewijzigd. De compensatie die de gemeente hiervoor van het Rijk ontvangt via de SPUK-regeling² is niet toereikend gebleken. Hierdoor zijn investeringen in sportfaciliteiten voor de gemeente duurder geworden.

Verbonden partijen

- Westland Theater de Naald
- Westlands Museum
- Westland Cultuurweb
- Bibliotheek Westland
- Coöperatief Beheer Groengebieden Midden -Delfland (CBG)

Kaderstellende beleidsnota's

- Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal 2016;
- Kadernota sportbeleid 2008-2020
- Deelnota's sportbeleid 2010-2020;
- Gebiedsgericht plan 2019-2022;
- Westland Cultuurkoers 2030;
- Structuurvisie Westland 2025;
- Waterklimaatplan 2019;
- Vaarrecreatie in Westland 2012.

---

² Via de regeling 'specifieke uitkering stimulering' (SPUK) kunnen gemeenten in de periode 2019-2023 een specifieke uitkering aanvragen voor bestedingen in verband met activiteiten in het kader van sport.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 5 Taakveld	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	175	491	481	434	47
5.2 Sportaccommodaties	5.699	12.712	8.012	8.868	-855
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.920	3.404	3.863	3.410	454
5.4 Musea	874	858	1.159	1.103	56
5.5 Cultureel erfgoed	398	338	508	337	172
5.6 Media	2.355	2.330	2.670	2.673	-3
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	8.519	8.551	9.062	8.670	393
Totaal lasten programma 5	20.940	28.684	25.756	25.493	263
5.1 Sportbeleid en activering	75	0	0	121	121
5.2 Sportaccommodaties	1.241	1.125	1.193	3.273	2.080
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	233	251	212	356	143
5.4 Musea	2	2	3	1	-2
5.5 Cultureel erfgoed	5	6	1	5	4
5.6 Media	67	64	67	102	35
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	227	146	112	217	105
Totaal baten programma 5	1.850	1.594	1.588	4.074	2.486
Saldo van baten en lasten	-19.090	-27.090	-24.168	-21.419	2.749
Stortingen reserves	284	284	609	609	0
Ottrekkingen reserves	492	6.646	3.031	1.370	-1.661
Totaal reservemutaties programma 5	207	6.362	2.422	761	-1.661
Saldo programma 5	-18.883	-20.728	-21.747	-20.659	1.088

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen dit programma bedraagt voordelig € 2.749.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 1.088.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 5	Lasten	Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	47 V	121 V	168 V
1. Sportakkoord: In het kader van het Sportakkoord zijn middelen ontvangen van het Rijk en deze besteed door Vitis. Per saldo budgetneutraal.	120 N	120 V	-
2. Investeringsubsidies sportverenigingen: Nog niet alle projecten zijn afgerond in 2021, mede omdat in 2021 de doelgroep van de regeling is uitgebreid, naast sportclubs komen ook scoutingverenigingen in aanmerking. Voorgesteld wordt dit overschot over te hevelen naar 2022.	159 V	-	159 V
3. Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	8 V	1 V	9 V
5.2 Sportaccommodaties	855 N	2.080 V	1.225 V
1. De huur- en exploitatieovereenkomst met Optisport Westland BV voor zwembad De Hoge Bomen, MFC Maesemunde, Sportcentrum Vreeloo en De Westlandhal is verlengd voor	2.054 N	2.054 V	-

de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022. Gelijkzeitig is de huur van deze locaties met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 vastgesteld en de exploitatiebijdrage aan Optisport navenant aangepast, dit om te voldoen aan nieuw fiscaal regime. Deze boekingen zijn in 2021 verwerkt. Als gevolg hiervan zijn de huuropbrengsten en de exploitatiebijdrage hoger dan begroot, per saldo budgettair neutraal

2.	Corona compensatie: de huuropbrengsten zijn lager uitgevallen door huurverlagingen voor sportverenigingen en sportlocaties vanwege de corona maatregelen.	-	991 N	991 N
3.	Rijkscompensatie Corona: het rijk heeft diverse regelingen opgezet om gemeenten te compenseren voor huurdervingen.	-	1.091 V	1.091 V
4.	Investeringsubsidies sportverenigingen: Nog niet alle projecten zijn afgerond in 2021, mede omdat in 2021 de doelgroep van de regeling is uitgebreid, naast sportclubs komen ook scoutingverenigingen in aanmerking. Voorgesteld wordt dit overschot over te hevelen naar 2022.	170 V	-	170 V
5.	Onderzoeksbudget haalbaarheidsstudies: op het incidentele budget voor onderzoeken binnen de vastgoedportefeuille van de gemeente blijft € 317.000 over in 2021 door het temporiseren van diverse initiatieven door bezettingswisselingen en capaciteitstekorten. Voorgesteld wordt dit overschot over te hevelen naar 2022.	317 V	-	317 V
6.	Groot onderhoud: Voor het onderhoud van diverse locaties is afgeweken van de planning. Dit komt deels door de krappe markt, waardoor werk niet tijdig kan worden gepland. Deels uitstel om werk met werk te kunnen maken als er diverse groot onderhoud op een locatie nodig is. Per saldo levert dit een voordeel op de lasten.	189 V	-	189 V
7.	Hoge bomen: De vervanging van de ketels van zwembad de Hoge Bomen is doorgeschoven naar 2022, waardoor er een overschot is 2021.	400 V	-	400 V
9.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.	123 V	74 N	49 V
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	454 V	143 V	597 V
5.3				
1.	Subsidies Corona: Er is door fors minder organisaties aanspraak gemaakt van de beschikbare subsidies om de gevolgen van de corona maatregelen in het culturele veld wat te verzachten, dan vooraf was ingeschat. Het voordeel aan de batenkant betreft een subsidie van de provincie.	244 V	105 V	349 V
2.	Overschot Cultuur: Vanuit de perspectiefbrief is er een bedrag beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan het cultuurbeleid. Deels is dit bedrag zoals gepland uitgegeven aan subsidies en personele inzet. Het restant bedrag was bedoeld om instrumenten te ontwikkelen om het beleid op gebied van cultuur en erfgoed te implementeren. Door Corona en het pas in 2022 in dienst komen van een extra medewerker zijn deze instrumenten niet in 2021 ontwikkeld en ingekocht. Er wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2022.	163 V		163 V
3.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.	12 V	38 V	50 V
5.4	Musea (archief)	56 V	2 N	54 V
1.	Elektronisch depot: Het inrichten van het e-depot heeft door corona maatregelen vertraging opgelopen. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2022.	54 V		54 V
2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.	2 V	2 N	-
5.5	Cultureel erfgoed	172 V	4 V	176 V
1.	Cultuurhistorisch erfgoed Westland: De gemeenteraad heeft bij de Voorjaarsnota 2021 middelen ter beschikking gesteld (100.000 incidenteel) om het erfgoedbeleid te actualiseren en het erfgoedbeleid te toetsen op de komst van de omgevingswet. De voorbereidende werkzaamheden voor erfgoed in het kader van de Omgevingswet zijn in 2021 gestart. De voor-	100 V	-	100 V

	bereidingen hebben meer tijd in beslag genomen en daarom wordt voorgesteld om de middelen naar 2022 over te hevelen voor de uitvoering van de opdracht om de Nota Cultuurhistorisch Erfgoed Westland uit 2005 te actualiseren.			
2.	Kerkenvisie: In november 2020 is er een motie aangenomen om subsidie aan te vragen om een kerkenvisie op te stellen. Hiertoe heeft het college een besluit genomen en is de aanvraag gedaan. In de loop van 2021 is deze subsidie aanvraag gehonoreerd. In 2021 is er geen gelegenheid geweest om uitvoering te geven aan het opstellen van een kerkenvisie doordat er prioriteit is gegeven aan andere projecten. Voorgesteld wordt de middelen over te hevelen naar 2022.	75 V	-	75 V
3.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	3 N	4 V	1 V
5.6	Media	3 N	35 V	32 V
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	393 V	105 V	498 V
1.	De groenplannen voor de dorpscentra waren in 2021 nog niet gereed. Daardoor is de realisatie vertraagd. Het budget wordt overgeheveld naar 2022.	143 V	-	143 V
2.	Voor het schoffelen en hagen knippen is meerwerk uitgevoerd n.a.v. klachten. Verder is een nagekomen declaratie uit 2020 verwerkt.	86 N	-	86 N
3.	Door de milde zomermaanden was het strandbezoek lager en is daardoor minder strandreiniging nodig geweest.	51 V	-	51 V
4.	Onder andere voor de samenwerking binnen recreatiegebieden was het de verwachting dat zogenaamde land-schapstafels zouden worden opgericht in navolging van Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland (CBG). Dit heeft nog niet plaatsgevonden. De verwachte inkomens-overdrachten aan gemeenten is daardoor nog niet gecorri-geerd.	162 V	-	162 V
5.	Om de toegankelijkheid van de strandslagen voor minderva-liden te vergroten zijn meerdere mobiele matten aange-schaft. Deze kosten waren niet begroot.	65 N	-	65 N
6.	In 2021 zijn er geen evenementen geweest waarvoor door-gaans gemeentelijke inzet is.	114 V	-	114 V
7.	Incidentele inkomsten groensnipperen zijn niet begroot.	-	50 V	50 V
8.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	74 V	55 V	129 V
Saldo programma 5 voor verrekening met reserves		263 V	2.486 V	2.749 V
Onttrekkingen reserves		-	1.661 N	1.661 N
1.	Hoge Bomen	-	400 N	400 N
2.	Groot onderhoud zwembaden.	-	189 N	189 N
3.	De onttrekkingen aan het steunfonds corona liggen lager door lager gebruik van subsidieregelingen dan verwacht	-	351 N	351 N
4.	Algemene reserve: lagere onttrekkingen voor sportinveste-ringen (€ 170.000), E-depot (€ 50.000), vervanging gymtoe-stellen (€ 343.000) en vervanging sportvelden (€ 130.000)	-	705 N	705 N
5.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	-	41 N	41 N
Saldo programma 5 na verrekening met reserves		263 V	825 V	1.088 V

4.6 Sociaal domein

Inleiding

De ambitie binnen het Sociaal Domein is helder: iedereen in Westland kan zoveel en zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Nu lag de afgelopen jaren de nadruk op het overnemen van de taken van het Rijk. We zagen de uitgaven binnen het sociaal domein stevig oplopen. Dit door de toenemende vraag naar ondersteuning, kostenstijgingen en het achterblijven van de Rijksbijdrage. In 2021 hebben we ons gericht op de transformatie zoals beschreven in het sociaal beleidskader 'Kernachtig Sociaal'. Hierin waren en zijn we op zoek naar een optimale balans tussen: doen wat nodig is voor de meest kwetsbaren, en een halt toeroepen aan de stijgende tekorten.

Wat wilden we bereiken?

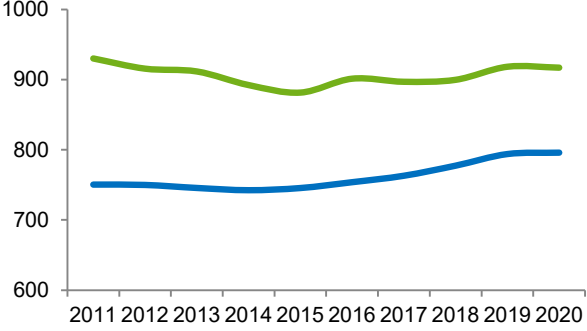
- Iedereen kan meedoen aan de Westlandse samenleving, waar nodig met ondersteuning;
- Mensen in de Westlandse samenleving steunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving;
- De Westlandse jeugd kan zich optimaal ontwikkelen en veilig opgroeien;
- Een transformatie van het sociaal domein en de kosten beheersbaar houden.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
----------------------------	-----------	------

Banen	917,0	LISA
--------------	-------	------

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2011	930,1	750,4
	2012	915,6	749,9
	2013	911,6	745,6
	2014	892,2	742,4
	2015	881,5	745,5
	2016	901,3	753,8
	2017	896,9	763,0
	2018	899,7	777,4
	2019	918,3	793,9
	2020	917,0	795,9

Verplichte BBV-indicatoren

Resultaat

Bron

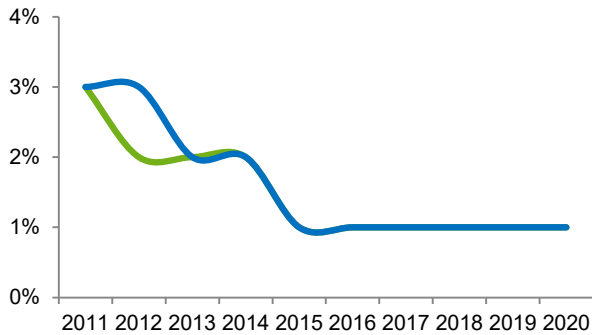
Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Verwey Jonker
Instituut/CBS

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2011	3%	3%
2012	2%	3%
2013	2%	2%
2014	2%	2%
2015	1%	1%
2016	1%	1%
2017	1%	1%
2018	1%	1%
2019	1%	1%
2020	1%	1%

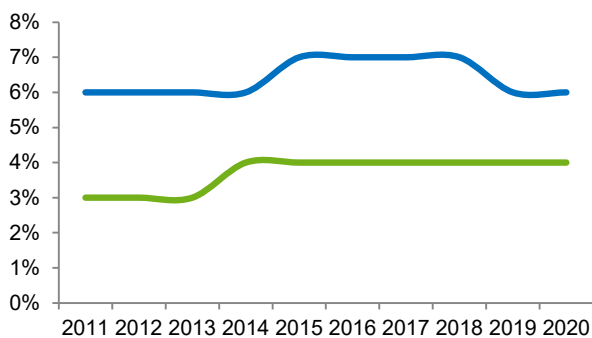
Kinderen in uitkeringsgezin

4%

Verwey Jonker Instituut -
Kinderen in Tel

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2011	3%	6%
2012	3%	6%
2013	3%	6%
2014	4%	6%
2015	4%	7%
2016	4%	7%
2017	4%	7%
2018	4%	7%
2019	4%	6%
2020	4%	6%

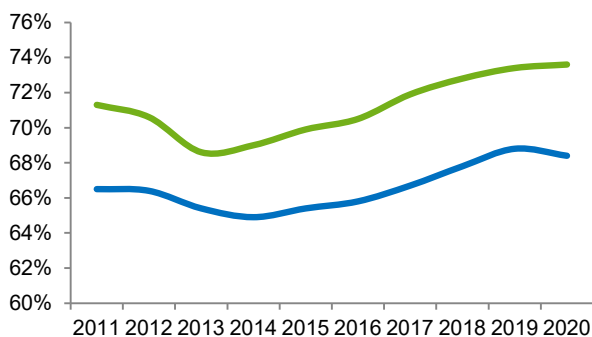
Netto arbeidsparticipatie

73,6%

CBS Diefstallen

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2011	71,3%	66,5%
2012	70,6%	66,4%
2013	68,6%	65,4%
2014	69,%	64,9%
2015	70%	65,4%
2016	70,5%	65,8%
2017	71,9%	66,7%
2018	72,8%	67,8%
2019	73,4%	68,8%
2020	73,6%	68,4%

Verplichte BBV-indicatoren

Resultaat

Bron

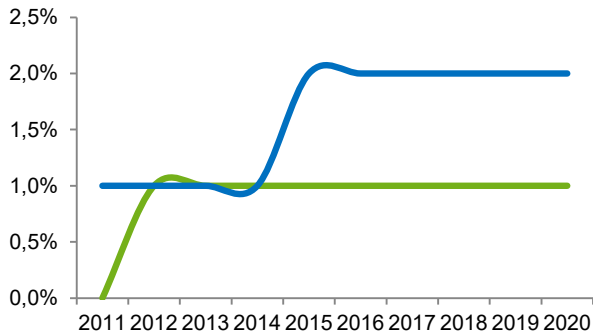
Werkloze jongeren

1%

Verwey Jonker
Instituut/CBS

Het percentage personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2011	0%	1%
2012	1%	1%
2013	1%	1%
2014	1%	1%
2015	1%	2%
2016	1%	2%
2017	1%	2%
2018	1%	2%
2019	1%	2%
2020	1%	2%

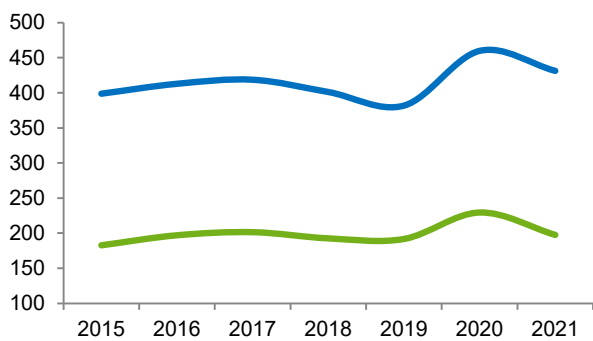
Personen met een bijstandsuitkering

197,5

CBS – Participatiewet

Het aantal personen per 10.000 inwoners met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (Wwb, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2015	182,7	398,7
2016	197,0	412,8
2017	201,4	418,6
2018	192,6	401,1
2019	191,7	381,7
2020	229,4	459,7
2021	197,5	431,2

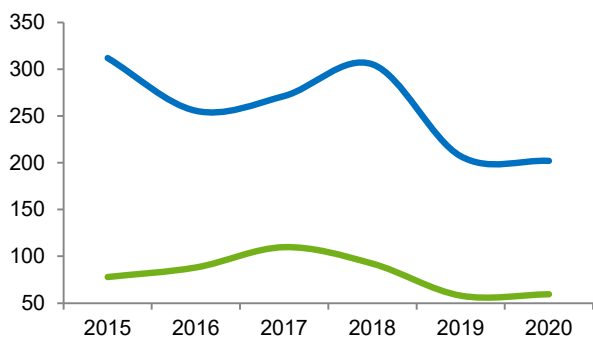
Lopende re-integratievoorzieningen

59,5

CBS - Participatiewet

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Westland (groen) – Nederland (blauw)   **Jaar**   **Westland**   **Nederland**

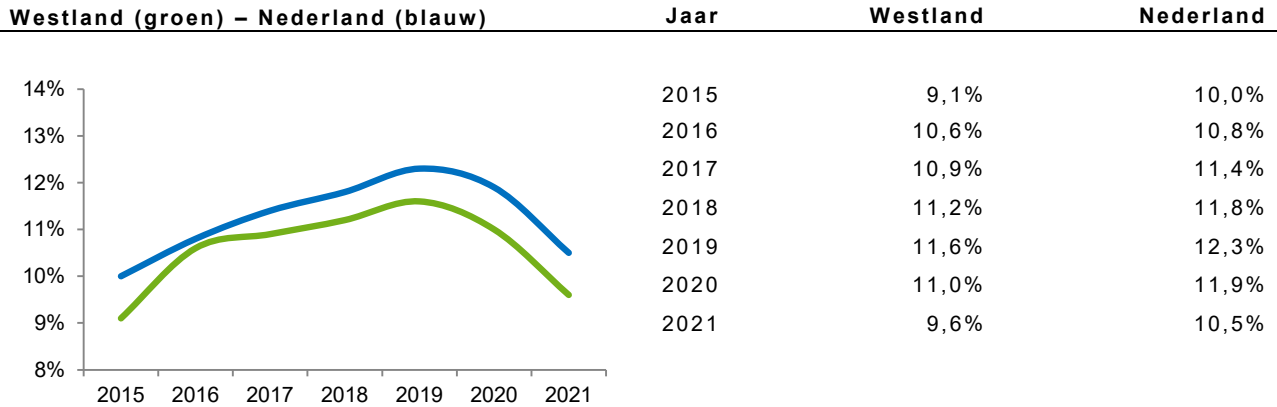
Jaar	Westland	Nederland
2015	77,9	311,9
2016	88,1	255,5
2017	109,8	271,3
2018	92,2	305,2
2019	58,0	207,0
2020	59,5	202,0

Verplichte BBV-indicatoren**Resultaat****Bron****Jongeren met jeugdhulp**

9,6%

CBS Jeugd

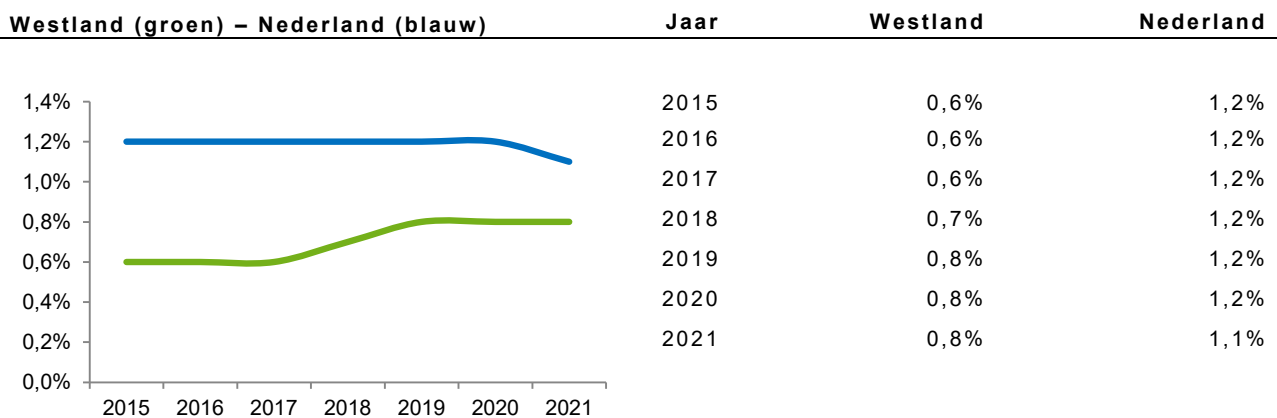
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Jongeren met jeugdbescherming

0,8%

CBS Jeugd

Het percentage jongeren tot 18 jaar waarbij de rechter op enig moment in de verslagperiode een maatregel dwingend heeft opgelegd. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Verplichte BBV-indicatoren

Resultaat

Bron

Jongeren met jeugdreclassering

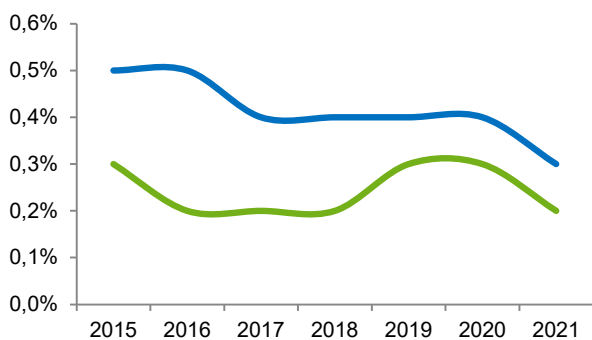
0,2%

CBS Jeugd

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle van jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Geeft de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding (bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking)? Dan kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. De kinderrechter of de officier van Justitie kunnen jeugdreclassering opleggen. Dat kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Westland (groen) – Nederland (blauw) **Jaar** **Westland** **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2015	0,3%	0,5%
2016	0,2%	0,5%
2017	0,2%	0,4%
2018	0,2%	0,4%
2019	0,3%	0,4%
2020	0,3%	0,4%
2021	0,2%	0,3%

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

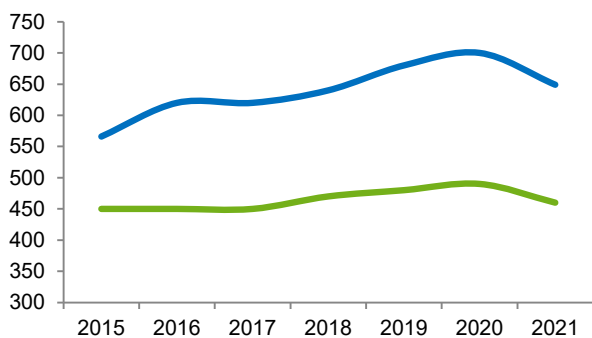
460

CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep.

Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Westland (groen) – Nederland (blauw) **Jaar** **Westland** **Nederland**

Jaar	Westland	Nederland
2015	450	566
2016	450	620
2017	450	620
2018	470	640
2019	480	680
2020	490	700
2021	460	649

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Binnen het sociaal domein hebben we uitvoering gegeven aan de wettelijke taken op het gebied van de Participatiewet, Jeugdwet en Wet Maatschappelijke ondersteuning. Denk hierbij aan het begeleiden van mensen naar arbeid, de inkomensregelingen, minimaregelingen en schuldhulpverlening. Bij de Wmo gaat het om het verstrekken van hulpmiddelen, hulp bij het huishouden, dagbesteding en individuele begeleiding. Daarnaast voerden we de Wet sociale werkvoorzie-

ning, de Jeugdwet en kinderschermingsmaatregelen uit. We zorgden voor een breed aanbod van voorzieningen in het voorliggend veld, voor zowel de jeugd als voor volwassenen

- Ook 2021 was door de Coronapandemie een bijzonder jaar. We hebben ons hard gemaakt om zaken zoveel mogelijk als gepland en begroot doorgang te laten vinden. Dit is niet op alle fronten gelukt. Dit vanwege de RIVM-maatregelen of omdat de aandacht van onze partners bij de crisis lag. Daarnaast ontstonden extra werkzaamheden gericht op het garanderen van de zorgcontinuïteit van onze inwoners en de bedrijfscontinuïteit van onze partners.
- De inkomensondersteunende regelingen zijn uitgevoerd zodat inwoners, die getroffen werden door de coronamaatregelen, niet onder het sociaal minimum terecht kwamen. Zo is de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers), die in 2020 startte, voortgezet tot 1 oktober 2021. Daarna konden inwoners een beroep doen op de Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) met soepelere toegangscriteria. De TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) werd opgezet en bood van maart tot en met september 2021 ondersteuning bij woonkosten.
- Er is een aanpassing en uitbreiding geweest van de computerregeling, een onderdeel van de minimaregelingen. Daarbij is nu het maximum van 1 computer per gezin. De computers worden in natura verstrekt door Westlandse ondernemers. Voor het eerst kunnen nu ook volwassenen van de computerregeling gebruik maken.
- Er is gewerkt aan de uitvoering van de transformatie-opdracht via een aantal projecten:
  1. Het project met als doel om tot een eenduidig gedrag te komen. Dit gedrag is passend bij de transformatie van medewerkers bij de gemeente en kernpartners.
  2. Het project met als doel de inrichting van een gezamenlijk proces van de toegang voor de doorstroom en uitstroom/nazorg van de gebruikers sociaal domein. Hierbij moeten we komen tot een daarbij passende infrastructuur sociaal domein.
  3. Er zijn meerdere projecten met als doel het optimaliseren van processen. Dit om meer grip te hebben met sturing op kwaliteiten en financiën.
  4. Het project met het operationaliseren van de transformatie met de pilot van Doorbraakmethode.
- Op basis van lobby van de VNG heeft in 2021 een arbitragecommissie voor jeugdhulp een advies aan het Rijk uitgebracht om de tekorten te bedwingen. Het nieuwe kabinet heeft dit, tot ergernis van gemeenten, niet volledig overgenomen.
- In 2021 is door alle raden de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2022-2026 vastgesteld. Hiermee is het gezamenlijke kader bepaald voor de regionale samenwerking met aandacht voor kinderen en gezinnen in kwetsbare omstandigheden, samen leren en kostenbeheersing.
- De kostenbesparingsmaatregelen vanuit de regio H10 en lokale maatregelen, zijn in 2021 in uitvoering genomen door het SKT en het contractmanagement van de gemeente Westland. Ook is gestart met de voorbereidingen van nieuwe maatregelen. De regiovisie H10 en de landelijke hervormingsagenda vormen een belangrijk vertrekpunt hiervoor.
- In 2020 zijn de regionale contracten 2021-2024 afgesloten met jeugdhulpaanbieders. In deze contracten zijn instrumenten opgenomen om de kostenontwikkeling te beheersen. In 2021 heeft er als gevolg van het zogeheten richtinggevend kader een intensief proces plaatsgevonden tussen aanbieders en gemeenten over het toewijzen van de juiste hulp. Daarnaast is in het kader van de bestedingsruimte aan een aantal aanbieders gevraagd met doelmatigheidsvoorstellen te komen. Deze pilot wordt in 2022 uitgebreid naar alle aanbieders.
- Het lokaal Contractmanagement is versterkt op gebied van zowel Wmo als Jeugdhulp. Om beter te kunnen sturen, hebben we data m.b.t. zorgaanbieders beter inzichtelijk gemaakt. We hebben ook verschillende stuurpunten benoemd waar we op letten bij aanbieders. Dit zorgt ervoor dat we de juiste gesprekken kunnen voeren en we maken inzichtelijk waar de meeste kosten zitten.
- Er heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden van de overeenkomsten voor jeugdhulp. Dit geldt ook voor een herziening van productomschrijvingen en tarieven via het proces van de regionale ontwikkeltafel.

- Er heeft analyse en overdracht plaats gevonden van cliënten die vanwege het nieuwe woonplaatsbeginsel vanaf 2022 financieel moeten worden overgedragen naar andere gemeente. Deze werkzaamheden lopen nog door in 2022.
- De implementatie van de Regiovisie aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden is gestart.
- De convenant uitvoering jeugdgezondheidszorg 2022-2027 is ondertekend door de JGZ en de H8. Hiermee is de samenwerking tussen de H8-gemeenten en de jeugdgezondheidszorg voor de komende zes jaar geborgd.
- De sluitende aanpak voor schoolverlaters van het praktijk- en voortgezet speciaal onderwijs is verder in uitvoering genomen. Dit gebeurt samen met scholen en Patijnenburg. We gebruiken hiervoor de in 2020 ontwikkelde monitor voor jongeren in kwetsbare posities, die bij uitval van werk of onderwijs direct weer in beeld komen. De doelgroep is uitgebreid en een groeiend aantal jongeren zijn in beeld gekomen en geplaatst op verschillende trajecten.
- Er is uitvoering gegeven van het integrale beleidsplan Schuldhulpverlening 2021 – 2024. Er is een start gemaakt met een Eropaf-aanpak.
- Er is een gunning geweest voor structurele inzet van saneringskredieten aan de Kredietbank Nederland.
- De Beleidsregels Schuldhulpverlening gemeente Westland 2021 zijn geactualiseerd.
- We hebben ons verder ingezet voor een verbetering van de financiële zelfredzaamheid van inwoners door de inzet van “Moedige Dialoog Westland”. We willen de samenwerking bevorderen tussen verschillende partijen. Samen kunnen we zorgen voor structurele bijdrage aan het voorkomen, vroegtijdig signaleren en oplossen van financiële problemen van inwoners van Westland. Moedige Dialoog Westland is een samenwerkingsverband tussen o.a. Bibliotheek Westland, Diaconaal Platform Westland, gemeente Westland, JGZ Zuid-Holland West, Rabobank Westland, Schuldhulpmaatje Westland, Sociaal Kernteam Westland en Vitis Welzijn.
- De (mogelijk) gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire zijn inmiddels bij ons in beeld. Zij hebben allemaal een aanbod gekregen ter ondersteuning. Met velen gaat het goed. Als zij ondersteuning nodig hebben, dan krijgen zij dat vanuit het SKT Westland en vanuit Team schuldhulpverlening. Hebben zij schulden bij de gemeente en zijn ze officieel als gedupeerde aangemerkt door de Belastingdienst? Dan hebben wij die schulden kwijtgescholden.
- In maart 2021 vond de campagne Hulp bij Geldzorgen plaats. Met deze campagne informeerden we inwoners over ondersteuning en advies bij geldzorgen, geldproblemen en schulden. Sinds najaar 2021 ontvangen alle jongeren die 18 worden, en hun ouders, een verjaardagskaart met een lijst met tips die er voor zorgen dat ze zich goed financieel kunnen voorbereiden op volwassenheid. Ook is er nu een website 18inwestland.nl met informatie.
- Onder de noemer ‘Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Westland’ (MVO-Westland) werken we aan meer betrokken werkgevers voor een inclusieve arbeidsmarkt. Voor het realiseren van Beschut Werk en Baanafsprake maken we resultaatgerichte afspraken.
- Samen met onze partners is er uitvoering gegeven aan het plan ‘Eén tegen eenzaamheid’. Het accent lag op het voorbereiden en uitvoeren van de publiekscampagne, het lanceren van het Signaalpunt, deskundigheidsbevordering door middel van workshops en netwerkbijeenkomsten, het verbeteren van het aanbod en het versterken van het netwerk rondom eenzaamheid. In juli 2021 hebben we in samenwerking met Vitis Welzijn het Signaalpunt gelanceerd. Uiteindelijk doel is het bevorderen van het signaleren van eenzaamheid en het stimuleren van inwoners om zelf actie te ondernemen. Om het Signaalpunt onder de aandacht te brengen, is er in het najaar een communicatiecampagne uitgerold. Ook troffen we voorbereidingen om het project over te dragen aan Vitis. Per 1 januari 2022 is Vitis verantwoordelijk voor de aanpak eenzaamheid.
- Er is samen met de gemeenten Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Er zijn afspraken gemaakt dat we werken aan een samenhangende dienstverlening voor onze inwoners. Als resultaat is het zorggebruik in deze gemeenten in kaart gebracht en zijn knelpunten in zorg en ondersteuning zichtbaar geworden. Met het Regionaal Programma Ouderenzorg gaan we hiervoor oplossingen uitwerken.

- De invoering van de Wet Inburgering 2021 is voorbereid, welke per 1-1-2022 is ingegaan. Tijdens deze voorbereiding is er ook aandacht geweest voor de 'ondertussengroep'³.
- De Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2026 is vastgesteld. Deze regiovisie is gericht op de toename van mensen met GGZ-achtergrond die zelfstandig wonen in wijken met ondersteuning in plaats van in een instelling. Delft bouwt haar centrumgemeentetaken af en Westland bouwt voorzieningen op. Het gaat om huisvesting en voorzieningen als een vangnet in de wijk, dagbesteding en draagvlak in de wijk. Voor de Maatschappelijke Opvang blijft Delft nog de centrumgemeente.
- Er is in samenwerking met onze partners verdere uitvoering gegeven aan onze inkoopstrategie voor Jeugdhulp en de inkoopvisie Wmo..
- Verbetering van de sociale acceptatie en sociale veiligheid van de LHBTI-doelgroep (lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender- en interseksuele personen). Dit doen we door het uitvoeren van het Meerjarenplan 'Regenboogstad Westland 2019-2022' (het verzorgen van gastlessen, adviezen, training en voorlichting aan onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties en gerichte communicatie). In 2021 vond een regionale bijeenkomst "Let's Connect" voor leden van GSA's en een regionale "Webinar Queersensitiviteit" plaats voor medewerkers van hulpverleningsorganisaties.
- In 2020 werd de pilot gestart met maatwerk- en doelgroepenvervoer met de nadruk op de *first* en *last mile* oplossingen. Dit is het vervoer van en naar haltes van het openbaar vervoer. Deze pilot hebben wij verder gefaciliteerd.
- We bieden algemeen toegankelijke informele ondersteuning (het voorliggend veld) en algemeen toegankelijke professionele ondersteuning. Hierdoor kunnen inwoners met hun vragen en ondersteuningsbehoefte zoveel mogelijk terecht bij laagdrempelige voorzieningen en worden problemen in een eerder stadium gesignaleerd en opgelost. Zo wordt zwaardere ondersteuning voorkomen. Ook is er een subsidie aangevraagd en verantwoord bij ZonMw voor het project Learn & Do Good (Sociaal Maatschappelijke Diensttijd) van Vitis Welzijn. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw aanbod van voorliggende voorzieningen zoals: Thuisgekookt, powerful ageing en Westland blijft staan.
- De pilot met de Compaantablet is verder gebracht. In het najaar is de Gemeente aangehaakt op het project 'Versterken digitale kracht ouderen'. Dit project is een samenwerking tussen SeniorWeb, de Seniorenraad, de ouderenbonden KBO en PCOB, Bibliotheek Westland, Vitis Welzijn en de gemeente.

Externe ontwikkelingen/ risico's

- Aanpassing van de onderstaande wetgeving vormt een risico vanwege onduidelijkheden aan Er zijn aanpassingen c.q. voorbereidingen gedaan van onderstaande wetgeving:
  - Nieuwe Wet inburgering per 1 januari 2022;
  - Aanpassing Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 januari 2021;
  - Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in 2021;
  - Wijziging woonplaatsbeginsel (Jeugdwet) 2022, loopt door in 2023;
  - Voorbereiding wetswijziging Wmo (resultaatsturing en doordecentralisatie Beschermd Wonen).
- **Corona**
Door het coronavirus hebben we te maken gekregen met ondersteuningsbehoeften die of zijn uitgesteld of juist door de crisis zijn ontstaan. De uitgestelde vraag kan leiden tot complexere problematiek en daardoor behoefte aan zwaardere zorg op langere termijn.

³ De groep inburgeraars die buiten de werking van de nieuwe Wet inburgering valt.

Verbonden partijen

Onder andere onderstaande partijen leveren een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Patijnenburg B.V.
- Servicebureau H10
- Sociaal Kernteam Westland B.V.

Kaderstellende beleidsnota's

- Sociaal beleidskader 'Kernachtig Sociaal'
- Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2021-2024
- Algemene subsidieverordening Westland 2016
- Inkoopstrategie Regio Haaglanden 2020-2024
- H4 Inkoopstrategie Wmo 2019
- Meerjarenplan Regenboogstad Westland 2019-2022
- Verordeningen volgend uit de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en de wet gemeentelijke Schuldhulpverlening
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld Haaglanden 2019-2022
- Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026
- Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2026

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 6		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
Taakveld		2020	2021 voor wijziging	2021 na wijziging	2021	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.197	7.139	9.337	8.368	969
6.2	Wijkteams	9.870	11.639	12.273	11.874	398
6.3	Inkomensregelingen	35.641	26.638	26.849	28.946	-2.097
6.4	Begeleide participatie	7.190	7.180	7.421	6.925	497
6.5	Arbeidsparticipatie	2.244	2.045	3.045	2.280	766
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	4.032	3.089	4.425	3.905	521
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	16.616	15.902	18.032	18.214	-182
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	24.699	22.615	25.514	26.451	-937
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	330	553	474	535	-61
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.896	2.113	2.964	3.039	-75
Totaal lasten programma 6		110.715	98.913	110.334	110.536	-202
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	307	232	280	329	50
6.2	Wijkteams	93	93	93	238	145
6.3	Inkomensregelingen	31.734	20.500	20.092	22.254	2.162
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	1	0	341	538	197
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	48	115	115	65	-50
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	534	228	228	604	376
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	72	0	0	43	43
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	126	0	0	0	0
Totaal baten programma 6		32.915	21.168	21.148	24.071	2.924
Saldo van baten en lasten		-77.800	-77.745	-89.186	-86.464	2.722
	Storting reserves	2.305	0	0	0	0
	Onttrekkingen reserves	10.100	6.569	13.251	11.213	-2.038
Totaal reservemutaties programma 6		7.794	6.569	13.251	11.213	-2.038
Saldo programma 6		-70.006	-71.176	-75.935	-75.251	684

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 6 bedraagt voordelig € 2.722.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 684.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 6		Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	969 V	50 V	1.019 V
1.	Subsidieregelingen Welzijn (Corona): Van subsidieregelingen is minder gebruik gemaakt dan ingeschat.	241 V	-	241 V
2.	Foutieve begrotingswijziging taakveld 6.1 / 6.3: Bij de Prorap is middels een begrotingswijziging budget overgeheveld van taakveld 6.3 naar taakveld 6.1 vanwege een verwacht overschot op minimabeleid in taakveld 6.3 en een nadeel in taakveld 6.1 bij dagopvang. Echter door een fout in de wijziging is budgetoverheveling van 6.1 naar 6.3 gegaan, precies andersom. Dit heeft een voordeel tot gevolg van € 190.000 in taakveld 6.3 en een nadeel in taakveld 6.1	190 N	-	190 N

3.	Project Eenzaamheid: Dit project werd in eerste instantie geheel gedekt uit de reserve sociaal domein. Door middelen uit het Coronasteunfonds, is een deel van de reserve sociaal domein niet aangesproken. Dit gebeurt in 2022 wel.	56 V	-	56 V
4.	Aanpassen woningen: Binnen de reserve sociaal domein zijn middelen beschikbaar voor aanpassen van woningen, waarvoor een subsidieregeling is opgesteld. In afwachting van bespreking Visiedocument Goed Wonen in een Goede Woning in Westland – Wonen, Welzijn en Zorg 2022-2027 in de Raad zijn deze middelen nog niet besteed. Het positieve saldo blijft gereserveerd.	304 V	9 V	313 V
55.	Prikkelarme woning: Door uitlopen van onderhandelingen met de beoogde huurders van de woning zijn de werkzaamheden in 2021 nog niet gestart, en blijven de middelen in de reserve volkshuisvesting.	70 V	-	70 V
6.	Inburgering: In 2021 zijn incidentele middelen ontvangen van het Rijk voor de invoering van de nieuwe wet inburgering. Er zijn echter kosten die pas in 2022 worden gemaakt, maar die wel samenhangen met de invoering en implementatie van de nieuwe wet inburgering. We ontvingen en deel van dit geld pas bij de decembercirculaire, waardoor er geen gelegenheid meer was dit in 2021 uit te geven. Daarnaast zijn er in voorgaande jaren incidentele middelen ontvangen voor zogenaamde 'ondertussen groep'. Het gaat om de groep inburgeraars die reeds in de gemeente woont en niet valt onder de nieuwe wet. Hierop is de afgelopen twee jaar wel inzet gepleegd, maar i.v.m. corona minder dan gepland	299 V	7 N	292 V
7.	Wmo subsidies: Het Wmo budget is opgesteld op basis van de beleidsuitgangspunten van het sociaal beleidskader 2016. Hierin is het mantelzorg- en vrijwilligersbeleid ruim begroot. Inmiddels zijn keuzes bijgesteld, blijken kosten lager dan verwacht en is er terughoudend gekeken naar Wmo opdrachten in 2021. Dit leidt tot een verwacht overschot van € 87.000 op het budget coördinatie vrijwillige thuiszorg & mantelzorg.	87 V	-	87 V
8.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	102 V	48 V	150 V
6.2	Wijkteams	398 V	145 V	543 V
1.	Regionaal transformatiefonds: Vanuit de gemeente Den Haag zijn middelen ontvangen ten behoeve voor de bevordering van de vakbekwaamheid van de wijkteams. Deze middelen zijn doorgezet naar het sociaal kernteam. Per saldo is dit budgetneutraal.	63 N	63 V	-
2.	Sociaalkernteam: Het voordeel bestaat uit 2 onderdelen: een afrekening van voorgaande jaren die iets hoger uitviel dan bij de eerste actualisatie begroot en een teruggave over 2021 op basis van een prognose van het jaarresultaat van het SKT. De verwachte onderbesteding wordt veroorzaakt door lagere personele inzet dan geraamd.	210 V	-	210 V
3.	Transformatiebudget sociaal domein: Van de incidentele middelen voor personele inzet en onderzoek voor de transformatie sociaal domein blijft in 2021 € 305.000 over. Het overschot wordt veroorzaakt doordat lopende werkzaamheden, mede vanuit het oogpunt van de beheersing van de Corona pandemie, voorrang hebben gekregen. Dit budget blijft beschikbaar in de reserve sociaal domein.	305 V	-	305 V
4.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	54 N	82 V	28 V
6.3	Inkomensregelingen	2.097 N	2.162 V	65 V
1.	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz): het gebruik van deze regeling daalt al enige jaren. In 2021 is het begrote bedrag nog niet aangepast vanwege de grote onzekerheid door de Corona pandemie. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) zorgde voor lager gebruik van de Bbz. Na afloop van de Tozo op 1 oktober 2021 biedt de Bbz mogelijkheden met tijdelijk versoepelde criteria. Zowel de lasten als de baten (aflossing en bijdrage rijk) zijn lager dan begroot.	567 V	727 N	160 N
2.	Bijstand (BUIG): de gemeente heeft in 2021 € 18,9 mln van het rijk ontvangen voor uitkeringslasten Het nadeel ontstaat vooral door een hoger bedrag aan kwijtschelding van vorderingen dan geraamd. Dit nadeel wordt verrekend met een ont-	350 N	282 V	68 N

3.	trekking aan de reserve werk en inkomen Bijzondere bijstand: het nadeel wordt met name veroorzaakt door groter gebruik van de gemeentepolis en veel animo voor de verruimde computerregeling. Het voordeel aan de batenkant wordt veroorzaakt door een hogere onttrekking aan de voorziening dubieuze debiteuren.	479 N	272 V	207 N
4.	Foutieve begrotingswijziging taakveld 6.1 / 6.3 (zie 6.1): Bij de Prorap is middels een begrotingswijziging budget overgeheveld van taakveld 6.3 naar taakveld 6.1 vanwege een verwacht overschot op minimabeleid in taakveld 6.3 en een nadeel in taakveld 6.1 bij dagopvang. Door een fout in de wijziging is de budgetoverheveling van 6.1 naar 6.3 gegaan, precies andersom. Dit heeft een voordeel tot gevolg van € 190.000 in taakveld 6.3 en een nadeel in taakveld 6.1	190 V	-	190 V
5.	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK): de gemeente Westland heeft in 2021 €341.000 besteed aan de regeling TONK, per saldo € 26.000 meer dan begroot. Het gebruik was iets hoger dan verwacht. Ter dekking van deze regeling heeft de gemeente via een taakmutatie middelen in de algemene uitkering ontvangen.	26 N	-	26 N
6.	TOZO: de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers werd verlengd voor. In 2021 is voor € 1.946.000 aan uitkeringen verstrekt en voor € 101.000 aan leningen. Alle uitgaven worden gedekt door een rijksbijdrage. De gemeente loopt hier geen risico. Het voordeel op deze regeling betreft het saldo op uitvoeringskosten. Aan de raad zal voorgesteld worden dit saldo over te hevelen naar 2022 om de uitvoering van het leningendeel van de Tozo regeling uit te kunnen voeren. Na afloop van de Tozo kunnen inwoners een beroep doen op de BBZ die hiervoor tijdelijk versoepelde criteria heeft.	1.962 N	2.328 V	366 V
7.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	37 N	7 V	30 N
6.4	Begeleide participatie	497 V	-	497 V
1.	WSW: Patijnenburg heeft voor de uitvoering van de WSW € 6,6 mln. ontvangen, gelijk aan de rijksuitkering hiervoor. Per saldo ontstaat een voordeel in de gemeentelijke begroting omdat er meer is geraamd om toekomstige tekorten op de WSW op te vangen.	264 V	-	264 V
2.	WSW risico op mogelijk tekort 2021: Met Patijnenburg zijn afspraken gemaakt over dekking van mogelijke tekorten in 2021 vanwege teruglopende rijksbijdrage en lagere inkomsten door de Corona pandemie. De gemeente heeft hiervoor € 0,4 mln uit de WSW reserve beschikbaar gesteld. het is T niet nodig gebleken om hier beroep op te doen. De reserve blijft beschikbaar.	400 V	-	400 V
3.	WSW Corona vergoeding: in de decembercirculaire zijn van het rijk middelen ontvangen ter compensatie van tekorten bij WSW bedrijven als gevolg van Corona. Deze middelen zijn doorgestort naar Patijnenburg. Dit zorgt voor een nadeel in dit taakveld, en bij de algemene dekkingsmiddelen een voordeel. Per saldo budgetneutraal.	167 N	-	167 N
6.5	Arbeidsparticipatie	766 V	197 V	963 V
1.	Middelen Europees sociaal fonds: De gemeente Den Haag heeft in 2021 een voorschot van € 341.000 overgemaakt van Europese regiosubsidie over de periode 2017-2020. Het doel van deze middelen is het bieden van ondersteuning aan kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Deze taak wordt ingevuld door Patijnenburg. Deze taak heeft nog niet tot uitgaven geleid vanwege vertraging in de aanpak van doelmatige ondersteuning in combinatie met corona maatregelen, Met Patijnenburg is afgesproken dat de werkzaamheden in 2022 zullen worden uitgevoerd. Voorstel is daarom om dit bedrag in 2022 hiervoor opnieuw beschikbaar te stellen.	341 V	-	341 V
2.	Jeugdwerkloosheid: Het Rijk heeft via de gemeente Den Haag middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van jeugdwerkloosheid. Omdat de middelen pas in het najaar 2021 beschikbaar zijn gekomen, zijn de middelen nog niet ingezet. Aan de raad wordt voorgesteld het overschot naar 2022 over te hevelen.		197 V	197 V

3.	Re-integratie corona steunfonds: De inschatting van het nadelig resultaat van Patijnenburg door de coronacrisis was te somber. In de decembercirculaire 2021 is een additionele bijdrage van het Rijk ontvangen. Derhalve is de geplande onttrekking aan de reserve Steunfonds Corona niet nodig.	311 V	-	311 V
4.	Heroriëntatie ondernemers: Het Rijk heeft in de meicirculaire 2021 middelen beschikbaar gesteld voor de heroriëntatie van zelfstandigen op een ander verdienmodel of op een baan in loondienst. De besluitvorming duurde langer dan verwacht. Het vervolgproces is afhankelijk van het aantal ondernemers dat gebruik wil maken van de mogelijkheden. De middelen zijn daarom nog niet ingezet; voorgesteld wordt het budget over te hevelen naar 2022.	51 V	-	51 V
5.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	63 V	-	63 V
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	521 V	50 N	471 V
1.	Uitvoeringslasten: op de uitvoeringslasten is een voordeel ontstaan omdat het erg moeilijk is om aan geschikt personeel te komen om de Wmo uit te voeren.	262 V	4 V	266 V
2.	Hulpmiddelen: Voordeel ontstaat door onderuitputting op bouwkundige woningaanpassingen en verstrekkingen van elektrische rolstoelen. Kenmerkend zijn de kleine hoeveelheden en relatief hoge prijzen. Hierdoor leidt een kleine afwijking in aantallen tot een relatief groot financieel saldo.	259 V	54 N	205 V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	182 N	376 V	194 V
1.	Regionale Corona meerkostenregeling Wmo 2020: De afrekening van de meerkostenregeling is voor de Wmo regio verlopen via de gemeente Westland. Aan de lastenkant geeft dit extra uitgaven aan zorgaanbieders en aan de batenkant extra bijdragen van regiegemeenten. Per saldo budgetneutraal.	111 N	111 V	0
2.	Collectief vervoer: Door Corona-maatregelen was in 2021 sprake van vraaguitval naar de Regiotaxi. Hierdoor valt de eindafrekening voor 2021 lager uit	85 V	-	85 V
3.	Schuldhulpverlening (impuls middelen): Middels het integrale beleidsplan SHV 2021-2024 zijn middelen beschikbaar in de reserve sociaal domein voor versterking van de inzet op vroegsignalering en het voorkomen van schulden. Een deel van deze middelen is door herprioritering niet ingezet in 2021. De middelen blijven beschikbaar in de reserve sociaal domein.	37 V	-	37 V
4.	Wmo dienstverlening: het budget voor Wmo dienstverlening (begeleiding en hulp bij huishouden) bedraagt € 13,5 mln. Per saldo resulteert een nadeel van € 303.000. Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door forse stijging van het aantal cliënten. In 2021 is er een gemiddelde stijging van het aantal cliënten van 9% bij begeleiding en 8% bij hulp bij het huishouden.	303 N	-	303 N
5.	Specifieke uitkering toeslagenaffaire: Bij de afhandeling van de toeslagen affaire zijn ook gemeenten betrokken. Hiervoor heeft het rijk een specifieke uitkering opgezet waar gemeenten hun gemaakte kosten kunnen declareren. Per gedupeerde in de gemeente mogen normbedragen in rekening worden gebracht om de uitvoeringskosten van de gemeente te financieren. De uitvoering van de regeling is echter in 2021 met bestaande capaciteit gedaan, waardoor er geen extra kosten zijn gemaakt. Hierdoor ontstaat in 2021 een voordeel van € 248.243. Voorgesteld wordt dit overschot over te hevelen naar 2022. Deels zijn de middelen nodig om doorlopende uitvoeringskosten op te kunnen vangen en verder om werkzaamheden die in 2021 zijn blijven liggen alsnog in 2022 en 2023 uit te voeren. Door de inzet voor de toeslagen affaire zijn bijvoorbeeld werkzaamheden rondom procesverbetering blijven liggen deze dienen als gedaan te worden.	22 N	270 V	248 V
6.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	132 V	5 N	127 V
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	937 N	43 V	894 N
1.	Jeugdhulp: Corona maatregelen hebben de jeugd relatief zwaar getroffen, dat is een landelijke beeld. Over de hele linie zijn de kosten gestegen, maar vooral bij de GGZ bege-	985 N		985 N

leiding is sprake een significante kostenstijging. We hebben te maken met een combinatie van intensievere zorg, een hoger tarief en een lagere uitstroom. Daarnaast zien we een opvallende verschuiving naar relatief dure, intensieve, jeugdzorg bij de jeugd met licht verstandelijke beperking en zien we een toename in het gebruik van de zeer gespecialiseerde landelijke voorzieningen (LTA). Een kleine groep kwetsbare jeugdigen leidt hier tot relatief grote kostenverhoging. Tenslotte is in 2021 het gebruik van de lokale maatwerkvoorzieningen opvallend toegenomen, zonder daling van de regionale kosten. In 2021 is gestart met diverse regionale en lokale kostenbesparingsmaatregelen. Het SKT speelt een cruciale rol in de uitvoering hiervan. Door corona kon hierop minder inzet worden gepleegd dan geraamd, vanwege voorrang van het primaire uitvoeringsproces. Desondanks is hierin geïnvesteerd en zijn eerste resultaten goed zichtbaar binnen het domein van de jeugd- en opvoedhulp. Het Zelf Doen vanuit het SKT is goedkoper dan inzet van de 2e lijns hulpverlening.

2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	48 V	43 V	91 V
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	61 N	-	61 N
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	75 N	-	75 N
Saldo programma 6 voor verrekening met reserves		202 N	2.924 V	2.722 V
Stortingen reserves:				
Onttrekkingen reserves:			2.038 N	2.038 N
1.	Lagere onttrekking uit reserve sociaal domein door lagere lasten op projecten gewoon thuis, eenzaamheid en schulphulpverlening en de lasten van het transformatiefonds.		712 N	712 N
2.	Lagere onttrekking reserve steunfonds corona door minder gebruik diverse subsidieregelingen en geen onttrekking nodig bij re-integratie		523 N	523 N
3.	Lagere onttrekking uit algemene reserve door onder uitputting op inburgering en uitvoeringskosten TOZO.		398 N	398 N
4.	Lagere onttrekking risicobeheersing sociaal domein participatie door nog niet voordoen tekort op exploitatie Patijnenburg		400 N	400 N
5.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000		5 N	5 N
Saldo programma 6 na verrekening met reserves		202 N	886 V	684 V

V

4.7 Volksgezondheid en milieu

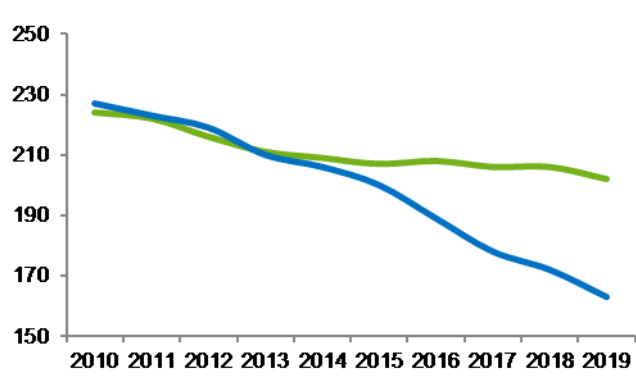
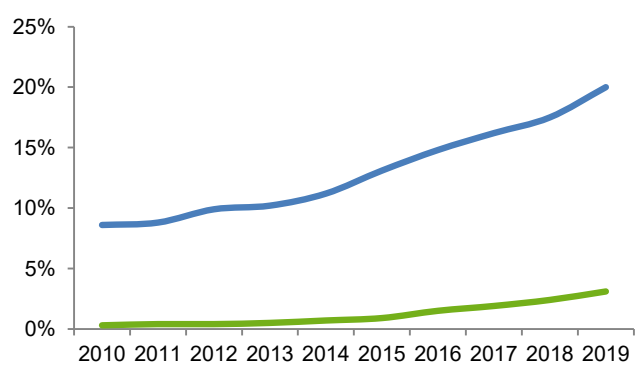
Inleiding

Westland op een verantwoorde manier doorgeven aan volgende generaties, dat is het streven. We zorgen voor volksgezondheid, handhaven een goede en gezonde leefomgeving en beschermen de natuur, het milieu en het oppervlaktewater. De komende jaren staan thema's als klimaat, energietransitie en circulaire economie hierin centraal. De klimaatverandering stelt ons in dit kader voor een grote opgave. Als we in Westland prettig willen blijven wonen, werken en recreëren moet er veel gebeuren.

Wat wilden we bereiken?

- Minder overgewicht en meer beweging bij burgers;
- Minder alcoholmisbruik en drugsgebruik bij jongeren;
- Evenwichtig belang tussen natuur en economie;
- Bodem-, lucht- en geluidskwaliteit zijn in balans met het Westlandse leefklimaat;
- Een klimaatbestendig Westland met een circulaire afvalwaterketen;
- Schoon, voldoende en bruikbaar zoetwater, waarbij klimaatadaptief en circulair de norm zijn;
- Energieneutraliteit in 2040;
- Een circulaire economie (een economie zonder afval) in Westland in 2050;
- Voldoende begraafcapaciteit en -kwaliteit.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	202 kg	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
Kg per inwoner, niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.		
Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland Nederland
	2010	224 227
	2011	222 223
	2012	216 219
	2013	211 210
	2014	209 206
	2015	207 200
	2016	208 189
	2017	206 178
	2018	206 172
	2019	202 163
Hernieuwbare elektriciteit	3,1%	Rijkswaterstaat – Klimaatmonitor
Hernieuwbare energie is schone, duurzame en onuitputtelijke energie die het leefmilieu niet schaadt.		
Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland Nederland
	2010	0,3% 8,6%
	2011	0,4% 8,8%
	2012	0,4% 9,9%
	2013	0,5% 10,2%
	2014	0,7% 11,2%
	2015	0,9% 13,1%
	2016	1,5% 14,8%
	2017	1,9% 16,2%
	2018	2,4% 17,5%
	2019	3,1% 20,0%

Facultatieve indicatoren

Effectindicator	Leeftijd	2016	Bron
Waardering algehele persoonlijke Gezondheid	12-18 jaar	96%	GGD Haaglanden
	19-64 jaar	83%	Gezondheidsmonitor
	65 jaar en ouder	67%	

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2021 hebben we samen met partners voornamelijk op afstand (online) verenigingen, organisaties en instellingen in Westland geïnformeerd op het gebied van schadelijk alcoholgebruik, gezonde voeding en beweging en mentale en seksuele gezondheid en preventieve activiteiten uitgevoerd. Met elkaar is gewerkt aan het opstellen van een lokaal preventie akkoord. Deze wordt in 2022 vastgesteld. De uitrol van de alcoholcampagne “De escaperoom” is gerealiseerd eind 2021.
- In het kader van de verplichte afvalwaterzuivering heeft gemeente Westland succesvol uitstel aangevraagd (op basis van de Crisis en Herstelwet) voor de telers die meedoen met het genoemde collectief.
- In 2021 zijn er voorbereidingen voor een subsidieverzoek gedaan bij de rijkssubsidies TKI en Deltafonds voor de waterbankpilot COASTAR Pilot De Hooghe Beer – Westland in de Broekpolder. De projectgroep met tuinders, Glastuinbouw Nederland en tuinders in de Broekpolder met overheden (HH van Delfland, Provincie ZH) houden zich hiermee bezig. In de pilot werken de genoemde partijen en kennisinstituten Deltares en KWR samen aan de verduurzaming van de gietwatervoorziening.
- De kwekers coöperatie ‘afvalwaterzuivering Nieuwe Waterweg’ werkt samen met het hoogheemraadschap Delfland aan een collectieve oplossing voor het zuiveren van afvalwater (op gewasbeschermingsmiddelen). Doordat de norm voor het afvalwater nog niet door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is vastgesteld, kan er nog geen definitief investeringsbesluit genomen worden. De planning was dit in 2021 vast te stellen. Gemeente Westland ondersteunt deze collectieve oplossing en heeft in 2021 een voorlopige verordening aangenomen om het (nu nog) ongezuiverde water te lozen op het riool. Daarnaast is positief besloten om een borgstelling te geven aan het Hoogheemraadschap op de investering (onder voorwaarden).
- Het gescheiden inzamelen van Plastic verpakkingsmateriaal, Blik en Drinkpakken (PBD) hebben we in 2021 uitgerold in de kernen van Westland. Gelijkzeitig is de ophaalfrequentie van restafval in de kernen verlaagd naar 1 x per 3 weken, dit om het scheiden van PBD te stimuleren. Het PBD wordt nu in de kernen tweewekelijks ingezameld met plastic zakken die bewoners ophangen aan de kroonringen die bevestigd zijn aan de lantaarnpalen in de wijk. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om tussentijds plastic zakken naar een van de (bijgeplaatste) verzamelcontainers te brengen.
- Over heel 2021 is 1.200 ton (1.200.000 kilo) PBD opgehaald. Het jaar ervoor, in 2020, ging het nog om 828 ton. Het restafval is afgenomen. Vorig jaar is 1.320 ton, oftewel 1.320.000 kilo restafval minder opgehaald dan het jaar ervoor.
- In 2021 heeft gemeente Westland de “Westland Schoon”-aanhanger beschikbaar gesteld voor inwoners om zwerfafvalacties te ondersteunen. In de aanhanger zijn materialen voor ongeveer 50 personen aanwezig, zoals: af-valgrijpers, vuilniszakken, afvalringen, bezems, veiligheids-hesjes, handschoenen en afvalcontainers voor de volle vuilniszakken.
- In februari 2021 is de concept Warmtevisie Westland gedeeld in de raad en ter inzage aangeboden voor bewoners en bedrijven. In december 2021 heeft de raad deze visie vastgesteld. In deze (door het Rijk verplichte) visie wordt inzicht gegeven welke wijken kansrijk zijn om voor 2030 van het aardgas te halen en welke alternatieven er zijn voor deze wijken.
- De Regionale Energie Strategie (RES) is uitgewerkt en door de raad vastgesteld. In deze strategie wordt een beeld geschetst van de opwekpotentie (duurzame energie) in deze regio.
- Het aantal vragen van bewoners aan de gemeente inzake het onderwerp energie groeit. Het betreft met name vragen over warmtepompen, toekomstverwachtingen in het kader van de transitievisie en andere mogelijke verduurzamingsinitiatieven. Met de ‘Westland woont duurzaam’-

campagne wordt daar zo goed mogelijk informatie over gegeven en door Bedrijven en Omgeving Contact Centrum van de gemeente.

- In 2021 is begonnen met energiecoaches die inwoners op individuele basis tips op het vlak van duurzame energie en ondersteuning kunnen bieden. Helaas is de inzet beperkt geweest door corona. De energiecoaches zijn onderdeel van de duurzame buurtaanpak.
- In juli, september en oktober 2021 zijn duurzaamheidspakketten uitgedeeld, als onderdeel van de Regeling Reductie Energie (RRE). Bewoners konden zich hiervoor inschrijven. In totaal zijn er 1.000 pakketten/ energie-bespaarboxen uitgedeeld in 2021.
- Met de woonwijzerwinkel zijn ondanks corona, nog wel verschillende acties uitgevoerd. Het eerste half jaar hebben 184 Westlandse inwoners offertes opgevraagd bij de Woonwijzerwinkel en zijn er 26 woningopnames/ warmtebeelden gemaakt. Via het collectieve zonnepanelenproject zijn in 2021 al 27 nieuwe Westlandse woningen voorzien van zonnepanelen.
- In 2021 zijn de bodemkwaliteitskaarten vastgesteld. Op deze kaart is de poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS)-analyse nog niet meegenomen, deze zal in 2022 worden toegevoegd.
- Er is een verlenging van het maatwerk inzake assimilatiebelichting voor rozentelers gerealiseerd. De beoordeling van het maatwerk en is bij de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) neergelegd.
- De concessie voor de laadpalen is in 2021 opnieuw vergund aan Engie. Er is een strategische laadpalenkaart opgesteld, welke ter inzage heeft gelegen voor inwoners. Met deze kaart kan er sneller op aanvragen worden gereageerd zodat er laadpalen kunnen worden geplaatst.
- In 2021 heeft Westland het Convenant Klimaat Adaptief Bouwen ondertekend. Richtlijnen uit dit convenant zullen onder andere worden opgenomen in het programma van standaarden.
- Met betrekking tot de klimaatstresstesten zijn er in 2021 risicogebieden in kaart gebracht, Deze gebieden krijgen extra aandacht in de gebiedsontwikkeling.
- In 2021 is de begraafcapaciteit op begraafplaats De Lier uitgebreid. De werkzaamheden zijn in het najaar van 2021 uitgevoerd. Het deel van de werkzaamheden bestond uit de ophoging om 2-laags te kunnen begraven. Met de zogenaamde inbreiding zijn ca. 120 nieuwe vrije graven gerealiseerd.
- Het prieel dat op de algemene begraafplaats Beukenhage in 's-Gravenzande staat, is hersteld en opgeknapt.
- In 2021 is een aanvang gemaakt met de reconstructie van de vijverbak op de algemene begraafplaats Beukenhage in 's-Gravenzande. De oude filterinstallatie en het microklimaat voor de vissen en het groen in de vijver is hersteld.

Externe ontwikkelingen / risico's

- De waterkwaliteit in de beheersgebieden van het Hoogheemraadschap Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard voldoet veelal nog niet aan de eisen die worden gesteld vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De genomen maatregelen leiden nog niet tot de gewenste resultaten.
- Het Rijk heeft een toezegging naar de gemeenten gedaan voor de compensatie van de extra taken als gevolg van het klimaatakkoord. Hiervoor is echter nog geen duidelijkheid gegeven. De Raad voor Openbaar Bestuur heeft een onderzoek gepubliceerd, waarin inschattingen zijn gegeven van deze kosten.
- Naar aanleiding van de klimaatop in Glasgow in 2021 heeft Nederland zich gecommitteerd aan een besparing van 55% CO₂ in 2030 in plaats van 49%.
- In 2021 heeft de NV Juva (holding van Westland Infra, Anexo en Capturam) goedkeuring gekregen van haar aandeelhouders op de samenwerking met de NV HVC in een gezamenlijke CV WNW (Warmtenetwerk Westland). Deze CV richt zich op het realiseren van warmte-infrastructuur.
- De gemeente Westland heeft in 2021 positief besloten op de aanvraag voor een tijdelijke garantstelling aan N.V. Juva voor een bedrag van € 7.257.600 voor het warmteproject Maasdijk. Dit project voorziet in een warmtenet voor de levering van geothermische warmte aan glastuinbouwbedrijven in het projectgebied binnen de gemeente Westland.

- Daarnaast is in 2021, op verzoek van de gemeente Westland, besloten tot een statutenwijziging, waardoor de gemeente meer grip krijgt op de niet gereguleerde activiteiten van N.V. Juva.

Verbonden partijen

Onder andere onderstaande partijen leveren een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Gemeenschappelijk Bezit Evides B.V.;
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden en Veilig thuis Haaglanden;
- N.V. Juva;
- N.V. HVC;
- Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Hoogheemraadschap Delfland.

Kaderstellende beleidsnota's

- Afvalplan Westland (beheerkader afvalstoffen 2019 -2022);
- Gebiedsgericht plan 2019-2022;
- Beheerkader afvalwater, hemelwater en grondwater 2018 -2022;
- Waterklimaatplan Westland;
- Westlandse Energie Opgave;
- Actieplan Geluid gemeente Westland.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 7	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
Taakveld	2020	2021 voor wijziging	2021 na wijziging	2021	
7.1 Volksgezondheid	1.334	1.407	1.426	1.446	-20
7.2 Riolering	11.560	12.585	12.739	11.930	809
7.3 Afval	11.184	12.860	12.668	11.915	753
7.4 Milieubeheer	5.302	5.046	5.289	5.000	290
7.5 Begraafplaatsen en Crematoria	1.911	1.651	1.799	2.078	-279
Totaal lasten programma 7	31.292	33.549	33.921	32.368	1.552
7.1 Volksgezondheid	63	72	74	2	-72
7.2 Riolering	13.704	14.642	14.867	15.098	231
7.3 Afval	12.257	15.857	15.669	16.569	900
7.4 Milieubeheer	50	215	215	547	332
7.5 Begraafplaatsen en Crematoria	1.193	1.436	1.451	1.700	249
Totaal baten programma 7	27.267	32.222	32.275	33.915	1.640
Saldo van baten en lasten	-4.024	-1.327	-1.646	1.547	3.193
Stortingen reserves	120	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	608	140	197	45	-152
Totaal reservemutaties programma 7	488	140	197	45	-152
Saldo programma 7	-3.536	-1.187	-1.449	1.592	3.041

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en programmaverantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken. De totale afwijking binnen programma 7 bedraagt € 3.193.000 voordelig voor verrekening met reserves en € 3.041.000 voordelig na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 7		Lasten	Baten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	20 N	72 N	92 N
1.	Het pand Zandeveltplein 39 in 's-Gravenzande is eind 2020 verkocht aan de huurder. De huurinkomsten waren nog niet gecorrigeerd in de begroting.	-	67 N	67 N
3.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	20 N	5 N	25 N
7.2	Riolering	809 V	231 V	1.040 V
1.	In het kader van inspectie en monitoring zijn projecten binnen de regionale samenwerking voorgefinancierd. Circa € 200.000 was eind 2021 bijgeboekt.	65 V	70 V	135 V
2.	Een lager onttrekking uit de riolering voorziening was noodzakelijk.	600 V	-	600 V
3.	Op waterhuishouding (verbrede riolering) werd ingehuurd. Dit is sinds begin 2021 opgeheven. Hierdoor is een voordelig saldo ontstaan.	148 V	-	148 V
4.	Onder andere de hogere uitgaven op reparaties bij de vrijverval riolering hebben geleid tot de overschrijding van het beschikbare budget. (Deze post is vanaf 2022 structureel met € 150.000 opgehoogd.)	255 N	-	255 N
5.	In het kader van de drukriolering heeft het vaker moeten reinigen van persleidingen geleid tot de overschrijding (10%).	87 N	-	87 N
6.	In het kader van pompen en gemalen zijn niet alle kosten op deze post terecht gekomen. Het reinigen van gemalen is o.a. geboekt op reiniging.	291 V	-	291 V
7.	Voor de reiging van kolken vindt normaliter een herverdeling plaats met het programma 2 (Verkeer, vervoer en waterwegen). Kosten zijn namelijk 50% wegen en 50% riolering. Deze herverdeling heeft in 2021 niet plaatsgevonden.	72 V	-	72 V
8.	In 2021 zijn meer huisaansluitingen voor riolering uitgevoerd. Hierdoor waren de kosten hoger maar ook de inkomsten (tegen een standaardprijs). Samen resulteert dit in een voordeel.	65 N	133 V	68 V
9.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	40 V	28 V	68 V
7.3	Afval	753 V	900 V	1.653 V
1.	Op de algemene kosten voor afvalinzameling is door meerdere factoren een klein voordeel ontstaan. Afvalcoaches zijn vanwege corona in 2021 nog niet ingezet. De verwachte externe advisering bij nieuwe aanbestedingen is doorgeschoven naar 1 ^e kwartaal 2022. De post onvoorzien is niet gebruikt.	96 V	-	96 V
2.	De btw die mag worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing is verlaagd. Hiermee wordt de storting aan de afvalvoorziening ook verlaagd. Dit levert een voordeel op. Oorzaak hiervan is de belaste prestatie van gemeenten die gesorteerd kunststof verpakkingen, drankkartons en glas aan een recycler aanleveren.	258 V	-	258 V
3.	Op de inzamelingskosten van pbd is een fors voordeel ontstaan door minder uitgaven, omdat het brongescheiden van pbd pas in de 2 ^e helft van 2021 in de kernen volledig is uitgerold.	248 V	-	248 V
4.	Op de inzameling van huisvuil is door meerdere factoren een klein financieel voordeel (2%) ontstaan. Meer kosten voor inzet Patijnenburg door loonprijsontwikkelingen (WAB). Minder inzamelkosten restafval door bronscheiding pbd.	77 V	-	77 V
5.	Met de verrekening van de verwachte eindfactuur ontstaat een financieel voordeel op de verwerkingskosten van huisvuil van € 182.000.	152 N	334 V	182 V
6.	Door minder verrekening op afschrijvingen van tractie is een klein voordeel ontstaan.	60 V	5 V	65 V
7.	In 2021 is geen gebruik gemaakt van het budget voor beleidsonderzoek waarvan de kosten niet onder de heffing mogen worden gebracht.	71 V	-	71 V
8.	Door tekorten op de grondstoffenmarkt heeft dit met name voor oud-papier en ijzer geleid tot hogere inkomsten dan begroot.	-	484 V	484 V
9.	In 2021 bedroeg de werkelijke opbrengst van de	-	64 V	64 V

afvalstoffenheffing ruim € 14.886.000. Dit is € 64.000 meer dan begroot. Dit komt met name doordat de kwijtschelding lager is uitgevallen dan begroot en de uitbreiding van het aantal woningen in 2021 groter is dan verwacht. Zie ook de Paragraaf Lokale heffingen.

10.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	95 V	13 V	108 V
7.4	Milieubeheer	290 V	332 V	622 V
1.	In 2021 is vanwege het cyclische karakter van uitgaven van deze post (4 of 5 jaars cyclussen voor bijvoorbeeld nieuwe geluidsbelastingkaarten en bodemnota's) minder kosten geboekt. Verder is in 2021 geen extra uitgaven aan de ODH gedaan voor zaken die niet binnen het afgenomen pakket zaten.	64 V		64 V
2.	In het kader van klimaatadaptatie is een aantal activiteiten minder uitgevoerd dan gepland.	144 V	-	144 V
3.	Voor de energietransitie bebouwde omgeving is een aantal uitgaven niet gedaan (o.a. campagne / corona gerelateerd).	63 V	-	63 V
5.	Geactiveerde afschrijvingslasten voor isolatiemaatregelen geluidbelasting Maasdijk	81 V	-	81 V
4.	Voor 2021 is een correctie op de ontwikkelvergoeding vanuit 2020 doorgevoerd. De 1 ^e tranche in 2020 was geraamd op € 400.000. Toen is slechts € 200.000 door HVC Geothermie B.V. betaald.	-	200 V	200 V
5.	Voornameijk door een forse interne terugstorting door de ODH van openstaande dwangsommen 2010-2020 (-/- € 169.000) is een voordeel ontstaan.	-	51 V	51 V
6.	De kosten voor reductie van energiegebruik worden 100% gedekt van een bijdrage van het rijk.	78 N	78 V	-
7.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	16 V	3 V	19 V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	279 N	249 V	30 N
1.	In 2021 zijn meer uitvaarten geweest dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dit heeft geleid tot meer kosten voor het delven, toedekken en dichten van graven.	246 N		246 N
2.	Uit de voorziening Begraafplaatsen heeft een grotere onttrekking plaatsgevonden voor regulier en groot onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.	-	358 V	358 V
3.	In 2021 zijn 8% minder baten ontvangen uit grafrechten en vergunningen dan begroot.	-	79 N	79 N
4.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	33 N	30 N	63 N
Saldo Programma 7 voor verrekening met reserves		1.552 V	1.640 V	3.193 V
Onttrekkingen reserves		-	152 N	152 N
1.	De onttrekking vanwege de isolatiemaatregel geluidbelasting Maasdijk heeft (nog) niet plaatsgevonden.		82 N	82 N
2.	Voor de handhaving riolering glasbouw zijn geen kosten gemaakt. De onttrekking uit de reserve was ds ook niet nodig.	-	50 N	50 N
3.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	-	20 N	20 N
Saldo programma 7 na verrekening met reserves		1.552 V	1.489 V	3.041 V

4.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

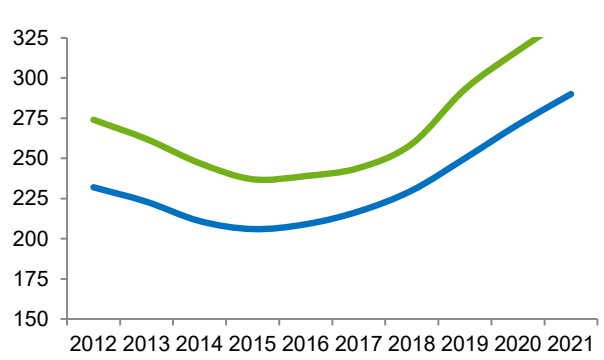
Inleiding

Het uitgangspunt van de Omgevingsvisie is het karakter van Westland behouden en versterken. De verschillende functies zoals wonen, werken en recreëren hebben ruimte nodig, maar de ruimte in het Westland is schaars. Ook de druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Daarmee is het behouden en versterken van het Westlandse karakter een uitdaging. Ondanks deze omstandigheden zitten we niet stil en spelen in op de ontwikkelingen. Een voorbeeld daarvan is de kansrijke gebiedsontwikkeling van het Floragebied. Daar komen veel aspecten samen. Het ontwikkelperspectief is vastgesteld en dit wordt nu verder uitgewerkt. We blijven zoeken naar een balans tussen wonen, economie, groen en voorzieningen. Het uitgangspunt is facilitair grondbeleid, maar indien nodig voeren we een actieve grondpolitiek met gemeentelijke grondexploitaties om onze doelen te bereiken. We investeren in de leefbaarheid, verbeteren van de fysieke leefomgeving en in het welbevinden van onze inwoners. Voor wonen ligt onze focus op realisatie met als uitgangspunten als het versterken en ontwikkelen van de leefbaarheid en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

Wat wilden we bereiken?

- Op 1 januari 2022 voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit de Omgevingswet;
- Een evenwichtige inrichting van de ruimte en ondergrond in het bedrijvige Westland;
- Een passend woningaanbod dat aansluit bij de behoefte van nu en in de toekomst;
- Een optimale verdeling over de doelgroepen van onze schaarse sociale huurwoningen;
- Goede en voldoende huisvestingsoplossingen voor arbeidsmigranten.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat		Bron
Gemiddelde WOZ waarde	399		CBS – Statistiek W.O.Z.
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen			
Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2012	274	232
	2013	262	223
	2014	247	211
	2015	237	206
	2016	239	209
	2017	244	217
	2018	259	230
	2019	293	250
	2020	317	271
	2021	339	290

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
----------------------------	-----------	------

Nieuw gebouwde woningen

18,3

BAG/ABF

Het aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2012	13,3	8,5
	2013	9,8	7,1
	2014	17,1	6,0
	2015	6,0	6,4
	2016	13,7	7,2
	2017	13,0	8,2
	2018	20,5	8,6
	2019	14,3	9,2
	2020	18,3	8,9

Demografische druk

73,0%

CBS – Bevolkingsstatistiek

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2012	68,6%	65,3%
	2013	69,1%	66,4%
	2014	69,5%	67,2%
	2015	69,5%	67,9%
	2016	70,4%	68,5%
	2017	71,2%	69,0%
	2018	71,1%	69,6%
	2019	72,0%	69,8%
	2020	72,5%	70,0%
	2021	73,0%	70,1%

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuizen

837

COELO, Groningen

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland	Nederland
	2014	662	627
	2015	659	637
	2016	679	651
	2017	674	644
	2018	678	651
	2019	688	665
	2020	751	700
	2021	837	733

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	955	COELO, Groningen
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.		
Westland (groen) – Nederland (blauw)	Jaar	Westland
		Nederland
	2014	743
	2015	739
	2016	758
	2017	754
	2018	758
	2019	771
	2020	849
	2021	955
		698
		709
		723
		723
		721
		735
		773
		810

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vaststellen van het bestemmingsplan Omgevingsplan centrum Poeldijk als input voor het Westlandse Omgevingsplan;
- Zorgen voor aansluiting op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet;
- Vaststellen van participatiebeleid, beleidsregels verplichte participatie initiatiefnemers en de Participatieverordening, de opvolger van de Inspraakverordening;
- Optimaliseren van het proces rondom de Initiatieven Tafel Westland⁴ om duidelijkheid te geven over de wenselijkheid en haalbaarheid van een plan;
- Opstellen van een delegatiebesluit Omgevingsplan Westland 2022;
- Opstellen beleidsregels verzwaaard adviesrecht Westland 2022;
- Opstellen nieuwe mandaatregeling van nieuwe bevoegdheden van de Omgevingswet;
- Opstellen besluit Commissie Omgevingskwaliteit;
- Opstellen verordening nadeelcompensatie fysieke leefomgeving;
- Opstellen VTH beleid;
- Sturen op basis van voorwaarden die we meegeven in omgevingsvergunningen;
- Ondersteunen van initiatiefnemers met faciliterend grondbeleid, wanneer dit past binnen ons ruimtelijk beleid;
- Opstellen van de startnotitie gebiedsvisie Verdilaan en daarmee is opdracht verleend voor het uitwerken van de gebiedsvisie;
- Vaststellen van het ontwikkelperspectief Floragebied met mogelijkheden voor het aanleggen van hoogwaardige openbaar vervoersverbindingen (zoals een lightrailverbinding), campusontwikkeling, woningbouw voor doelgroepen en het versterken van de bestaande groenstructuren;
- Vaststellen van bestemmingsplannen voor (gebieds)ontwikkelingen, onder andere het bestemmingsplan Prinsenland Honselersdijk, de Harmonie in Naaldwijk, De Schakel en de Hoeksteen in Maasdijk en de herontwikkeling van het voormalige gemeentekantoor in 's-Gravenzande;
- In procedure brengen van (voor)ontwerpbestemmingsplannen voor (gebieds)ontwikkelingen, onder andere de uitbreiding in Heenweg, ontwikkeling Driesprong in Kwintsheul, uitbreiding in Wateringen Noord, locatie van het voormalige gemeentekantoor in Monster, Westerhonk, Wattergat Monster, Waelpolder s-Gravenzande, centrumplan Honselersdijk en het Kralingerpad in De Lier;

⁴ De Initiatieven Tafel Westland (ITW) is de centrale 'ingang' bij de gemeente waar complexe initiatieven die een fysieke verandering van de omgeving tot gevolg hebben worden behandeld met als doel om deze initiatieven tegelijkertijd vanuit alle (vak)disciplines te beoordelen.

- Vaststellen van de grondexploitatie voor de ontwikkeling van de locatie voor het voormalige gemeentekantoor in Monster;
- Vaststellen van het uitvoeringsprogramma Wonen. Daarin staan mogelijke instrumenten benoemd om ambities uit de Woonvisie te realiseren, bijvoorbeeld een Doelgroepenverordening en het vereveningsfonds (volkshuisvestelijk fonds). Daar wordt onderzoek naar gedaan.
- Uitwerken Visie Wonen, Welzijn en Zorg 2022-2027 op basis van onderzoek Companen;
- Raamovereenkomst prestatieafspraken tot 2025 met corporaties actualiseren. Naast Arcade en Wonen Wateringen (die in 2020 al hadden getekend) hebben Wonen Midden Delfland, Wasse-naarsche Bouwstichting en Staedion zich ook aangesloten. WMD en WB zijn door overname Vestia-woningen (dec. 2020) actief geworden in Westland. Doelen zijn een toereikende woningvoorraad, betaalbare en prettige woningen, wonen en zorg goed georganiseerd, een levensloopgeschikte voorraad voor senioren, een duurzame woningvoorraad en leefbare woonomgeving;
- Tekenen Tussenakkoord Nieuwe Regionale Woningmarktafspraken Haaglanden. Hierin staan afspraken over borgen van de betaalbaarheid, beschikbaarheid en spreiding van de sociale huur-/koopvoorraad;
- Aanvullen van de Huisvestingsverordening met nadere regels over hoe we omgaan met schaarste in de koop- en huursector in Westland;
- Vaststellen Notitie Vernieuwende Woonvormen (o.a. kluswoningen, woonboten en tiny houses)
- Drie principebesluiten voor tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten in het glastuinbouwgebied (Oostbuurtseweg in De Lier, Maasdijk naast 13 's-Gravenzande en Hoge Geest nabij 6 in Naaldwijk);
- Verlenen vergunning voor huisvesting arbeidsmigranten aan de Oostbuurtseweg in De Lier;
- Afronden pilot huisvesting arbeidsmigranten op de tuinderspercelen door middel van vaststellen beleidsregels;
- Afronden verkenning Flexwonen Molenweg Monster en project voor verdere ontwikkeling gestart;
- Realisatie van 14 flexwoningen in het oude ISW-schoolgebouw aan de Madeweg in Monster voor Westlandse jongeren en starters;
- Afronden visie "Goed wonen in een goede Woning"(Programma Wonen-Welzijn Zorg), deze visie met als doel meer toegankelijke woningen voor ouderen te realiseren wordt begin 2022 vastgesteld;
- Ontwikkelen van een visie op het Westlandse bodembeheer (Bodembeheernota) gericht op de ondergrondse infra;
- Inrichten van de uitvoering van de bodembeheertaken.

Externe ontwikkelingen / risico's

- De grote druk op de Westlandse woningmarkt heeft vooral gevolgen voor starters, jongeren, spoedzoekers, urgentiegevallen, arbeidsmigranten en statushouders. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen.
- Uitspraken door de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) blijven invloed hebben op ontwikkelingen in Westland; Landelijk wordt het doel gesteld 20% stikstof te verminderen door lokaal beleid. De gemeente neemt deel in de Gebiedsgerichte aanpak stikstof Hollandse Duinen en inventariseert welke mogelijkheden Westland heeft voor besparingen (inclusief uitbreiding van natuurgebieden).
- De invoeringsdatum van de Omgevingswet is in mei 2021 met een half jaar uitgesteld naar 1 juli 2022. Op 24 februari 2022 heeft minister de Jonge de Eerste en Tweede Kamer een concept Koninklijk Besluit aangeboden waarin de invoeringsdatum van 1 januari 2023 is opgenomen. Er heeft een gemeentelijke consultatie plaatsgevonden op het Integraal Financieel Beeld. Daaruit bleek dat de terugverdientijd van 10 jaar onhaalbaar is. De (voormalige) minister onderschrijft het uitgangspunt dat de Omgevingswet budgetneutraal moet worden ingevoerd, maar kan op dit moment geen toezeggingen doen over tegemoetkoming. Ze heeft toegezegd de claims voor de compensatie van de invoeringskosten door te geleiden naar de onderhandelingsstafels voor de rijksbegroting 2022.

Uit de rijksbegroting blijkt nu dat er een bedrag van in totaal € 23 miljoen beschikbaar komt voor de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen en voor de rijkspartijen die de Omgevingswet invoeren. Hiermee geeft het kabinet een stimulans voor een goede en tijdige invoering van de wet.

De koepels en rijkspartijen verkennen op dit moment hoe het bedrag van € 23 miljoen kan worden ingezet als stimulans voor een goede en tijdige invoering van de wet. De VNG heeft een claim ter hoogte van € 150 miljoen bij de minister van BZK neergelegd. Dit bedrag is bedoeld om de invoeringskosten van gemeenten incidenteel te compenseren in 2022. Het kabinet heeft deze claim nog niet gehonoreerd.

Verbonden partijen

Onder andere onderstaande partijen leveren een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom B.V./C.V.
- Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland B.V./C.V.

Kaderstellende beleidsnota's

- Huisvestingsverordening Westland 2019;
- Woonvisie Westland 2020-2030;
- Gebiedsgericht Plan 2019-2022;
- Nota grondprijzen 2020;
- Nota Kostenverhaal 2015;
- Nota Grondbeleid Westland 2013;
- Omgevingsvisie Westland 2020-2030.
- Beleidsnota participatie onder de Omgevingswet
- Verordening participatie en uitdaagrecht Westland 2021
- Beleidsregels participatieverplichting initiatiefnemers Westland 2022
- Beleidsregels verzaamd adviesrecht Westland 2022;

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 8	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
Taakveld	2020	2021	2021 na wijziging	2021	
8.1 Ruimtelijke ordening	5.877	6.630	7.983	8.104	-122
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	35.452	40.703	28.550	8.510	20.039
8.3 Wonen en bouwen	6.133	6.406	11.020	6.282	4.738
Totaal lasten programma 8	47.462	53.738	47.553	22.897	24.656
8.1 Ruimtelijke ordening	3.187	2.230	2.345	3.902	1.557
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	34.514	32.681	21.385	9.861	-11.523
8.3 Wonen en bouwen	5.930	4.529	5.376	6.887	1.511
Totaal baten programma 8	43.630	39.440	29.106	20.650	-8.456
Saldo van baten en lasten	-3.831	-14.297	-18.447	-2.247	16.200
Stortingen reserves	200	2.430	2.260	2.316	-56
Onttrekkingen reserves	2.709	9.942	13.711	4.028	-9.683
Totaal reservemutaties programma 8	2.509	7.512	11.451	1.712	-9.739
Saldo programma 8	-1.322	-6.785	-6.996	535	6.461

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken. De totale afwijking binnen programma 8 bedraagt voordelig € 16.200.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 6.461.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

		(bedragen x € 1.000)		
Programma 8		Lasten	Baten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	122 N	1.557 V	1.435 V
1.	Faciliterend grondbedrijf Er is meer uitgegeven aan inhuur. Verder was er minder nodig voor de duurzame goederen. Tot slot moet hier ook rekening gehouden worden met de reserve mutaties.	855 N	178 V	677 N
2.	Structuurplannen/- visies Door vertragingen in plannen zijn er minder externe diensten nodig geweest. Er is een kleine niet geraamde inkomst op externe detachering.	109 V	4 V	113 V
3.	Aanpak Waterproblematiek Door vertraging zijn (deelname aan) onderzoeken in 2021 niet doorgegaan.	62 V	-	62 V
4.	Deelvisies wonen, voorzieningen en groen/blauw Dit project loopt vertraging op door de samenhang van de uitgestelde invoering van de Omgevingswet.	100 V	-	100 V
5.	Ruimte voor glastuinbouw	-	219 V	219 V
6.	Invoering omgevingswet De uitgaven voor de omgevingswet zijn lager dan begroot vanwege de latere invoeringsdatum. De lagere uitgaven voor de omgevingswet hebben een lagere onttrekking uit de reserve tot gevolg.	917 V	-	917 V
7.	Uitkoopregeling woning onder hoogspanningsverbinding Via het Rijk hebben wij gelden ontvangen voor de regeling aankoop woningen onder de hoogspanningsverbinding. De kosten en de opbrengsten zijn niet geraamd.	1.058 N	1.067V	9 V
8.	Verkenning ontwikkeling GHC Door Corona en door veel interne personeelsmutaties en niet ingevulde vacatures kon deze verkenning niet uitgevoerd worden. De verwachting is dat dit in 2022 besteed gaat worden.	173 V	-	173 V
9.	Verkenning RO stedenbouwkundig Door Corona en door veel interne personeelsmutaties en niet ingevulde vacatures kon deze verkenning niet uitgevoerd worden. De verwachting is dat dit in 2022 en deels in 2023 besteed gaat worden.	332 V	-	332 V
10.	Diverse kleine afwijkingen	98 V	89 V	187 V
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	20.039 V	11.523 N	8.516 V
<p>De oorzaak hiervoor is dat grondaankopen (lasten) in verband met de groundbank Westlandse Zoom zijn uitgesteld en dus ook aannemers-, (plan-) voorbereidingskosten en sloopkosten zich pas later zullen voordoen. Het verklaart tevens dat de geprognosticeerde inkomsten verschuiven naar latere jaren omdat de grond immers pas later opgeleverd kan worden.</p> <p>Vanuit de vastgestelde nota MPG wordt het jaarresultaat verder per saldo met € 493.444 gunstig worden beïnvloed. Dit voordeel bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - € 55.579 (voordeel) als gevolg van het afsluiten van de grondexploitatie van het Centrum Kern winkelgebied ('s -Gravenzande); - € 368.000 (voordeel) als tussentijdse winstneming voor de grondexploitatie van Hoogeland (Naaldwijk); - € 314.412 (voordeel) als gevolg van het vrijvallen van gelden gereserveerd ter dekking van het tekort op de grondexploitatie van de Herontwikkeling gemeentekantoor Monster. Bij het vaststellen van de grondexploitatie van de Herontwikkeling gemeentekantoor Monster (in Monster) door de gemeenteraad op 1 juni 2021 is niet direct een voorziening getroffen. Wel is bij de besluitvorming een bedrag van € 600.000 gereserveerd om de voorziening te kunnen treffen. Van dit bedrag is een bedrag van € 285.588 gebruikt als dekking voor de benodigde voorziening voor de grondexploitatie van de Herontwikkeling gemeentekantoor Monster. Het resterende deel van de gereserveerde gelden, een bedrag van € 314.412, valt vrij ten gunste van het resultaat. Dit is in overeenstemming met het raadsbesluit over de herontwikkeling van het voormalige gemeentekantoor (1 juni 2021); 				

- € 244.547 (nadeel) als gevolg van de bijstelling van de voorziening grondexploitaties.

Bij de deelnemingen worden de risico's lager ingeschat. Dit zorgt voor een voordelige bijstelling van de voorziening van € 2,1 mln.

8.3 Wonen en bouwen		4.738 V	1.511 V	6.249 V
1.	<p>Volkshuisvesting</p> <p>Budget voor Volkshuisvesting is beschreven als "Masterplan Wonen" de benaming die gehanteerd is voor de onttrekking aan de reserve volkshuisvesting ten behoeve van maatregel 14 en 15 uit het Uitvoeringsprogramma 2019 van het Westlandprogramma. Het gaat dan om een bijdrage aan de ontwikkeling van sociale en betaalbare woningbouw, en de bijdrage voor het omvormen van middelduur naar betaalbaar. Verder worden personeelskosten ten laste van dit budget gebracht (DV, klantproces Wonen)</p> <p>Eén van de ambities is om meer betaalbare en sociale woningbouw te laten realiseren. Om die reden is er in de Woonvisie (juli 2020) een percentage van 30% opgenomen, ten opzichte van de oude woonvisie waarin 20% is opgenomen. In het UP Wonen (juni 2021) is vastgelegd dat door middel van het (tot 2030) 1800 sociale woningen de wachtlijsten voor een sociale huurwoning worden vermindert. Daar waar mogelijk zijn er afgelopen jaar lopende projecten aangepast (Waelpolder ONW) maar zonder grote aanspraak van dit budget gebeurd (d.m.v. inzet subsidie BZK). Lopende projecten met hogere sociale/betaalbare aandeel hebben (nog) geen beroep gedaan op deze middelen. De inzet van deze middelen vanaf 2022 vraagt om integrale afweging die nu voor het laatste collegejaar niet is gemaakt. Middelen kunnen worden ingezet om tekort te dekken op lopende projecten met hoger aandeel sociaal en betaalbaar.</p>	937 V		937 V
2.	<p>Creatieve maatregelen</p> <p>Dit budget is bedoeld voor de projecten rond Flexwonen. Vanaf september 2020 is er gestructureerde inzet gekomen voor creatieve maatregelen wonen (uit het Uitvoeringsprogramma 2019) dat ten laste van dit budget komt. Er is een (gedeeltelijk) extern "aanjaagteam" aangesteld. In juli 2021 is dit aanjaagteam opgeheven met de komst van een projectleider in juli 2021. Conclusie is dat realisatie van flexwoningen veel lastiger is dan verwacht was. Waardoor realisatie nog niet van de grond is gekomen. De kosten (voor o.a. bouw-woonrijp maken) zijn zeer hoog, dus onderhandeling over de kostenverdeling tussen gemeentelijke externe partij vergt tijd. Gebruik maken van korte procedure onder de Crisis en herstellwet (15 jaar exploitatie, ook om de businesscase sluitend te krijgen) kan niet zonder meer. Eerst moest aanmelding bij BZK (als "pilot" etc) worden gedaan die inmiddels gehonoreerd is. Andere flexwoonlocaties volgen maar kennen vergelijkbare tegenvallende zaken in de verkenning Molenweg. Er ligt nog een 3-tal locaties waarover verkenningen worden afgerond waarvan er 2 voor 2022 worden beoogd. De investering/realisatie kosten (grootste deel van dit budget) zijn daarom in 2021 niet aangesproken. De verwachting is dat in het komende jaar er bouw- en woonrijp zal moeten worden gemaakt op de Molenweg. Dit geld zal dan ingezet worden.</p>	722 V	-	722 V
3.	<p>Huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten.</p> <p>In 2021 zijn lopende- en nieuwe locaties voor de huisvesting van arbeidsmigranten voortvarend opgepakt. Dit heeft geleid tot een aantal collegebesluiten over locaties en zijn vergunningen verleend. De doorlooptijd van dergelijke initiatieven en projecten is echter zodanig dat de doelmatige inzet van de gereserveerde middelen een breder tijdspad vergt.</p>	473 V	98 V	571 V
4.	<p>Innovatieve woonvormen</p> <p>Inzet en uitgaven hebben plaatsgevonden en zijn gedeeltelijk ten laste van een budget voor het programma Gewoon Thuis (SBK, programma sociaal domein) gebracht. In 2021 is geïnvesteerd in het proces om te komen tot vitale woongroepen en zgn. kogroepen voor de vijf grootste kernen van het Westland en in het zoeken van locaties voor deze innovatieve woonconcepten. Realisatie van kleinschalige zorgconcepten is door diverse oorzaken vertraagd. In 2022 kan de vertaalslag plaatsvinden naar realisatie van innovatieve woonvormen en kleinschalige woonzorginitiatieven. Aansluitend op de aangenomen motie rondom aanjagen van innovatieve woonvormen Westland (begrotingsraad, november 2021) zal ook in de kleinere dorpen gestart te worden. Vanaf 2022 verwachten we daarom aanzienlijke uitgaven (schatting tussen de 100k-200k).</p>	234 V	-	234 V
5.	<p>Voor de Subsidieregeling VORM was voor het jaar 2021 in totaal €2,7 mln. begroot. In de Prorap 2021 is de verwachting uitgesp-</p>	2.333 V	328 V	2.661 V

roken dat ca. € 1,9 mln. overgeheveld zou worden naar 2022 (en 2023). Dit bedrag is uiteindelijk ca. € 2,3 mln geworden. Dit is het gevolg van het stil komen te liggen van ruimtelijke investeringen in de glastuinbouwsector als gevolg van aanhoudende Corona-maatregelen. Hierdoor zijn (veel) minder subsidies toegekend dan pre-COVID19 waren toegedicht aan de regeling. Het gebrek aan perspectief op lange termijn voor de individuele ondernemer en de heroriëntatie van Ontwikkelingsbedrijf HOT Greenport West-Holland heeft ertoe geleid dat verwerving van gronden en woningen vooruitlopend op nieuwbouw laag op het prioriteitenlijstje lag van de ondernemer. De verwachtingen voor 2022, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne, vrijwel direct na de afname van coronamaatregelen in Europa, zijn evenmin hooggespannen voor deze regeling.

De Subsidieregeling VORM wordt gefinancierd met gemeentelijke gelden en een begrotingssubsidie van Provincie Zuid-Holland (€ 3,8 mln.). Van deze begrotingssubsidie kunnen 90 subsidies worden verstrekt van maximaal € 42.222, waarvan -indien de aanvrager dit wenst- per subsidie € 10.000 bij voorschot kan worden uitbetaald. Indien het gevraagde en subsidiabel bedrag hoger is, komt dit ten laste van de gemeentelijk gelden. In 2021 bedroeg het bedrag dat ten laste van de begrotingssubsidie van PZH kwam € 327.510.

6.	Adviezen welstandscommissie Als gevolg van de stijging van de aanvragen omgevingsvergunning, is er vaker dan verwacht een beroep gedaan op de Welstandscommissie. Dit heeft een stijging van de kosten adviezen Welstandscommissie tot gevolg gehad.	56 N	-	56 N
7.	Leges Omgevingsvergunningen In 2021 zijn er meer grote projecten (met een hoge bouwsom) afgehandeld dan begroot. Dit betreft de "wooneenheden Oostbuurtseweg" en de reconstructie van de N211. Ook is de bouwsom van enkele andere projecten hoger uitgevallen dan verwacht. Als gevolg hiervan is de opbrengst omgevingsvergunning WABO hoger dan begroot.	-	1.264 V	1.264 V
8.	Afwijkingen bestemmingsplan Het aantal aanvragen omgevingsvergunningen was in het eerste halfjaar 2021 hoger dan in het 2e halfjaar. Met name in het 3e kwartaal is het aantal aanvragen lager, waarna dit in het 4e kwartaal weer stijgt. Zo'n 25 tot 30% van alle aanvragen bevat een "Afwijking bestemmingsplan". Op basis van de inzichten in het eerste halfjaar is de raming naar boven bijgesteld. Het aantal binnengekomen aanvragen is echter lager, waardoor ook het aantal afwijkingen bestemmingsplan lager is, en er dus iets minder legesinkomsten zijn dan begroot.	-	79 N	79 N
9.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	95 V	100 N	5 N
Saldo programma 8 voor verrekening met reserves		24.656 V	8.458 N	16.200 V
Reserves		56 N	9.683 N	9.739 N
1.	Omgevingswet De uitgaven voor de omgevingswet zijn lager dan begroot vanwege de latere invoeringsdatum. De lagere uitgaven voor de omgevingswet hebben een lagere onttrekking uit de reserve tot gevolg.	-	917 N	917 N
2.	Algemene reserve - creatieve maatregelen wonen - arbeidsmigranten	-	2.123 N	2.123 N
3.	Deelvisies voorzieningen, groen/blauw, wonen Dit project loopt vertraging op door de samenhang van de uitgestelde invoering van de Omgevingswet.	-	100 N	100 N
4.	Groepswoningen 's-Gravenzandseweg Zie voor de toelichting taakveld 8.3 toelichting 4	-	169 N	169 N
5.	Bijdrage aan sociale grondprijzen	-	768 N	768 N
6.	Actieprogramma huisvesting arbeidsmigranten Zie voor de toelichting taakveld 8.3 toelichting 3	-	125 N	125 N
7.	Innovatieve woonvormen Zie voor de toelichting taakveld 8.3 toelichting 4	-	234 N	234 N
8.	Verkenningen R.O.-stedebouwkundig Door Corona en door veel interne personeelsmutaties en niet ingevulde vacatures kon deze verkenning niet uitgevoerd worden. De verwachting is dat dit in 2022 besteed gaat worden.	-	332 N	332 N
9.	Verkenningen GHC Door Corona en door veel interne personeelsmutaties en niet ingevulde vacatures kon deze verkenning niet uitgevoerd worden.	-	183 N	183 N

De verwachting is dat dit in 2022 besteed gaat worden.

10. Uitvoeringsfonds centrumplannen	-	2.500 N	2.500 N
11. Bouwgrond faciliterende ontwikkeling Oorzaken van de reeds tekorten peer project zijn verschillend. Vaak is de ambtelijke inzet groter dan in de overeenkomst met de ontwikkende partijen afgesproken. Daarnaast hebben wij ook met externe ontwikkelingen te maken(Corona, beleidswijzigingen).	404 N	549 V	145 V
12. Herstructurering glastuinbouw Zie voor de toelichting taakveld 8.3 toelichting 5	-	2.661 N	2.661 N
13. Grex centrum winkelgebied afsluiting Het afronden van de werkzaamheden kostte aanzienlijk meer tijd dan verwacht.	161 N	-	161 N
14. Actualisatie bijdragen bovenwijkse voorzieningen Door Corona zijn er projecten vertraagd.	509 V	-	509 V
15. Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	-	120 N	120 N

4.9 Bestuur en ondersteuning

Inleiding

Onze ambitie is om open en toegankelijk te besturen. Dat doen we door transparant, betrouwbaar en geloofwaardig te zijn. De gemeente is er voor haar inwoners, bedrijven en instellingen. De meerderheid van de inwoners heeft voornamelijk contact met de gemeente bij het aanvragen van een paspoort, een rijbewijs of bij het stemmen bij verkiezingen. Daarnaast maken inwoners gebruik van gemeentelijk vastgoed. Voor onderwerpen die belangrijk zijn voor inwoners en ondernemers maken we ruimte voor gesprekken en participatie. We vinden het daarom belangrijk om naar hen te luisteren en open te staan voor suggesties. Datzelfde geldt voor onze stakeholders en partners in de regio. Onze ambitie voor een nieuwe bestuursstijl staat daarom juist in dit programma centraal.

Wat wilden we bereiken?

- Continueren van een tijdige en volledige informatievoorziening van de gemeenteraad;
- Stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving in de publieke ruimte;
- Participatie van inwoners en partners bij plannen en projecten;
- Heldere communicatie over het handelen en de besluiten van college en raad;
- Grip op samenwerkingsverbanden houden en sturen op kwaliteit en kostenbeheersing;
- Goede dienstverlening aan burgers en bedrijven;
- Een kwalitatief goede registratie van (niet) ingezetenen in de Basisregistratie Personen (BRP);
- Een transparant en correct verloop van de verkiezingen;
- Beheer van onze overige gebouwen en grond tegen minimale kosten.

Facultatieve indicatoren

Effectindicator	0-meting	Actueel cijfer	2019	2020	2021	2022	Bron
Bieden van maatwerk inschrijfavonden voor arbeidsmigranten wonend in het Westland	2.000 actuele inschrijvingen	4.323	4.000	4.000	4.000	4.000	Basisregistratie Personen (BRP)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het waar mogelijk aan de gemeenteraad voorleggen van meerdere varianten ter besluitvorming.
- Uitvoering van het project optimaliseren bestuurlijke besluitvorming. Dit project wordt afgerond in 2022 en bestaat uit vijf deelprojecten: ICT (nieuwe applicatie Parlaeus), processen, monitoring en sturing, kwaliteitskader en opleiding.
- Overdragen van verantwoordelijkheden aan groepen in de samenleving die ideeën hebben dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan ('Westland daagt uit'/'Right to Challenge'). Bij het moderniseren van de inspraak verordening naar een participatieverordening heeft het uitdaagrecht ook een plek gekregen in de participatieverordening.
- Inzetten van participatie bij de projecten die we zelf initiëren; om hiervoor kaders te bieden is in 2020 een concept inspraak- en participatieverordening besproken. Deze verordening is in 2021 vastgesteld.
- Als gevolg van de coronapandemie hebben er in 2021 geen georganiseerde collegebezoeken aan de dorpen plaatsgevonden. Wel hebben individuele collegeleden de verschillende dorpen bezocht. Met winkeliers is bijvoorbeeld gesproken over de gevolgen van de coronacrisis.
- Covid-19 heeft opnieuw voor een andere opzet van het wethoudersspreekuur gezorgd dan vooraf beoogd. De spreekuren hebben – op januari (corona) en augustus (vakantie) na – maandelijks plaatsgevonden. Waar mogelijk in fysieke vorm aan de Verdilaan, maar veelal digitaal. In totaal hebben 60 inwoners van Westland op afspraak gebruik gemaakt van de mogelijkheid om met een wethouder in gesprek te gaan tijdens een van de spreekuren.
- Op de donderdag na de collegevergadering wordt een overzicht gepubliceerd met de collegebesluiten van die week en een toelichting op elk besluit. Ook de gemeenteraad en pers krijgen

dit overzicht. Tijdens het persgesprek dat hierop volgt is de pers in de gelegenheid vragen te stellen over de genomen besluiten.

- Ter uitvoering van het door de raad vastgestelde beleidskader governance verbonden partijen heeft het college besloten om een aantal veranderingen door te voeren om de governance van verbonden partijen te versterken binnen de ambtelijke organisatie:
  - De uniforme werkwijze voor verbonden partijen is verder ontwikkeld;
  - De vacatures voor de accounthouders zijn ingevuld waarmee het accounthoudersoverleg in de organisatie is ingebed en de juridische functie voor verbonden partijen structureel is ingevuld;
  - Het opleidingsprogramma governance voor nieuwe medewerkers loopt door in 2022;
  - De rapportage met de uitkomsten van het onderzoek naar de optimalisering van de informatievoorziening over verbonden partijen in de P&C producten is in 2021 aan de raad aangeboden;
  - De pilot evaluatie verbonden partijen is uitgevoerd. Aan de hand van de uitkomsten komt er periodiek een evaluatie van de overige verbonden partijen;
  - De werkwijze voor verbonden partijen is geëvalueerd en de bevindingen worden verwerkt in de werkwijze en in de actualisering van het beleidskader;
  - Het college biedt het geactualiseerde beleidskader ter vaststelling aan de raad aan.
- Traditionele burgerzakenproducten zoals de verlenging van een rijbewijs, de melding van een vermissing van een reisdocument, het aanvragen van een vervangende (verkiezings)stempas en het melden van een voorgenomen huwelijk zijn vanaf 2021 online beschikbaar. Hiermee wordt invulling gegeven aan de afgelopen jaren ingezette digitaliseringsslag van balieproducten.
- Binnen vijf werkdagen kan, op afspraak, een aanvraag worden gedaan voor een product of dienst.
COVID-19 heeft in 2021 gezorgd voor een druk op de gemeentelijke burgerzaken en RNI-balies. De aanloop van bezoekers aan de gemeentelijke balies was in 2021 weliswaar minder dan gebruikelijk maar vertoonde een zeer grillig verloop.
- Het aantal in de BRP en de RNI geregistreerde arbeidsmigranten is door COVID-19 achtergebleven. Door maximering van bezoekersaantallen in het gemeentehuis en beperkingen rondom het reizen zijn er minder inschrijfavonden georganiseerd en zijn minder Burgerservicenummers verstrekt.
- In 2021 zijn de Tweede Kamer verkiezingen met in achtnaam van de COVID-19 voorschriften georganiseerd en goed verlopen.
  - Kiezers kregen de mogelijkheid om vervroegd- of per brief hun stem uit te brengen.
  - De briefstemmen en de vervroegd uitgebrachte stemmen zijn centraal geteld.
  - Een aantal objecten en gronden is verkocht. In 2021 is gestart met een strategische analyse van ons vastgoed. In de praktijk blijkt dat veel vastgoed niet overtollig is door diverse beleidsvoornemens en krapte in beschikbare ruimte voor ontwikkelingen.
- Coronaproof maken van gemeentelijk vastgoed. Dit heeft op onderdelen tot sluiting of afzetting van gebouwdelen geleid. Daarnaast zijn veel waarschuwborden e.d. aangebracht. Ook zijn er extra schoonmaakwerkzaamheden verricht. Tevens is er onderhoud gepleegd en zijn er verduurzamingsmaatregelen ingezet.
- Om vandalisme te voorkomen, werken we samen met gebruikers, worden objecten extern beveiligd en is voor bijvoorbeeld De Hofboerderij een zogenaamde BouWatch (cameratoezicht) geplaatst. Dit naar aanleiding van de brandstichting bij een eerdere jaarwisseling.
- Het permanent maken van de reddingspost op het strand in Monster is verder uitgewerkt en moet in 2022 gerealiseerd zijn.

Externe ontwikkelingen / risico's

- COVID-19 gerelateerde maatregelen dragen bij aan een grillig verloop van de bezoekersstromen in de publiekshal met een verhoogd risico op eventuele wachttijden bij de aanvraag van een product- en/of dienst.

- De beschikbare woonruimte bepaalt het aantal in de Basisregistratie Personen (BRP) in te schrijven arbeidsmigranten;
- De afspraakcapaciteit in de publiekshal voor de uitgifte van Burgerservicenummers aan arbeidsmigranten is sterk COVID-19 gevoelig;
- De algemene markteconomische omstandigheden waren goed voor vastgoed in 2021. Dit heeft niet geleid tot een sterke toename van verkoop van vastgoed, onder andere omdat de gemeente het vastgoed voor andere doeleinden nodig heeft. Tegelijkertijd zijn de kosten voor beheer en onderhoud gestegen (inflatoire effecten). De coronacrisis heeft veel gebruikers en huurders van gemeentelijk vastgoed in het nauw gebracht door tegenvallende exploitaties. Dit zet te zamen met de toegenomen beheer- en onderhoudskosten de exploitatieresultaten van het gemeentelijk vastgoed onder druk.

Verbonden partijen

Er is voor gekozen om de verbonden partijen in de programma's te noemen waar de meeste beleidsmatige raakvlakken mee zijn. In dit programma zijn geen verbonden partijen opgenomen. Dit betekent niet dat een verbonden partij geen enkele bijdrage levert aan dit programma.

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota verbonden partijen;
- Uitgangspuntennota vastgoedbeleid 2009;
- Gebiedsgericht plan 2019-2022.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 9	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
Taakveld	2020	2021	2021 na	2021	
		voor wijziging	wijziging		
0.1 Bestuur	4.786	4.613	4.758	4.373	404
0.2 Burgerzaken	5.656	4.994	5.608	5.458	150
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.381	2.891	3.138	3.724	-605
Totaal lasten programma 9	14.823	12.498	13.503	13.555	-51
0.1 Bestuur	7	7	7	246	239
0.2 Burgerzaken	1.672	1.472	1.512	2.054	542
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3.100	1.983	1.075	3.587	2.513
Totaal baten programma 9	4.779	3.462	2.593	5.887	3.293
Saldo van baten en lasten	-10.044	-9.036	-10.910	-7.668	3.242
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	190	214	960	619	-341
Totaal reservemutaties programma 9	190	214	960	619	-341
Saldo programma 9	-9.854	-8.822	-9.951	-7.049	2.901

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en -verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 9 bedraagt voordelig € 3.242.000 voor verrekening met reserves en voordelig € 2.901.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

		(bedragen x € 1.000)		
0.1	Bestuur	404 V	239 V	643 V
1.	Voorziening Wachtgeld en Pensioenen: Doordat de rekenrente is gestegen hoefde er minder in de Voorziening Wethouders pensioenen gestort te worden.	372 V		372 V
2.	Griffie: De kosten voor de griffierfunctie zijn lager uitgevallen. Dit komt met name door onderbezetting op de griffie waardoor de loonkosten lager zijn uitgevallen dan begroot.	74 V		74 V
3.	Er is een niet geraamd uitkering van het liquidatiesaldo van stadsgewest Haaglanden ontvangen.		153 V	153 V
4.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	42 N	86 V	44 V
0.2	Burgerzaken	150 V	542 V	692 V
1.	Verkiezingen: Voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer heeft de gemeente een extra rijksvergoeding gekregen voor de Covid-19 gerelateerde kosten. De daadwerkelijke uitgaven rondom Covid-19 zijn lager uitgevallen waardoor een positief saldo is ontstaan.	74 V	1 V	75 V
2.	Registratie Niet Ingezetenen (RNI): Bij de eerste actualisatie begroting 2021 zijn de inkomsten, als gevolg van een verwachting van de verminderde aantallen aanvragen door Covid-19, gedeeltelijk afgeraamd. De terugval in BSN-aanvragen is beperkt gebleven. Gelijktijdig is de vergoeding per verstrekt BSN door het ministerie verhoogd waardoor per saldo een positief resultaat is ontstaan.	35 V	85 V	120 V
3.	Leges (burgerlijke stand, Rijbewijzen, Reisdocumenten, Naturalisatie, BRP en VOG): Bij het opstellen van de begroting 2021 is rekening gehouden met een, deels Covid-19 gerelateerde, dip in het aantal af te geven persoonsdocumenten. De terugval in het aantal af te geven persoonsdocumenten heeft zich in mindere mate voorgedaan. De toename van de legesinkomsten wordt versterkt doordat het ministerie de maximaal aan de burger door te berekenen kosten heeft verhoogd. Daarnaast is het aantal naturalisaties en opties hoger dan verwacht.		431 V	431 V
4.	Afdracht Rijksleges (Rijbewijzen, Reisdocumenten, Naturalisatie, VOG: Van de leges van aangevraagde persoonsdocumenten, Verklaringen Omtrent gedrag en van de behandeling van naturalisatie- en optieverzoeken moet een deel worden afgedragen aan het Rijk. Als gevolg van een hoger aantal aanvragen/verzoeken zijn de af te dragen rijksleges hoger dan begroot.	126 N		126 N
5.	Voorlichting: Veel evenementen zijn door corona niet doorgegaan. Daardoor is er ook geen geld aan voorlichting uitgegeven, zoals speciale uitzendingen bij de WOS, themapagina's in de krant en andere kosten die horen bij het organiseren van evenementen.	55 V		55 V
6.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	112 V	25 V	137 V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	605 N	2.513 V	1.907 V
1.	De gronduitwisseling van de strategische gronden Molensloot de Lier heeft eerder plaatsgevonden dan verwacht. Als gevolg hiervan zijn de baten en lasten hoger dan begroot.	70 N	119 V	49 V
2.	Aan- en verkoop gemeentelijke eigendommen: opbrengst niet geplande grondposities.	134 N	333 V	199 V
3.	Het voormalig gemeentehuis aan de v. Geeststraat 1 is later afgestoten dan verwacht. Als gevolg hiervan waren er niet begrote exploitatielasten in 2021.	87 N		87 N
4.	Huurgarantie Lentiz: Leegstand is per zomer 2020 opgeheven door deal met Lentiz waarbij Lentiz haar eigen huisvesting weer is gaan	339 N		339 N

gebruiken in ruil voor de financiering door de gemeente van de daarvoor benodigde verbouwingskosten (zie Prorap 2020). Hierdoor zijn veel leegstandkosten voor de komende jaren voorkomen. Deze deal loopt nog door in 2021.

5.	De werkzaamheden aan de gebiedsontwikkeling Zuideinde nabij 18 in Naaldwijk zijn een jaarschijf doorgeschoven.	93 V		93 V
6.	De onderbouwing voor de voorziening grootonderhoud gebouwen voldoet niet meer aan de eisen van de BBV. Hierdoor moet deze voorziening vrijvallen en wordt er verzocht om het instellen van een tijdelijke bestemmingsreserve, zodat het geld beschikbaar blijft voor dit doeleinde.	-	1.960 V	1.960 V
7.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	68 N	101 V	53 V
Saldo programma 9 voor verrekening met reserves		51 V	3.293 V	3.242 V
Stortingen reserves		0		
Onttrekkingen reserves			341 N	341 N
1.	Reserve egalisatie Vastgoed: er was een onttrekking van € 71.000 geraamd voor ontwikkeling locatie Zuyt Brugge. Deze kosten zijn niet gemaakt dus er is geen onttrekking aan de reserve worden gedaan. De lagere lasten zijn eerder in deze tabel verklaard..		71 N	71 N
2.	Steunfonds Corona: de extra kosten voor de verkiezingen als gevolg van Corona zijn lager uitgevallen dan geraamd. Daardoor is de onttrekking uit de reserve ook lager. De lagere lasten zijn eerder in deze tabel verklaard.		212 N	212 N
3.	Diverse lagere onttrekkingen < € 50.000		58 N	58 N
Saldo programma 9 na verrekening met reserves		51 V	2.952 V	2.901 V

4.10 Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen

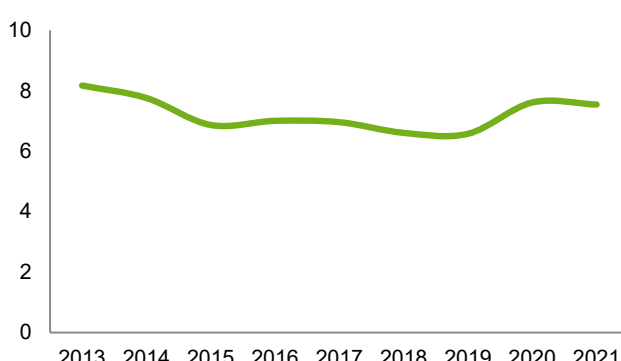
Inleiding

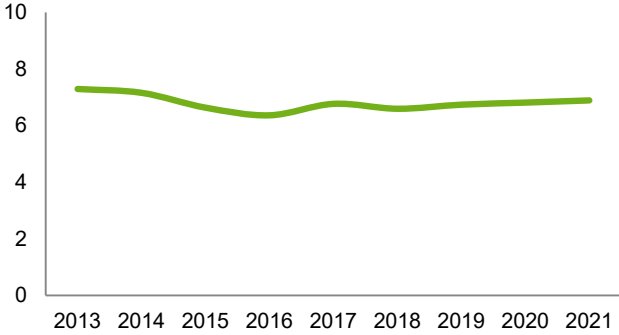
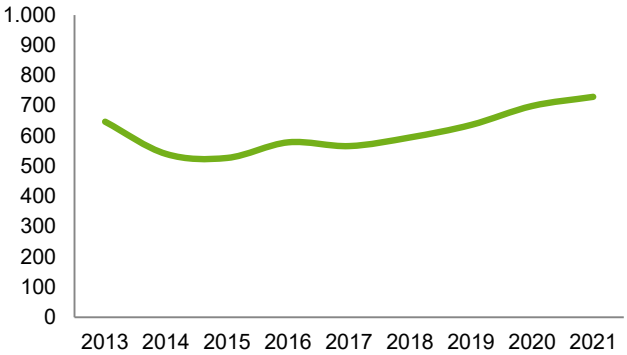
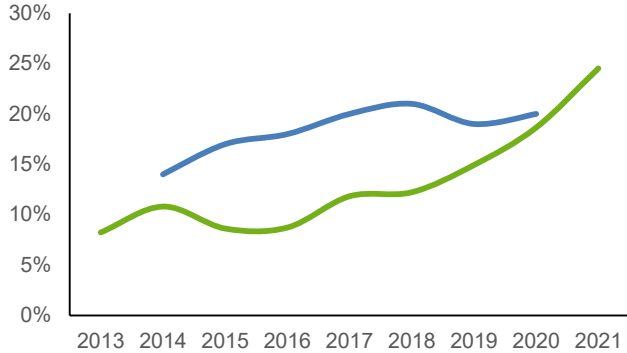
We streven naar een evenwichtige financiële positie, die ons in staat stelt om onze ambities te realiseren. Dat betekent dat de structurele uitgaven in evenwicht blijven met de structurele inkomsten en dat we voldoende weerstandsvermogen hebben om tegenvallers op te vangen. Maar 'we sparen niet voor het sparen'. De beschikbare middelen zetten we zo goed mogelijk in voor de Westlandse samenleving. Met ingang van 2021 is een koerswijziging ingezet om de Westlandse samenleving economisch en sociaal-maatschappelijk sterker uit de crisis te laten komen. Uiteraard blijven we oog houden voor de schuldpositie en spannen we ons in om die niet te laten oplopen, zodat de meerjarenbegroting op orde blijft.

Wat wilden we bereiken?

- Een financieel duurzaam beleid en solide gemeentefinanciën;
- Een structureel sluitende meerjarenbegroting;
- Voldoende weerstandsvermogen;
- Een leesbare en begrijpelijke begroting;
- Toepassen van het profijtbeginsel (degene die profiteert van een voorziening betaalt);
- Tarieven (voor leges, lijkbezorgingsrechten en standplaatsvergoedingen) in Westland houden gelijke tred met tarieven van gemeenten vergelijkbaar in grootte.

Prestatie-indicatoren

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron
Formatie	7,54	Gegevens gemeente Westland
Formatie (Fte) per 1.000 inwoners.		
Westland (groen)	Jaar	Westland
	2013	8,17
	2014	7,76
	2015	6,86
	2016	7,00
	2017	6,96
	2018	6,61
	2019	6,57
	2020	7,61
	2021	7,54

Verplichte BBV-indicatoren	Resultaat	Bron	
Bezetting	6,89	Gegevens gemeente Westland	
Bezetting (Fte) per 1.000 inwoners.			
Westland (groen)	Jaar	Westland	
	2013	7,29	
	2014	7,16	
	2015	6,63	
	2016	6,36	
	2017	6,77	
	2018	6,60	
	2019	6,74	
	2020	6,81	
	2021	6,89	
Apparaatskosten	€ 729	Eigen gegevens	
De totale apparaatskosten gedeeld door het aantal inwoners.			
Westland (groen)	Jaar	Westland	
	2013	€ 647	
	2014	€ 540	
	2015	€ 527	
	2016	€ 579	
	2017	€ 566	
	2018	€ 595	
	2019	€ 636	
	2020	€ 699	
	2021	€ 729	
Externe inhuur	18,1%	Eigen gegevens	
Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.			
Westland (groen)	Jaar	Westland	100.000+ gemeenten
	2013	8,2%	
	2014	10,8%	14%
	2015	8,6%	17%
	2016	8,7%	18%
	2017	11,8%	20%
	2018	12,2%	21%
	2019	14,9%	19%
	2020	18,6%	20%
	2021	24,5%	Niet gepubliceerd

De BBV-indicator externe inhuur heeft een andere definitie dan het inhuurpercentage dat genoemd wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering. Zie paragraaf bedrijfsvoering voor meer informatie over de inhuur.

Verplichte BBV-indicatoren		Resultaat	Bron
Overhead		12,06%	Eigen gegevens
De kosten van overhead gedeeld door de totale lasten exclusief stortingen reserves.			
Westland (groen)	Jaar	Westland	
	2013	8,90%	
	2014	7,90%	
	2015	7,71%	
	2016	7,86%	
	2017	11,25%	
	2018	10,09%	
	2019	10,77%	
	2020	11,04%	
	2021	12,06%	

Het percentage overhead is ten opzichte van 2020 gestegen; enerzijds doordat de salarislasten en inhuurkosten zijn gestegen ten opzichte van 2020. Dit komt voornamelijk doordat de gemiddelde bezetting in 2021 16 fte hoger lag dan in 2020 en er ook meer is ingehuurd voor een betere dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven. Anderzijds zijn de totale lasten van de gemeente exclusief stortingen reserves gedaald ten opzichte van 2020. Hierdoor is het percentage ook gestegen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Anticyclisch investeren in plaats van bezuinigen. De vermogenspositie is benut om een steunfonds en een investeringsfonds voor de samenleving en het bedrijfsleven in te stellen.
- Sturen op een weerstandsratio tussen 1,0 en 1,4 (de verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit) overeenkomstig art. 2.2.8. van de (nieuwe) Beleidsnota Reserves en voorzieningen 2021. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de algemene reserve, de post onvoorzien en een geormerkt deel van de reserve Versterking financiële soliditeit;
- Opstellen van de Nota kostenverhaal gebiedsoverstijgende werken, werkzaamheden en maatregelen 2022, waarin het profijtbeginsel een belangrijk uitgangspunt is;
- De deelnemingen verwachten de gronden in de grondbanken vervroegd af te kunnen nemen, zodat we de grondbanken eerder kunnen laten afsluiten. De grondbankexploitaties van de gemeente zijn hierop aangepast. Voor ONW geldt afsluiten in 2023 in plaats van 2030 en voor OBWZ geldt 2028 afsluiten in plaats van 2030;
- De gemeente heeft gronden geleverd voor realisatie van de woningbouwprojecten De Schakel en de Veilinglocatie (voormalige brandweer) in Naaldwijk, beide leveringen waren op basis van in 2020 gesloten overeenkomsten.
- In 2021 is er geen maatschappelijk vastgoed vrijgekomen noch afgestoten.
- Er is een werkgroep gestart om te onderzoeken met welke module de begroting gedigitaliseerd kan worden. Hiervoor is een concept programma van eisen opgesteld. In 2022 zal dit een vervolg krijgen, waarbij wordt aangesloten bij ontwikkelingen rond opdrachtgericht werken en modernisering financiële sturing en beheersing;
- De tarieven voor afvalstoffenheffing zijn aangepast om gestegen kosten voor inzamelen en verwerken van afval te compenseren;
- De tarieven voor rioolheffing zijn aangepast in verband met gestegen kosten voor de rioolinfrastructuur;
- Voor de tariefstijging van de leges is uitgegaan van minimaal de inflatiecorrectie.

Externe ontwikkelingen / risico's

- Herijking van het gemeentefonds.
De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is met één jaar uitgesteld naar 2023. Het oorspronkelijke nieuwe verdeelmodel, dat moet ingaan per 2023, is inmiddels aangepast. Echter, het overgrote deel van de gemeenten gaat niet akkoord met de manier waarop het rijk de algemene uitkering per 2023 over de gemeenten wil herverdelen. Het algemene gevoel is dat het aangepaste verdeelmodel weliswaar minder slecht is dan het vorige, maar nog steeds onvoldoende om te accepteren. Tijdens een extra Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op 13 januari 2022, kreeg een resolutie van het bestuur van de VNG 89,8 procent van de stemmen. Via deze resolutie verzoeken de gemeenten de minister van BZK om, voordat er sprake kan zijn van invoering van het model, volledig recht te doen aan de aanbevelingen in het ROB-advies, inclusief het ingroeipad. Wat de gemeenten betreft kan het nieuwe verdeelmodel dan ook pas worden ingevoerd als dit verdeelmodel in lijn met de aanbevelingen van het ROB-advies is aangepast en wanneer 'de koek' (het te verdelen budget) is vergroot.
- In het coalitieakkoord van het kabinet zijn de belangrijkste plannen voor de komende kabinetsperiode opgenomen. Ten aanzien van de financiering van lokale overheden lijkt het nieuwe kabinet voorlopig vast te houden aan de bestaande financieringssystematiek. Een uitbreiding van het lokaal belastinggebied lijkt er dan in ieder geval tot 2025 niet te komen. Wel zal er de komende kabinetsperiode een nieuwe financieringssystematiek worden uitgewerkt voor de periode na 2025. Hierbij worden in ieder geval ook alternatieven voor de onroerendezaakbelastingen (voor gemeenten) en de (provinciale opcenten in de) motorrijtuigenbelasting (voor provincies) onderzocht.

Verbonden partijen

Onder andere onderstaande partij levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsregels garanties 2020;
- Nota reserves en voorzieningen 2021;
- Nota activabeleid 2017;
- Treasurystatuut 2021;
- Financiële verordening 2021;
- De volgende belasting- en legesverordeningen:
  - Verordening onroerendezaakbelastingen 2021;
  - Verordening Forensenbelasting 2021;
  - Verordening Afvalstoffenheffing 2021;
  - Verordening Rioolheffing 2021;
  - Verordening Marktgeden 2021;
  - Verordening Lijkbezorgingsrechten 2021;
  - Legesverordening 2021.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Programma 10		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
Taakveld		2020	2021 voor wijziging	2021 na wijziging	2021	
0.4	Overhead	36.072	40.295	43.479	41.764	1.715
0.5	Treasury	-1.728	-1.958	-1.749	-1.902	153
0.61	OZB woningen	824	872	928	934	-7
0.62	OZB niet-woningen	447	406	434	416	18
0.64	Belastingen overig	388	426	443	433	10
0.7	Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeente- fonds	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	728	6.250	2.701	1.965	736
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-59	627	1.064	1.078	-14
Totaal lasten programma 10		36.672	46.918	47.300	44.689	2.611
0.4	Overhead	2.587	2.071	2.400	2.474	74
0.5	Treasury	17.387	16.805	17.671	17.843	172
0.61	OZB woningen	14.237	14.458	14.533	14.600	67
0.62	OZB niet-woningen	17.255	16.992	17.192	17.446	254
0.64	Belastingen overig	84	142	142	116	-26
0.7	Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeente- fonds	143.152	143.209	154.350	155.730	1.380
0.8	Overige baten en lasten	86	570	0	222	222
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0
Totaal baten programma 10		194.788	194.247	206.287	208.431	2.144
Saldo van baten en lasten		158.116	147.329	158.987	163.742	4.755
	Stortingen reserves	17.072	6.988	15.535	15.483	52
	Onttrekkingen reserves	16.526	8.263	17.192	16.267	-924
Totaal reservemutaties programma 10		546	1.275	1.657	784	-873
Saldo programma 10		157.570	148.604	160.644	164.526	3.882

Cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021

Deze cijfermatige analyse maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

De totale afwijking binnen programma 10 bedraagt voordelig € 4.755.000 voor verrekening met reserves en € 3.882.000 na verrekening met reserves. De belangrijkste afwijkingen bestaan uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma 10		Lasten	Baten	Saldo
0.4	Overhead	1.715 V	74 V	1.789 V
1.	<i>Personeelskosten</i>	533 V	103 V	636 V
	Ultimo 2021 bleef de bezetting 98 Fte achter op de formatie. Een krappe arbeidsmarkt en daarnaast de Coronapandemie bemoeilijkten het werving en selectieproces. Een deel van de openstaande vacatures is ingevuld door inhuurkrachten.			
	De hogere baten betreffen niet geraamde inkomsten uit externe detacheringen.			

2.	Materiële kosten	1.977 V	88 N	1.889 V
	De lagere personeelsbezetting heeft ook invloed op de materiële aan personeel gerelateerde lasten. Vooral op het opleidingsbudget (€ 180.000 voordelig inclusief Westlandse school) en de kosten voor personeelsbijeenkomsten (€ 194.000 voordelig) en ontwikkelingstrajecten (€ 477.000 voordelig). Daarnaast hebben de coronapandemie en de daaraan verbonden maatregelen geleid tot lagere uitgaven door het verleggen van prioriteiten en uitstellen of vertragen van projecten (€ 814.000 voordelig). Voor twee incidentele budgetten wordt om overheveling naar 2022 verzocht. € 225.000 voor een ICT-project en € 350.000 voor de visie op dienstverlening. De lagere baten betreffen voornamelijk lagere opbrengsten uit dienstverleningsovereenkomsten			
	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000 (totaal € 43.000)	9 N	59 V	50 V
3.	Toerekening directe uren aan investeringen	786 N		786 N
	Doordat minder uren zijn toe berekend aan investeringen dan geraamd is er een onderschrijding van de dekking van de salarislasten en overhead.			
0.5	Treasury	153 V	172 V	325 V
1.	Deelnemingen en beleggingen	0	247 V	247 V
	Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is in de begroting 2021 een lagere raming voor de dividendvaststelling- en uitkering van de BNG opgenomen. De werkelijke uitkering over 2021 was hoger.			
2.	Hogere opbrengst dan geraamd inzake doorberekening Safe Harbour 2021		107 V	107 V
3.	Het gewogen samengesteld rentepercentage over het Eigen Vermogen kwam in 2021 lager uit dan begroot. Dit levert een voordeel op aan de uitgavenkant en een nadeel aan de inkomstenkant; budget neutraal.	175 V	175 N	
4.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000</i>	22 N	7 N	29 N
0.61	OZB woningen	7 N	67 V	60 V
1.	Als gevolg van grotere areaaluitbreidingen en naheffingen over 2019 en 2020 hogere opbrengsten dan geraamd.		67 V	67 V
2.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000</i>	7 N		7 N
0.62	OZB niet-woningen	18 V	254 V	272 V
1.	Als gevolg van grotere areaaluitbreidingen en naheffingen over 2019 en 2020 hogere opbrengsten dan geraamd.		254 V	254 V
2.	Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000	18 V		18 V
0.64	Belastingen overig	10 V	26 N	16 N
1.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000</i>	10 V	26 N	16 N
0.7	Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds		1.380 V	1.380 V
1.	De algemene uitkering is € 1.380.000 hoger uitgevallen door de volgende mutaties die zich na oktober 2021 hebben voorgedaan (zie ook raadsbrief dd. 17-2-2022): - Vanwege nieuwe definitieve gegevens over de belastingcapaciteit 2019 en de vrijval van de verdeelreserve binnen het gemeentefonds is de uitkering 2019 (definitief) € 144.000 lager bijgesteld. - Voor het uitkeringsjaar 2020 zijn enkele maatstaven bijgesteld waardoor de uitkering € 8.000 (nadelig) is bijgesteld. - Definitieve gegevens voor verschillende maatstaven en het vrijgeven door het rijk van de verdeelreserve in 2021 hebben voor 2021 per saldo tot een positieve bijstelling van de algemene uitkering met € 92.000. -Daarnaast is er in de decembercirculaire een (6e) compensatie-		1.380 V	1.380 V

pakket beschikbaar gesteld voor de coronacrisis (€ 675.591). Verzocht wordt dit bedrag via resultaatbestemming over te hevelen naar 2022.

- In de decembercirculaire is voor 2021 voor taakmutaties € 764.000 beschikbaar gesteld. Voor een bedrag van € 618.423 wordt verzocht om overheveling via de resultaatbestemming naar 2022. Hiervan is € 562.923 bestemd voor het verstrekken van de dienstverlening bij gemeenten en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen en € 55.500 voor kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht.

0.8	Overige baten en lasten	736 V	222 V	958 V
1.	<i>Stelposten</i> Betreft met name de niet gebruikte ruimte van de begrote stelpos- ten Garantiebanen, frictiekosten en salarisstijgingen.	695 V		695 V
2.	<i>Overige algemene baten en lasten</i> Door coronamaatregelen zijn minder verplichtingen aangegaan waardoor onderschrijding van de geraamde budgetten.	132 V		132 V
3.	Verlaging voorziening dubieuze debiteuren		206 V	206 V
4.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000</i>	91 N	16 V	75 N
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	14 N	0	0
Saldo programma 10 voor verrekening met reserves		2.611 V	2.144 V	4.755 V

Programma 10		Lasten	Baten	Saldo
Stortingen reserves		52 V		52 V
1.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000</i>	52 V		
Onttrekkingen reserves			924 N	924 N
1.	<i>Algemene reserve-resultaatbestemming 2021</i> Minder uitgaven aan onderhanden werk ICT.		87 N	87 N
2.	<i>Reserve versterking financiële soliditeit</i> Het betreft de voorfinanciering voor de verkenning ontwikkeling GHC.		154 N	154 N
3.	<i>Bestemmingsreserve Flankerende Personele middelen</i> Er zijn minder inhuurlasten op het Calamiteitenbudget geboekt dan geraamd. Zodoende wordt er ook minder onttrokken aan de reserve (€ 339.000). Ook zijn er in 2021 minder trainees aangesteld dan geraamd (97.000).		426 N	426 N
4.	<i>Bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentewerf</i> De uitvoering van het project is nog niet gestart in 2021.		200 N	200 N
5.	<i>Diverse afwijkingen kleiner dan € 50.000.</i>		57 N	57 N
Totaal reservemutaties programma 10		52 V	924 N	872 N
Saldo programma 10 na verrekening met reserves		2.663 V	1.220 V	3.882 V

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die vrij besteedbaar zijn, omdat ze geen specifiek be-
stedingsdoel hebben. De belangrijkste onderdelen hiervan zijn:

- Algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- Lokale belastingen (onroerende zaakbelasting, toeristen- en forensenbelasting);
- Rente en dividend van geldleningen en deelnemingen.

In de onderstaande tabel zijn de ramingen opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen.

(bedragen x € 1.000)

Overzicht van algemene dek- kingsmiddelen	Werkelijk	Raming	Raming	Werkelijk	Afwijking
Taakveld	2020	2021	2021 na wijziging	2021	
<i>Geldleningen en deelnemingen</i>					
Dividend nutsbedrijven	12.126	12.082	12.032	12.051	19 V
Beleggingen/deelnemingen	375	546	0	794	248 V
Renteresultaat	164	147	274	395	121 V
Subtotaal geldleningen en deel- nemingen	12.290	12.775	12.306	13.240	388 V
Algemene uitkering uit het ge- meentefonds	143.048	143.209	154.350	155.730	1.380 V
<i>Onroerende zaakbelastingen</i>					
OZB eigenaren niet-woning	10.500	10.409	10.509	10.552	43 V
OZB eigenaren woning	14.236	14.458	14.533	14.597	64 V
OZB gebruikers niet-woning	6.755	6.583	6.683	6.893	210 V
Subtotaal onroerende zaakbelas- tingen	31.491	31.450	31.725	32.042	317 V
<i>Overige belastingen</i>					
Toeristenbelasting	244	270	220	213	7 N
Forensenbelasting	99	115	100	98	2 N
Subtotaal overige belastingen	343	385	320	311	9 N
Overige algemene dekkingsmidde- len	0	4.678	1.600	1.127	473 V

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Via het gemeentefonds krijgen gemeenten geld van de Rijksoverheid. Het gemeentefonds biedt dekking voor een deel van de uitgaven in de programma's van de begroting. De Rijksoverheid stelt het gemeentefonds drie keer per jaar bij en informeert gemeenten hierover via circulaire in mei, september en december. De raming van de algemene uitkering is in de ProRap 2021 bijgesteld op basis van de septembercirculaire 2021.

De verantwoording van de algemene uitkering is gebaseerd op de decembercirculaire en de uitkeringsspecificaties die tot en met december 2021 zijn ontvangen.

In 2021 is afgerond € 155.730.119 aan algemene uitkering ontvangen, waarvan een nadelig bedrag van afgerond € 93.276 betrekking had op voorgaande jaren. Ten opzichte van de bijgestelde begroting betekent dit een voordeel van € 1.379.950. In de raadsinformatiebrief over de decembercirculaire 2021 is uw raad over dit positieve verschil geïnformeerd. Het verschil is ook toegelicht in de cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording eerder in dit programma.

Overige algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel zijn ramingen opgenomen, die in eerste instantie niet over de programma's te verdelen zijn. De concernstelposten maken deel uit van de overige algemene dekkingsmiddelen. De stelposten worden verdeeld naar de programma's nadat een besluit is genomen over concrete bestedings- of bezuinigingsvoorstellen.

Een overzicht van de overige algemene dekkingsmiddelen in 2021 is opgenomen in de volgende tabel:

Overige algemene dekkingsmiddelen Taakveld	Raming 2021	Raming 2021 na wijziging	Werkelijk 2021	Afwijking
Algemeen en bedrijfsvoering				
Post onvoorzien	100	100	0	100 V
Loon- en prijscompensatie	4.120	800	1.127	327 N
Stelpost m.b.t. salarissen	200	200	0	200 V
Stelpost rente-afhankelijkheid	100	0	0	0 V
Stelpost garantiebanen	159	210	0	210 V
Stelpost uitkering plafond BCF	-/-570	0	0	0 V
Stelpost taakmutaties	569	435	0	435 V
Bezuiniging / ombuigingen				
Taakstelling op organisatie	0	-/-145	0	145 N
Totaal overige algemene dekkingsmiddelen	4.678	1.600	1.127	473 V

Toelichting stelposten

De post onvoorzien is in 2021 niet aangewend.

In januari 2022 is een nieuwe gemeentelijke cao verbindend verklaard. Onderdeel van deze cao is een loonsverhoging per december 2021 van 1,5% en een éénmalige uitkering / kostenvergoeding over 2021. In de begroting 2021 is een stelpost geraamd voor de effecten van een nieuwe cao. De werkelijke kosten betreffen de concernbrede kosten over 2021 als gevolg van de nieuwe cao.

De stelpost garantiebanen wordt ingezet als dekking voor het creëren van garantiebanen.

De taakmutaties die uit het gemeentefonds voortvloeien worden, voordat over wordt gegaan tot daadwerkelijke besteding, tijdelijk opgenomen bij de algemene dekkingsmiddelen.

Als gevolg van formatieve uitbreidingen is een nog in te vullen taakstelling op de organisatie opgenomen.

Overhead

Onder de term *overhead* verstaan we alle ondersteunende activiteiten die nodig zijn om gemeentelijke producten en diensten te leveren.

In de beleidsprogramma's nemen we alleen kosten op die betrekking hebben op het primaire proces. Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces nemen we op in het taakveld 'Overhead' volgens de definitie van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Nacalculatie

Vanaf 2017 worden op grond van het BBV de personele en overige organisatiekosten gesplitst in 2 delen:

1. Personele kosten die direct aan programma's zijn toe te rekenen
2. Personele- en organisatiekosten die volgens het BBV tot de ondersteunende diensten behoren (de overhead).

Bij beide onderdelen worden de werkelijke kosten op basis van nacalculatie in de jaarrekening verwerkt.

Ad 1.

De direct aan de programma's toe te rekenen personele kosten zijn in de begroting 2021 aan de programma's toegedeeld. De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft bepaald dat de werkelijke kosten op basis van de geraamde urenverdeling over de verschillende program-

ma's moeten worden verdeeld. Dat houdt in dat op dit onderdeel in de jaarrekening afwijkingen ontstaan tussen de geraamde doorbelasting en de werkelijke doorbelasting.

In de jaarstukken wordt een rapportagegrens gehanteerd. De afwijkingen tussen de werkelijk direct toe te rekenen personele kosten en de ramingen daarvoor zullen de rapportagegrens veelal niet overstijgen. Bij doorbelastingen van grotere omvang zal de afwijking evenredig groter zijn en in die gevallen kan de rapportagegrens worden overstegen. Bij die onderdelen zal naar deze toelichting worden verwezen.

Ad 2.

In onderstaande tabel zijn de kosten van ondersteunende diensten opgenomen. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat (alleen bij bouwgrondexploitatie en bij de investeringen wordt op grond van de begrotingsvoorschriften de toegerekende overhead begroot en nagecalculeerd).

Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen / kennen. In dat verband houden wij extra-comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs en vindt op die wijze ook nacalculatie plaats.

(bedragen x € 1.000)

Taakveld Overhead	Realisatie	Begroting	Begroting	Realisatie
Omschrijving rubriek	2020	2021	na wijz.	2021
<u>Personeelskosten</u>				
- Loonkosten	26.736	29.554	31.987	30.641
- Materiële kosten	3.438	4.174	4.119	3.489
<u>Huisvesting</u>				
- Kapitaallasten	1.009	1.008	1.015	1.015
- Materiële kosten	2.915	2.885	2.885	2.722
Facilitair	379	503	456	364
<u>ICT</u>				
- Kapitaallasten	1.357	1.324	965	965
- Materiële kosten	2.985	3.721	5.113	4.775
Overige inkomens overdrachten	95	78	79	80
Bijdragen van derden	-/- 2.410	-/- 2.058	-/- 2.387	-/- 2.376
Reservemutaties / garantiebannen	-/- 2.017	-/- 2.557	-/- 5.206	-/- 4.848
Totaal overhead	34.487	38.632	39.026	36.827
Doorbelasting overhead aan grondexploitatie	-/- 658	-/- 528	-/- 566	-/- 561
Doorbelasting overhead aan investeringen	-/- 2.184	-/- 2.438	-/- 2.586	-/- 1.824
Saldo taakveld overhead	31.645	35.666	35.874	34.442

Toelichting op de tabel

De totale kosten voor de ondersteunende activiteiten zijn in 2021 uiteindelijk ca. € 1,5 mln. lager uitgevallen dan geraamd. De relevante afwijkingen worden hieronder toegelicht.

Lonen en inhuur

Deze kosten maken deel uit van het zogenoemde P-budget van de organisatie, zoals dit ook aan de orde komt in de paragraaf bedrijfsvoering. De werkelijke uitgaven op het P-budget (inclusief ingehuurde krachten) zijn in zijn totaliteit in 2021 binnen de raming gebleven. Voor een overzicht van het P-budget in 2021 verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Materiële lasten

De verschillen op de materiële lasten worden toegelicht in de cijfermatige analyse tussen programmabegroting en –verantwoording 2021 eerder in dit programma.

Toe te rekenen ondersteunende activiteiten aan Investerings en grondexploitaties en projecten

Aan de investeringen en grondexploitaties is op basis van tijdschrijven per saldo € 0,75 mln. minder aan ondersteunende kosten doorbelast.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de “Wet modernisering vennootschapsbelasting (Vpb-plicht) overheidsondernemingen” in werking getreden. Hierdoor zijn overheden in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting, voor zover zij een onderneming drijven. In eerste instantie was het Grondbedrijf de enige activiteit die door de zogenoemde ondernemerspoort ging. Begin 2019 werd duidelijk dat de inkomsten die gemeenten genereren uit de verkoop van reststromen (kunststof, papier e.d.) ook meegenomen moeten worden in de aangifte vennootschapsbelasting. In 2021 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat ook de reclame-inkomsten in de aangifte vennootschapsbelasting moeten worden opgenomen. In 2021 is de definitieve aanslag over het belastingjaar 2016 opgelegd. Tegen deze aanslag is een bezwaarschrift ingediend bij de Belastingdienst. We verwachten dat in 2022 een uitspraak op dit bezwaarschrift wordt gedaan. Deze uitspraak kan van invloed zijn op de aanslagen vanaf 2017 en volgende jaren.

GEMEENTE WESTLAND

Jaarverslag 2021

5. PARAGRAFEN

5.1 Lokale heffingen

5.1.1 Inleiding

Een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente zijn de lokale heffingen. Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen, retributies en leges. De opbrengsten van de belastingen gaan naar de algemene middelen. Dit betekent dat de opbrengsten voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen ingezet kunnen worden. Bij retributies en leges is sprake van een tegenprestatie van de gemeente. Hierbij mogen de totale geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de totale geraamde kosten van de gemeente voor uitoefening van de taak.

De paragraaf Lokale heffingen gaat over de gerealiseerde inkomsten, uitgaven en de lokale lastendruk en is als volgt opgebouwd:

- De gerealiseerde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- De lastendruk in 2021;
- Een overzicht verstrekte kwijtschelding in 2021

5.1.2 Gerealiseerde inkomsten

In de onderstaande tabel staan de gerealiseerde inkomsten uit belastingen, retributies en leges.

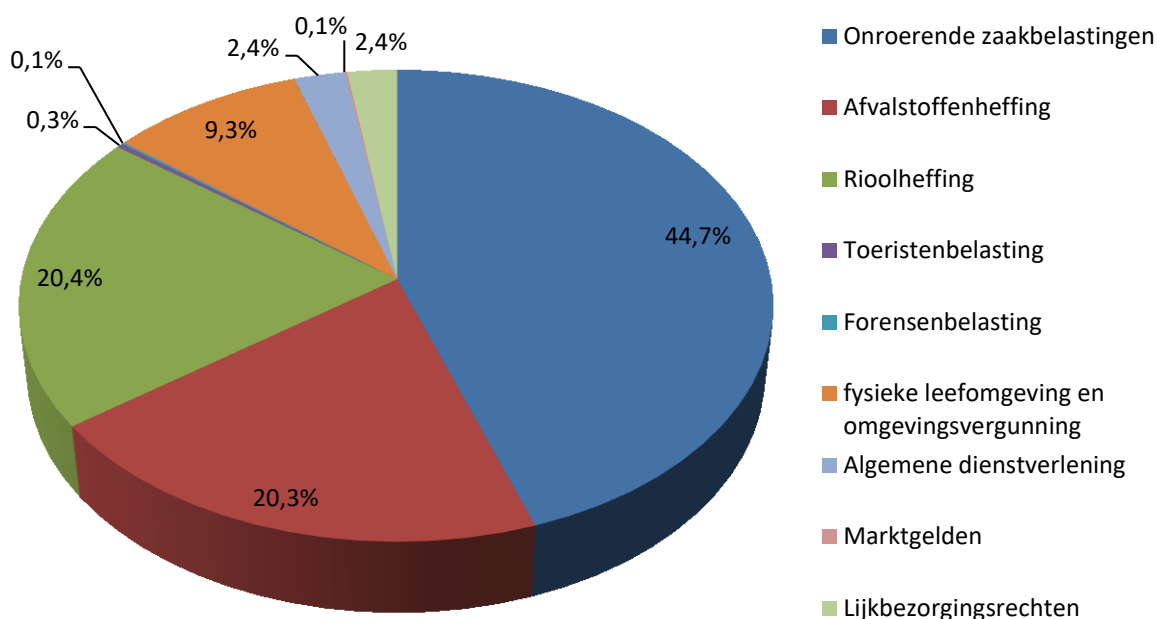
Inkomsten belastingen en heffingen	Geraamde inkomsten 2021 ⁵	Gerealiseerde inkomsten 2021
Onroerendezaakbelastingen	31.724	32.041
Afvalstoffenheffing	14.421	14.531
Rioolheffing	14.545	14.645
Toeristenbelasting	220	213
Forensenbelasting	100	98
Leges		
- Titel 1 Algemene Leges	1.259	1.743
- Titel 2 Fysieke leefomgeving/Wabo	5.458	6.663
Marktgeden	74	75
Lijkbezorgingsrechten	1.451	1.700
Totaal:	69.252	71.709

Het merendeel van de inkomsten uit lokale heffingen bestaat in 2021 uit onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges. De te verlenen kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolheffing is in mindering gebracht op de opbrengst. De inkomsten van de lijkbezorgingsrechten zijn inclusief de onttrekking aan de voorziening ter dekking van de kosten. De marktgeden zijn exclusief de inkomsten uit elektra.

De totale opbrengst van de gemeentelijke belastingen en heffingen is € 2,5 mln. hoger dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere opbrengsten bij de algemene leges (€ 0,5 mln. Wabo-gerelateerde leges (€ 1,2 mln. onroerendezaakbelastingen € 0,3 mln. en lijkbezorgingsrechten € 0,25 mln. Bij de desbetreffende hoofdstukken wordt de meeropbrengst nader verklaard.

⁵ De geraamde inkomsten 2021 zijn gebaseerd op de ramingen van de inkomsten na de ProRap 2021/begrotingswijziging 2021.

Figuur: opbouw lokale belastingen en heffingen 2021

Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicatoren Omschrijving prestatie indicator	Werkelijk				Prognose 2021
	Nulmeting	2019	2020	2021	
Aanvragen kwijtschelding binnen 12 weken afhandelen Nulmeting in jaar 2011.	100%	90%	100%	80%	(4) 100%
Tijdig opleggen gecombineerde aanslagen met WOZ-beschikking 1 maart: > 95% 1 juni: 100% Nulmeting in jaar 2011.	96,20% 98,30%	96% 99%	96% 98%	94% 96%	(1) 98% 100%
Bezwaren afhandelen voor: 1 oktober: > 80% 31 december: 100% Nulmeting in jaar 2010.	65% 86%	45% 90%	41% 92%	68% 93%	(1) 98% (2) 100%
Reacties burgers binnen 1 werkdag beantwoorden: > 95% Nulmeting in jaar 2010.	93%	95%	95%	96%	96%
Automatische incasso uitbreiden tot: > 40% Nulmeting in jaar 2010.	40,15%	44%	44%	44%	48%
Saldo openstaande debiteuren over de laatste 6 jaar terugbrengen tot ≤ 0,50% Nulmeting in jaar 2010.	1,09%	0,44%	0,72%	0,60%	0,48%

- (1) De prognoses per 1 maart en 1 juni zijn niet gerealiseerd. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat objecten waren afgestopt. Ruim 1.000 trafo's moesten op grond van een voorschrift van de Waarderingskamer worden samengevoegd tot één WOZ-object (dit is inmiddels gerealiseerd). Daarnaast was een deel van de tuinbouwobjecten geblokkeerd in afwachting van de uitkomst van de gerechtelijke uitspraak voor een proefprocedure samenvoegen tuinbouwobjecten in het kader van de uitvoering WOZ.
- (2) De prognoses per 1 oktober en 31 december zijn niet gerealiseerd mede door de ontstane vertraging in het bezwaarproces in verband met de coronacrisis, de complexiteit van een deel van de bezwaren, met name de ingediende bezwaarschriften door no-cure-no-pay bureaus en het aanhouden van bezwaarschriften in afwachting van de uitkomst van de gerechtelijke uitspraak voor een proefprocedure samenvoegen tuinbouwobjecten in het kader van de uitvoering WOZ.
- (3) Door de coronacrisis zijn meer betalingsregelingen getroffen.
- (4) Door het vele thuiswerken was de personele bezetting, collegiale toetsing en onderlinge afstemming minder efficiënt en heeft het werkproces meer tijd in beslag genomen dan in voorgaande jaren.

5.1.3 Beleid lokale heffingen

In de gemeente Westland zijn in 2021 de toerekenbare overheadkosten omgeslagen naar rato van op de taakvelden geraamde loonkosten. Voor alle op taakvelden toerekenbare uren geldt een algemene opslag overhead. Voor de medewerkers van Ruimte-Buiten is een uitzondering gemaakt met een lager opslag tarief overhead. Deze medewerkers zijn met name in de buitendienst werkzaam en maken minder gebruik van faciliteiten. De totale kosten van de overhead zijn opgesplitst naar lasten met BTW en zonder BTW. Op basis van de verhouding is een berekening gemaakt hoeveel BTW over de overhead is toegerekend aan de lasten van de verschillende kostendeckende berekeningen.

De tarieven voor OZB en rioolheffing (eigenarendeel) zijn gebaseerd op de WOZ-waarde. De waardeontwikkeling van de onroerende zaken is gecompenseerd in de tarieven van de OZB en rioolheffing, zodat een waardestijging gemiddeld niet heeft geleid tot een lastenverzwaring. Behoudens een correctie voor de waardeontwikkeling van de tarieven voor woningen, zijn de OZB tarieven voor woningen en niet-woningen met 1,5% gestegen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn gestegen met 29,85% en de tarieven voor de rioolheffing zijn gestegen met 8%.

De tarieven van de leges, forensenbelasting en marktgeldten stegen met de inflatiecorrectie van 1,7%. De tarieven van de lijkbezorgingsrechten stegen met 34,5%. De tarieven van de toeristenbelasting bleven ongewijzigd.

5.1.4 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

Tarieven belangrijkste lokale heffingen	Tarieven	Tarieven
Omschrijving soort heffing	2020	2021
Onroerendezaakbelastingen (% WOZ-waarde)		
- eigenaar woning	0,1008%	0,0944%
- eigenaar niet-woning	0,2448%	0,2485%
- gebruiker niet-woning	0,1843%	0,1871%
Afvalstoffenheffing		
- eenpersoonshuishouden	€ 223,92	€ 290,76
- tweepersoonshuishouden	€ 252,96	€ 328,44
- meerpersoonshuishouden	€ 282,60	€ 366,84
Rioolheffing		
eigendom (% WOZ-waarde)		
- woning	0,0212%	0,0211%
- niet-woning	0,0392%	0,0423%
gebruik (per aansluiting)		
- eenpersoonshuishouden	€ 151,32	€ 163,32
- tweepersoonshuishouden	€ 170,76	€ 184,32
- meerpersoonshuishouden	€ 190,44	€ 205,56
- bedrijven	€ 196,20	€ 211,80

Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een belasting voor:

De eigenaar van een woning of bedrijfspand (object);

De huurder of gebruiker van een bedrijfspand.

De gemeente Westland voert de waardering voor de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) in eigen beheer uit. Het onroerend goed wordt elk jaar gewaardeerd voor de WOZ. Hierdoor volgt de WOZ-waarde jaarlijks de marktontwikkeling. De gemeente Westland hanteert bij herwaardering het uitgangspunt dat de tarieven conform de waardeontwikkelingen worden aangepast. De stijging van de gemiddelde WOZ-waarden woningen van 8,4% is gecompenseerd door een gelijktijdige daling van het tarief woningen met 7,75%. Dit is gehanteerd om de waardeontwikkelingen van woningen gelijk niet van invloed te laten zijn op de opbrengst. De waardeontwikkeling van niet-woningen was nihil.

Het tarief OZB woningen is naast de hiervoor genoemde correctie op de waardeontwikkeling met 1,5% verhoogd. Ook de OZB-tarieven van niet-woningen zijn verhoogd met 1,5%.

Gerealiseerde OZB

In 2021 is de werkelijke opbrengst € 32,0 mln. De werkelijk opbrengst is € 317.000 hoger dan de raming 2021. Deze meeropbrengst is veroorzaakt door een grotere areaaluitbreiding van zowel woningen als niet-woningen in 2021. Daarnaast hebben de opbrengsten uit oude jaren (2019/2020) geleid tot een hogere opbrengst dan waarmee rekening was gehouden

Afvalstoffenheffing

We leggen een afvalstoffenheffing op aan burgers voor het inzamelen van afval van huishoudens. Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is dat we de inwoners de kosten laten betalen voor de inzameling van het huishoudelijk afval. Voor het bepalen van de tarieven hanteren we de grondslagen 100% kostendekkend tarief en gedifferentieerde tarieven per huishoudtype. Bewoners met een inkomen tot 100% van het wettelijk sociaal minimum kunnen kwijtschelding van de afvalstoffenheffing krijgen.

Afvalstoffenheffing	Realisatie 2021	
	Baten	Lasten
7.3 Afval kosten taakvelden incl. (omslag)rente		12.198.600
2.1 Verkeer en vervoer kosten taakveld incl. (omslag)rente		197.600
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen		-1.311.000
Netto kosten taakveld		11.085.200
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
0.4 Overhead incl. (omslagrente)		645.900
Btw		2.418.800
<i>Opbrengst heffingen:</i>		
7.3 Afval heffingen huishoudelijk afval	14.886.200	
7.3 Afval grofvuil	31.700	
6.3 Inkomstenregeling (kwijschelding)	-386.700	
Totaal afvalstoffenheffing	14.531.200	14.149.900
<i>Dekkingspercentage 2021</i>		<i>102,7%</i>
Totaal na begrotingswijziging 2021	14.420.600	14.313.600
<i>Dekkingspercentage na begrotingswijziging 2021</i>		<i>101,0%</i>

Toelichting berekening afvalstoffenheffing:

In 2021 bedroeg de werkelijke opbrengst uit heffingen € 14,5 mln. Dit is inclusief de opbrengsten uit leges grofvuil en de verrekening van de kwijschelding. Dit is € 111.000 meer dan begroot. Dit komt met doordat de kwijschelding € 33.000 lager is uitgevallen dan begroot. De meeropbrengst van de afvalstoffenheffing van 63.000 wordt veroorzaakt door een grotere areaaluitbreiding en een meeropbrengst van € 14.000 van het grofvuil.

De kosten voor afval bedragen € 14,1 mln., inclusief de toe te rekenen kosten. Dit is minder dan begroot. Dit is te verklaren door een drietal grotere factoren. Door de tekorten op de grondstoffenmarkt zijn met name de opbrengsten voor oud-papier en ijzer sterker gestegen dan begroot. Dit verklaart ongeveer de helft van het verschil. Daarnaast is het bronscheiden van pbd pas in de 2e helft van 2021 in de kernen volledig uitgerold. Dit heeft geleid tot minder uitgaven van begrote inzamelingskosten pbd. Tot slot is de btw die mag worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing verlaagd. Hiermee wordt de storting aan de afvalvoorziening ook verlaagd. Dit levert een voordeel op. Oorzaak hiervan is de belaste prestatie van gemeenten die gesorteerd kunststof verpakkingen, drankkartons en glas aan een recycler aanleveren.

Een cijfermatige toelichting is opgenomen in programma 7.

Rioolheffing

De opbrengst van de rioolheffing mag alleen worden gebruikt ter dekking van de kosten van: Het inzamelen en transporteren van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater en het zuiveren van huishoudelijk afvalwater; Het inzamelen van afvloeiend hemelwater en het verwerken hiervan alsmede maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand te voorkomen of te beperken.

Rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een perceel (op basis van de WOZ-waarde) dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering en van de gebruiker van een perceel waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Voor het bepalen van de tarieven van de rioolheffing gelden uitgangspunten als 100% kostendekkend tarief en gedifferentieerde tarieven per huishoudtype. Bewoners met een inkomen tot 100% van het wettelijk sociaal minimum kunnen kwijschelding van de rioolheffing krijgen.

Rioolheffing	Realisatie 2021	
	Baten	Lasten
7.2 Kosten taakveld Riolering incl. (omslag)rente		9.559.400
7.2 Dotatie vervangingsinvestering, artikel 44 lid 1		2.175.000
2.1 Verkeer en vervoer		192.200
2.4 Economische havens en waterwegen		967.600
Netto kosten taakveld		12.894.200
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
0.4 Overhead incl. (omslagrente)		1.782.400
Btw		1.397.700
<i>Opbrengst heffingen:</i>		
7.2 Riolering (plus areaaluitbreiding)	14.786.400	
6.3 Inkomstenregeling (kwijtschelding)	-218.200	
Totaal rioolheffing	14.568.200	16.074.400*
Dekkingspercentage voor onttrekking		90,6%
Onttrekking voorziening artikel 44 lid 2	1.506.200	
Dekkingspercentage 2021		100,0%
Totaal rioolheffing na begrotingswijziging 2021	14.545.100	16.159.600
Dekkingspercentage voor onttrekking		90,0%
Onttrekking voorziening artikel 44 lid 2	1.429.000	
Dekkingspercentage na begrotingswijziging 2021		100,0%

*afrondingsverschil van € 100,00.

Toelichting berekening rioolheffing:

In 2021 is de werkelijke opbrengst € 14,6 mln. Dit is € 23.000 meer dan begroot.

De toegerekende kosten bedragen € 16,1 mln. Dit is € 85.000 meer dan begroot. De werkelijke kosten zijn hoger. Dit komt voornamelijk door het nieuwe contract 'duurzame elektriciteit' dat per 1 januari is gestart. Dit is via een collectieve aanbesteding gegaan. De kosten van energie zijn in 2021 sterk toegenomen. De extra kosten voor energie zijn voor een deel eenmalig vanuit het onderhoudsbudget bekostigd, maar deze meerkosten met de bijbehorende btw zijn wel de voornaamste verklaring van de meerkosten.

Voorziening toekomstige rioolvervangingsinvesteringen (art. 44 lid 1d BBV):

In het tarief mogen spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen worden meegenomen. Deze worden als last genomen in de exploitatie en toegevoegd aan de voorziening. Met ingang van 1 januari 2017 is deze voorziening gevormd. De storting dit jaar was € 1,41 mln. In de begroting was de verwachting dat € 0,7 mln. hierop werd uitgegeven, dit is ook gerealiseerd. De stand van de voorziening op 31 december 2021 is € 4,8 mln.

Voorziening riolering (artikel 44 lid 2 BBV):

Opbrengsten uit de rioolheffing en gespaarde gelden als gevolg van uitgestelde werkzaamheden moeten uitsluitend én blijvend voor het rioleringsdoel worden bestemd en worden ondergebracht in een voorziening. De kosten voor de watertaken worden gecompenseerd door een dotatie aan de voorziening artikel 44 lid 2. Deze dotatie is € 1,41 mln. geweest. Door de onttrekking van € 1,43 mln. bedraagt op 31 december de voorziening € 9,98 mln.

Toeristenbelasting

Dit betreft een belasting, die wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de Basisregistratie Personen (BRP). Om een eerlijke verdeling te bewerkstelligen wordt de toeristenbelasting geheven op basis van een percentage van het "kale" overnachtingstarief. De hoogte van het tarief is een vast percentage van 5% van de overnachtingsprijs met een minimum van € 1,25 per persoon per overnachting. Het minimumbedrag dient als stimuleringsmaatregel voor de inschrijvingen van arbeidsmigranten en verzekert Westland van een basisopbrengst. Er worden geen jaarlijkse aanpassingen gedaan van het tarief, omdat de inflatie verdisconteerd is in de overnachtingsprijs. Door het heffen van een toeristenbelasting dragen ook niet-inwoners bij in de kosten van de algemene voorzieningen.

Met uitzendbureaus die in Westland arbeidsmigranten huisvesten zijn afspraken gemaakt op welke wijze arbeidsmigranten efficiënt kunnen worden ingeschreven als ingezetenen. Indien niet wordt ingezet op inschrijving in de BRP dan kunnen aanslagen toeristenbelasting voor uitzendbureaus oplopen tot enkele tienduizenden euro's (of meer) per jaar. De toeristenbelasting dient als stok achter de deur voor de uitzendbureaus bij de inschrijving van arbeidsmigranten.

Realisatie Toeristenbelasting

In 2021 bedraagt de (nog te realiseren) opbrengst € 213.000. Dit is € 7.000 minder dan de geraamde inkomsten. De toeristenbelasting 2021 wordt pas in 2022 opgelegd aan de hand van de retour ontvangen aangiften.

Forensenbelasting

Dit betreft een belasting die wordt geheven van degene die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Realisatie Forensenbelasting

In 2021 bedroeg de werkelijke opbrengst € 98.000. Dit is € 2.000 minder dan geraamd.

Leges Titel 1, 2 en 3

In de onderstaande tabel staan de gerealiseerde inkomsten van de leges Titel 1, 2 en 3. De tarieven van de leges zijn ten opzichte van 2020 met de inflatiecorrectie van 1,7% gestegen. Uitzondering zijn de tarieven waarvoor een wettelijk maximum geldt.

Overzicht leges Titel 1, 2 en 3		Realisatie 2021		
Titel	Leges	Baten	Lasten	Dekking
1	Algemene dienstverlening	1.743.000	4.569.900	38,1%
2	Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	6.663.000	4.823.300	138,1%
3	Europese dienstenrichtlijn	9.600	294.600	3,3%
Totaal inkomsten leges Titel 1, 2 en 3		8.415.600	9.687.800	86,9%

Leges Titel 1

- In de onderstaande tabel staan de gerealiseerde inkomsten van de leges Titel 1.

Leges Titel 1 Algemene dienstverlening		Realisatie 2021		
Nummer	Hoofdstuk	Baten	Lasten	Dekking
1	Burgerlijke stand	178.000	486.800	36,6%
	gerealiseerd	216.900	459.700	47,2%
2	Reisdocumenten	235.100	758.100	31,0%
	gerealiseerd	489.700	867.700	56,4%
3	Rijbewijzen	454.700	945.400	48,1%
	gerealiseerd	526.300	1.039.800	50,6%
4	Verstrekingen uit BRP	31.100	288.800	10,8%
	gerealiseerd	15.200	228.800	6,7%
9	Overige publiekszaken	68.900	642.100	10,7%
	gerealiseerd	43.300	656.600	6,6%
10	Gemeentearchief	2.000	683.500	0,3%
	gerealiseerd	0	672.200	0,0%
11	Huisvestingswet	39.500	73.700	53,6%
	gerealiseerd	124.200	123.400	100,7%
12	Leegstandwet	4.500	36.900	12,1%
	gerealiseerd	200	61.400	0,4%
16	Kansspelen	1.500	24.400	6,1%
	gerealiseerd	1.600	33.000	5,0%
17	Telecommunicatie	148.000	255.500	57,9%
	gerealiseerd	273.600	321.100	85,2%
18	Verkeer en vervoer	38.000	41.500	91,5%
	gerealiseerd	48.900	61.500	79,5%
19	Diversen	1.800	33.100	5,4%
	gerealiseerd	3.100	44.700	7,0%
Totaal inkomsten leges Titel 1 raming 2021		1.203.100	4.269.800	28,2%
Totaal inkomsten leges Titel 1 gerealiseerd 2021		1.743.000	4.569.900	38,1%

Toelichting leges Titel 1:

- Hoofdstuk 2 Reisdocumenten.

Bij het opstellen van de begroting 2021 is rekening gehouden met een, deels Covid-19 gerelateerde, dip in het aantal af te geven reisdocumenten. De terugval in het aantal af te geven reisdocumenten heeft zich in mindere mate voorgedaan. De toename van de legesinkomsten wordt versterkt doordat het ministerie de maximaal aan de burger door te berekenen kosten heeft verhoogd. De toename van de lasten komt deels mede door hogere afdracht rijksleges en verder door een hogere toerekening van de lasten van het klant contactcentrum (KCC) omdat een groter deel van de klantcontacten betrekking had op burgerzaken dan waar in de begroting mee is rekening gehouden.

- Hoofdstuk 3 Rijbewijzen.

Het aantal afgegeven rijbewijzen is hoger dan op basis van de prognose van de RDW mocht worden verwacht. De toename van de lasten komt deels mede door hogere afdracht rijksleges. Hoofdstuk 11 huisvestingswet.

Met de ontwikkelaars zijn anterieure overeenkomsten afgesloten en daar is het woningzoekenden systeem nieuwbouw beter in geborgd. Zodra de nieuwbouw op de website van de ontwikkelaars en makelaars worden geplaatst, is nu duidelijker vermeld dat men zich moet inschrijven in het woningzoekenden systeem. Zodra een nieuw project online komt, leidt dit automatisch tot meer inschrijvingen. Omdat het aanbod van woningen is afgenomen is het aantal ingeschrevenen toegenomen.

- Hoofdstuk 17 Telecommunicatie

De opbrengsten voor Telecommunicatie zijn hoger dan begroot doordat er twee grote projecten zijn uitgevoerd. Tevens is er in 2021 veel aandacht besteed aan het proces waardoor er meer vergunningen zijn aangevraagd en verlopen aanvragen zijn gefactureerd.

Titel 2

In de onderstaande tabel staan de gerealiseerde inkomsten van de leges Titel 2.

Leges Titel 2: Dienstverlening vallend onder leefomgeving/omgevingsvergunning		Realisatie 2021		
Nummer	Hoofdstuk	Baten	Lasten	Dekking
2	Vooroverleg/beoordelen conceptaanvraag gerealiseerd	46.100 5.500	46.600 44.400	99,0% 12,4%
3	Omgevingsvergunning gerealiseerd	5.367.600 6.562.800	4.622.300 4.383.800	116,1% 149,7%
5	Teruggaaf gerealiseerd	-15.000 -100	232.900 222.100	n.v.t. n.v.t.
7	Wijziging omgevingsvergunning o.g.v. wijziging project gerealiseerd	5.000 6.000	66.600 63.500	7,5% 9,5%
8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten gerealiseerd	54.700 88.700	82.800 109.600	66,1% 81,0%
Totaal leges Titel 2 raming 2021		5.458.400	5.051.200	108,1%
Totaal leges Titel 2 gerealiseerd 2021		6.663.000*	4.823.300*	138,1%

*af rondingsverschil van € 100,00.

Toelichting leges Titel 2:

Opbrengsten Omgevingsvergunning

In 2021 zijn er meer grote projecten (met een hoge bouwsom) afgehandeld dan begroot. Dit betreft de "wooneenheden Oostbuurtseweg" en de reconstructie van de N211. Ook is de bouwsom van enkele andere projecten hoger uitgevallen dan verwacht. Als gevolg hiervan is de opbrengst omgevingsvergunning WABO hoger dan begroot.

Opbrengsten Omgevingsvergunning

Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt zijn er minder kosten gemaakt dan begroot.

Titel 3

In de onderstaande tabel staan de gerealiseerde inkomsten van de leges Titel 3.

Leges Titel 3: Europese dienstenrichtlijn		Realisatie 2021		
Nummer	Hoofdstuk	Baten	Lasten	Dekking
1	Horeca gerealiseerd	6.000 6.500	49.400 49.900	12,1% 13,1%
2	Organiseren evenementen of markten gerealiseerd	3.000 1.100	219.400 234.900	1,4% 0,5%
5	Marktstandplaatsen en standplaatsen gerealiseerd	2.600 2.000	11.600 9.800	22,4% 20,2%
Totaal leges Titel 3 raming 2021		11.600	280.400	4,1%
Totaal leges Titel 3 gerealiseerd 2021		9.600	294.60	3,3%

Toelichting leges Titel 3:

De producten of diensten uit Titel 3 mogen onderling niet worden verrekend (kruissubsidiëring), tenzij sprake is van een onderling verband. Hiervan is in de huidige legestabel echter geen sprake. Per product of dienst mag geen winst worden gemaakt;

Hoofdstuk 2: voor een evenement waar minder dan 100 bezoekers aanwezig zijn kan een melding volstaan als het aan de vereisten voldoet van artikel 2.25 van de APV Westland. Een evenement wordt als 'groot' beschouwd indien er meer dan 600 bezoekers zijn, het twee of meer aaneengesloten dagen duurt of ernstige gevolgen kan hebben voor de openbare orde. Een evenement heeft tussen de 100 en 600 bezoekers en duurt maximaal één dag. Los van het feit of er evenementen plaatsvinden of niet -wat bepalend is voor de hoogte van de inkomsten - staan er vanwege de berekeningswijze die wij momenteel hanteren altijd vaste lasten tegenover. De toerekening houdt geen rekening met daadwerkelijk bestede uren en kan daarom nu relatief hoog lijken.

Marktgelden

Onder de naam marktgelden wordt in de gemeente Westland een recht geheven voor het innemen van een standplaats op het marktterrein op de dagen en uren dat er markt wordt gehouden zoals dit in de 'Marktverordening Westland' is vastgesteld. De heffingsmaatstaf is het aantal strekkende meters per dagdeel dat een vaste standplaatshouder, een dagplaatshouder of een standwerker op de markt in gebruik neemt. Voor het gebruik van (kracht)stroom wordt een toeslag gerekend. Er geldt een tarief per dag, kwartaal of jaar. Het tarief per kwartaal bedraagt 90% van het dagtarief. Het jaartarief bedraagt 90% van het kwartaaltarief. Dit kan worden beschouwd als een stimuleringsmaatregel met als doel de perceptiekosten te beperken.

Marktgelden	Realisatie 2021	
	Baten	Lasten
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente		118.100
Inkomsten taakveld(en) excl. heffingen		-500
Netto kosten taakveld		117.600
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
0.4 Overhead incl. (omslagrente)		53.000
Btw		3.800
Totale kosten		174.300*
Opbrengst heffingen	75.200	
Opbrengst energie	12.000	
Totaal Marktgelden 2021 gerealiseerd	87.200	174.300
Dekkingspercentage 2021 gerealiseerd		50,0%
Totaal Marktgelden 2021 raming	87.300	130.400
Dekkingspercentage 2021 raming		66,9%

*af rondingsverschil van € 100,00.

Toelichting marktgelden:

De veegkosten van de markt worden voor 50% toegerekend. Hierbij gaan we ervan uit dat niet al het vuil op het plein wordt veroorzaakt door de markten, maar dat ook sprake is van zwerfvuil. De stijging van de kosten is veroorzaakt door onder andere hogere energielasten (€ 8.500) en veegkosten (€ 25.000), extra kosten voor huur toilet (€ 5.000) en btw overhead € 3.800.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en door de gemeente te verlenen diensten betreffende de begraafplaatsen. In het WestlandProgramma 2018-2022 is vastgelegd dat de tarieven van de lijkbezorgingsrechten maatschappelijk aanvaardbaar moeten zijn.

Lijkbezorgingsrechten	Realisatie 2021	
	Baten	Lasten
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente begraafplaatsen en crematoria		2.038.100
Netto kosten taakveld		2.038.100
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
0.4 Overhead incl. (omslagrente)		446.000
Btw		31.900
Totale kosten		2.516.000
<i>Opbrengst heffingen:</i>		
Begraafplaatsen en crematoria	929.200	
Onttrekking voorziening ter dekking kosten	770.400	
Totaal gerealiseerd	1.699.600	2.516.000
Dekkingspercentage 2021		67,6%
Totaal raming 2021	1.450.600	2.390.400
Dekkingspercentage 2021		60,7%

Toelichting berekening lijkbezorgingsrechten:

In 2021 zijn de kosten voor het taakveld begraafplaatsen en crematoria € 0,1 mln. hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door meerwerk voor meer uitvaarten dan waarmee in het bestek van 2017 rekening is gehouden. De totale opbrengst uit de heffingen is € 0,2 mln. hoger dan begroot en wordt voornamelijk verklaard door de hogere onttrekking uit de voorziening ter dekking van de kosten. De opbrengsten uit leges is lager dan begroot (€ 0,1 mln.). Dit komt doordat er relatief meer bijplaatsingen waren ten opzichte van nieuw uitgegeven grafrechten.

Voorziening afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen (artikel 44 lid 2)

Op grond van het BBV is een voorziening afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen gevormd, waarin de ontvangen afkoopsommen worden opgenomen en van waaruit slechts een deel van de onderhoudskosten jaarlijks kunnen vrijvallen. De voorziening voor afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen bedraagt per 31 december 2021 € 1,1 mln.

Voorziening Grafrechten (artikel 44 lid 2)

Naast de voorziening afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen is ook een voorziening grafrechten gevormd. De grafrechten hebben betrekking op meerdere jaren en moeten worden toegerekend aan de betreffende jaren. De stand van de voorziening grafrechten bedraagt per 31 december 2021 € 5,5 mln.

5.1.5 Lokale lastendruk

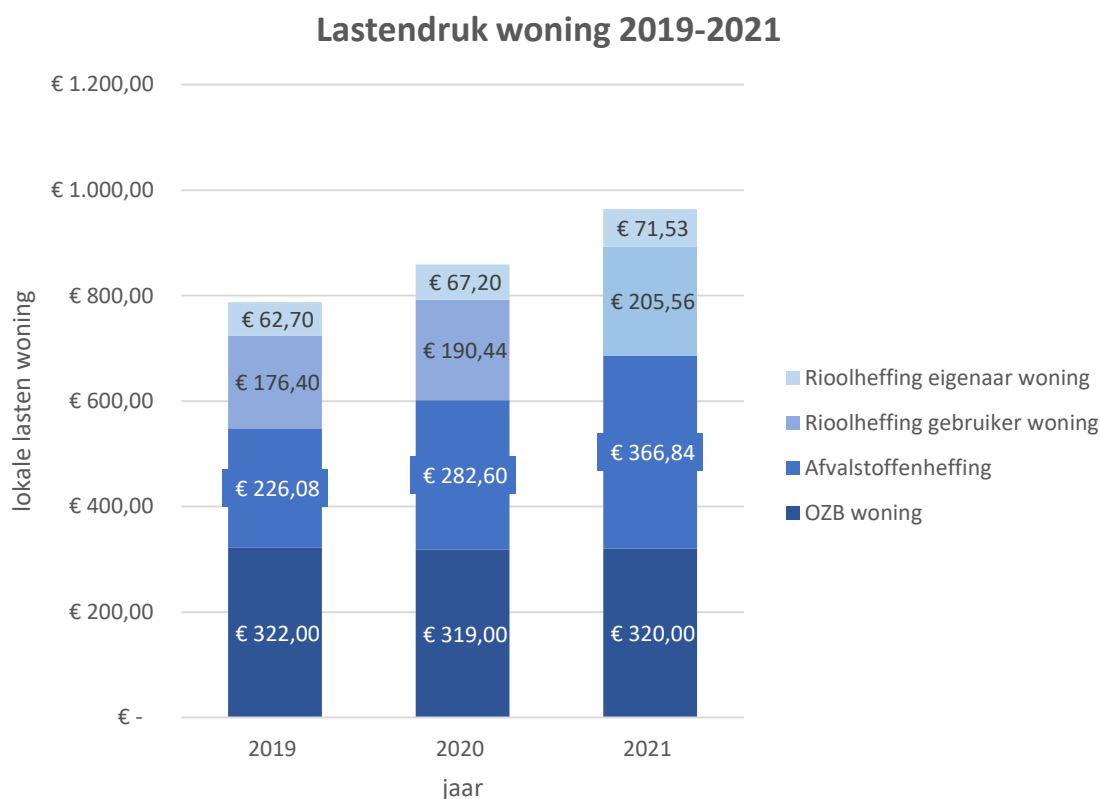
Voor de bepaling van de lokale lastendruk hanteren we de ontwikkeling van de woning gebonden belastingen. Dit zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In de onderstaande tabel is de opbouw opgenomen van de lokale lastendruk in Westland voor de jaren 2019, 2020 en 2021.

De ontwikkeling van de lokale lasten is gebaseerd op een gemiddelde en de feitelijke lastenontwikkeling voor een individuele burger kan hiervan afwijken. Een mogelijke afwijking kan beïnvloed worden door de feitelijke waarde - en de waardeontwikkeling - van de woning.

Met ingang van 2020 sluiten we aan bij de gemiddelde WOZ-waarde zoals deze bekend is gemaakt op de website van de Waarderingskamer (WaKa). De gemiddelde WOZ-waarde zoals vermeld bij de Waka ligt in het algemeen iets hoger dan de gemiddelde WOZ-waarde zoals wij deze voorheen hanteerden. Voor de berekening van de lokale lastendruk bedraagt de gemiddelde waarde van een woning € 293.000 in 2019, € 317.000 in 2020 en € 339.000 in 2021.

De lokale lastendruk voor een eigenaar van een woning met een meerpersoonshuishouden bedroeg in 2019 € 787,18, in 2020 € 859,24 en in 2021 € 963,93.

Figuur Lokale lastendruk gemiddelde woning

5.1.6 Kwijtscheldingsbeleid

De wettelijke regels gaan ervan uit dat een belastingplichtige een ontvangen aanslag moet betalen. Alleen in een beperkt aantal uitzonderlijke situaties kan kwijtschelding worden verleend. Deze kwijtschelding kan alleen worden verleend als de gemeenteraad die mogelijkheid heeft vastgesteld.

De raad doet dat in het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid. Dit beleid bepaalt de belastingen waarvan kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder de kwijtscheldingsprocedure plaatsvindt. De gemeenteraad is hierbij gebonden aan landelijk voorgeschreven regels van de staatssecretaris van Financiën. Deze regels komen erop neer dat alleen burgers met een inkomen tot ongeveer bijstandsniveau en zonder vermogen voor kwijtschelding in aanmerking komen.

De gemeente Westland hanteert ten aanzien van de normbedragen een kwijtscheldingspercentage van 100%. Voor meer informatie wordt verwezen naar de Leidraad Invordering gemeentelijke belastingen Westland.

De gemeente Westland verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor het gebruik van een perceel door een particulier huishouden. De gemeente maakt sinds een aantal jaren naar tevredenheid gebruik van de diensten van Stichting Inlichtingenbureau. Waar mogelijk wordt dit uitgebreid. Voor een deel van de kwijtscheldingsverzoeken zal altijd een schriftelijke aanvraag moeten worden ingediend. De gemeente blijft zoeken naar mogelijkheden om de efficiëntie te vergroten en de administratieve lasten te verminderen.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal aanvragen	1.604	1.564	1.536	1.461	1.499
Waarvan: -toegewezen	1.332	1.220	1.245	1.199	1.214

-gedeeltelijk toegewezen	42	49	41	37	59
-afgewezen	136	181	163	131	141
-buiten behandeling gesteld	94	114	87	94	85

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.2.1 Inleiding

Een gemeente kent een grote diversiteit aan beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld het sociaal domein, grondexploitaties, vastgoed, sport en veiligheid. Aan het realiseren van de doelstellingen voor de beleidsterreinen zijn voor een gemeente onvermijdelijk risico's verbonden. Hiertegen zijn diverse maatregelen te treffen zoals verzekeren (overdragen van risico's) en voorzien in interne beheersingsmaatregelen (voorkomen en beheersen van het risico). Voor resterende risico's is het nodig middelen vrij te houden om eventuele schade op te vangen.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente risico's met financiële gevolgen op kan vangen, zonder dat we hiervoor direct het beleid moeten aanpassen. Door de financiële risico's te beheersen en de weerstandscapaciteit hierop af te stemmen, voorkomen we dat elk risico dat zich voordoet direct dwingt tot bezuinigen of lastenverzwaring.

Daarnaast wordt in deze paragraaf een aantal verplichte financiële kengetallen opgenomen op grond van het BBV, dat erop gericht is om raadsleden meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

5.2.2 Weerstandsvermogen

Onder het **Weerstandsvermogen** verstaan wij het vermogen van onze gemeente om financiële risico's op te kunnen vangen zodat taken voortgezet kunnen worden en doelen bereikbaar blijven. Dit weerstandsvermogen wordt bepaald door de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt waarvoor geen voorzieningen getroffen zijn).

De **Weerstandscapaciteit** wordt gevormd door de middelen die beschikbaar zijn om risico's op te vangen. Voor de gemeente Westland gelden op begrotingsbasis de volgende posten als beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene reserve
- (Een geormerkt deel van de) reserve Versterking financiële soliditeit
- Post onvoorzien

De **weerstandsratio** geeft aan in hoeverre de gemeente Westland in staat is risico's op te vangen. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is bepaald dat wordt uitgegaan van een weerstandsratio die valt binnen de bandbreedte van 1,0 – 1,4.

5.2.3 Risicomanagement

Risicomanagement is een middel om op een gestructureerde manier risico's in beeld te brengen, te evalueren en door er proactief mee om te gaan, ze beter te beheersen. Risico's worden geïnventariseerd, voor zover mogelijk worden de financiële gevolgen bepaald en, als dat mogelijk is, worden beheersmaatregelen getroffen. In 2016 heeft de raad het beleidskader Risicomanagement vastgesteld.

De belangrijkste risico's worden periodiek in beeld gebracht. Jaarlijks leidt dat bij de begroting en jaarrekening tot een actualisatie van het risicoregister en daarmee het risicoprofiel van de gemeente. Hiermee wordt een belangrijk aspect van risicomanagement uitgevoerd, namelijk de inventarisatie van risico's.

5.2.4 Grondbedrijf

Het grondbedrijf rapporteert jaarlijks haar risicoprofiel in het “Meerjarenperspectief Grondbedrijf” (MPG). In dit MPG zijn de risico’s gedetailleerd terug te vinden. De risico’s van het grondbedrijf maken integraal onderdeel uit van de benodigde weerstandscapaciteit.

5.2.5 Benodigde weerstandscapaciteit

Methodiek van kwantificeren strategische risico’s

In het beleidskader risicomanagement is vastgelegd dat de benodigde weerstandscapaciteit voor strategische risico’s zal worden bepaald door de zogenoemde digitale methode. Hierbij worden de risico’s, waarvan het waarschijnlijk wordt geacht dat deze zich voordoen (kans van optreden > 50%), in volle omvang meegenomen. Deze werkwijze wordt eveneens gehanteerd voor de zogenoemde operationele financiële risico’s.

De logische focus voor het beheersen van financiële risico’s ligt op de risico’s met de grootste invloed op de weerstandscapaciteit. De belangrijkste risico’s hebben betrekking op grondexploitaties, projecten, waarbij de gemeente afhankelijk is van derden, en deelnemingen. De achtergrond van de risico’s kunt u lezen in het MPG.

Top 10 risico’s

De relatief grote impact van deze risico’s op het gehele risicoprofiel van de gemeente blijkt ook uit de hieronder opgenomen top 10 aan risico’s.

Nr.	Omschrijving risico	(bedragen x € 1.000)
1	Ontsluiting Maasdijk/Honderdland (onzekerheid opbrengst van de niet voor de weg benodigde percelen)	€ 6.250
2	Risico’s grex deelneming OBWZ	€ 5.250
3	Open-einderegelingen Jeugd en Wmo	€ 3.100
4	Niet geheel terughalen boete renteconversie bij externe partijen deelnemingen grex	€ 3.000
5	Samenwerkingsovereenkomst Honderdland	€ 1.800
6	Risico’s grex deelneming ONW	€ 1.097
7	Asbestbranden: kosten betreffen het opruimen van restanten e.d. Ondanks verhaalsmogelijkheden is er een kans dat de gemeente kosten maakt	€ 1.000
8	Vergroting rotonde Zwethlaan: nieuwe afweging subsidie-aanvraag	€ 1.000
9	Verwerving grond schoollocatie	€ 700
10	Beëindiging langdurige subsidierelatie met instelling waarbij een afbouwregeling volgens AWB is vereist	€ 500
Totaal (95,1% van benodigde weerstandscapaciteit ad € 24,9 mln.):		€ 23.697

De Top 10 risico’s bedragen gezamenlijk al ruim 95,1% van het totale bedrag ad € 24,9 mln. dat nodig is als weerstandscapaciteit.

5.2.6 Beschikbare weerstandscapaciteit

Op grond van de nu bekende gegevens kan het volgende overzicht worden opgesteld:

Beschikbare weerstandscapaciteit per 31 dec. 2021		(bedragen x 1 mln.)
<i>Reservecapaciteit</i>		
Algemene reserve		34,2
(Een geormerkt deel van de) reserve Versterking financiële soliditeit		6,5
Post onvoorzien		0,1
Beschikbare weerstandscapaciteit		40,8

5.2.7 Weerstandsvermogen

Op basis van een recente actualisatie van het gemeentelijk risicoprofiel ontstaat ten aanzien van de weerstandsratio het volgende beeld:

Weerstandratio	(bedragen x 1 mln.)
Risico's	24,9
Benodigde weerstandscapaciteit	24,9
<i>Aangemerkt als beschikbare capaciteit:</i>	
Algemene reserve, reserve fin. soliditeit en post onvoorzien	40,8
Beschikbare weerstandscapaciteit	40,8
Weerstandratio	1,64

De algemeen geaccepteerde norm voor het weerstandsvermogen is als volgt:

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Als we de ratio van de gemeente Westland voor 2021 afzetten tegen de norm, dan is er sprake van een voldoende weerstandsvermogen.

Conclusie

Voor de jaarrekening 2021 is het risicoprofiel opgesteld. Dit wordt geraamd op € 24,9 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt, zoals blijkt uit de voorgaande tabellen, op 31 december 2021 geraamd op € 40,8 miljoen. Een weerstandsratio die ligt in de bandbreedte tussen 1,4 en 2,0 wordt voldoende geacht. De herziening van het risicoprofiel betekent in combinatie met de geraamde stand van de beschikbare weerstandscapaciteit dat er een ratio wordt geraamd van 1,64 hetgeen als voldoende wordt gekwalificeerd.

5.2.8 Financiële kengetallen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf financiële kengetallen worden opgenomen. Naast de kengetallen dient een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie te worden opgenomen. De kengetallen en de beoordeling zijn bedoeld om raadsleden op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie.

Het gaat om de volgende financiële kengetallen:

- I.A Netto schuldquote
- I.B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (correctie door de uitleenquote)
- II Solvabiliteitsratio
- III Grondexploitatie dan wel voorraadquote
- IV Structurele exploitatieruimte
- V Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishouden

I.A Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onder de eigen middelen worden in deze context de gemeentelijke exploitatiebaten exclusief reservemutaties verstaan. De fluctuatie in baten wordt vooral veroorzaakt door de jaarlijkse verschillen in de baten met betrekking tot de bouwgrondexploitatie.

I-a. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onder de eigen middelen worden in deze context de gemeentelijke exploitatiebaten exclusief reservemutaties verstaan. De fluctuatie in baten wordt vooral veroorzaakt door de jaarlijkse verschillen in de baten met betrekking tot de bouwgrondexploitatie.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
A	Vaste schulden	336.815	340.318	346.283	342.158	388.728	319.225
B	Netto vlottende schuld	40.152	34.412	39.121	35.093	39.122	49.553
C	Overlopende passiva	38.125	26.764	22.710	33.369	22.710	35.622
D	Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar	32.933	33.849	30.227	49.166	30.227	36.093
F	Liquide middelen	348	476	712	13	712	148
G	Overlopende activa	10.877	6.675	9.987	10.657	9.987	17.868
H	Totale baten (excl. reserves)	246.675	286.174	274.720	314.700	296.786	306.090
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H		150,4%	126,0	133,7%	149,5%	138,0%	114,4%

I.B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De verstrekte leningen worden uitgedrukt in de zogenaamde uitleenquote.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroot 2021	Verslag 2021
A	Verstrekte leningen	22.433	20.741	19.814	19.346	18.187	18.578
B	Totale baten (excl. reserves)	246.675	286.174	274.720	314.700	296.786	306.090
Uitleenquote (A/B)		9,1%	7,3%	7,2%	6,1%	6,1%	6,1%

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen wordt berekend door de uitleenquote af te trekken van de netto schuldquote.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroot 2021	Verslag 2021
A	Netto schuldquote	150,4%	126,0%	133,7%	149,5%	138%	114,4%
B	Uitleenquote	9,1%	7,3%	7,2%	6,1%	6,1%	6,1%
Netto gecorrigeerde schuldquote (A-B)		141,3%	118,7%	126,5%	143,4%	131,9%	108,3%

II Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten). Landelijk geldt als norm dat de solvabiliteitsratio boven de 20% ligt.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroot 2021	Verslag 2021
A	Eigen vermogen	259.788	258.395	252.225	258.264	195.909	264.861
B	Balanstotaal	732.741	718.556	721.178	731.674	708.422	727.289
Solvabiliteit (A/B)		35,5%	36,0%	35,0%	35,3%	27,7%	36,4%

III Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De voorraden kunnen als aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert de voorraadquote als kengetal op.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
A	Voorraden	219.208	196.633	196.017	184.501	173.548	185.506
B	Totale baten (exclusief reserves)	246.675	286.174	274.720	314.700	296.786	306.090
Voorraadquote (A/B)		88,9%	68,7%	71,4%	58,6%	58,5%	60,6%

De gemeente beschikt over grote voorraden bouwgrond en heeft voor de verwerving en ontwikkeling de nodige financieringsmiddelen moeten aantrekken. Bij verkoop van de gronden worden middelen gegenereerd, die gebruikt worden om schulden af te lossen. De totale schuldpositie dient mede te worden afgezet tegen de grondpositie van de gemeente. Dit kan plaatsvinden door bovenstaand kengetal voor de grondexploitatie van de netto-gecorrigeerde schuldquote af te trekken, zodat er een goede indruk ontstaat van de schuld die op de exploitatie drukt.

(Bedragen x € 1.000)		Verslag 2017	Verslag 2018	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
A	Netto schuldquote	150,4%	118,7%	133,7%	149,5%	131,9%	108,3%
B	Voorraadquote	88,9%	68,7%	71,4%	58,6%	58,5%	60,6%
Effectieve schuldquote (A-B)		61,5%	50,0%	62,3%	90,9%	73,4%	47,7%

IV Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

(Bedragen x € 1.000)	Verslag	Verslag	Verslag	Verslag	Begroting	Verslag
----------------------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

	2017	2018	2019	2020	2021	2021
A Structurele lasten	233.552	271.070	265.192	286.343	294.947	284.826
B Structurele baten	244.664	276.203	269.289	300.453	293.305	295.666
C Structurele toevoegingen reserves	284	0	0	3.793	1.931	1.810
D Structurele onttrekkingen reserves	706	334	867	7.174	2.233	2.340
E Totale baten (excl. reserves)	246.675	286.174	274.720	314.700	296.786	303.938
Structurele exploitatie-ruimte (B-A)+(D-C) / E	4,7%	1,9%	1,8%	5,6%	-0,4%	3,7%

V. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (CO-ELO) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1, uitgedrukt in een percentage.

	Verslag 2019	Verslag 2020	Begroot 2021	Verslag 2021
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 298	€ 310	€ 302	€ 320
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 235	€ 256	€ 273	€ 277
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 226	€ 283	€ 372	€ 368
D Eventuele heffingskorting				
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A + B + C - D)*	€ 759	€ 849	€ 947	€ 965
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin t-1	€ 721	€ 776	€ 776	€ 776
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar ervoor (E / F) x 100%	105,3%	109,4%	112,7%	124,4%

* De lastendruk is extra toegenomen door het hanteren van een andere (hogere) gemiddelde WOZ-waarde per woning

Conclusie financiële positie uit de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van de ontwikkeling van de afzonderlijke kengetallen kunnen slechts beperkte conclusies worden getrokken ten aanzien van de financiële positie van de gemeente Westland. De kengetallen zullen altijd in samenhang en in hun onderlinge verhouding moeten worden gezien om de gehele financiële positie te kunnen beoordelen. De solvabiliteitsratio en de nettoschuldquote zijn het meest bepalend voor de financiële gezondheid van de gemeente.

In absolute zin zijn in 2021 de vaste schulden verder gedaald en is de eigen vermogenspositie toegenomen. De netto gecorrigeerde schuldquote is gedaald naar 109,5%, tussen de 90% en de 130% wordt als gemiddeld beschouwd. Het solvabiliteitspercentage van 35,8% ligt ruim boven de norm van 20%. Zoals eerder gemeld vloeit de gemeentelijke schuld voor een aanzienlijk deel voort uit de grondpositie van de gemeente. De waarde van de voorraden is in 2021 licht gestegen. De voorraadquote is eveneens in 2021 gestegen. Daarnaast is de schuldpositie en de ontwikkeling daarvan niet los te zien van de investeringsambitie in de Westlandse samenleving van raad en college. Bij de huidige extreem lage rentestanden kan het effectief zijn om leningen aan te trekken om te investeren in voorzieningen waar de burgers van de gemeente komende jaren van profiteren. Schulden maken voor risicovolle investeringen, vinden weloverwogen plaats en het aantrekken van leningen om tekorten in de structurele begroting te dekken heeft niet plaatsgevonden.

Binnen de gemeentelijke exploitatie is er in 2021 enige ruimte over gebleven om tegenvallers te kunnen opvangen en om de eigen lasten te dragen (zie kengetal Structurele exploitatieruimte 2021 van 3,7%).

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

5.3.1 Inleiding

Nergens beleeft een inwoner de gemeente sterker dan in de openbare ruimte en nergens wordt de gemeente sneller aangesproken dan op deze openbare ruimte. Voor een aantal zaken, die hierop betrekking hebben is zelfs wettelijk vastgelegd dat de gemeente hiervoor verantwoordelijk is. Bijvoorbeeld het onderhouden van wegen en het aanleggen van riolering. De gemeente Westland investeert in de openbare ruimte in de vorm van wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Dit worden kapitaalgoederen genoemd. Kapitaalgoederen hebben vaak een hoge financiële waarde, maar gaan ook een langere periode mee. Het onderhoud aan kapitaalgoederen is van groot belang om te zorgen voor een veilige en aantrekkelijke leefomgeving voor onze inwoners.

In deze paragraaf komen het beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen aan de orde, de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. De documenten die hierop betrekking hebben kunnen ingedeeld worden van strategisch tot uitvoerend niveau. Er wordt daarom gewerkt met beleidskaders, beheerkaders en een uitvoerend programma. In onderstaande tabel is hiervan een overzicht opgenomen.

Onderwerp	Looptijd	Datum vastgesteld	Vastgesteld door	Cyclus
Beleidskader				
Gebiedsgericht plan	2019-2022	21 mei 2019	gemeenteraad	1x per 4 jaar
Beheerkaders				
Beheerkader Afvalwater, hemelwater en grondwater	2018-2022	11 december 2018	gemeenteraad	1x per 4 jaar
Beheerkader Algemene begraafplaatsen	2018-2022	11 december 2018	gemeenteraad	1x per 4 jaar
Uitgangspuntennota vastgoedbeleid		2009	gemeenteraad	Bij nieuw beleid
Uitvoeringsprogramma				
GGP	2021-2027	december 2019	College	1x per jaar
Integraal Onderwijshuisvestingsplan (IHP)	2019-2033	22 januari 2019	gemeenteraad (ter kennisname)	
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed			Ambtelijk	1x per jaar

5.3.2 Beleidskaders

Het Gebiedsgericht Plan (hierna te noemen GGP) is het beleidskader waarin de gemeente Westland heeft vastgelegd op welke wijze het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen wordt verricht. Het GGP 2019 – 2022 is door de gemeenteraad vastgesteld op 21 mei 2019. Het GGP is een strategisch kader en geeft richting aan de ontwikkeling, inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het vastgoed van de gemeente Westland.

Gelet op het voorgaande en met inachtneming van de wettelijke taak om de kapitaalgoederen als goed huisvader te beheren en onderhouden, wordt binnen de gemeente Westland gestuurd op basis van programma's voor het inrichten en beheren van de openbare ruimte. Bij programmasturing wordt door middel van het inzetten van maatregelen gestuurd op doelen en samenhang. In het GGP zijn de programma's vastgelegd die betrekking hebben op de kapitaalgoederen, zijnde:

- Sterke groenstructuur (groen)
- Duurzaam vastgoed en grond (gebouwen)
- Klimaatbestendige waterhuishouding (water en riolering)
- Compleet infrastructureel netwerk (wegen)

Het programma Verantwoorde afvalinzameling is een pseudo-kapitaalgoed omdat voor het programma weliswaar financiële middelen zijn geraamd voor het dagelijks beheer en onderhoud, maar dat deze middelen worden ingezet voor het (laten) uitvoeren van een dienst: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval.

Westland hanteert bij de instandhouding van de kapitaalgoederen een minimum-kwaliteitsniveau dat voldoet aan de CROW norm 'C'. In het GGP is de relatie tussen de kwaliteitsniveaus die gehanteerd worden binnen gemeente Westland en die van de CROW aangegeven. Middels onderstaande tabel is aangegeven dat onze ondergrens 'matig' gelijk is aan het kwaliteitsniveau 'C' volgens de CROW.

KWALITEITSNIVEAUS				
	BURGERMETING	BEELDKWALITEIT (CROW)	TECHNISCHE KWALITEIT (CROW/NEN)	
ZEER GOED	Waardering > 8	A+	R++	Uitstekend
GOED	Waardering 7 - 8	A	R+	Goed
VOLDOENDE	Waardering 6 - 7	B	R	Redelijk
MATIG	Waardering 5 - 6	C	R-	Matig
ONVOLDOENDE	Waardering < 5	D	n.v.t.	Slecht

Afbeelding: Referentiekader kwaliteitsniveaus

5.3.3 Beheerkaders

Voor een aantal onderdelen is een beheerkader opgesteld om een nadere uitwerking te geven aan de kernwaarden en kwaliteitsniveaus. Volgens de Wet milieubeheer dient elke gemeente te beschikken over een rioleringsplan. Met de vaststelling van het beheerkader Afvalwater, hemelwater en grondwater heeft de gemeente Westland aan die verplichting voldaan. Ook is er specifiek een beheerkader Algemene begraafplaatsen, dit beschrijft de uitgangspunten en ontwikkelingen voor een toekomstbestendig en uniform beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen.

5.3.4 Uitvoeringsprogramma GGP

Het GGP heeft een strategisch karakter. Dat wil zeggen dat hierin de Westlandse kernwaarden en doelen voor de openbare ruimte zijn vastgelegd. De concrete vertaling naar activiteiten en uitvoeringsmaatregelen wordt gemaakt in het uitvoeringsprogramma GGP. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks herzien voor het eerste jaar, maar kent een doorkijk van zes daaropvolgende jaren. De uitvoering van maatregelen vindt vervolgens zowel planmatig (beheer en onderhoud) als projectmatig (grootschalige en veelal complexe werkzaamheden) plaats binnen de financiële kaders.

Dit alles op basis van regievoering en in lijn met één van de uitgangspunten van de organisatieontwikkeling die luidt: zelf doen waar nodig, uitbesteden waar het kan. De (grootschalige) activiteiten in de openbare ruimte worden gepland op basis van de kwaliteit van de openbare ruimte, kernwaarden, ambities, beschikbare middelen en waar we werk met werk kunnen maken (prioritering). Voor de integrale afhandeling van meldingen en klein onderhoud is één centraal servicecluster ingericht.

Door middel van continue inspecties en schouwen wordt het werkelijke kwaliteitsniveau van de te beheren kapitaalgoederen in kaart gebracht en vergeleken met de afgesproken streefkwaliteiten. Omdat voor de openbare ruimte geldt dat de kwaliteit minimaal voldoet aan het kwaliteitsniveau 'matig', wordt voorkomen dat sprake is van achterstallig onderhoud. Daar waar niet voldaan wordt aan de streefkwaliteit worden de benodigde activiteiten middels meerjarenplanningen in het uitvoeringsprogramma opgenomen. Over het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen en de bijbehorende maatregelen wordt jaarlijks gerapporteerd in de verplichte paragrafen van de jaarrekening.

In onderstaande alinea's volgt per programma een toelichting.

Sterke groenstructuur

Een groen-blauwe leefomgeving versterkt de kwaliteit van de gemeente. Door het groen en water via een sterk groen/blauw netwerk te benutten en te verbinden ontstaat een gemeente waarin het aangenaam wonen, werken en recreëren is. Het ontwikkelen en waar nodig versterken van de groen-blauwe structuren draagt bij aan de nabijheid van groen voor inwoners, recreatie (zoals varen en wandelen), waterkwaliteit, waterberging, klimaatadaptatie en aantrekkelijke woonmilieus. In het programma Sterke groenstructuur behoren verschillende onderdelen zoals openbaar groen, speelvoorzieningen, straatmeubilair, recreatiegebieden en begraafplaatsen. Deze verschillende onderdelen en het kwaliteitsniveau hiervan worden gemonitord.

Functionele en goed onderhouden speelvoorzieningen dragen bij aan een kindvriendelijke en aantrekkelijke woonomgeving. Met het oog op veiligheid wordt specifiek geïnspecteerd volgens de Europese normen en procedures. Door middel van meerjarenplanningen zijn de benodigde investeringen voor de komende tijd in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

De bijzondere functie van de begraafplaatsen wordt benadrukt en gerealiseerd door de bijzondere inrichting en het beheer hiervan. Begraafplaatsen kennen een rustige uitstraling en het begraven en herdenken staat hier centraal. Hieraan wordt bijgedragen door het groen in te richten op basis van deze omgevingskwaliteit. Door middel van een beeldbestek worden de begraafplaatsen onderhouden en beheerd op het afgesproken kwaliteitsniveau "goed".

In onderstaande tabel is aangegeven wat het gewenste onderhoudsniveau is:

Tabel gewenste onderhoudsniveau: Sterke groenstructuur	
Producten	Gewenst onderhoudsniveau GGP
Groenonderhoud	Voldoende/goed
Speelvoorzieningen	Goed
Recreatiegebieden	Voldoende
Begraafplaatsen	Goed

In de tabel wordt het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 weergegeven. De groenvoorzieningen zijn onderhouden in overeenstemming met het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader. Door kosteneffectief te werken is begin 2021 na snoeibeurten op sommige locaties een kale aanblik van plantsoenen ontstaan. Maar gelukkig is in het voorjaar het groen weer snel uitgelopen. De cyclus van snoeien in de winter en inboeten (herplanten) van niet aangeslagen beplanting is normaal en heeft niet geleid tot hogere kosten. Bij de aanplant van bomen is rekening gehouden met biodiversiteit en het voorkomen van ziekten en plagen (geen monoculturen). Vanuit de boomveiligheidsinspecties zijn zogenaamde risicobomen verwijderd. Op basis van het huidige gemonitorde onderhoudsniveau is de conclusie dat het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 gemiddeld genomen gelijk is aan het gemonitorde onderhoudsniveau in 2020.

Duurzaam vastgoed en grond

De gemeente Westland heeft een omvangrijke vastgoedportefeuille die voornamelijk wordt ingezet voor het realiseren van maatschappelijke doelstellingen. De gemeente is als eigenaar verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud en de exploitatie van het vastgoed. Voor een deel van de vastgoedportefeuille, zoals de zwembaden, is het beheer en onderhoud contractueel geregeld met de hoofdgebruiker, de exploitant. Het in portefeuille houden van vastgoed moet een doel dienen. Wanneer vastgoed zijn functie verliest, wordt het in principe afgestoten.

Naast vastgoed dat permanent wordt ingezet voor maatschappelijke doeleinden heeft de gemeente ook tijdelijk vastgoed in haar bezit. De tijdelijke voorraad bestaat uit het strategische vastgoed, de verkoopportefeuille en het vastgoed in grondexploitaties, dat tijdelijk beheerd wordt in afwachting

van de start van bouwactiviteiten. In december 2009 is door de raad de nota "Uitgangspuntennota vastgoedbeleid gemeente Westland" vastgesteld.

In deze nota staan onder andere de uitgangspunten voor het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed. De actuele kernwaarden, doelen en kwaliteitsnormen en bijbehorende financiële uitgangspunten voor het in stand houden van vastgoed zijn vastgelegd in het GGP. Beide documenten vormen de beleidskaders voor zowel vastgoed als kapitaalgoed. De conditie oftewel de technische staat van het onderhoud van het gebouw is vastgelegd in NEN 2767. Deze methodiek is een instrument voor het objectief en uniform meten van de fysieke kwaliteit van bouw- en installatiedelen van gebouwen. De conditiescores die bij deze methodiek horen staan in onderstaande tabel.

Conditie 3 wordt aangehouden voor kritische gebouwelementen en installatieonderdelen. Voor de andere gebouwelementen geldt een conditieniveau 4. Voor het onderhoud van het tijdelijke vastgoed dat de komende jaren nog in gebruik is hanteert de gemeente het kwaliteitsniveau van conditie 4 of 5. Afhankelijk van de duur van het gebruik wordt het beoogde conditieniveau bepaald.

Conditie	Omschrijving	Toelichting
1	Uitstekende conditie	Nieuwbouwkwaliteit
2	Goede conditie	Instandhouding op goed representatief, bedrijfszeker en technisch niveau.
3	Redelijke conditie	Instandhouding op sober- en doelmatig niveau.
4	Matige conditie	Instandhouding op minimaal niveau waarbij gevolgschade wordt voorkomen.
5	Slechte conditie	Zeer minimaal onderhoudsniveau waarbij gevolgschade optreedt. Gebruik onder minimale condities.
6	Zeer slechte conditie	Technisch rijp voor sloop. Géén gebruik mogelijk

In de tabel wordt het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 weergegeven. Op basis van het huidige gemonitorde onderhoudsniveau is de conclusie dat het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 gelijk is aan het gemonitorde onderhoudsniveau in 2020.

Klimaatbestendige Waterhuishouding

Een van de belangrijkste taken die betrekking hebben op een klimaatbestendige waterhuishouding is het voorkomen en beheren van ongewenste lozingen van afvalwater naar (oppervlakte)water. Indien dit wel gebeurt kan dit problemen, zoals ziektes, veroorzaken bij onze inwoners. Om de veiligheid te waarborgen moeten de bergings- en afvoercapaciteit van het oppervlaktewater voldoende groot zijn. Het is daarom belangrijk de waterkwantiteit, capaciteit en kwaliteit te meten, monitoren en indien nodig te sturen. Een goede waterhuishouding draagt eveneens bij aan een aantrekkelijke en hoogwaardige leefomgeving met recreatiemogelijkheden.

In 2019 is het Beheerkader afval-, hemel- en grondwater vastgesteld waar in onder andere de beheermaatregelen en omvang van de investeringen zijn opgenomen tot en met 2022. Het beheerkader geeft ook een doorkijk naar de komende vijftig jaar.

Het Westlandse rioolstelsel moet voldoen aan de vastgestelde eisen van veiligheid, zijnde kwaliteitsniveau "voldoende" in alle functiegebieden. Dit wordt vastgesteld op basis van inspecties (technische gegevens) en belevingsgegevens gebaseerd op binnenkomende meldingen. Daarnaast bereiden wij ons stelsel voor op toekomstige ontwikkelingen door beperkte systeemoptimalisaties. Het huidige systeem is sober en doelmatig. Gelet op de klimaatontwikkelingen, bestaat vooral behoefte aan extra berging. Bij ruimtelijke ontwikkelingen bestaat de kans hierop aan te sluiten om zo klimaatbestendig te bouwen.

Waterkanten en beschoeiingen voldoen nog niet overal aan de gestelde aantrekkelijkheidseisen. Vanwege de staat van sommige beschoeiingen fungeren deze niet overal voldoende als grondkering (technisch). Hierdoor wordt de doorvaart op die locaties beperkt (beleving). Dit geldt ook voor het maaibeheer van onder andere ecologische oevers.

We brengen de particuliere en publieke verantwoordelijkheden scherper in beeld. Voor wat betreft de veiligheid door goede afvoer moet voldaan worden aan de kwaliteitseis “voldoende”. Door middel van meerjarenplanningen zijn de benodigde investeringen voor de komende tijd in de uitvoeringsprogramma’s opgenomen.

Tabel gewenste onderhoudsniveau: Klimaatbestendige waterhuishouding	
Producten	Gewenst onderhoudsniveau GGP
Riool	Voldoende
Water	Voldoende/goed

In de tabel wordt het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 weergegeven. Op basis van het huidige gemonitorde onderhoudsniveau is de conclusie dat het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 gelijk is aan het gemonitorde onderhoudsniveau in 2020.

Complete infrastructuur

Een goede aansluiting op de landelijke en internationale netwerken is essentieel voor de Westlandse economie. Verbetering van de doorstroming en het beter benutten van de parkeercapaciteit helpt de bereikbaarheid te optimaliseren voor zowel autoverkeer als fiets en openbaar vervoer. Veiligheid speelt hierin een belangrijke rol. Inwoners en bezoekers moeten zich veilig in Westland kunnen verplaatsen. De toename van de verkeersintensiteiten vraagt om doelgerichte en effectieve maatregelen. De ontwikkeling van het R-net is hier een voorbeeld van. R-net is een te ontwikkelen netwerk van hoogwaardige en herkenbare bus- en tramlijnen door heel de Randstad.

Kwaliteitsniveaus van de verhardingen, belijning, bebording, verkeersregelininstallaties, bruggen, geluidsschermen en openbare verlichting worden systematisch gemonitord. De streefkwaliteiten zijn gedifferentieerd per functiegebied. Op basis van de monitoringsgegevens blijkt dat de kwaliteitsniveaus voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau (peiljaar 2019).

Er worden werkzaamheden verricht om de doelstellingen uit het Energieakkoord 2020 te halen. Conventionele lichtbronnen worden zoveel mogelijk geclusterd per gebied en worden van energiebesparende ledverlichting voorzien. Ook wordt gewerkt aan slim energiemangement, dat zich vertaalt in het dimmen van verlichting op momenten waarbij een lager verlichtingsniveau nauwelijks merkbaar is en daardoor geen effect heeft op de (verkeers-)veiligheid.

Tabel gewenste onderhoudsniveau: Complete infrastructuur	
Producten	Gewenst onderhoudsniveau GGP
Verhardingen (incl. bebording en belijning)	Voldoende
Infrastructurele kunstwerken (bruggen en geluidsschermen)	Voldoende
Openbare verlichting	Voldoende
Straatreiniging	Voldoende/goed

In de tabel wordt het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 weergegeven. Op basis van het huidige gemonitorde onderhoudsniveau is de conclusie dat het gewenste onderhoudsniveau voor 2021 gelijk is aan het gemonitorde onderhoudsniveau in 2020.

5.3.5 Budgetbehoefte Gebiedsgericht plan 2019-2022

Het benodigde budget voortvloeiend uit de ambities vastgelegd in het GGP wordt per jaar gespecificeerd via het onderstaande overzicht. Naar aanleiding van (visuele) inspecties en schouwen die onderdeel uitmaken van dagelijks beheer is jaarlijks zicht op de werkelijke kwaliteitsniveaus (huidige status en omvang). De benodigde maatregelen voor het behouden en/of behalen van de gewenste streefkwaliteit kunnen enerzijds als dagelijks beheer maatregelen (exploitatiegelden) en anderzijds als investeringsmaatregel in het uitvoeringsprogramma GGP worden opgenomen. De jaarlijkse kosten van deze investeringen (rente en afschrijving) komen als kapitaallasten in de lo-

pende exploitatie terug. De lasten zijn bepaald op basis van de levensduur en bijbehorende afschrijvingstermijnen.

Het huidige Gebiedsgerichte plan loopt dit jaar af. In 2022 wordt met de nieuwe raad het GGP 2023-2027 opgewerkt.

De benodigde exploitatiegelden voor het dagelijks beheer en onderhoud zijn in onderstaand overzicht opgenomen. De cijfermatige analyses zijn uitgevoerd in de programma's van de jaarrekening:

Pr.	Omschrijving programma	Omschrijving product	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
1	<i>Sterke groenstructuur</i>	01-1 Openbaar groen	4.636	5.359	5.335
		01-2 Speelvoorzieningen	728	747	712
		01-3 Straatmeubilair	42	30	44
		01-4 Evenementen	224	232	118
		01-5 Recreatievoorzieningen	2.464	2.257	2.014
		01-6 Begraafplaatsen	1.565	1.712	1.869
	Totaal 01-Sterke groenstructuur		9.659	10.338	10.093
2	<i>Duurzaam vastgoed en grond</i>	02-1 FES projecten	61	75	75
		02-2 Maatschappelijk	5.910	6.441	7.150
		02-3 Sport	6.181	5.114	4.603
		02-4 Waterhuishouding	1	1	1
		02-5 Begraafplaatsen	86	86	209
		02-6 Erfgoed	89	68	93
		02-7 Recreatiegebieden	79	79	93
	Totaal 02-Duurzaam vastgoed en grond		12.407	11.865	12.223
3	<i>Klimaatbestendige waterhuishouding</i>	03-1 Infrastructurele kunstwerken	256	244	212
		03-2 Riolering	11.282	12.681	11.895
		03-3 Waterwegen	1.887	1.695	2.018
		03-4 Duikers	77	77	81
	Totaal 03-Klimaatbestendige waterhuishouding		13.503	14.697	14.206
4	<i>Compleet infrastructureel netwerk</i>	04-1 Wegen (incl. belijning en bebording)	10.900	9.646	9.735
		04-2 Verkeersregelinstallaties	349	257	250
		04-3 Infrastructurele kunstwerken	1.118	1.136	975
		04-4 Openbare verlichting	1.854	1.938	1.952
		04-5 Gladheidsbestrijding	617	711	940
		04-6 Parkeervoorzieningen	630	725	578
		04-7 Straatreiniging	2.353	2.571	2.199
	Totaal 04-Compleet infrastructureel netwerk		17.821	16.983	16.628
5	<i>Verantwoorde afvalinzameling</i>	05-1 Afvalinzameling en -verwerking	10.327	12.611	11.880
		05-1 Ongediertebestrijding	11	11	9
	Totaal 05-Verantwoorde afvalinzameling		10.338	12.622	11.890
Totaal Gebiedsgericht plan			63.728	66.506	65.039

5.3.6 Risico's

Met programmatisch beheer en onderhoud wordt een constante afweging gemaakt tussen kwaliteit, risico's en budget. Door integraal gebiedsgericht te werken en af te stemmen met onze partners in de buitenruimte, wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Niet alles is in handen van de gemeente. Zo zal het realisatietempo bijvoorbeeld mede afhangen van onze partners, de ontwikkeling van de economie en de beschikbare middelen en capaciteitsinzet. Tevens kan nieuw beleid of veranderende wet - en regelgeving leiden tot extra kosten.

5.4 Financiering

5.4.1 Inleiding

In deze paragraaf financiering wordt de uitvoering over 2021 van de financieringsfunctie van de gemeente beschreven. De financieringsfunctie betreft het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De financieringsfunctie heeft betrekking op het aantrekken en/of (tijdelijk) beleggen van geld door de gemeente, het verstrekken van garanties en het beheersen van de financiële risico's.

In het Treasury Statuut zijn de regels en de beleidsmatige kaders, ofwel de beleidsmatige infrastructuur van de financieringsfunctie voor onze gemeente vastgelegd. Het Treasury Statuut biedt daarmee de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten van het financiële beleid. De regels en kaders in dit Treasury Statuut passen binnen de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido), De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) en de Gemeentewet, waarin de wettelijk kaders zijn bepaald voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. In de financieringsparagraaf van de begroting en van de financieringsparagraaf van het jaarverslag worden jaarlijks de ontwikkelingen van de financieringspositie van de gemeente uiteengezet. De volgende onderwerpen komen hierbij aan orde;

4.4.2 Financieringsbehoefte

4.4.3 Kasgeldlimiet

4.4.4 Renterisiconorm

4.4.5 Rekenrente

4.4.6 Opgenomen geldleningen

4.4.7 Uitgezette geldleningen

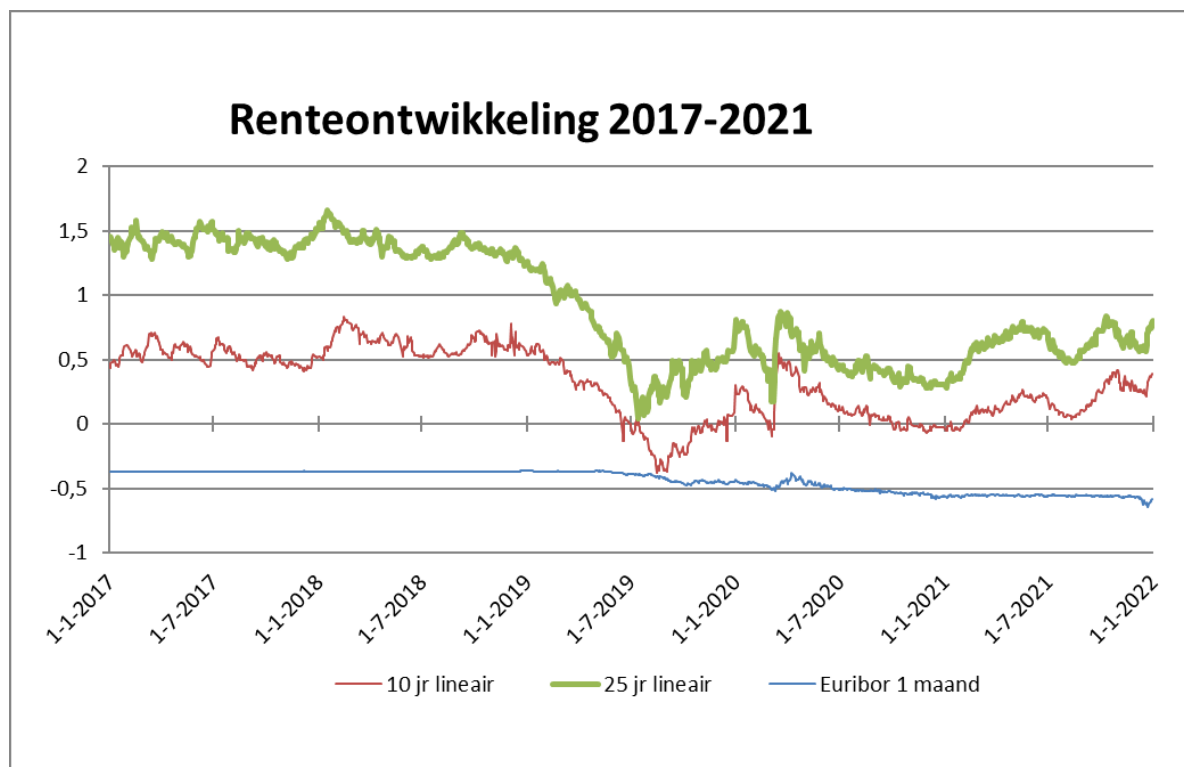
4.4.8 Garantie en borgstellingen

5.4.2 Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte van de gemeente is het jaarlijkse bedrag dat de gemeente aan langlopende financiering (geldleningen) moet aantrekken. De financieringsbehoefte komt voort uit het saldo van verschillende soorten van inkomende en uitgaande kasstromen van de gemeente. Er zijn kasstromen die gerelateerd zijn aan de exploitatie, bijvoorbeeld inkomsten en uitgaven gerelateerd aan sociale zaken of aan onderwijs. Andere kasstromen zijn gerelateerd aan investeringen, bijvoorbeeld in riolering, bouw van scholen of infrastructuur als wegen en straatverlichting. Investeringsuitgaven zijn uitgaven met een meerjarige gebruiksduur die gedurende een langere looptijd in de vorm van kapitaallasten in de begroting worden verwerkt. De boekwaarde van deze uitgaven is als bezit op de gemeentelijke balans zichtbaar. Veelal is het noodzakelijk om voor de betaling van deze uitgaven langlopende financiering aan te trekken. Deze langlopende financiering staat als schuld op de balans. Het hebben van schuld is voor een gemeente niet uitzonderlijk. De hoogte van de schuld is van diverse factoren afhankelijk zoals onder andere maatschappelijke opgaven van het Rijk en de provincie, het ambitieniveau van de gemeente (omvang investeringen in de samenleving) maar ook grondposities en het bezitten van gemeentelijk vastgoed. Niet alleen de hoogte van de schuld is van belang, maar ook de bijbehorende rentelast. Het rentetarief is bij het aangaan van een lening doorgaans lager, wanneer de rente-typische looptijd van de lening korter is. Het kiezen van korte looptijden leidt in eerste instantie dus tot wat lagere tarieven, maar maakt de portefeuille wel kwetsbaarder voor rentestijgingen, of wel renterisico. De toekomstige, jaarlijkse financieringsbehoefte (inclusief de herfinanciering van de afgeloste geldleningen) is bij korte looptijden groter, dus een stijging van de marktrente heeft sneller een stijgende gemiddelde rente voor de gemeentelijke portefeuille tot gevolg.

Renteontwikkelingen

De ontwikkeling van de rente tussen 2017 en 2021 is in onderstaande grafiek weergegeven. Voor de korte financiering is uitgegaan van 1-maands kasgeld. Voor de langlopende financiering zijn de tarieven voor lineaire leningen weergegeven met looptijden van 10 en 25 jaar.

De rente op de geldmarkt (korte rente) is ook in 2021 negatief geweest. De kapitaalmarktrente (lange rente) is gedurende 2021 aanhoudend laag geweest, maar aan het einde van 2021 ontstond een opwaartse druk op de lange rente als gevolg van oplopende inflatieverwachtingen en de aankondiging van de Europese Centrale Bank om het opkoopprogramma af te bouwen en de rente bij hoge en structurele inflatiecijfers mogelijk al in de loop van 2022 te verhogen.

De verwachting is dat de Europese Centrale Bank voorzichtig zal zijn met het verhogen van de rente. Wanneer de inflatie echter hoog blijft en structureel blijkt te zijn, zal de rente de komende jaren verder stijgen. Dat betekent voor de gemeente dat renteniveaus die kunnen worden vastgelegd op leningen ten behoeve van het financieren van investeringen of het herfinancieren van schuldposities de komende jaren mogelijk gaan stijgen.

Langlopende financieringsbehoefte

De gemeente Westland kent van oudsher een ambitieus investeringsprogramma en bezit daarnaast omvangrijke grondposities. De grondposities zijn van tijdelijke aard en werken daardoor tijdelijk schuld verhogend. De hoogte van de schuldpositie staat onder de aandacht van de toezichthouder, en de raad heeft de wens om deze schuldpositie terug te brengen, zodra de grondposities worden afgebouwd. Om die reden is het gepast dat de gemeente voor een deel van de financiering mogelijkheden openhoudt om de positie terug te brengen. De afbouw van deze grondposities of eventuele andere onverwachte incidentele baten kunnen mogelijk leiden tot overliquiditeit. Overliquiditeit impliceert dat de gemeente een liquiditeitsoverschot heeft, terwijl over de leningen die hieraan ten grondslag liggen rente wordt betaald. Het risico op langdurige overliquiditeit kan worden beperkt door te kiezen voor lineair lossende leningen, waardoor in de komende jaren de schuld, als gevolg van contractuele aflossingsverplichtingen, zonder additionele kosten als boeterente of contante waarde vergoedingen, kan worden teruggebracht naar een lager niveau. Ook in 2021 is op deze wijze gefinancierd. Regels die zijn toegepast zijn:

- De gemeente financiert zich vrijwel volledig op basis van totaal financiering;

- Er wordt zo veel als mogelijk kort gefinancierd (binnen de wettelijke kaders);
- De langlopende schuld bestaat voornamelijk uit lineaire leningen.

Aangezien de rente op aan te trekken langlopende geldleningen al enige tijd historisch laag was, is in 2019 een financieringsplan opgesteld om een deel van de toekomstige financieringsbehoefte alvast in te vullen, zodat bij een eventuele stijging van de rente toch tegen deze zeer lage tarieven leningen zijn vastgelegd. Tevens is toen een deel van de leningen aangetrokken met een langere looptijd, ten behoeve van een stabielere omslagrente. In 2021 is in totaal € 15 miljoen van deze in 2020 afgesloten leningen volgestort. Het laatste deel van dit plan, voor een bedrag van € 11,5 miljoen, wordt in 2022 volgestort.

Leningen uit financieringsplan 2019:

Jaar	Te lenen	Geleend bedrag en looptijd			Geleend Totaal
		10 jaar	20 jaar	30 jaar	
2020	25.500.000	17.000.000	8.500.000		25.500.000
2021	15.000.000		9.000.000	6.000.000	15.000.000
2022	11.500.000			11.500.000	11.500.000
Totaal	52.000.000				52.000.000

In de kolom "Jaar" staat het jaar waarin de lening daadwerkelijk worden gestort .

5.4.3 Kasgeldlimiet

De rente op kasgeldleningen is gedurende het gehele jaar 2021 negatief geweest en schommelde rond de 40 basispunten. Wij ontvangen dus ongeveer 0,40% op jaarbasis over de korte financiering die wij aantrekken. Het lijkt voor de hand te liggen om nog uitsluitend korte leningen aan te trekken, omdat wij dan rente ontvangen over onze schulden. Echter brengt dit het risico met zich mee dat wanneer de rente oploopt, er een herfinanciering moet plaatsvinden tegen hogere renteniveaus. Daarnaast is binnen de Wet Fido bepaald dat een gemeente niet meer korte leningen (looptijd één jaar of korter) mag aantrekken dan de geldende kasgeldlimiet. Deze limiet wordt vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende jaar. De limiet voor 2021 bedroeg € 28 miljoen, zijnde 8,5% van het begrotingstotaal van € 328 miljoen. De gemiddelde vlottende schuld is in 2021 binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Kasgeldlimiet 2021	Q1	Q2	Q3	Q4
Gemiddelde vlottende schuld	5	6	11	-1
Kasgeldlimiet	28	28	28	28
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	23	22	17	29

5.4.4 Renterisiconorm

Niet alleen het volume dat kort geleend mag worden is aan een limiet gebonden. Ook het bedrag van aflossingen en renteherzieningen, waarover de gemeente renterisico loopt is gemaximeerd. Hiermee wordt voorkomen dat een onverwachte wijziging van de markrente direct leidt tot grote schommelingen in onze jaarlijkse rentelasten. Ook de renterisiconorm is binnen de Wet Fido bepaald. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2021 is het totaalbedrag van aflossingen en renteherzieningen € 38 miljoen, ruim binnen de renterisiconorm van € 60 miljoen.

(bedragen x € 1 mln.)

Ontwikkeling renterisico	2021
Begrotingstotaal	328
Percentage renterisiconorm	20%
Renterisiconorm	66
Renterisico op vaste schuld	38
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	28

5.4.5 Rekenrente

Renteomslag

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.

Conform BBV worden alle externe rentelasten en rentebaten in eerste instantie begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Dit betekent dat ook alle rentebaten voortkomend uit het verstrekken van leningen aan woningcorporaties, sportinstellingen, ambtenaren, etc. op het taakveld Treasury moeten worden begroot en verantwoord.

Voor de toerekening van rente aan grondexploitaties geldt een verplichte berekeningswijze. Deze rente wordt dus niet via de systematiek van de renteomslag berekend. Van projectfinanciering is sprake wanneer een lening extern is aangetrokken specifiek ten behoeve van de financiering van een project (i.c. de piekbetaling voor de nieuwbouw gemeentehuis). De rentelasten voortkomend uit deze financiering moeten daarom aan die activiteit op het betreffende taakveld worden toegerekend.

Het BBV staat toe dat er een rentevergoeding over het eigen vermogen (reserves) wordt toegerekend. De bespaarde rente mag maximaal het rentepercentage zijn dat door de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen wordt vergoed. Onderdeel van de berekening van de omslagrente is de jaarlijkse rente-toevoeging aan voorzieningen, die gewaardeerd zijn op de methode van contante waarde. Bij de gemeente Westland gaat het dan om de pensioenvoorziening en wachtgeld voor (oud)wethouders.

Renteschema (x € 1.000)	Primair begroot	Begroot na wijz.	Werkelijk	Verschil
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	5.848	5.019	4.975	44 V
Externe rentebaten	-309	-359	-320	39 N
Totaal door te berekenen externe rente	5.539	4.660	4.655	5 V
Rente grondexploitatie die moet worden doorberekend	-2.021	-1.774	-1.718	56 N
Rente van projectfinanciering	-203	-202	-202	0 N
Saldo door te berekenen rente	3.315	2.684	2.735	51 N
Rente over eigen vermogen	3.273	3.868	3.693	175 V
Rente over voorzieningen (o.b.v. contante waarde)	49	26	26	0 V
Aan taakvelden toe te rekenen omslagrente	6.637	6.578	6.454	124 V
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	6.784	6.852	6.849	3 N
Renteresultaat op het taakveld Treasury	147	274	395	121 V

Renteresultaat

De omslagrente is begroot op 1,5% (na bijstelling in de 1^e actualisatie 2021). Op basis van de werkelijke cijfers komt de aan taakvelden toe te rekenen rente (c.q. omslagrente) lager uit dan begroot. Dit vertaalt zich in een omslagrente van 1,41%. Indien het verschil tussen het begrote en het werkelijke omslagpercentage groter is dan 25%, is het verplicht om in de jaarrekening te rekenen met het werkelijk omslagpercentage. Aangezien dit niet het geval is, is in deze jaarrekening een omslagrente van 1,5% doorgerekend.

Het positieve renteresultaat is op het taakveld Treasury is € 121.000 hoger dan hetgeen is geraamd. Deze afwijking bestaat voornamelijk uit 2 componenten:

- De door te berekenen rente aan grondexploitaties komt iets lager uit dan de bijgestelde raming (0,92% tegenover 0,95%). Hierdoor wordt er € 56.000 minder doorbelast aan het grondbedrijf
- Het gewogen samenstel van de externe rentelasten (over de korte en lange financiering) is van invloed op de berekening van de bespaarde rente over eigen vermogen. Het gewogen samenstel van de externe rentelasten wordt uitgedrukt in een (gewogen) rentepercentage. Dit percentage is lager dan geraamd; 1,43% in plaats van 1,49%. De toe te rekenen rente over het eigen vermogen komt daarmee lager uit (€ 175.000 voordelig). De rente over het eigen vermogen staat overigens tegenover het nadeel op het taakveld Treasury elders in deze jaarrekening met een even groot voordeel (hogere rentebaten vanwege bespaarde rente), zodat budgettair er binnen de jaarrekening geen effect optreedt.

5.4.6 Opgenomen geldleningen

Lange leningen kunnen direct bij een geldgever worden aangetrokken, maar ook via een geldmakelaar. Geldgevers zijn van oudsher meestal banken, zoals BNG Bank en NWB Bank. De gemeente heeft in 2021 naast de leningen die vooruit zijn afgesloten voor een bedrag van € 15 miljoen, geen extra nieuwe leningen aangetrokken. In onderstaand overzicht is het gerealiseerde verloop van de leningenportefeuille afgezet tegen het verloop dat tijdens het opstellen van de begroting werd verwacht.

Mutatie leningenportefeuille o/g	(Bedragen x € 1 mln.)	
	Jaarrekening 2021	Jaarschijf 2021 begroting
Saldo per 1 januari 2021	342	342
Nieuwe leningen	15	79
Aflossingen	-38	-38
Saldo per 31 december 2021	319	383
Mutatie schuldbalans	-23	41

Uit de begroting 2021 resulteerde een financieringsbehoefte van € 79 miljoen. In werkelijkheid zijn er in 2021 2 nieuwe leningen volgestort voor in totaal 15 miljoen. Er is gedurende 2021 voor € 38 miljoen afgelost op langlopende leningen.

Het verschil van € 64 miljoen in begrote financieringsbehoefte ten opzichte van de werkelijk ingevulde financieringsbehoefte kan verklaard worden door de volgende posten.

- Per 1 januari 2021 was de netto schuldbalans € 7 miljoen (gecorrigeerd voor in 2021 terug te betalen TOZO voorschotten voor een bedrag van € 14 miljoen). Aan het einde van het jaar 2021 was een deel van de financieringsbehoefte (€ 28 miljoen) met korte leningen ingevuld. Per saldo is er daarom in 2021 € 21 miljoen met korte financiering ingevuld.
- De begrote financieringsbehoefte was gebaseerd op een sluitende exploitatiebegroting. In werkelijkheid is een positief resultaat gerealiseerd van € 18,6 miljoen.
- Bij het begroten van de financieringsbehoefte zijn verwachte mutaties in reserves en voorzieningen meegenomen die tot kasmutaties leiden. Niet al deze mutaties (€ 15,1 miljoen) zijn daadwerkelijk gerealiseerd.
- De begrote investeringen waren hoger (€ 11 miljoen) dan de werkelijke investeringen.
- In 2021 zijn voorschotten van het Rijk ontvangen voor TOZO uitkeringen. Daarvan moet € 4,6 miljoen worden terugbetaald in 2022.
- In 2021 is een Rijksbijdrage van € 3,3 miljoen ontvangen voor een Woningbouwimpuls ten behoeve van het versnellen van de bouw van betaalbare woningen. Dit bedrag is nog niet in de exploitatie opgenomen en is geactiveerd op de balans.

Verklaring verschil in begrote en gerealiseerde financieringsbehoefte 2021

Begrote financieringsbehoefte	79
Netto mutatie korte termijn financiering	-21
Positief resultaat 2021	-19
Niet in 2021 gerealiseerde bestedingen uit reserves	-15
Niet in 2021 gerealiseerde investeringen	-11
In 2021 teveel ontvangen TOZO voorschotten	+5
In 2021 ontvangen Rijksuitkering Woningbouwimpuls	-3
Overig	--
Nieuwe leningen	15

5.4.7 Uitgezette geldleningen

De gemeente kan in het kader van de publieke taak ook langlopende leningen verstrekken. Per 31 december 2021 had de gemeente voor € 19 miljoen aan uitgezette leningen. Belangrijkste zijn de startersleningen, die voornamelijk via SVN lopen. Daarnaast is er nog een aantal personeelshypotheken en zijn er enkele oudere leningen verstrekt aan woningcorporatie.

Het risico op deze leningen is zeer klein. Er is sprake van balansfinanciering; dit houdt in dat er voor de verstrekte leningen geen aparte financiering is aangetrokken, maar dat deze in de totale invulling van de financieringsbehoefte zijn meegenomen.

5.4.8 Garanties en borgstellingen

Naast uitgezette leningen is sprake van het garanderen van leningen die bij banken zijn aangehouden. Hiermee neemt de gemeente het debiteurenrisico dat de bank loopt over. Wanneer de geldnemer niet betaalt, zal de gemeente op de garantie worden aangesproken.

Garanties worden uitsluitend verstrekt op financiering van maatschappelijke projecten, wanneer het project zonder garantie niet financierbaar is. Er is onderscheid tussen directe en indirecte garanties.

Directe garanties

Bij directe garanties kan de gemeente rechtstreeks worden aangesproken door de bank als de instelling waarvoor de gemeente garant staat in gebreke blijft. In geval van wanbetaling zal de gemeente de betalingsverplichting op zich nemen voor de restschuld van de lening evenals de achterstallige rente. Garanties en borgstellingen worden verstrekt in het kader van de uitvoering van de publieke taak. Dat wil zeggen dat de te financieren activiteiten moeten passen binnen en bijdragen aan het gemeentelijke beleid en het openbaar belang en in overwegende mate ten goede moeten komen aan de inwoners van de gemeente. Dat kunnen rechtspersonen zijn op het gebied van sport, welzijn, zorg en opvang, volksgezondheid, onderwijs en woningbouw die een maatschappelijk doel nastreven. De gemeente neemt bij het verstrekken van een garantstelling feitelijk het kredietrisico van een bank over. Het saldo per ultimo 2021 van de verstrekte directe garanties bedroeg € 131 miljoen (inclusief niet-gebruikte opnameruimte van gegarandeerde kredietfaciliteiten).

Naast de verstrekte directe garanties, heeft het college in 2021 een besluit genomen, een garantie te zullen verstrekken ten behoeve van een overbruggingskrediet voor een gemeentelijke verbonden partij. Dit overbruggingskrediet wordt naar verwachting niet eerder dan eind 2023 door de betreffende verbonden partij opgenomen.

Indirecte garanties

Bij indirecte garanties wordt de gemeente bij wanbetaling door de debiteur niet direct aangesproken. Het gaat hier om borgstellingen die het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) heeft

afgegeven over leningen van geldgevers aan woningcorporaties, waarop de gemeente kan worden aangesproken uit hoofde van haar achtervangpositie. Als het waarborgfonds wordt aangesproken op haar borgstelling, en zij niet kan voldoen aan haar betalingsverplichtingen, zal zij daarvoor eerst een beroep doen op een bijdrage uit hoofde van de obligoverplichting van deelnemende woningcorporaties. Als deze bijdrage niet toereikend is, kunnen vervolgens het Rijk en de gemeenten worden aangesproken op de verplichting tot het verstrekken van een renteloze lening aan het waarborgfonds. Afhankelijk van de situatie zal het waarborgfonds woningen bijvoorbeeld uitpanden, verkopen aan andere corporaties en/of beleggers of (tijdelijk) blijven verhuren. De periode dat de renteloze leningen noodzakelijk zullen zijn, is afhankelijk van deze keuzes. Indirecte garantstellingen brengen een zeer laag risico met zich mee. Zo heeft het WSW een AAA-rating. Deze hoogst haalbare credit rating is afgegeven door zowel Standard & Poor's als Moody's.

Volgens opgave van het WSW bedraagt de uitstaande schuld waar de gemeente tezamen met het Rijk (beiden voor 50%) per 31 december 2021 een achtervangpositie voor innemen € 634 miljoen. Het saldo voor gemeente Westland komt daarmee op € 317 miljoen per ultimo 2021.

5.5 Bedrijfsvoering

5.5.1 Inleiding

In Westland is het prettig wonen, ondernemen en recreëren. We stimuleren, faciliteren en initiëren de nodige maatregelen om dat te behouden en te versterken. Hiervoor is een organisatie nodig van mensen en middelen. Een veranderende samenleving en technologische ontwikkelingen vragen daarbij om een gemeentelijke organisatie die efficiënt, snel, flexibel en bij de tijd is. Inwoners, het bestuur, bedrijven en instellingen verwachten snelle en solide dienstverlening. Om dit te bereiken streven we naar een professionele en duurzame bedrijfsvoering. In deze paragraaf schetsen we hoe we daaraan invulling geven.

5.5.2 Personeel en organisatie (Uitdagend) werkgeverschap

Het college heeft in het Westland Programma 2018-2022 geformuleerd een lerende organisatie te creëren. In een dergelijke organisatie wordt ieders talent gestimuleerd en gewaardeerd, draagt iedereen bij aan het oplossen van veelal complexe problemen en staat daarbij open voor vernieuwende ideeën. Een organisatie waar sensitiviteit voor de maatschappelijke veranderingen en de bestuurlijke en politieke werkelijkheid in de genen zit en vooral: een organisatie waar je met plezier werkt!

Met het Integraal Personeelsbeleidsplan 2020-2022 is er een langetermijnvisie neergezet ten aanzien van het personeelsbeleid van onze Gemeente. Daarin wordt ingezet op de thema's Talentmanagement, Strategische Personeelsplanning, HR analytics, Werving en Selectie en Duurzame Inzetbaarheid. In 2021 heeft de focus gelegen op de onderdelen Werving en selectie in het kader van Versterken Organisatie (zie deelonderwerp verderop). De onderwerpen talentmanagement, strategische personeelsplanning en HR analytics zijn ondersteunend aan de organisatieontwikkeling. In het kader hiervan is er een start gemaakt met thema's als doorontwikkeling gesprekkencyclus, opdrachtenmarkt en strategische personeelsplanning. Deze projecten zijn nog niet afgerond. In het kader van duurzame inzetbaarheid is er een vitaliteitsonderzoek gehouden. De aanbevelingen daarvan worden meegenomen naar 2022 voor een verdere uitwerking.

Organisatieontwikkeling

Vanuit de organisatie is het eerste kwartaal van 2021 een plan gemaakt om de werkdruk in 2021 gericht te verlichten: het zogenaamde coronaplan. Dit plan omvat maatregelen die capaciteit in onze organisatie vrijmaken en tegelijkertijd gericht zijn op het behoud van de kwaliteit van ons werk. De kern van de genomen maatregelen zijn:

1. Aanpassen planning projecten;
2. Keuzes maken wat we doen en hoe om meer capaciteit vrij te maken;
3. tijdelijk versnellen en vereenvoudigen van procedures.

In 2021 is de implementatie van opdrachtgericht werken gestart zoals opgenomen in het sturingsconcept. Met opdrachtgericht werken krijgt de organisatie beter inzicht wat er (gemeente-breed) voor de gemeentelijke opgaven en producten nodig is, waarmee we mensen en middelen gericht in kunnen zetten. Daardoor weten we beter de juiste prioriteiten te stellen. Alle werkzaamheden binnen de organisatie zijn als heldere opdrachten omschreven, waar we één opdrachtgever en één opdrachtnemer voor hebben benoemd.

Het ontwikkeltraject Lef Loont is gekoppeld aan de implementatie van opdrachtgericht werken. Lef Loont richt zich op de mensen in de organisatie, teamontwikkeling en houding en gedrag. Daarbij is het accent gelegd op de ontwikkeling van de medewerkers. Door de coronacrisis zijn niet alle fysieke bijeenkomsten niet mogelijk geweest waardoor het project onvermijdelijk enige vertraging heeft opgelopen en verder dan eerder was voorzien is doorgelopen in 2021.

Versterken organisatie

Het project Versterken Organisatie is in juli 2021 afgerond en overgedragen aan de staande organisatie. Het project draaide om het versterken van de organisatie met vaste medewerkers. Op 84% van de uitbreiding is vervuld met vaste medewerkers. Het vervullen van de overige vacatures is overgedragen aan het reguliere proces.

Gezien de uitbreiding van de organisatie en de uitdagingen op arbeidsmarkt is er geïnvesteerd in recruitment. Specialisten die binnen de uitdagende arbeidsmarkt de juiste mensen kunnen vinden voor de werkgever Gemeente Westland. Daarnaast is er een arbeidsmarktcampagne ontwikkeld, die de potentiële medewerkers laat zien waar de Gemeente Westland voor staat en wat dat betekent voor je werk. Tot slot is er een onboardingsprogramma ontwikkeld en geïmplementeerd. Waardoor medewerkers een warm welkom en een goede start krijgen bij de Gemeente Westland.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren

Op 1 januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) in werking getreden. Hiermee is de arbeidsrechtelijke (rechts)positie van ambtenaren zoveel mogelijk gelijk getrokken aan die van werknemers in het private bedrijfsleven. De omzetting naar de WNRA is in de gemeente Westland geheel conform planning verlopen. Het project is in 2020 afgerond en heeft geen verdere uitvoeringsactiviteiten gehad in 2021.

Garantiebanen

Als één van de grootste werkgevers in Westland nemen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensen met een beperking een kans op werk te bieden. Op 31 december 2021 hadden we 15,7 garantiebanen gerealiseerd.

Het aantal te realiseren garantiebanen wordt berekend op basis van een vastgesteld quotumpercentage en de gemiddelde bezetting per jaar. Het quotumpercentage loopt ieder jaar op. Het quotumpercentage voor 1 januari 2021 is vastgesteld op 28,5 garantiebanen. Door de corona situatie in 2021 waarin zoveel als mogelijk medewerkers thuiswerken door coronamaatregelen, kunnen we nieuwe medewerkers vanuit garantiebanen niet de juiste begeleiding bieden. Daarnaast is de fietstalling gesloten waar ook een groot deel van de mensen met een garantiebaan werkzaam was. Door het vele thuiswerken in 2021 was het niet mogelijk om nieuwe mensen te laten starten. De focus lag in 2021 name bij het continueren van de huidige bezetting in garantiebanen, waarbij we deze medewerkers zoveel als mogelijk de juiste begeleiding op afstand bieden.

Generatiepact

In 2017 heeft het college het Generatiepact (GP) vastgesteld. Met de regeling wil het college de organisatie 'verjongen'. Daarnaast wil het college de oudere medewerkers de gelegenheid geven om geleidelijk naar hun pensioen toe te groeien zodat zij minder zwaar belast worden in hun laatste werkzame jaren (duurzaam inzetbaarheid⁶).

Bij de invoering van deze regeling is gekozen voor een einddatum, namelijk 1 januari 2020. Voor die tijd zou, mede aan de hand van een evaluatie, worden gezien of de regeling doorgezet, gewijzigd of stopgezet moest worden. Ondanks dat er geen verplichting is het generatiepact voort te zetten, heeft het college het besluit genomen om het generatiepact hangende de cao-onderhandelingen te verlengen tot 1 januari 2022. Het generatiepact is per 1 januari 2022 afgeschaft. De reden daarvoor is gelegen in de nieuwe cao-afspraken.

---

⁶ Duurzame inzetbaarheid is de mate waarin medewerkers productief, gemotiveerd en gezond willen en kunnen blijven werken.

In de cao van 2022 is afgesproken dat sociale partners het van belang vinden dat gemeentelijke organisatie, werkgevers en medewerkers blijven investeren in duurzame inzetbaarheid. Medewerker moeten werken in een omgeving die ze energie geeft en ze in de gelegenheid stelt om die energie gedurende hun hele loopbaan vast te houden. Daarbij vinden ze het van belang dat de maatregelen bijdragen aan de voorwaarden voor medewerkers in alle levensfasen. Daarin is het generatiepact te beperkend. Mede daarom is er eind 2021 een vitaliteitsonderzoek gehouden onder de medewerkers van de Gemeente Westland. De conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek worden meegenomen in een nieuw te ontwikkelen vitaliteitsbeleid die aansluiten bij de doelstellingen van de cao-gemeenten.

Formatie en loonsom

In de loonbegroting 2021 is rekening gehouden met een formatie van afgerond 840 Fte (exclusief griffie). Evenals in 2019 en 2020 is voor het jaar 2021 een calamiteitenbudget van €1 miljoen gereserveerd binnen de reserve Flankerende personele middelen. Omdat de uitgaven voor dit onderdeel niet binnen het reguliere personeelsbudget konden worden opgevangen is hier voor € 661.000 aan onttrokken.

De ontwikkeling van de loonkosten is in de volgende tabel in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

Ontwikkeling loonkosten (exclusief Griffie)	Rekening 2020	Primitieve Begroting 2021	Begroting 2021 na wij- ziging	Rekening 2021
Loonsom organisatie (x € 1.000)	58.704	70.706	72.929	63.531
Aantal FTE Organisatie	763	840	870	772
Gemiddelde loonsom per FTE (x € 1.000)	77	84	84	82

Ten opzichte van de primitieve begroting 2021 is de formatie in de loop van 2021 toegenomen met 30 FTE. De feitelijke bezetting is in 2021 toegenomen met 9 FTE, van 763 FTE naar 772 FTE. Ten opzichte van de formatie in 2021 is er ultimo 2021 sprake van een onderbezetting van 98 Fte. Ook in 2021 bleef het lastig om de vacatures te vervullen. Enerzijds heeft de organisatie in 2021 te maken gehad met de coronapandemie. Anderzijds is er nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt, overigens ook mede door de coronapandemie. Om vacatures te kunnen blijven vervullen is er ingezet op een arbeidsmarktcampagne en een actieve recruitment waarmee we de arbeidsmarkt meer proactief benaderen. Daarnaast wordt er gewerkt aan een routekaart om medewerkers te binden en te boeien. Een deel van de vacatures is ingevuld met externen zoals wordt toegelicht in de volgende paragraaf.

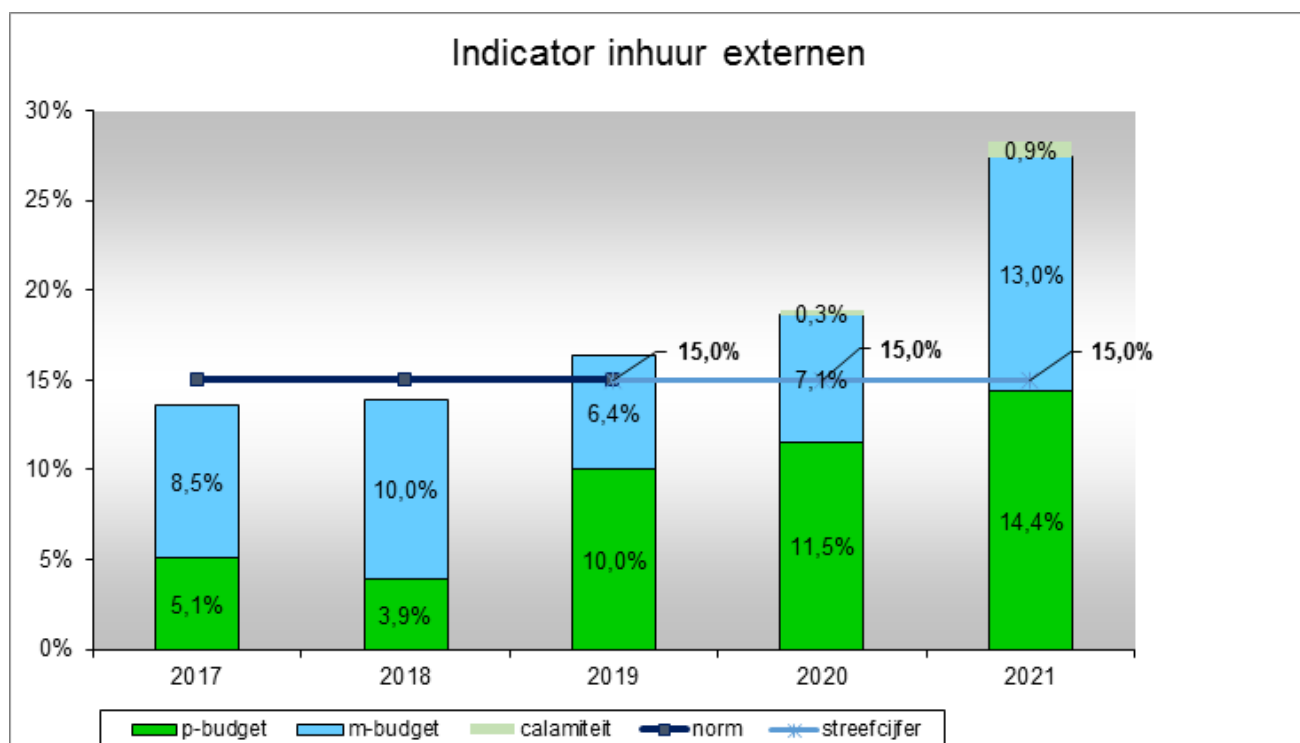
Externe inhuur

De totale inhuurkosten zijn weergegeven als percentage van de totaal geraamde loonsom van de ambtelijke organisatie. Eén van de doelstellingen van het project 'Versterken Organisatie' was om de basisformatie van de organisatie op sterkte te brengen en vervolgens het aantal externen te verlagen. In de loop van 2021 is de krapte op de arbeidsmarkt steeds verder toegenomen. We zien dat er nog vaker een beroep moet worden gedaan op externen, omdat vacatures niet of niet tijdig door eigen personeel kan worden vervuld. Daarmee zien we ook een toename van de inhuur ten laste van het p-budget. We sturen op de externe inhuur door een maximale inhuurperiode van 36 maanden te hanteren en huren we in tegen marktconforme tarieven. Daarnaast zien we ook een toename van de inhuur op het materiele budget. Dit heeft te maken met een toename van investeringen in ambities en projecten waar tijdelijk extra mensen voor nodig zijn. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is het ook vaak hier niet haalbaar deze projecten met eigen mensen uit te voeren.

In de toekomst verwachten we, met een duidelijke inzet op Westland als aantrekkelijk werkgever en een investering in het opleiden van eigen medewerkers de inhuur terug te kunnen brengen. Een

bepaalde mate van inhuur zal altijd noodzakelijk blijven om de flexibiliteit te borgen en (tijdelijke) specifieke kennis in huis te halen.

Begrote loonsom	Categorie 1		Categorie 2		Categorie 3		Totaal externe inhuur	% Begrote loonsom
	Inhuur t.l.v. p-budget	% loonsom	Inhuur t.l.v. m-budget	% loonsom	Inhuur t.l.v. calamiteit	% loonsom		
72.929	10.502	14,4%	9.475	13,0%	659	0,9%	20.636	28,3%

Onder programma 10 Concernfinanciën en Algemene Dekkingsmiddelen zijn de BBV-indicatoren gepresenteerd. Eén van de indicatoren is het percentage externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen). Over het boekjaar 2021 is dit percentage 24,5%.

Omdat de BBV-indicator externe inhuur op een andere wijze berekend wordt, wijkt dit percentage af van het percentage externe inhuur zoals opgenomen in deze paragraaf.

5.5.3 Dienstverlening

In 2021 hebben we verder geïnvesteerd om de kwaliteit van dienstverlening aan onze Westlanders te verbeteren. Door de pandemie hebben we net als veel andere organisaties en bedrijven moeten meebewegen met de landelijke maatregelen. We hebben ondanks alle beperkingen en soms krappe bezetting wegens ziekte, steeds gestreefd om de dienstverlening zo goed mogelijk door te laten gaan, dat is over het algemeen gelukt.

Hieronder een deel van de doorgevoerde verbeteringen in de dienstverlening:

- In de voorbereiding op de Omgevingswet is de Initiatieventafel deels geïmplementeerd. Iedere initiatiefnemer kan een ruimtelijk initiatief bij de gemeente voorleggen die besproken en beoordeeld wordt aan de initiatieventafel. Het resultaat van de beoordeling is een integraal advies wat richting geeft aan de initiatiefnemer welke stappen deze vervolgens moet nemen om zijn plan mogelijk te maken.

- We hebben de transformatie binnen het Sociaal domein in de uitvoering verder vorm gegeven, zo is er onder andere een nieuwe WMO begroting opgesteld. Daarnaast hebben we een pilot uitgevoerd volgens de Doorbraakmethode in de teams van het sociaal domein, met de kernpartners. De Doorbraakmethode is een methode die helpt bij het integraal en doelmatig oppakken van klantvraagstukken.
- We hebben de samenwerking in het sociaal domein met onze belangrijkste partners zoals Sociaal kernteam, Vitus Welzijn en Patijnenburg verder versterkt. Dit onder andere door kennis uit te wisselen met als doel klantvragen integraal af te handelen en op zoek te gaan naar de vraag achter de vraag. Hiermee voorkomen we dat klanten zelf langs diverse 'loketten' moeten op zoek naar antwoorden. We streven hierbij zoveel mogelijk naar één aanspreekpunt voor de Westlander.
- Samen met het Westlands Museum heeft het Historisch Archief Westland de website www.erfgoedwestland.nl voorbereid, deze is begin 2022 gelanceerd. Op Erfgoed Westland worden de gedigitaliseerde collecties van het Westlands Museum en het Historisch Archief Westland beschikbaar gesteld.
- In het kader van het moderniseren van het informatiebeheer zijn er applicaties voor zaakgericht werken en duurzaam toegankelijk archiveren aangeschaft. Deze applicaties worden in 2022 in gebruik genomen.
- Er zijn trainingen gevolgd door medewerkers van het klantcontactcentrum (KCC). Het resultaat van deze trainingen en coaching is dat de kwaliteit van de gesprekken verbeterd is. De burger heeft het gevoel dat hij/zij beter gehoord wordt en wordt uniform te woord gestaan. Hierdoor is een gesprek laagdrempeliger en is er meer vertrouwen tot het delen van de vraag achter de vraag. Dit maakt dat de backoffice met een duidelijk antwoord terug kan bellen naar de burger.
- Het klantcontactcentrum (KCC) heeft ook geïnvesteerd in de samenwerking tussen KCC en de andere dienstverlenende teams. Het resultaat daarvan is dat er onderling beter informatie wordt gedeeld, waardoor de Westlander een vollediger en duidelijker antwoord krijgt. Ook kan het KCC zelf meer vragen afhandelen waardoor de Westlander minder vaak hoeft te wachten tot iemand van de backoffice (een ander team dan het KCC) de Westlander terugbelt.

5.5.4 ICT – Regie en Change organisatie

De manier waarop burgers, bedrijven en overheid met elkaar communiceren en gegevens uitwisselen is sterk in ontwikkeling en ziet er in de toekomst heel anders uit. We zijn een moderne dienstverlener en willen deze snelle ontwikkelingen continu in onze dienstverlening integreren. Om dit in goede banen te leiden is een wendbare, goed geïnformeerde en proactieve ICT-organisatie nodig. In 2019 is de ontwikkeling van de Regie- en Change Organisatie ingezet. Doel is dat de Regie- en Changeorganisatie samen met de ICT-beheerorganisatie de wendbare, goed geïnformeerde en proactieve ICT-organisatie vormt die haar klanten op een voorspelbare manier ondersteunt zodat zij optimaal hun werk kunnen doen in een steeds digitalere en complexere informatiesamenleving.

Deze ontwikkeling past binnen de in samenhang aangestuurde en parallel uitgevoerde sporen ter versterking van onze ICT-organisatie:

Spoor 1: De basis op orde brengen binnen de huidige ICT-beheerorganisatie.

Spoor 2: De opbouw van een nieuwe Regie- en Change organisatie.

Spoor 3: Het formuleren van nieuw beleidsuitgangspunten voor de doorontwikkeling van informatiemanagement en de implementatie van Digitaal Werken.

In 2021 hebben we de in de drie sporen opgenomen activiteiten voor een belangrijk deel in gang gezet en deels afgerond. Daarmee hebben we de basis gelegd voor een moderne informatie infrastructuur waarmee we beter in staat zijn in te spelen op veranderingen.

Om beter inzicht te hebben in klantbehoeften, interne en externe ontwikkelingen en deze te kunnen combineren tot innovatieve projecten voor werkbare oplossingen hebben we op een aantal punten de ICT-governancestructuur verder ingevuld. Zo vindt het demandoverleg, waarin prioriteiten worden afgewogen, steeds beter zijn draai, en is een aantal sleutelposities in de regie-organisatie ingevuld.

In 2021 zijn leidende principes voor de informatievoorziening opgesteld die toegepast worden bij het inrichten en aanpassen van de informatievoorziening van de gemeente Westland. Hiermee willen we beter richting geven aan regie, kaderstelling en advisering ten behoeve van de wendbaarheid en het aanpassingsvermogen van de organisatie.

In 2021 is een start gemaakt met de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Daarnaast zijn nog acht middelgrote en grote ICT-projecten succesvol afgerond, waaronder een nieuw archiefsysteem en een nieuw systeem voor het proces 'ondermijning'. Daarnaast is de basisinfrastructuur gerealiseerd voor alle aspecten van hybride vergaderen.

Veel aandacht is besteed aan het handhaven en verder ontwikkelen van de stabiele continuïteit en veiligheid van onze ICT-omgeving conform huidige standaarden. De zogenoemde Log4j-dreiging eind 2021 heeft onze digitale weerbaarheid flink op de proef gesteld, er hebben zich geen concrete dreigingen gemanifesteerd.

De beweging van zowel onze applicatieleveranciers als technologieleveranciers is naar de Cloud. De gemeente Westland sluit daarop aan. De transformatie van een IT en (eigen) beheerfocus naar een businessgerichte focus, wordt ondersteund door de inzet van Clouddiensten. Dat draagt bij aan meer flexibiliteit, innovatievermogen en schaalbaarheid.

In 2021 is het strategisch ICT-ontwikkelprogramma 'Virtueel Kantoor' gestart. Dit programma omvat een aantal omvangrijke onderdelen waaronder het selecteren en uitrollen van een nieuwe werkplek, het verder uitwerken van het hybride datacenter-concept en het opstellen van een jaarkalender voor het overzetten van applicaties naar de Cloud. Een aantal applicaties zijn in 2021 al omgezet naar een Cloudvariant. Daarnaast zal er veel aandacht worden besteed aan de ondersteuning en training van medewerkers om met het aangereikte instrumentarium optimaal hun werk te kunnen doen.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft in november 2020 het samenwerkingscontract met gemeente Westland opgezegd, waardoor de samenwerking per 1 juli 2022 beëindigd zal zijn. Het afgelopen jaar is gewerkt aan de voorbereidingen om, naast de personele en financiële afhandeling, de gezamenlijk opgebouwde ICT-beheersorganisatie te ontvlechten. Met de gemeente Midden-Delfland is gewerkt aan de voorbereidingen voor het contract voor de continuering van geleverde ICT-diensten.

5.5.5 Gegevensbescherming

Gegevensbescherming is de verzamelterm waaronder de gemeente Westland geïntegreerd beleid voert op de gebieden van informatiebeveiliging en privacy.

In december 2021 bleek met de Log4j-crisis dat gegevensbescherming van het hoogste belang is voor de beveiliging van de gemeentelijke systemen en informatie.

Cybercriminelen zoeken doorlopend naar kwetsbaarheden in de systemen om hiermee met behulp van gijzelsoftware te proberen organisaties af te persen. Een verkeerde klik in een onbetrouwbare e-mail is snel gemaakt, wat ervoor zorgt dat menselijke fouten een groot effect kunnen hebben. Het resultaat uit zich dan in een datalek, een incident of een kwetsbaarheid. De wettelijke kaders en normen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy alsmede de verschillende jaarlijkse interne- en externe audits ondersteunen het taakveld Gegevensbescherming bij het veilig houden van de gemeentelijke systemen.

Het taakveld houdt zich voornamelijk bezig met het adviseren over en toezichhouden op informatiebeveiliging en privacy. Met nieuw beleid en een producten- en dienstencatalogus zorgt het taakveld ervoor dat bij projecten en nieuwe ontwikkelingen zij vanaf het begin betrokken wordt, waarbij security en privacy “by design” steeds meer verankerd raken in de organisatie.

Doorlopend vraagt het taakveld binnen de organisatie aandacht voor bewustwording over risico's. Door middel van berichten op het intranet worden de medewerkers geïnformeerd over actuele dreigingen.

Wettelijke kaders en normen

De gemeente moet voldoen aan de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), dit is het normenkader voor informatieveiligheid voor de gehele Nederlandse overheid. Dit normenkader geeft een leidraad om het volwassenheidsniveau van informatiebeveiliging binnen de gemeentelijke organisatie doorlopend te versterken.

Met behulp van een Information Security Management System (ISMS)tool willen wij de BIO, maar ook andere normenkaders, zoals de Basisregistratie Personen, Basisregistratie Adressen en Gebouwen, Basisregistratie Grootchalige Topografie enz. in één systeem zichtbaar maken. Hiermee is het mogelijk de overlap en GAP-analysen tussen de normenkaders op een toegankelijke manier te presenteren, zodat hier goed op gestuurd kan worden. Het ISMS wordt in 2022 verwacht.

De AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) is het belangrijkste wettelijke kader voor privacy.. De UAVG (Uitvoeringswet AVG) geeft daarnaast een verdere uitwerking van de AVG voor de gemeentelijke processen.

Borging

Taakveld Gegevensbescherming stelt periodieke rapportages op en brengt ongevraagde adviezen uit. Dit ondersteunt de borging van bescherming van persoonsgegevens van klanten en de privacy van medewerkers in alle processen. Over 2021 is ook een jaarverslag geschreven waarin onder andere de meest actuele trends besproken worden. Doordat het taakveld Gegevensbescherming direct bij de start van gemeentelijke projecten en nieuwe ontwikkelingen wordt betrokken, worden informatiebeveiliging en privacy direct in processen geborgd.

Ketensamenwerking

Bij samenwerking in ketens en met verbonden partijen wordt eerst contact gezocht met de gemeente als er bij een ketenpartner of verbonden partij een security- of privacy-incident is. Daarom maken wij met deze partijen afspraken over hoe zij in hun verwerkingen omgaan met informatiebeveiliging en privacy. Dit leggen wij vast in een verwerkingsovereenkomst. Deze hoort bij de samenwerkingsovereenkomst waarin de opdracht en taken geregeld worden. Zo nodig gaan wij in overleg om tot de minimaal noodzakelijke basis van gegevensbescherming te komen.

Bewustwording

Gedurende het jaar wordt bij de medewerkers aandacht gevraagd voor het onderwerp gegevensbescherming. Dit gebeurt bijvoorbeeld door berichten over actualiteiten of ontwikkelingen op het intranet te plaatsen. Teams kunnen het taakveld Gegevensbescherming altijd uitnodigen voor een presentatie of interactieve quiz in hun teamoverleg. In 2021 is intern ook de maand van de privacy georganiseerd met sprekers en een pubquiz. Hiermee proberen wij iedereen scherp te houden op het bewust omgaan met gegevens.

ENSIA

Het moeten voldoen aan kaders en normen op het gebied van informatieveiligheid (en indirect privacy), brengt de verplichting met zich mee dat daar verantwoording over wordt afgelegd.

Dit vindt plaats door middel van zelfevaluaties in het kader van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Uitgangspunt daarbij is het horizontale verantwoordingsproces aan de gemeenteraad. Dit vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces aan landelijke instanties die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid.

In het kader van ENSIA legt het college van burgemeester en wethouders over het jaar 2021 verantwoording af over de status van informatieveiligheid.

Het totaalbeeld op basis van de zelfevaluaties 2021 is dat de gemeente Westland voldoet aan de normen met uitzondering van 2 normen met betrekking tot het gebruik van Suwinet en de BAG. Hiervoor stelden we een verbeterplan en aandachtspunten op. Deze voeren we in 2022 uit. Aandachtspunten en verbeteringen uit een vorige ENSIA-verantwoording implementeren we voordat de zelfevaluatie van het volgende jaar start. Hiervoor worden indien nodig verbeterplannen gemaakt en geïmplementeerd.

5.5.6 Interne beheersing en rechtmatigheid

Zoals bekend zal het college vanaf 2022 naar aanleiding van (nog vast te stellen) landelijke wetgeving een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven. We zijn gestart met een traject om tot een verantwoording over de financiële rechtmatigheid te komen inclusief een plan van aanpak en het vaststellen van de verantwoordingsgrens (juni 2021). Onderdeel van het plan van aanpak is een verbetering van het bewustzijn rondom rechtmatigheid, het verder implementeren van de interne beheersing, de positionering en de controleaanpak van de Verbijzonderde Interne Controle en de afspraken met de externe accountant en het college.

5.5.7 Inkoop

Het beleid ten aanzien van het stimuleren van de lokale economie heeft ertoe geleid dat in 2021 23,2% van de inkoopwaarde bij lokale ondernemers is ingekocht. Er zijn weinig gemeentes die informatie over dit onderwerp publiceren en gemeentes zijn onderling moeilijk te vergelijken op dit punt vanwege verschillende (economische) omstandigheden. Uit hetgeen wel bekend is kan worden gesteld dat deze uitkomst hoger dan gemiddeld is.

In 2021 is steviger ingezet op Social Return On Investment (SROI). Sinds de vaststelling van het nieuwe inkoopbeleid wordt bij aanbestedingen niet meer standaard 5% SROI-verplichting als gunningscriterium gehanteerd, maar kunnen inschrijvers meer punten scoren door met een hogere SROI-verplichting in te schrijven. Op deze manier is in 2021 bij 87% van de afgesloten (raam)overeenkomsten een SROI-verplichting aangegaan met een hoger percentage dan 5%. In 2021 is bij 23 aanbestedingen SROI toegepast. Dit is een stijging van 35% ten opzichte van 2020. Het gemiddelde aangeboden percentage van de SROI-verplichting is in 2021 10%. In 2021 zijn er binnen de organisatie van de opdrachtnemers 182 kandidaten geplaatst, waarvan 83 kandidaten met een uitkering. Deze kandidaten hebben een leerwerkplek, tijdelijke of vaste werkplek aangeboden gekregen. In 2020 waren dit nog 132 kandidaten, waarvan 58 kandidaten met een uitkering. Daarnaast wordt de SROI-verplichting onder andere ook ingevuld door het bieden van opleiding/stageplekken binnen de organisatie van de opdrachtnemers.

De centrale contractenregistratie is in 2021 nog niet operationeel geworden. Vanuit het perspectief van beheersing van informatiesystemen is ervoor gekozen om één van de systemen die de gemeente reeds in gebruik heeft, tevens te gaan gebruiken voor dit doel. Het betreffende systeem moest noodzakelijkerwijs eerst een ingrijpende upgrade ondergaan waardoor vertraging is ontstaan. Inmiddels wordt gewerkt aan de voltooiing van de inrichting van het systeem waarna de implementatie kan starten.

5.5.8 Kaderstellende beleidsnota's

- De beleidsregels borgstellingen en garanties zijn in 2020 door het college vastgesteld, de raad is hierover geïnformeerd met een Raadsinformatiebrief.
- Integraal Personeelsbeleidsplan 2020;
- Uitvoeringsregels college externe inhuur, formatie en p-budget;
- Beleidsregels college 'Beleidsregels garanties en borgstellingen';
- Financiële Leidraad Coronacrisis;
- Financieringsplan, voor het indekken van toekomstige financieringsbehoefte;
- Controleprotocol 2020.

5.6 Verbonden partijen

5.6.1 Inleiding

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft door stemrecht, door zitting te doen nemen in het bestuur of in een toezicht-houdend orgaan van een verbonden partij. Er is sprake van een financieel belang als er een be-drag ter beschikking is gesteld dat bij faillissement niet verhaalbaar is, of waarop de gemeente aanspreekbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Opzet paragraaf verbonden partijen

Op grond van het BBV dient de informatie die gerelateerd is aan de betrokkenheid van de verbon-den partij bij de realisatie van de programmadoelstellingen in de beleidsprogramma's te worden opgenomen.

In de paragraaf verbonden partijen dient minimaal de visie op en de realisatie van de beleidsvoor-nemens omtrent verbonden partijen te worden opgenomen, alsmede de lijst van verbonden partijen met informatie over onder meer het bestuurlijk en financieel belang, een aantal financiële kenge-tallen en de risico's.

5.6.2 Beleid verbonden partijen

Uitgangspunt voor iedere participatie in een verbonden partij is dat er sprake is van een publiek belang. Aan het besluit om de uitvoering van het publiek belang onder te brengen in een verbon-den partij kunnen verschillende argumenten ten grondslag liggen. De belangrijkste zijn een wette-lijke verplichting, de verwachting dat autonomie van de verbonden partij leidt tot prestatieverbete-ring, efficiency overwegingen, schaalvergroting en/of flexibiliteit. De gemeente zet met het aan-gaan van een verbonden partij de uitvoering van het publiek belang op afstand, echter zowel van-uit het eventueel opdrachtgeverschap als de (aandeelhouders)bevoegdheden wil de gemeente kunnen vaststellen of de activiteiten van de verbonden partij bijdragen aan het gestelde publiek belang en of dat op een efficiënte en doelmatige wijze tot stand komt. Van belang is daarop toe-zicht te houden en te controleren of de verbonden partijen nog en zo ja, in welke mate bijdragen aan het publiek belang. Beleid en kaders vormen hierbij het belangrijkste instrument.

Het kader voor het beheer van verbonden partijen is vastgelegd door de gemeenteraad in 2017 in het beleidskader governance verbonden partijen. In 2021 zijn de jaarlijkse interne screenings, toe-zichtarrangementen en beheerplannen uitgevoerd, als onderdelen van de jaarlijkse rapportage en verantwoording van het beheer van verbonden partijen. In 2021 is ook gestart met de evaluatie van het beheer van verbonden partijen, de zogeheten werkwijze volgens de systeemrol. De uitkomst van die evaluatie wordt verwerkt bij de herijking van het voornoemde beleidskader in 2022.

In september 2018 is het Uitvoeringsprogramma 2019 vastgesteld waarin in maatregel 3 is toege-licht dat de besluit- en verantwoordingsprocessen rond de verbonden partijen worden onderzocht en waar nodig verbeterd. Onderdeel van maatregel 3 is ook het voornemen tot een periodieke eva-luatie of de samenwerking met de verbonden partijen op een doelmatige en doeltreffende wijze verloopt en of deze bijdraagt aan het behalen van de gestelde (maatschappelijke) doelen. In 2021 is een pilot uitgevoerd om het evaluatiekader verder te ontwikkelen. Aan de hand van dit kader worden de verbonden partijen periodiek geëvalueerd.

In 2020 is een onderzoek gestart naar de rol, de informatievoorziening en de betrokkenheid van de raad inzake de verbonden partijen. In 2021 zijn de uitkomsten van dit onderzoek met de gemeen-teraad gedeeld en besproken. Het onderzoek toonde aan dat onze gemeente de informatievoorzie-ning goed heeft geregeld en de toets kan doorstaan in vergelijking met andere, grote gemeenten.

Een van de aanbevelingen uit het onderzoek was om het bestaande beleidskader iedere collegeperiode te herijken. In 2022 zal het beleidskader herijkt worden.

5.6.3 Toelichting op paragraaf verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen worden (financiële) termen gehanteerd die wellicht niet voor iedereen (eenduidig) bekend zijn en daarom worden deze hieronder kort toegelicht.

Met het *financieel belang* worden de financiële middelen bedoeld die de gemeente kwijt zou zijn in het geval van een faillissement van de organisatie of wanneer eventuele financiële consequenties de facto voor rekening komen van de gemeente. Concreet hebben we het dan over het aandelenbelang in de vorm van gestort kapitaal, een verstrekte lening of een garantstelling. In de toelichtende tekst wordt dit per verbonden partij uitgewerkt. In het financiële overzicht is onder het kopje financieel belang alleen het gestort aandelenkapitaal opgenomen tegen de boekwaarde. Waar gesproken wordt over nominale waarde wordt bedoeld het bedrag dat de gemeente ooit bij aanvang als kapitaal gestort heeft. Niet bij alle verbonden partijen is de boekwaarde gelijk aan het nominaal gestorte bedrag. Dit wordt in de tekst, waar aan de orde, toegelicht.

Met de termen *eigen vermogen* en *vreemd vermogen* wordt bedoeld het eigen en vreemd vermogen dat de verbonden partij bij begin en einde van het boekjaar op de balans heeft staan. Dit geeft een indicatie van de (omvang van de) totale balanspositie van de verbonden partij. Op basis hiervan kan ook de solvabiliteit (verhouding eigen vermogen/totaal vermogen) worden bepaald. Het *resultaat* is het exploitatieresultaat vóór belastingen dat de verbonden partij in 2021 heeft gerealiseerd. Een aantal verbonden partijen heeft hiertoe een (concept) jaarrekening opgesteld, zodat deze cijfers ook beschikbaar zijn voor verwerking in deze paragraaf. Dat is het geval bij de Gemeenschappelijke Regelingen, omdat daar de rapportageverplichtingen ook op het BBV zijn gebaseerd. Voor de privaatrechtelijk rechtspersonen geldt een ander verantwoordingskader, dat op het Boek 2 BW is gebaseerd. De aandeelhouders stellen op grond van hun statutaire bevoegdheid de jaarrekening vast. Dat is nadat de directeur en de RvC de jaarrekening aan de aandeelhouders hebben aangeboden voor besluitvorming in jaarvergadering in het voorjaar 2022. Bij de vennootschappen zijn de laatst beschikbare gegevens opgenomen.

Onder de kop *financiële bijdrage* staat de (min of meer structurele) bijdrage vermeld die vanuit de beleidsprogramma's van de gemeente aan de verbonden partijen zijn verstrekt in 2021.

4.6.4 Overzicht verbonden partijen

In het begrotingsjaar 2021 participeert Westland in zestien verbonden partijen. Hieronder worden de verbonden partijen gerangschikt naar rechtsvorm.

Gemeenschappelijke Regelingen

- Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en Veilig Thuis Haaglanden
- Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Omgevingsdienst Haaglanden
- Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen Inkoopbureau H10)
- Veiligheidsregio Haaglanden

Besloten vennootschappen

- Gemeenschappelijk Bezit Evides BV
- Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom BV/CV
- Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland BV/CV
- Patijnenburg BV
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter BV
- Sociaal Kernteam BV
- WHC Onroerend Goed BV

Naamloze vennootschappen

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV HVC
- NV Juva Holding

Andere rechtsvormen

- Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland

In het verslagjaar zijn de volgende verbonden partijen niet meer opgenomen in de paragraaf:

- Stichting Greenport West Holland (door een subsidierelatie is dit geen verbonden partij meer)
- Juliahof VOF is geliquideerd

4.6.5 Overzicht verbonden partijen

(bedragen x € 1 mln.)

Naam verbonden partij	Programma	Financiële bijdrage	Financieel belang	Eigen vermogen	Resultaat	Dividend
Gemeenschappelijke regelingen						
GGD en Veilig thuis Haaglanden	7	1,86	0,00	2,75	2,03	
Metropoolregio Rotterdam Den Haag	3	0,30		32,51	0,78	
Omgevingsdienst Haaglanden	7	3,81		1,07	0,00	
Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	6	0,30		0,84	0,41	
Veiligheidsregio Haaglanden	1	7,05	0,00	4,15	1,27	
Besloten vennootschappen						
Gemeenschappelijk bezit Evides BV	7		5,40	279,15	23,87	0,68
OB De Westlandse Zoom BV/CV	8		11,70	9,91	0,00	
OB Het Nieuwe Westland BV/CV	8		7,60	8,90	0,00	
Patijnenburg BV	6	7,90	0,0001	4,01	-0,14	0,00
ROM Innovation Quarter BV	3	0,10	0,50	46,06	-3,62	0,00
Sociaal Kernteam BV	6	7,24	0,0001	1,29	0,39	0,00
WHC Onroerend Goed BV	3		2,00	4,08	0,03	0,00
Naamloze vennootschappen						
NV BNG	10		22,43	4.887,00	163,00	0,54
NV HVC	7		0,006	126,91	26,37	0,00
NV Juva Holding*	3		0,79	135,14	13,86	11,23
Andere rechtsvormen						
CBG Midden-Delfland*	5	0,01		4,37	-0,26	
Totaal fin. kengetallen verbonden partijen		29,38	50,43	5.026,76	297,91	12,70

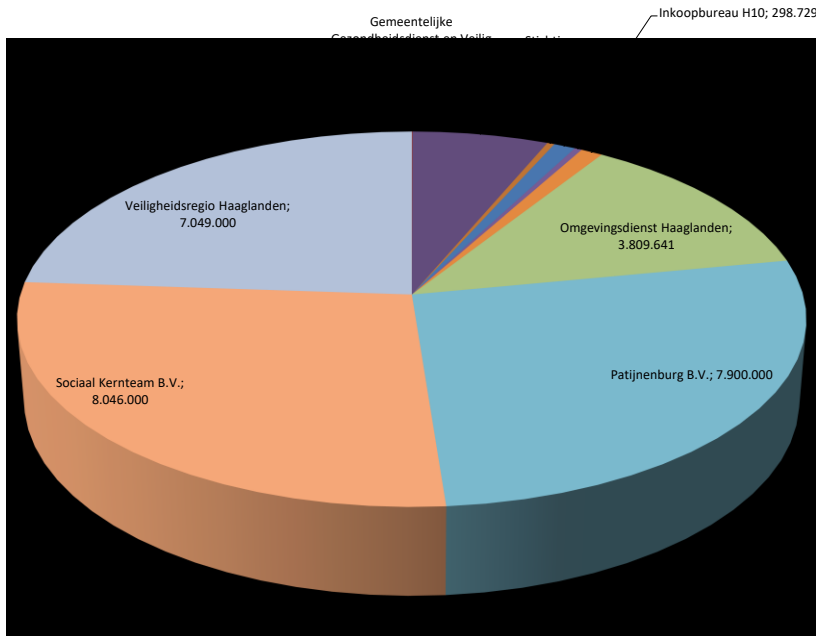
* Jaarrekening 2021 te laat om in de paragraaf te kunnen verwerken.

4.6.6 Grafieken

Financiële bijdrage 2021

Voor 2021 is voor € 29,48 miljoen aan financiële bijdragen vanuit de programmabegroting verstrekt aan de verbonden partijen. In onderstaand diagram zijn de bijdragen in vergelijking opgenomen voor die verbonden partijen waaraan een exploitatiebijdrage is verstrekt. Dit is zo'n 11% van de totale in de beleidsprogramma's opgenomen lasten (excl. overhead).

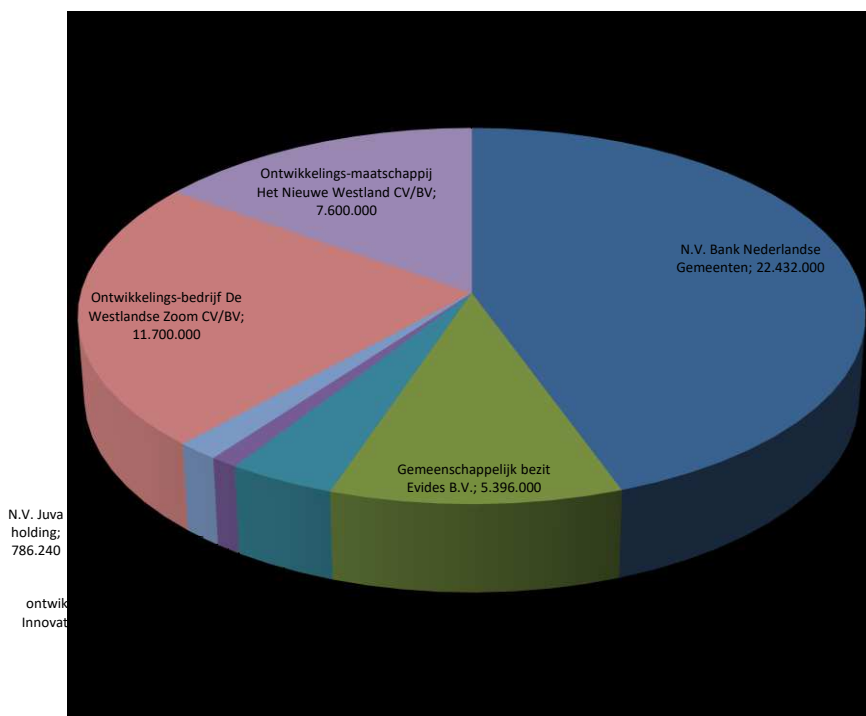
Financiële bijdrage 2021

Financieel (kapitaal)belang 2021

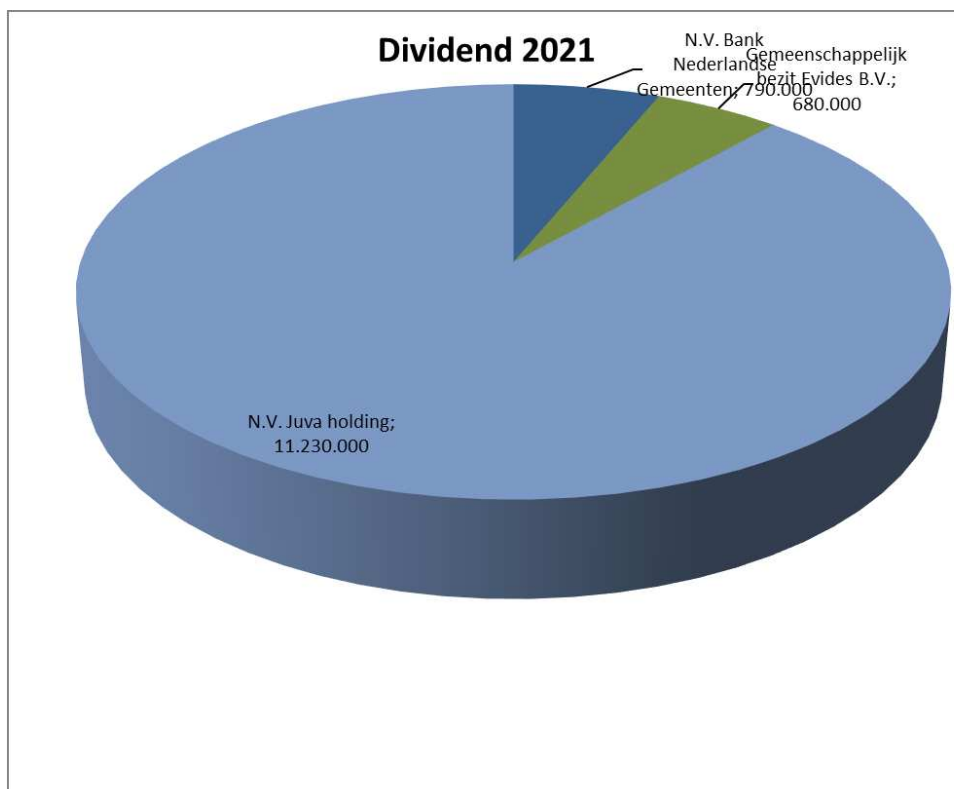
In de meeste vennootschappen (NV of BV) heeft de gemeente een aandelenbelang in de vorm van gestort kapitaal. De reële waarde van dit aandelenbelang is zo'n € 50,43 miljoen en is als volgt over de verbonden partijen (vennootschappen) verdeeld (zie grafiek). De opgenomen waarde op de balans van dit aandelenbelang (wat de gemeente feitelijk heeft gestort en waarop de gemeente nog risico loopt) is € 8,9 miljoen (boekwaarde). Dit is veel lager, omdat bijvoorbeeld het belang in de twee deelnemingen (OWBZ en ONW) is afgewaardeerd en opgenomen in de voorzieningen en daarom niet meer opgenomen is in het bedrag van het nominale aandelenbelang.

Financieel (kapitaal)belang begin 2021

Dividend gemeente over 2021

In principe kunnen alle vennootschappen⁷ hun aandeelhouders bij een positief resultaat (winst) dividend uitkeren als het eigen vermogen van de vennootschap daartoe toereikend is. In de volgende grafiek is de verdeling van € 12,70 miljoen aan dividendopbrengsten weergegeven. Verreweg het meeste dividend wordt uitgekeerd door de NV Juva (€ 11,2 miljoen). Alhoewel de verwachtingen getemperd waren door de coronapandemie, zowel BNG als Evides hadden een winstwaarschuwing afgegeven, kwamen de dividendinkomsten iets hoger uit, door nabetaling van achtergehouden dividend 2020 door BNG. Uit het diagram is ook op te maken dat een aantal vennootschappen geen dividend uitkeert. Voor onze ruimtelijke deelnemingen is dit min of meer logisch omdat een eventueel resultaat tot uiting komt in het verwachte resultaat van de grondexploitaties. De ruimtelijke deelnemingen zijn om die reden uit het overzicht weggelaten.

⁷ Vennootschappen zijn per definitie private rechtspersonen.

Gemeenschappelijke Regelingen

Verbonden partij	Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Openbaar belang	De gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.	
Bestuurlijke functie	Lid AB; Lid bestuurlijke adviescommissie Veilig Thuis; Lid bestuurlijke adviescommissie GGD.	
Deelnemende partijen	De negen gemeenten van de regio Haaglanden, te weten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland, Zoetermeer.	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur wordt één afgevaardigde van het college van B&W, zijnde de wethouder Zorg óf de wethouder Jeugd, van iedere deelnemende gemeente benoemd.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen aandelenbelang in deze GR of staat niet garant voor een bepaald bedrag. Wel kunnen tekorten onder bepaalde situaties ten laste van de deelnemende partijen worden gebracht. De gemeente verstrekt een min of meer structurele bijdrage aan de GGD van € 1,222 miljoen en aan VT een bijdrage van € 0,637 miljoen.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 2.082.000	€ 2.754.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat	€ 2.082.000	€ 2.028.000
Financiële bijdrage	€ 1.859.000	n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	Sinds begin 2020 staat het werk van GGD Haaglanden voor een groot deel in het teken van de bestrijding van COVID-19. Ook in 2021 is hier door de GGD hard aan gewerkt.	
	Daarnaast is door de GGD ingezet op het verkleinen van de gezondheidsgevolgen ten gevolge van corona. Bijvoorbeeld door het bevorderen van een gezonde leefstijl en aandacht te hebben voor het mentaal welzijn van inwoners. Ook is door de GGD ingezet op het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving, het bestrijden van Infectieziektepreventie en -bestrijding en andere reguliere taken.	
	Door de GGD en Veilig Thuis zijn in 2021 diverse verbeteringen doorgevoerd om de toekomstbestendigheid te vergroten. Voor de GGD blijkt dit onder andere uit de implementatie van de Visie 2030 en voor Veilig Thuis uit de inzet en uitwerking van de ketenaanpak en de doorontwikkeling van de informatievoorziening.	
	In 2021 zijn bij Veilig Thuis minder meldingen gedaan en meer adviezen aangevraagd (dan begroot). Er is door Veilig Thuis ingezet op het verkleinen van de wachtlijsten. Daarnaast is het behouden en aantrekken van personeel een belangrijk aandachtspunt. Ook is ingezet op het versterken van de lokale	

	teams ten behoeve van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	Er is op dit moment geen weerstandsvermogen binnen deze GR. Over de mogelijkheid en wenselijkheid om de GR een eigen weerstandsvermogen op te laten bouwen, wordt in het voorjaar van 2022 door het AB besloten.
Verbonden partij	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Openbaar belang	Het verbeteren van de bereikbaarheid en het versterken van de concurrentiepositie ten behoeve van de huidige en toekomstige werkgelegenheid.
Bestuurlijke functie	Lid AB; Lid Bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat; Lid Bestuurscommissie vervoersautoriteit.
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Delft, Den Haag, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Nissewaard, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Wassenaar, Westland, Westvoorne en Zoetermeer.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de MRDH. De wethouder Economische Zaken is lid van de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en de wethouder Verkeer en Vervoer is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit. Een tweetal raadsleden maakt deel uit van de adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat. Daarnaast maakt een tweetal raadsleden deel uit van de adviescommissie Vervoersautoriteit. Een raadslid heeft zitting in de Rekeningcommissie.
Financieel belang	Er is door de gemeente geen kapitaalbelang gestort en er zijn geen garanties verstrekt. De totale inwonerbijdrage van de 23 deelnemende gemeenten bedraagt € 6,5 miljoen. Het aandeel van de gemeente Westland hierin bedraagt € 300.171. Dit is 4,7%.
Financiële gegevens	Begin 2021 Eind 2021
Financieel belang	
Eigen vermogen	€ 30.206.327 € 32.507.907
Vreemd vermogen	€ 1.472.506.678 € 1.435.141.064
Resultaat	€ 1.459.857 € 776.924
Financiële bijdrage	€ 300.171 .
Actuele ontwikkelingen 2021	De economische gevolgen van het coronavirus moeten zoveel mogelijk worden opgevangen. Dat geldt zowel voor het openbaar vervoer als voor de economie. De MRDH zorgt voor kennisdeling tussen de gemeenten, zodat van elkaar kan worden geleerd welke maatregelen mogelijk zijn en hoe die snel en goed ingevoerd kunnen worden. In 2021 is gestart met een Evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling; de tussenevaluatie zal in 2022 gereed zijn, waarna de finale, officiële Evaluatie in 2024 afgerond zal worden Voorts is ook gewerkt aan het opstellen van een Strategische Agenda (finale afronding eind 2022/begin 2023) en is gestart met het Nationaal Groeifonds (waarvoor in diverse tranches projectvoorstellen ingediend kunnen worden)

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	<p>Economisch vestigingsklimaat: de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 178.000) is in relatie tot de benoemde risico's (€ 106.000) ruim voldoende.</p> <p>De risico's die samenhangen met de activiteiten voor verkeer en vervoer worden allereerst opgevangen met een risicobuffer die binnen de projecten wordt aangehouden. Wanneer deze risicobuffer niet afdoende is, worden de BDU-middelen aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat andere bestedingen ten laste van de BDU-middelen lager worden en/of kunnen vertragen. Financiering OV-bedrijven: de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 27.000.000) is in relatie tot de benoemde risico's (€ 27.000.000) voldoende.</p>
---	--

Verbonden partij	Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang	De uitvoering van VTH-taken milieu in het kader van verlengd bestuur zoals vastgelegd in het samenwerkingsverband op basis van de Wet Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (WGr-ODH).	
Bestuurlijke functie	Lid DB; Lid AB; Lid AB	
Deelnemende partijen	De Provincie Zuid-Holland (DB-lid), de gemeenten: Delft, Den Haag (DB-lid), Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp (DB-lid), Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer (Voorzitter AB en DB).	
Bestuurlijk belang	Er is sprake van een monistisch stelsel: twee wethouders hebben namens Westland zitting in het Algemeen Bestuur van de ODH, te weten de wethouder Beheer openbare ruimte, vergunningverlening en toezicht en de wethouder Financiën. De wethouder Beheer openbare ruimte, vergunningverlening en toezicht heeft ook zitting in het Dagelijks Bestuur van de ODH.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen aandelenbelang in deze GR, noch zijn er garanties verstrekt. De (min of meer structurele) deelnemersbijdrage 2021 is € 3.809.641.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang		
Eigen vermogen	€ 1.071.400	€ 1.071.400
Vreemd vermogen	€ 17.592.200	€ 17.872.800
Resultaat	n.v.t.	€ 0
Financiële bijdrage	€ 3.809.641	n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	Per 1 januari 2021 zijn de asbesttaken van de gemeente ter uitvoering overgedragen aan de ODH. Daarvoor zijn geen extra middelen beschikbaar gesteld. De voorbereidingen zijn getroffen voor de overdracht van bodemtaken van de provincie Zuid-Holland aan de gemeenten met een mogelijk rol in de uitvoering voor de ODH daarin. Daarnaast spelen de pilots in het kader van de Wet Kwaliteitsborging en de voorbereidingen in het kader van de Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding vanaf 2023) die mogelijk van invloed zullen zijn op de taken en taakuitvoering door de ODH.	
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen van de ODH bedraagt € 1.117.186. Dit kan als voldoende worden gekwalificeerd	

Verbonden partij	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Openbaar belang	Het beschikbaar hebben en houden van voldoende aanbod voor Jeugdhulp.	
Bestuurlijke functie	Voorzitter Algemeen bestuur GR	
Deelnemende partijen	De gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer	
Bestuurlijk belang	De wethouder Zorg is namens B&W lid van het algemeen bestuur van de GR en tevens voorzitter.	
Financieel belang	Er is geen kapitaal gestort en er zijn geen garanties. De Westlandse bijdrage bedroeg in 2021 € 298.729 en is 9,62% (gebaseerd op het inwonersaantal) van de begroting voor het Servicebureau H10.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang		
Eigen vermogen	€ 44.000	€ 84.000
Vreemd vermogen	€ 958.000	€ 1.338.000
Resultaat	€ 81.000	€ 41.000
Financiële bijdrage	€ 298.729	n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	In 2021 is de GR verder bestendigd en is de basis op orde. Het opstellen van een nieuwe DVO is uitgesteld in afwachting van besluitvorming ten aanzien van de samenwerking in de H10 die de DVO op punten raakt. Eind 2021 is gestart met de evaluatie van de GR, de uitkomst hiervan wordt begin 2022 verwacht. In 2021 is bij het vaststellen van de begroting aangekondigd dat gemeenten voornemens zijn om per 2022 werkzaamheden op het gebied van inkoop toe te voegen aan de opdracht van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Hiertoe is alvast een concept-begroting opgesteld en gedeeld met het bestuur.	
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	<p>Als bedrijfs- en bestuurlijke risico's kunnen worden genoemd: een te grote variëteit in wensen van deelnemers waardoor niet de gewenste noodzakelijke efficiency kan worden bereikt, terugtrekkende deelnemers en externe onvoorziene ontwikkelingen, benodigde investeringen vanwege wettelijke ontwikkelingen en het risico dat de werkzaamheden meer personele capaciteit vragen dan vooraf ingeschat. In 2021 zijn er wederom extra werkzaamheden uitgevoerd als gevolg van corona, welke grotendeels zijn opgevangen binnen de begroting.</p> <p>De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van het Servicebureau H10 kunnen twee posten worden gerekend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reserves (nu niet aanwezig) • Post onvoorzien. <p>Na uitputting van deze capaciteit is het Servicebureau H10 op de bijdrage van de deelnemers aangewezen.</p>	

Verbonden partij	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Openbaar Lichaam	
Openbaar belang	De VRH staat 24 uur per dag, 7 dagen in de week klaar voor veiligheid en zorg in de regio. Zij bundelt hiervoor de krachten van verschillende partners om samen goed voorbereid te zijn op dagelijkse, maar ook op grootschalige incidenten en deze slagvaardig te bestrijden. Daarbij treedt de VRH op als regisseur bij het organiseren en uitvoeren van de hulpverlening.	
Bestuurlijke functie	Lid AB	
Deelnemende partijen	De gemeenten uit de regio Haaglanden: Den Haag, Westland, Delft, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Midden-Delfland en Zoetermeer.	
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de VRH bestaat uit de negen burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Uit de leden van het Algemeen Bestuur wordt een Dagelijks Bestuur gevormd. De burgemeester van Den Haag is voorzitter van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur VRH.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen aandelenbelang in deze GR. De gemeente Westland draagt wel bij aan de VRH. Op basis van het inwoneraantal is dit voor het jaar 2021 € 6,66	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 8.193.000	€ 4.146.000
Vreemd vermogen	€ 118.671.000	€ 111.069.000
Resultaat	€ 3.020.000	€ 1.266.000
Financiële bijdrage	€ 7.049.000	6.657.000
Actuele ontwikkelingen 2021	<p>Begin 2020 heeft het AB/VRH het meerjarenbeleid 2020-2025 van Brandweer Haaglanden vastgesteld. De brandweer richt zich op de verdichting van de regio, de energietransitie en duurzame inzetbaarheid van het personeel. Nieuwe risico's ontstaan door dichte bebouwing met hoge en ondergrondse gebouwen die ook verschillende gestapelde functies hebben. Daarnaast ontstaan er nieuwe risico's door de toename van de hoeveelheid energie die systemen dragen, de steeds sterkere laadinfrastructuur en het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energiebronnen. Daarnaast wordt er ingezet op de duurzame inzetbaarheid van personeel. Risicobeheersing blijft volop in ontwikkeling op onder andere het gebied van de Omgevingswet en klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw. Verder wordt gewerkt aan het verder toerusten van de crisisorganisatie op de voornaamste risico's in de regio en op de samenwerking met (crisis-)partners.</p> <p>De veranderingen en consequenties die de 'Wet langdurige zorg' met zich meebrengt voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio blijft ook de komende periode centraal staan. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de koppeling tussen het zorg- en veiligheidsdomein. De afgelopen twee jaar hebben de negen gemeenten binnen Haaglanden gewerkt aan een nieuwe visie op gemeentelijke crisisbeheersing, de vertaling van die visie naar een regionaal plan en het opzetten van een programma om de visie en het plan zowel lokaal als regionaal te implementeren. Het doel is dat de gemeenten in 2022 de crisis-</p>	

beheersing zo veel als mogelijk geïntegreerd hebben in hun dagelijkse bedrijfsvoering en flexibel kunnen inspelen op incidenten. Door het kabinet is besloten dat er één landelijke meldkamerorganisatie in Nederland moet komen. De overdracht aan de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) is met het vaststellen van het overdrachtdossier 'Gemeenschappelijke Meldkamer Den Haag' eind 2019 formeel bekrachtigd. De LMS zal in de 'bouwplaats' periode (2020 – 2022) de gezamenlijke meldkamers verder gestalte geven.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit (is algemene reserve €1.487.000) is in relatie tot de benoemde risico's (€1.637.000) matig. De ratio van het weerstandsvermogen bedraagt 0,91 en is hiermee lager dan het afgesproken niveau van 1,0. Voorgesteld wordt om €150.000 toe te voegen aan de algemene reserve vanuit het resultaat 2021.

Besloten vennootschappen

Verbonden partij	Gemeenschappelijk bezit Evides BV (GBE)	
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Openbaar belang	Voor burgers en bedrijven in Zuid-Holland Zuid, Zeeland en op de Brabantse Wal is het van groot belang dat zij altijd kunnen rekenen op de levering van voldoende en kwalitatief betrouwbaar water.	
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordiging in de AVA	
Deelnemende partijen	Gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Westland, Delft en Nissewaard. Deze gemeenten bezitten samen circa 75% van de aandelen. Daarnaast is er nog een aantal gemeenten met kleinere belangen.	
Bestuurlijk belang	De Gemeente Westland is aandeelhouder in Gemeenschappelijk Bezit Evides BV De wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente in de AVA.	
Financieel belang	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de GBE BV via het stemrecht op de aandelen. Het stemrecht is naar rato van het aandelenkapitaal. GB Evides BV heeft een 50% belang in Evides NV. De andere 50% van de NV is in bezit van NV PZEM (vooral provincie Zeeland en alle Zeeuwse gemeenten). De gemeente Westland houdt 6,43% (118.904) van de aandelen in GBE BV. De boekwaarde is € 5,4 miljoen, het bedrag dat in 2004 feitelijk betaald is voor de aankoop van de aandelen. In 2021 kwam het dividend uit op € 0,79 miljoen. In 2021 heeft de AVA besloten om de verhoging van de solvabiliteit ten laste van het uit te keren dividend uit te stellen tot 2025.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 5.396.000	€ 5.396.000
Eigen vermogen	€ 259.000.000	€ 279.150.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat	n.v.t.	€ 23.870.000
Financiële bijdrage		n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	Waterbedrijven worden steeds vaker geconfronteerd met droge	

---

periodes, waardoor het aanhouden van grotere voorraden steeds belangrijker wordt.

In de aanloop naar het klimaat- en energieneutraal maken van het drinkwaterbedrijf, wordt gewerkt aan zonneparken op de eigen terreinen en op wateroppervlakken. Daarnaast zullen steeds meer klantprocessen online worden afgewikkeld.

De Drinkwaterwet schrijft voor dat een drinkwaterbedrijf in handen moet zijn van publieke aandeelhouders. Nu is dat in het geval van PZEM niet het geval. In 2021 hebben het Rijk en de Provincie Zeeland overeenstemming bereikt over de overdracht van de aandelen Evides in PZEM aan de achterliggende Zeeuwse aandeelhouders, waarmee het bedrijf Evides volledig in publieke handen komt, zoals beoogd was door de wetgever met de drinkwaterwet. In 2021 is vooruitlopend op de overdracht tot statutenwijzing van de betrokken vennootschappen besloten. Hiermee is de governance structuur Evides klaar voor de daadwerkelijke overdracht van de aandelen in het voorjaar 2022. Het resultaat 2021 is hoger dan verwacht door incidentele baten.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen

De gemeente Westland heeft een aandelenkapitaal van € 5,4 miljoen op de balans staan als risicodragend vermogen. De solvabiliteit van GBE BV is 100%; voor Evides NV bedraagt deze ruim 41%, waarmee de ondernemingen voldoende solvabel zijn.

Verbonden partij	Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom BV/CV (OBWZ)
Vestigingsplaats	Gemeente Westland
Rechtsvorm	Commanditaire -/Besloten vennootschap
Openbaar belang	Het realiseren van voldoende (betaalbare) woningbouw binnen de gemeente Westland.
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordiging in de AVA's; Vertegenwoordiging in de RvC
Deelnemende partijen	Gemeente Westland en Bouwfonds Ontwikkeling BV (BPD).
Bestuurlijk belang	Het college van B&W is direct betrokken via de volgende gremia: <ul style="list-style-type: none"> • Algemene vergadering van Aandeelhouders (BV) door de wethouders voor Planontwikkeling & grondzaken en Financiën. • Aandeelhouder van de CV via de Participatiemaatschappij De Westlandse Zoom

---

Financieel belang

De gemeente Westland bezit 50% van de aandelen in het Ontwikkelingsbedrijf de Westlandse Zoom BV. De overige 50% is in handen van Bouwfonds Ontwikkeling BV. Gemeente Westland bezit 100% van de aandelen in de Participatiemaatschappij De Westlandse Zoom BV. De gemeente Westland en Bouwfonds Ontwikkeling BV hebben beide een aandeel van 50% in de Beheer BV.

De participatiemaatschappij De Westlandse Zoom BV is middels een 49% aandelenbelang commanditair vennoot van het ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom CV. De commandiet Bouwfonds bezit eveneens 49% van deze aandelen. Het restant van 2% is in handen van de Beheer BV.

Door de gemeente is € 11,7 miljoen ingebracht (volledig geplaatst startkapitaal in de participatiemaatschappij).

De gemeente staat voor € 46,6 miljoen garant voor deze deelneming. Bouwfonds Ontwikkeling BV heeft hiertoe een contragarantie van 50% verstrekt.

Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 11.700.000	€ 11.700.000
Eigen vermogen	€ 9.909.000	€ 9.909.000
Vreemd vermogen	€ 42.277.000	€ 42.277.000
Resultaat	n.v.t.	€ 0
Financiële bijdrage		n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	Gelet op de marktomstandigheden bestaat het risico dat planning en programmering van de plannen bijgesteld moeten worden, met mogelijke consequenties voor de grondexploitatie. Daarnaast blijven het stikstof dossier, betaalbare woningbouw en mobiliteitsissues vraagstukken die in 2021 e.v. verder zijn en worden uitgewerkt.	
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	De door de gemeente getroffen voorziening bedraagt per ultimo 2019 € 27,1 miljoen. Er heeft een afwaardering van het aandelenkapitaal plaatsgevonden van € 11,7 miljoen. Hierdoor bedraagt de totale voorziening € 38,8 miljoen. Daarnaast bedraagt de risicoreservering € 5,2 miljoen.	
Verbonden partij	Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland BV/CV (ONW)	
Vestigingsplaats	Gemeente Westland	
Rechtsvorm	Commanditaire -/Besloten Vennootschap	
Openbaar belang	Het realiseren van voldoende (betaalbare) woningbouw binnen de gemeente Westland.	
Bestuurlijke functie	Lid RvC; Lid RvC; Vertegenwoordiging in de AVA	
Deelnemende partijen	Gemeente Westland, BNG Gebiedsontwikkeling BV, Provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap van Delfland	
Bestuurlijk belang	Het college van B&W is via diverse gremia binnen ONW actief: <ul style="list-style-type: none"> • Raad van Commissarissen binnen de BV via de wethouder Beheer openbare ruimte. • Algemene vergadering van Aandeelhouders binnen de BV via de wethouder Beheer openbare ruimte. • Raad van Vennoten binnen de C.V. via de wethouder Financien. 	
Financieel belang	Binnen de CV/BV participeert de gemeente Westland voor 38,62% en BNG GO BV voor 50%. De provincie neemt deel in de CV voor 6,83% en het Hoogheemraadschap van Delfland voor 4,55%. Het geplaatst en gestort gemeentelijk aandeel in de financiering is 38,37%, totaal € 7,6 miljoen. Ten behoeve van de ONW CV is een garantie verstrekt van € 37,5 miljoen voor de financieringsbehoefte voor de ontwikkeling van het gebied. De garantiestelling geldt tot 31 december 2027.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 7.600.000	€ 7.600.000
Eigen vermogen	€ 8.898.000	€ 8.898.000
Vreemd vermogen	€ 32.838.000	€ 32.838.000
Resultaat	n.v.t.	€ 0
Financiële bijdrage		n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	Gelet op de marktomstandigheden bestaat het risico dat planning en programmering van de plannen bijgesteld moeten wor-	

den, met mogelijke consequenties voor de grondexploitatie. Daarnaast blijft betaalbare woningbouw een vraagstuk dat in 2021 maar ook in de toekomst veel aandacht vraagt.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen De door de gemeente getroffen voorziening bedraagt ultimo 2019 € 3,2 miljoen. Er heeft een volledige afwaardering van het aandelenkapitaal plaatsgevonden van € 7,6 miljoen. Hierdoor bedraagt de totale voorziening € 10,8 miljoen. Daarnaast bedraagt de risicoreservering € 1,1 miljoen.

Verbonden partij	Patijnenburg BV
Vestigingsplaats	Naaldwijk
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Participatiewet en de gemeentelijke re-integratietaken.
Bestuurlijke functie	Lid AVA
Deelnemende partijen	Behoudens de gemeente Westland geen andere partijen.
Bestuurlijk belang	De wethouder Financiën is namens het college van B&W van de gemeente Westland lid van de AVA Patijnenburg en behartigt daarin de belangen van de gemeente als enig aandeelhouder.
Financieel belang	Met ingang van 17 januari 2017 is de gemeente Westland 100% eigenaar en aandeelhouder van Patijnenburg met de daarbij behorende rechten en plichten. Aan kapitaal is € 100 gestort. De (structurele) gemeentelijke bijdrage gemoeid met WSW is € 6,5 miljoen en met re-integratie € 1,4 miljoen.

Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 100	€ 100
Eigen vermogen	€ 4.026.000	€ 4.012.000
Vreemd vermogen	€ 3.711.000	€ 3.793.000
Resultaat	€ 1.516	- € 13.998
Financiële bijdrage raming gemeente	€ 7.900.000	N.v.t.

Actuele ontwikkelingen 2021 In 2021 is door Patijnenburg in samenwerking met de gemeente een meerjarenperspectief voor de jaren tot en met 2025 uitgewerkt. In dit perspectief zijn verwerkt: strategisch partnerschap met de gemeente en ketenpartners binnen het sociaal domein, doelmatige ondersteuning, omvorming tot sociaal ontwikkelbedrijf, verbreding van de doelgroep en innovatie om zoveel mogelijk mensen met arbeidspotentieel en afstand tot de arbeidsmarkt te verbinden aan zinvol werk.

In 2021 is besloten om vanaf 2022 een aantal taken van de Nieuwe Wet Inburgering (NWI) door Patijnenburg uit te laten voeren. In 2021 is Patijnenburg gestart met de voorbereidingen hiervan in samenwerking met een aantal ketenpartners zoals Vluchtelingenwerk, Bibliotheek en Vitis.

In 2021 hebben Patijnenburg en de gemeente Westland gekozen voor een gezamenlijke aanpak ter ondersteuning van kwetsbare jongeren op de wachtlijst Nieuw Beschut. In het kader hiervan is medio 2021 een pilot basisbanen gestart waarbij deze jongeren een basisbaan aangeboden kregen bij Patijnenburg met inzet van Loonkostensubsidie (LKS) en andere midde-

---

len als opmaat naar een nieuw beschut werkplek. In 2021 hebben 2 personen deelgenomen aan deze pilot. De pilot loopt tot medio 2023.

In de opmaat naar de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor 2022 hebben Patijnenburg en de gemeente actief met elkaar verkend hoe het aanbod van Patijnenburg meer doelgroepen kan bereiken. Naast de eerder genoemde inburgeraars gaat het hier onder meer om personen met een GGZ achtergrond, 45-55 jarigen en arbeidsmigranten. Verder heeft Patijnenburg actief meegewerkt bij alle inspanningen van de gemeente om tot een sluitende doelmatige aanpak te komen. En heeft Patijnenburg actief geparticipeerd in verschillende trajecten rondom de transformatie van het sociaal domein.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen

Corona is zeer bepalend voor de economische omstandigheden dus ook voor Patijnenburg. Hierdoor is het moeilijk te voorspellen wat financiële risico's kunnen zijn.

Door invoering van de Participatiewet is de toegang tot de Wsw afgesloten en vindt er alleen nog uitstroom en geen instroom plaats. Hierdoor gaat het aantal sw-medewerkers elk jaar omlaag, tot uiteindelijk nul. Tegelijkertijd gaat het budget voor de Wsw omlaag, enerzijds door de daling van het aantal sw-medewerkers en anderzijds door stapsgewijze doorvoer van efficiencykorting per standaard eenheid (SE). De budgetten voor de Wsw staan meerjarig vast. Indien de afbouw niet in de pas loopt met de afbouw van het rijksbudget neemt het risico op tekorten toe.

Voorts is de subsidie voor plaatsingen Nieuw Beschut op grond van de Participatieweg niet toereikend voor de dekking van de kosten. Er is meer begeleiding nodig om deze doelgroep, die in omvang toeneemt, in het juiste traject aan het werk te zetten en te houden.

Verbonden partij	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter BV
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	Verbetering van de economische positie en het vestigingsklimaat van de regio Zuid-Holland, waaronder ook Westland.
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordiging AVA
Deelnemende partijen	IQ heeft als aandeelhouders het Ministerie van Economische Zaken, de Provincie Zuid-Holland, Rotterdam, Den Haag, Delft, Leiden, Westland, Drechtsteden, Erasmus MC, TU Delft, Universiteit Leiden en LUMC. Naast deze partijen ontvangt ze jaarlijks een exploitatiebijdrage van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Erasmus Universiteit en de gemeente Zoetermeer.
Bestuurlijk belang	Het college van B&W, vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken en Greenport en wethouder Financiën Vertegenwoordigen de aandeelhouder met stemrecht in de AVA naar rato van het aandelenkapitaal.
Financieel belang	De gemeente Westland bezit 500.000 aandelen van nominaal € 1 euro, zijnde 0,803% van de aandelen van Innovation Quarter. De reële waarde van het aandelenbelang is nu zo'n € 397.000. Het parti-

---

icipatiebedrijf wordt gefinancierd door het aandelenkapitaal van de aandeelhouders en het (toekomstig) rendement investeringsportefeuille.

Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 500.000	€ 500.000
Eigen vermogen	€ 55.600.000	€ 46.058.000
Vreemd vermogen	€ 18.196.000	€ 25.988.000
Resultaat	n.v.t.	- € 3.623.000
Financiële bijdrage	€ 100.000	n.v.t.

Actuele ontwikkelingen 2021 Innovation Quarter is sinds 2014 risicodragend aan het participeren. Het rendement op deze participaties is afhankelijk van het succes van de innovatieve ondernemingen waarin wordt geparticipeerd. Als de waarde van een participatie daalt, dan dient te worden afgeschreven. Tot op heden leiden afschrijvingen tot verlies. Bij een waardestijging en verkoop daarvan, wordt een winst gerealiseerd. In 2021 is geen winst gemaakt.

De Gemeente Westland heeft in 2021 besloten in te stemmen met het verzoek van het ministerie van EZK aan de aandeelhouders van de Regionale ontwikkelingsmaatschappijen om middels cofinanciering bij te dragen aan de fondsversterking van de investeringsfondsen ten behoeve van een kapitaalinjectie in de Nederlandse economie gehoor te geven.

De bijdrage van de gemeente Westland komt naar verhouding van het aandeel uit op € 426.846. De daadwerkelijk storting vanuit Westland zal eind 2023 plaatsvinden en deze kapitaalstorting wordt geactiveerd als boekwaarde van het gemeentelijk aandelenbezit in Innovation-Quarter.

De bijbehorende kapitaallast (omslagrente) wordt gedekt uit het regulier budget Economie, dat is met de huidige omslagrente van 1,4% per jaar, afgerond € 6.000 per jaar.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen De structurele subsidie is € 100.000 per jaar op basis van een jaarlijkse subsidieaanvraag door IQ. Het risico beperkt zich verder tot het financieel belang van de gemeente 500.000 aandelen à € 1,00 (€ 500.000) dat door het risicodragend participeren en het inzetten van het aandelenkapitaal minder waard wordt.

Verbonden partij	Sociaal Kernteam BV (SKT)
Vestigingsplaats	's-Gravenzande
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	Het waarborgen en faciliteren van de toegang tot de jeugdzorg (zoals jeugdhulp, jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering) in het kader van de Jeugdwet en het faciliteren van de toegang tot maatschappelijke ondersteuning in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 voor inwoners van de Gemeente Westland die niet in staat zijn de benodigde ondersteuning (met of zonder hulp van de basisvoorzieningen) in hun eigen sociale netwerk te organiseren dan en/of wier behoefte aan ondersteuning te complex is.
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordiging in de AVA
Deelnemende partijen	Buiten de gemeente Westland geen andere partijen.
Bestuurlijk belang	De gemeente is enig aandeelhouder. De wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder van het SKT

	in de AVA.
Financieel belang	De gemeente is enig aandeelhouder van het SKT met een gestort kapitaal van €100. De (structurele) bijdrage bedraagt in 2021 € 8.121.881.

Financiële gegevens⁸	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 100	€ 100
Eigen vermogen	€ 693.088	€ 353.126
Vreemd vermogen	€ 1.696.817	€ 1.289.777
Resultaat	€53.026	€392.988
Financiële bijdrage	€ 8.121.881	€ 7.236.560

Actuele ontwikkelingen 2021 Vanaf 2021 is gekozen voor een combinatie van een jaarlijkse DVO en Overeenkomst van Opdracht met een looptijd van 4 jaar. Onderdeel van de jaarlijkse opdracht 2021 was de start van de uitvoering van de zogeheten intensiveringen. Het gaat om extra inzet van het SKT om de kosten van de 2e lijn jeugdhulp terug te dringen. Naast deze lokale maatregelen, levert het SKT een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van de regionale kostenbesparingsmaatregelen voor de gemeente Westland, Over de voortgang van deze maatregelen is in 2021 gerapporteerd aan college.

Corona heeft een beperkende rol gespeeld in de realisatie van maatregelen. Het primaire proces had prioriteit en de krappe arbeidsmarkt van de jeugdzorg heeft de werving van nieuw en bekwaam personeel bemoeilijkt. De onderbesteding heeft geleid tot tussentijdse verlaging van de jaarbijdrage 2021.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen Het risico van de uitvoering van de Jeugdwet ligt bij de gemeente Westland zelf. In de opdracht stelt de gemeente haar financiële kader, gebaseerd op de verwachte caseload van het SKT, de benodigde inzet voor kostenbeheersing, en de wijze waarop zij hierop stuurt en financiële risico's minimaliseert.

Door middel van een risicoanalyse is de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen vastgesteld op € 0,3 miljoen. Deze risico's hebben voornamelijk te maken met personele wisselingen c.q. het opvangen van natuurlijk verloop door bijvoorbeeld externe inzet, tijdelijke vervanging voor ziekte en eventuele pieken in de aanmeldingen (beheersing wachttijden).

Het SKT beschikt over dit weerstandsvermogen van € 0,3 miljoen.

Verbonden partij	WHC Onroerend Goed BV (voorheen GHC Onroerend Goed Expo BV)
Vestigingsplaats	Naaldwijk
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Openbaar belang	Versterken van de economische activiteiten en positie van Westland.
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordigd als prioriteitsaandeelhouder.
Deelnemende partijen	GFFX Participaties BV en Peetaplant B.V als aandeelhouders A en de gemeente Westland als aandeelhouder B.
Bestuurlijk belang	De wethouder Financiën neemt namens de gemeente deel aan de Prioriteitsaandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	De gemeente heeft een aandelenbelang van € 2,0 miljoen in

⁸ Cijfers op basis van de jaarrekening 2020.

WHC Onroerend Goed om een expositieruimte mogelijk te maken.

Afgesproken is om dit risicodragend vermogen voor vijf jaar na opening van expositiecentrum in het World Horti Campus aan te houden. Het aandelenkapitaal bestaat uit € 2 miljoen aandelen B (zonder stemrecht) en een prioriteitsaandeel van € 1.

Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 2.000.001	€ 2.000.001
Eigen vermogen	€ 4.058.025	€ 4.084.332
Vreemd vermogen	€ 3.637.921	€ 3.394.361
Resultaat	n.v.t.	€ 26.307
Financiële bijdrage	Staande	n.v.t.

Actuele ontwikkelingen 2021 De organisatie wordt verder geprofessionaliseerd en nieuwe concepten voor benutting van het gebouw worden ontwikkeld.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen Er is afgesproken dat het gemeentelijke nominale belang van € 2 miljoen in 2023 zal worden overgenomen. Hierover lopen gesprekken met de partners van WHC OG BV en de bank. Inmiddels heeft de financier een intentieverklaring afgegeven voor de overname van de gemeentelijke aandelen.

Naamloze vennootschappen

Verbonden partij	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen en ondersteunt daarmee het maatschappelijk belang. De bank draagt door het laag houden van de kosten duurzaam bij aan de maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijke functie	Vertegenwoordiging in de AVA
Deelnemende partijen	De Nederlandse Staat, gemeenten, provincies en een Hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	De wethouder Financiën vertegenwoordigt aandeelhouder in de AVA.
Financieel belang	De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50). De gemeente Westland bezit 301.860 aandelen (0,54%). De nominale waarde van de aandelen is € 0,75 miljoen. De reële waarde is inmiddels € 22,4 miljoen. Aan dividenduitkering in 2021 wordt zo'n € 0,35 miljoen verwacht.

Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 22.432.000	€ 22.432.000
Eigen vermogen	€ 4.991.000.000	€ 4.887.000.000
Vreemd vermogen	€ 132.518.000.000	€ 149.689.000.000
Resultaat	n.v.t.	€ 163.000.000
Financiële bijdrage		n.v.t.

Actuele ontwikkelingen 2021 n.v.t.

Risico's in relatie tot weerstandsvermogen Aan risicodragend kapitaal is € 0,75 miljoen uitgezet. De reële waarde hiervan is inmiddels € 22,4 miljoen.

Verbonden partij	NV HVC
-------------------------	---------------

Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang	HVC werkt aan het inzamelen en verwerken van afval, het terugwinnen van grondstoffen en het produceren van duurzame energie. De gemeente Westland vindt het zeer belangrijk om vanuit haar publieke verantwoordelijkheid controle te houden op de integrale keten van afvalbeheer en nauw betrokken te zijn bij de ontwikkeling van duurzame energie en de energietransitie.	
Bestuurlijke functie	De wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente in de AVA. Het stemrecht is naar rato van het aandelenkapitaal (4,46%).	
Deelnemende partijen	46 gemeenten (aandeelhouders A) en 5 water- of hoogheemraadschappen (aandeelhouders B).	
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de AVA naar rato van het aandelenkapitaal (4,46%).	
Financieel belang	De gemeente neemt deel met 130 aandelen A ad € 45,45. De gemeente stelt zich eveneens naar rato van haar aandelen garant voor leningen van de NV HVC en de daaruit voortvloeiende hoofdelijke aansprakelijkheid circa € 26 miljoen). De gemeente ontvangt voor haar garantstelling een garantieprovisie.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 5.909	€ 5.909
Eigen vermogen	€ 116.706.000	€ 126.906.000
Vreemd vermogen	€ 856.457.000	€ 833.065.000
Resultaat	n.v.t.	€ 26.369.000
Financiële bijdrage	n.v.t.	
Actuele ontwikkelingen 2021	De onderneming heeft de Koers 2024 (Van gas los) geëvalueerd en zal stapsgewijs de investeringen in duurzame energieproductie en -levering voortzetten en aan de aandeelhouders voor besluitvorming voorleggen. In 2021 is gestart met de productie van warmte uit het doublet Naaldwijk 2. Inmiddels wordt aan 54 deelnemers (275 ha) plus 345 woningen warmte geleverd. Verder is de financial close gesloten voor het project Maasdijk. Daarnaast is HVC Warmte BV voor 50% deelnemer in het in 2021 opgerichte Warmte Netwerk Westland (WnW). WnW heeft de ambitie warmteclusters in Westland te koppelen en warmte uit te wisselen. Bestaande warmtenetten in de regio Alkmaar, de Drechtsteden en het Westland worden geleidelijk uitgebreid en nieuwe voor in o.a. Hoorn Gorinchem en de IJmond worden uitgewerkt. Maar HVC doet meer, legt zonneparken aan, helpt gemeenten om afvalscheiding te verbeteren, verwerkt grotere hoeveelheden GFT en werkt aan innovaties zoals productie van bioplastics uit zuiveringsslib. Gelet op het (landelijke) ambitieniveau en afhankelijk van de investeringsplanning kan de opbouw van het eigen vermogen in een lager tempo komen, waardoor de te bereiken doelsolvabiliteit van 27% later wordt gerealiseerd dan 2024. De aandeelhouders zijn daarover in gesprek met het bestuur van de onderneming. Aandachtspunt is tevens het streven van HVC om zelfstandig in de financieringsbehoefte te kunnen voorzien los van de aandeelhouders.	
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	Er zijn voor HVC operationele, strategische en financiële risico's. Hergebruik leidt tot minder afval, dus omzetsdaling. Heffing	

van belasting op het verbranden van restafval leidt tot hogere lasten, dus een afname van het resultaat. Daarnaast zijn er kritische processen en veiligheidsrisico's. Wij hebben een garantie afgegeven voor een gedeelte van het vreemd vermogen van HVC. Dit was noodzakelijk vanwege de lage solvabiliteit, die zich positief ontwikkelt (van 6% in 2013 naar 14% in 2020). Een positieve ontwikkeling voor HVC is de stijging van energieprijzen in 2021.

Verbonden partij	NV Juva Holding	
Vestigingsplaats	Poeldijk	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang	De gemeente Westland heeft er belang bij dat alle inwoners en ingezetenen worden voorzien van betaalbare en voldoende energie (gas en elektra). De energievoorziening en -infrastructuur dient daarnaast betrouwbaar en veilig te zijn. Daarnaast heft de gemeente belang bij een betrouwbare en ervaren partij die bijdraagt aan de energietransitie in Westland.	
Bestuurlijke functie	Voorzitter stuurgroep.	
Deelnemende partijen	Gemeenten Westland en Midden-Delfland.	
Bestuurlijk belang	De wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente in de AVA. Het stemrecht is naar rato van het aandelenkapitaal (86,4%).	
Financieel belang	De aandeelhouders hebben zeggenschap in NV Juva via stemrecht op de aandelen. Het stemrecht is naar rato van het aandelenkapitaal. De gemeente bezit 1.728 aandelen (86,4% van het totaal). De jaarlijkse dividendinkomsten bedragen ca. € 11 miljoen, welke ten goede komen aan de algemene middelen. Voor de komende 2 jaar wordt deze inkomstenstroom als stabiel ingeschat.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang	€ 786.240	€ 786.240
Eigen vermogen	€ 134.284.000	€ 135.144.000
Vreemd vermogen	€ 115.084.000	€ 114.534.000
Resultaat	n.v.t.	€ 13.860.000
Financiële bijdrage	n.v.t.	
Actuele ontwikkelingen 2021	De dividendinkomsten zijn voorsnog stabiel. Met de uitfasering van gas gaat een deel van de inkomsten mogelijk teruglopen c.q. zullen mogelijk investeringen versneld dienen te worden afgeschreven, hetgeen naar de toekomst invloed kan hebben op het jaarlijkse resultaat. Daar staat tegenover dat Capturam (100% dochter van JUVA) sinds 2021 50% deelnemer is in Warmte Netwerk Westland (WnW). WnW is de exploitant van het te realiseren Westland dekkende warmtenet. De rol van Juva én van de gemeente in de energietransitie is nog niet uitgekristalliseerd. Juva heeft ambities. Belangrijke factoren hierbij zijn de rol die netwerkbedrijven krijgen in de nieuwe Warmtewet (2022-2023) en de rol vanuit de aandeelhouders van Juva. De rol van Juva en van de gemeente is nader geconcretiseerd in 2021. Met de participatie van 50% in WnW wordt duidelijk dat Capturam een belangrijke rol gaat spelen in het transport van warmte in Westland.	
Risico's in relatie tot	Het aandelenbelang van de gemeente Westland is 86,4%. De	

weerstandsvermogen	gemeente is in hoge mate afhankelijk van de dividenduitkering van Juva. De dochteronderneming Capturam BV speelt een rol in de productie en levering van warmte, hetgeen kan leiden tot een ander risicoprofiel. Aandachtspunt zijn de hoge energieprijzen in 2021 waardoor het transportvolume (m.n. elektra) is gedaald. De vraag is of dit tijdelijk dan wel blijvend is.
---------------------------	--

Andere rechtsvormen

Verbonden partij	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG)	
Vestigingsplaats	Midden-Delfland	
Rechtsvorm	Coöperatieve vereniging	
Openbaar belang	Op orde houden van recreatie- en groengebieden.	
Bestuurlijke functie	Lid Algemene Deelnemersvergadering (ADV)	
Deelnemende partijen	Gemeenten Delft, Maassluis, Midden-Delfland. Schiedam, Vlaardingen en Westland	
Bestuurlijk belang	De wethouder voor Water & Groen is lid van de Algemene Deelnemersvergadering.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen kapitaalbelang of garanties verstrekt. De jaarlijkse bijdrage is t/m 2025 vastgesteld op € 10.488.	
Financiële gegevens	Begin 2021	Eind 2021
Financieel belang		
Eigen vermogen o.b.v. op de begroting 2021	€ 4.624.668	€ 4.366.588
Vreemd vermogen o.b.v. de jaarrekening 2019	NB	€ 3.571.874
Verwacht resultaat o.b.v. de begroting 2021	n.v.t.	- € 258.080
Financiële bijdrage o.b.v. begroting 2021	€ 10.488	n.v.t.
Actuele ontwikkelingen 2021	CBG heeft zelf geen uitvoeringsorganisatie; de feitelijke werkzaamheden worden uitgevoerd door een externe partij. Op dit moment is dat Staatsbosbeheer. De samenwerking is onlangs geëvalueerd en besloten is dat die samenwerking voortgezet wordt. Uitgangspunt is dat het beheer en het onderhoud op dezelfde manier worden voortgezet. De provincie overweegt de jaarlijkse bijdrage in de toekomst te verlagen. Onderzocht wordt hoe dat kan worden opgevangen.	
Risico's in relatie tot weerstandsvermogen	Per 1 januari 2021 bedraagt de algemene reserve € 3.743.630. Dit is ruim voldoende om de door CBG genoemde risico's op te kunnen vangen.	

5.7 Grondbeleid

5.7.1 Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (kortweg BBV) verplicht gemeenten om in de begroting en jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. In de Meerjarenbegroting heeft de

paragraaf grondbeleid de functie van een vooruitblik. In de jaarrekening wordt in deze paragraaf teruggekeken in hoeverre de voorgenomen doelstellingen zijn gehaald. In artikel 16 van het BBV is bepaald waaruit de paragraaf grondbeleid ten minste moet bestaan.

De gemeentelijke doelen van het grondbeleid zijn:

- Het faciliteren en sturing geven aan bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen;
- Te streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten voor gemeente en grondeigenaren via de afdeling Grondexploitatie (GreX) van de Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Het beheersbaar en inzichtelijk maken van de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen en aparte (bouw)projecten.

Bij het opstellen van het grondbeleid heeft de gemeente Westland ervoor gekozen om zeer selectief en gericht tot actief grondbeleid over te gaan. Actief grondbeleid wordt niet geheel uitgesloten aangezien de gemeente Westland nog veel grond in bezit heeft. In de overgangsfase naar een meer regisserend en faciliterend grondbeleid zal het actieve grondbeleid (inclusief deelnemingen) nog een grote rol blijven spelen.

5.7.2. Gemeentelijke grondexploitaties

MPG 2022-2025

Op 15 februari 2022 is het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkeling 2022-2025 (afgekort: het MPG 2022-2025) vastgesteld door de gemeenteraad. In dit MPG is de stand van zaken van de gemeentelijke grondexploitaties weergegeven per 1 september 2021, inclusief prognoses van nog te verwachten kosten en opbrengsten voor de resterende looptijd van de grondexploitaties vanaf die datum.

De gemeente Westland heeft 10 grondexploitaties. Dat is inclusief de 2 gemeentelijke grondbanken die de gemeente heeft ten behoeve van de deelnemingen. De grondexploitaties van het Centrum Kernwinkelgebied en Hoogenburgh-Horticoop (beiden 's-Gravenzande) worden met deze jaarrekening afgesloten. De andere grondexploitaties lopen nog één of meerdere jaren door.

Op basis van het MPG wordt de voorziening voor het onderhanden werk bepaald, evenals de tussentijdse winstneming.

Voorziening onderhanden werken

Op het moment dat een grondexploitatie verliesgevend is – dat kan direct vanaf het begin zijn, maar ook gedurende de looptijd van de grondexploitatie ontstaan – moet op grond van het BBV voor deze grondexploitaties direct een voorziening worden getroffen. De gemeente Westland handelt voor het waarderen van de voorzieningen de netto contante waarde van het verlies.

Per 31 december 2021 bedraagt de voorziening voor de verliesgevende grondexploitaties € 3,92 mln. Dat is een toename van € 460.239 ten opzichte van de jaarrekening van 2020.

Om de grondexploitatie van Hoogenburgh-Horticoop ('s-Gravenzande) bij deze jaarrekening af te kunnen sluiten wordt een beroep gedaan op de voorziening voor dit project (€ 69.896). Het positieve resultaat van de grondexploitatie van het Centrum Kernwinkelgebied (ook in 's-Gravenzande) komt ten gunste van het resultaat van deze jaarrekening.

Onderbouwing van de winstneming

Volgens de BBV-voorschriften is de gemeente verplicht om tussentijds winst te nemen op de grondexploitaties. Als hoofdregel geldt dat de realisatie van de winst op een grondexploitatie moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat (het zogenoemde voorzichtigheidsbe-

ginsel). Van voldoende zekerheid is sprake indien (1) het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar kan worden ingeschat, (2) de grond of het deelperceel is verkocht, én (3) de kosten zijn gerealiseerd.

In de situatie dat er gedurende de looptijd voldoende zekerheid is over de winst van deze grondexploitatie, dient in die gevallen de winst ook daadwerkelijk tussentijds te worden genomen (het realisatiebeginsel). Hierbij is voorgeschreven dat de "Percentage Of Completion-methode (kortweg: POC-methode) wordt gevolgd.

Voor het project Hoogeland (Naaldwijk) wordt een tussentijdse winstneming gedaan voor een bedrag van € 368.000. Voor de andere projecten is tussentijdse winstneming niet aan de orde.

Financieel resultaat

De boekwaarde van een grondexploitatie is het bedrag dat al is uitgegeven aan een grondexploitatie (kosten) minus de al ontvangen bedragen (de opbrengsten). Een daling van de boekwaarde is dus voordelig voor de gemeente, omdat de verhouding tussen de kosten en opbrengsten wijzigt in het voordeel van de gemeente.

De gezamenlijke boekwaarde van de grondexploitaties bedraagt per 31 december 2021 € 188.501.471 mln. Daarvan zit € 189.205.625 mln. in de grondbankfunctie. Dat is een toename van € 1.723.940 mln. ten opzichte van de jaarrekening van 2020 (zie onderstaande tabel).

	Boekwaarde 31.12.2020	Mutaties 2021	Winstneming/ Resultaat 2021	Boekwaarde 31.12.2021	Aanwending voorziening 2021	Voorziening ohw 31.12.2021	Balanswaarde 31.12.2021	Project risico 31.12.2021	Contante waarde MPG 2021
Overige grondexploitaties (8)	-1.458.501	227.323	527.023	-704.154	69.896	3.924.323	-4.698.373	208.720	3.653.919
Grondbanken (2)	188.236.032	969.593	0	189.205.625	0	0	189.205.625	0	0
Totaal	186.777.531	1.196.916	527.023	188.501.471	69.896	3.924.323	184.507.252	208.720	3.653.919

Voor een specificatie op projectniveau verwijzen wij naar de toelichting op de jaarrekening.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Met ingang van 1 januari 2016 is de "Wet modernisering vennootschapsbelasting (Vpb-plicht) overheidsondernemingen" in werking getreden. Hierdoor zijn overheden in beginsel vennootschapsbelastingplichtig, voor zover zij een onderneming drijven.

In eerste instantie was het Grondbedrijf de enige activiteit die door de zogenoemde ondernemerspoort ging. Begin 2019 werd duidelijk dat de inkomsten die gemeenten genereren uit de verkoop van reststromen (kunststof, papier e.d.) ook meegenomen moeten worden in de aangifte vennootschapsbelasting. Verder is Westland ook nog in gesprek met de Belastingdienst over de ingenomen standpunten inzake het Grondbedrijf en reclame-inkomsten.

We hebben in het jaar 2021 een definitieve aanslag te krijgen voor het belastingjaar 2016. Tegen deze aanslag hebben wij bezwaar ingediend.

5.7.3. Deelnemingen

De gemeente Westland heeft in 2020 voor drie gebiedsontwikkelingen geparticipeerd in een samenwerkingsverband waarvoor een aparte rechtspersoon is ingesteld. Het betreft:

- Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland (BV/CV)
- Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom (BV/CV)

De grondexploitaties voor deze ontwikkelingen zijn bij de zelfstandige rechtspersonen ondergebracht en vallen dus niet onder de gemeentelijke grondexploitaties. De gemeente vervult voor de ingestelde rechtspersonen de functie van grondbank. Dat betekent dat de gemeente de gronden aankoopt en fiscaal bouwrijp levert aan de ontwikkelende partijen. De partijen zullen de op dat moment geldende boekwaarde aan de gemeente Westland vergoeden.

De bijstelling van de voorzieningen en risicoreserveringen worden in Q2 2022 berekend en besloten bij de vaststelling van de jaarrekening.

Voor de deelnemingen is, incl. de afwaardering van het aandelenkapitaal, per 31 december 2021 een voorziening getroffen van € PM mln. en een risicoreservering van € PM mln.

ONW

Op 18 februari 2015 stelde de gemeenteraad het Masterplan Waelpark inclusief de grondexploitatie vast. De raad van Commissarissen (RvC) heeft op 15 november 2021 ingestemd met de Grondexploitatie Herziening 2021 Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland (ONW) per 1 juli 2021. De aandeelhouders (AvA) (goedkeuring) en vennoten (RvV) (vaststellen) hebben de besluitvorming op 15 november 2021 afgerond.

De risico's in de grondexploitatie zijn verder benoemd en gekwantificeerd op basis van de grondexploitatie-parameters, zoals gehanteerd en vergelijkbaar met de actieve grondexploitatie van de gemeente. Dit resulteert in een te treffen voorziening van € 2,6 mln., waarbij het aandelenkapitaal geheel is afgewaardeerd. De risicoreservering is berekend op € 0,3 mln.

Westlandse Zoom

Op 24 februari 2022 is de geactualiseerde grondexploitatie van de Westlandse Zoom in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) vastgesteld.

De risico's in de grondexploitatie zijn verder benoemd en gekwantificeerd op basis van de grondexploitatie-parameters, zoals gehanteerd en vergelijkbaar met de actieve grondexploitatie van de gemeente. Voor het opvangen van de mogelijke negatieve resultaten voor de Westlandse Zoom is, incl. de afwaardering van het aandelenkapitaal, een voorziening getroffen van € 22,5 mln. De risicoreservering is berekend op circa € 1,5 mln.

5.7.4. Financieel resumé voorzieningen en risico's

Voorzieningen

In totaal is er binnen de grondexploitatie per 31 december 2021 € 26 mln. aan voorzieningen getroffen. Dit kan als volgt worden weergegeven:

Gecalculeerde tekorten	Stand per 01.01.2021	Mutaties 2021	Aanwending 2021	Stand per 31.12.2021	Vershil
Gemeentelijke grondexploitatie (MPG)	3.464.084	530.135	-69.896	3.924.323	460.239
Totaal	3.464.084	530.135	-69.896	3.924.323	460.239

Getroffen voorzieningen	Stand per 01.01.2021	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Stand per 31.12.2021
Juliahof	22.500	0	22.500	0
ONW	3.810.346	53.000	1.297.377	2.565.969
Westlandse zoom	25.965.847	212.000	3.187.600	22.990.246
PMWZ	538.500	0	0	538.500
Totaal	30.337.193	265.000	4.507.478	26.094.715

Aandelen kapitaal	Totaal	waarvan gestort per 31.12.2021	reeds afgewaardeerd t/m 2020	Totaal afgewaardeerd in 2021	Totaal afgewaardeerd
ONW	7.607.966	7.607.966	7.607.966	0	7.607.966
Participatiemaatschappij	11.700.000	11.700.000	11.700.000	0	11.700.000
Totaal	19.307.966	19.307.966	19.307.966	0	19.307.966

Risico's

De risicoreservering bedraagt per 31 december 2021 totaal € 2,0 mln. Dit kan als volgt worden weergegeven:

Risicoreservering	Stand 01.01.2021	Stand 31.12.2021	Vershil
-------------------	------------------	------------------	---------

Projectspecifieke risico's gemeentelijke grondexploitaties	265.659	152.284	113.375
Projectspecifieke risico's Monster (1 juni 2021)	15.000	15.000	0
Algemene risico's	60.714	41.436	19.278
Totaal projecten	341.373	208.720	132.653
ONW	1.155.257	338.371	-816.886
Westlandse Zoom	5.098.097	1.485.759	- 3.612.338
Totaal deelnemingen	6.253.354	1.824.130	-4.429.224
Totaal	6.594.727	2.032.850	4.296.571

GEMEENTE WESTLAND

Jaarverslag 2021

6. INVESTERINGEN

Inleiding

In de investeringsrapportage bij de jaarrekening 2020 c.q. bij de 1e actualisatie 2021 en vervolgens bij de ProRap 2021 bent u onder meer geïnformeerd over de benodigde bijstellingen op de lopende investeringskredieten en het verwachte resultaat op de kapitaallasten. Deze investeringsrapportage geeft u inzicht in de (fysieke) investeringen die in de Westlandse maatschappij worden gedaan. Het investeringsprogramma kent ambitie en is gebaseerd op uitvoering van besluiten zoals door de raad genomen. In dit hoofdstuk geven we u op hoofdlijnen inzicht in de werkelijke cijfers en achtergronden in relatie tot de bijgestelde begroting 2021.

6.1 Kapitaallasten

De kapitaallasten ultimo 2021 geven het volgende resultaat voor verrekening met reserves en na verrekening met reserves:

Begrote kapitaallasten 2021	€ 45,151 mln.	+
Bijstelling begrote kapitaallasten	€ 11,340 mln.	-
Bijgestelde begrote kapitaallasten 2021	€ 33,812 mln.	+
Definitieve werkelijke kapitaallasten 2021	€ 32,876 mln.	-
Resultaat kapitaallasten 2021 voor verrekening reserves	€ 0,936 mln.	+
Dekking kapitaallasten via reserves	€ 0,721 mln.	-
Resultaat kapitaallasten 2021 na verrekening reserves	€ 0,215 mln.	+

Het in de tabel opgenomen voordelig resultaat na bestemming op de kapitaallasten ad € 0,215 mln. wordt veroorzaakt door:

1. Voorbereidingskosten Centrumlocatie Monster	€	97.000	V
2. Tijdelijke verbinding Maasdijk-Oranjesluis	€	<u>118.000</u>	V
Totaal	€	215.000	V

Ad 1. De voorbereidingskosten Centrumlocatie Monster zijn in 2021 lager dan geraamd. De afschrijving is navenant lager.

Ad 2. De tijdelijke verbinding is afgerond. De afschrijving valt daardoor lager uit in 2021.

6.2 Omvang investeringsportefeuille

De omvang van de restkredieten van de lopende investeringsportefeuille (circa 210 investeringen) bedraagt ultimo 2021 per saldo € 55.627.743. In 2021 zijn er de volgende lopende kredieten (investeringen waarvoor het krediet is gevoteerd en onderhanden zijn):

Lopende investeringen per programma	Krediet (uitgaven)	Krediet (inkomsten)	Uitgaven t/m 2021	Inkomsten t/m 2021	Saldo	Restant krediet
Programma 1:						
Brandweerkazerne Naaldwijk	802.187	0	802.187	0	0	Afgesloten
Reddingsbrigade strandpost Monster	100.000	0	58.712	57	41.346	41.346
Programma 2:						
IRG Reconstructiegebied Wateringveldse Polder	30.752.468	18.264.858	30.721.620	18.265.105	31.095	Afgesloten
IRG Reconstructiegebied Wat.Polder verkoop gronden	268.000	268.000	268.000	0	-268.000	-268.000
IRG De Baak verkoop gronden	443.005	350.003	417.950	84.678	-240.270	-240.270
Aanleg Oostelijke Randweg De Lier	21.132.732	2.610.418	19.842.820	3.416.104	2.095.598	2.095.598
Scope uitbreidingen 3-in-1 project	7.909.356	5.370.251	7.822.717	5.370.307	86.694	86.694
Ontsluiting Teylingen BCF	8.478.199	2.454.700	8.358.083	2.458.087	123.503	123.503
Ontsluiting Teylingen KvH	200.139	0	139	0	200.000	200.000
Ontsluiting Teylingen BTW	455.832	649.103	455.832	649.103	0	0
Directe verbinding Maasdijk (N220) en Honderdland	15.562.877	8.879.044	14.701.316	7.072.290	-945.193	-945.193
Verbreding N213 incl. reconstructie N213-Dijkweg	1.829.709	104.370	1.757.493	214	-31.940	-31.940
Verbreding N213 bijdrage Elsenbosch (M-nut)	200.000	0	16.088	4	183.916	183.916
Mutatie N213: Geluidproblematiek Dijkweg	300.000	300.000	1.990	0	-1.990	-1.990

Aanleg rotonde Patijnenburg/Secr.Verhoeffweg M-nut	415.178	21	283.317	40	131.880	131.880
Aanleg rotonde Patijnenburg/Secr.Verhoeffweg	412.500	0	4.627	0	407.873	407.873
Herinrichting parkeerterrein Sand Ambachtstr ('s-G)	871.576	342.492	626.426	522.426	425.083	425.083
Herinrichting parkeerterrein Sand Ambachtstr M-nut	178.000	0	178.000	0	0	Afgesloten
Tijdelijke verkorte verbinding Maasdijk- Oranjesluis	300.003	4	181.693	4	118.310	118.310
Bijdr.aanl.parkeerplaats en ontsl. Sonnehoeck Mnut	115.000	0	0	0	115.000	115.000
Verbreding N211 Wippolderlaan	554.662	4.444	214.518	4.539	340.239	340.239
Fietsverbinding Tuinveld / De Groene Schakel	514.226	56	365.910	71	148.331	148.331
Calamiteitenberging Westland locatie glas 8a	2.810.583	7.144	227.855	7.183	2.582.767	2.582.767
Calamiteitenberging Westland locatie glas 3	1.501.516	42	75.233	74	1.426.315	1.426.315
Parkeren Monster KV	275.000	0	0	0	275.000	275.000
Aanleg rotonde Coldenhovelaan	1.468.167	909.119	1.468.161	454.107	-455.007	Afgesloten
2e oprit De Tuinen (N)(M-nut)	86.953	0	0	0	86.953	Afgesloten
Aanleg geluidsscherm Vogelaer (H) M-nut 3030	144.800	16	154.503	32	-9.686	-9.686
Aankoop, sloop en inrichting Kerklaan 7 (W)	623.554	14	622.555	15	999	Afgesloten
Geluidsscherm Leeweg M-nut	601.946	43	184.549	74	417.428	417.428
Aankoop grond M.dijk Twee Pleinenweg- H.land BCF	940.972	413.850	838.050	413.850	102.922	102.922
Aankoop grond M.dijk Twee Pleinenweg- H. land BTW	116.237	123.358	116.238	123.358	-1	-1
Wateroverlast van Rijnstraat DL (dekk.mnut)	621.227	10	621.229	11	-1	Afgesloten
Rotonde Emmastraat Zwartendijk	127.686	60	114.357	67	13.335	13.335
Aanpassing kruising Haagweg-Molenweg	220.731	114.020	222.231	114.020	-1.500	Afgesloten
Aanleg VRI Haagweg – Molenweg	329.297	126.053	328.664	126.053	633	Afgesloten
Aanpassing Noord Lierweg	642.003	325.036	594.195	325.052	47.824	Afgesloten
Vergroten rotonde Zwethlaan	68.082	9	27.107	20	40.986	40.986
Verharding 2016	4.090.496	389.625	4.090.366	389.497	2	Afgesloten
Bruggen en Kunstwerken 2016	570.201	115	331.591	117	238.612	238.612
Aanbrengen beschoeiingen 2016	875.468	107	858.630	118	16.849	16.849
Herinrichting Marktplein 's-Gravenzande	1.341.276	40.018	1.341.291	40.018	-15	Afgesloten
Grootschalige activiteiten verkeersveiligheid 2017	749.092	83.531	747.412	83.535	1.684	Afgesloten
Vervanging Verhardingen - jaarplan 2018	5.542.242	295.146	5.448.640	325.206	123.661	123.661
Vervanging damwanden 2018 (hout)	285.660	12	252.390	34	33.292	Afgesloten
Vervanging bruggen en kunstwerken 2018 (B/S)	136.927	9	90.273	19	46.664	Afgesloten
Vervanging bruggen en kunstwerken 2018 (hout)	408.586	34	227.230	86	181.408	Afgesloten
Aanbrengen beschoeiingen 2018	253.076	43	278.282	63	-25.186	Afgesloten
Grootschalige activiteiten verkeersveiligheid 2018	774.202	1.480	393.848	1.478	380.352	Afgesloten
Aanschaf/vervanging gladheidsbestrijding 2018	91.050	0	32.819	0	58.231	58.231
Vervangen duikers 2018	382.467	88	66.221	108	316.266	Afgesloten
Kustvisie herinrichting strandlagen	400.053	54	128.172	71	271.898	271.898
Kustvisie kwaliteitsimpuls parkeerplaatsen	50.555	8	50.506	1.736	1.776	Afgesloten
Kustvisie vervanging parkeerinstallaties	533.026	290	545.395	322	-12.337	Afgesloten
Verhardingen - jaarplan 2019	4.504.196	402.330	3.645.131	402.316	859.051	859.051
Zettingsproblematiek - verhardingen - fase 1	508.970	0	500.283	0	8.687	8.687
Zettingsproblematiek - verhardingen - fase 2	446.029	0	0	0	446.029	446.029
Fietspad optimaliseren bij Gantel De Baak (M.3028)	84.618	28	23.267	44	61.367	61.367
Grootschalige activiteiten verkeersveiligheid 2019	568.701	50	239.077	62	329.636	329.636
Rotonde Zijtwende (M-nut 3040)	100.000	0	0	0	100.000	100.000
Verbeteren verkeersveiligheid Kasteelweg (M. nut)	690.903	157	691.125	164	-215	Afgesloten
Voorzieningen R-net lijn 36	500.062	250.062	80.370	71	169.701	169.701
Bruggen en kunstwerken - jaarplan 2019 (b/s)	386.366	8	74.305	54	312.106	312.106
Bruggen en kunstwerken - jaarplan 2019 (hout)	71.464	8	61.728	8	9.736	Afgesloten
Vervanging damwanden 2019 (B/S)	309.896	0	309.911	0	-15	Afgesloten
Vervanging damwanden 2019 (hout)	163.232	0	166.199	85	-2.882	-2.882
Vervanging geluidsschermen 2019	379.917	47	80.024	60	299.906	299.906
Aanschaf/vervanging gladheidsbestrijding - 2019	90.000	0	0	0	90.000	90.000
Openbaar gebied kluswoningen vm. PWA (s-G)	134.004	60	106.789	66	27.221	Afgesloten
Aanbrengen beschoeiingen - jaarplan 2019	241.619	10.028	241.158	10.057	490	Afgesloten
Vervangen duikers 2019	0	0	0	0	0	Afgesloten

Geluidsscherm 't Perron	671.483	701.377	111.993	111.993	-29.894	-29.894
Grootschalige activiteiten verkeersveiligheid 2020	360.426	5	124.550	65	235.936	235.936
Aanpassen bushaltes bus concessie 2019	400.000	96	180.668	169	219.406	219.406
Vervanging damwanden 2020 (B/S)	57.185	0	0	0	57.185	57.185
Vervanging damwanden 2020 (hout)	105.000	0	105.103	0	-103	Afgesloten
Vervangen duikers 2020	0	0	0	0	0	Afgesloten
Verhardingen – 2020	3.556.285	287	2.318.029	584	1.238.553	1.238.553
Rotonde Patijnenburg dps	104.905	7	86.833	22	18.086	18.086
Vervanging openbare verlichting - 2020	1.047.479	57	969.325	69	78.167	Afgesloten
Bruggen en kunstwerken - 2020 (hout)	311.242	0	0	0	311.242	311.242
Aanschaf / vervanging gladheidsbestrijding - 2020	94.000	0	0	0	94.000	94.000
Aanbrengen beschoeiingen - 2020	138.000	0	0	0	138.000	138.000
Metropolitane Snelfietspad Naaldwijk - Rotterdam C	4.388.500	3.371.900	15.481	8	1.001.127	1.001.127
Aanbrengen beschoeiingen - jaarplan 2021	245.300	0	0	0	245.300	245.300
Bruggen en kunstwerken - jaarplan 2021 (hout)	52.000	0	0	0	52.000	52.000
Grootschalige activiteiten verkeersveiligheid-2021	749.233	20.500	1.613	3	727.123	727.123
Watergang Kralingerpolder	900.000	0	12.349	6	887.657	887.657
Led verlichting sportvelden 2020	700.000	0	0	0	700.000	700.000
Reconstructie/sanering aan de Vreeburchlaan	323.700	0	0	0	323.700	323.700
Aankoop grond Kralingerpolder	400.000	0	385.099	370.000	384.901	384.901
Kustvisie kwaliteitsimpuls parkeerplaatsen-2021	450.000	0	29.812	16	420.204	420.204
Verhardingen - jaarplan 2021	6.247.642	0	1.189.793	251	5.058.100	5.058.100
Vervangen duikers 2021	0	0	0	0	0	Afgesloten
Vervangen straatmeubilair 2021	140.000	0	0	0	140.000	140.000
Vervanging damwanden 2021 (hout)	0	0	0	0	0	Afgesloten
Vervanging damwanden 2021 (B/S)	175.000	0	128.848	12	46.164	46.164
Vervanging openbare verlichting - jaarplan 2021	627.281	0	0	0	627.281	627.281
Zettingsproblematiek - verhardingen - fase 3	496.000	0	0	0	496.000	496.000
Zettingsproblematiek - verhardingen - fase 4	788.992	0	0	0	788.992	788.992
Programma 3:						
Gebiedsontwikkeling Boomawatering BCF	25.122.898	13.795.721	24.950.027	9.843.443	-3.779.407	-3.779.407
Gebiedsontwikkeling Boomawatering rente	786.371	0	786.371	0	0	0
Gebiedsontwikkeling Boomawatering BTW	406.726	4.546.573	406.727	4.013.675	-532.899	-532.899
Programma 4:						
Nieuwbouw Achtsprong (DL)	4.200.071	72	3.579.508	78	620.569	620.569
plan Molensloot (DL) Nieuwbouw PWAschool	302.291	82	311.068	99	-8.761	-8.761
Tijd.huisvest.Godfried Bomansschl.Waalcampus (s-G)	1.709.513	250.047	1.707.814	46	-248.301	-248.301
N Tijd.huisvest. ODS Daltonschoon Hoogeland	120.000	0	0	0	120.000	120.000
Definitief Waalcampus (sG)	544.000	0	562.160	36	-18.125	-18.125
Brede school Wateringen-Noord	264.000	0	265.211	2	-1.208	-1.208
Po Nieuwbouw Nieuwe Weg	392.000	0	392.000	0	0	0
Nieuwbouw Hoogeland (N)	316.000	0	316.000	0	0	0
Gebouw De hoeksteen H. dijk, grond	21.479	0	0	0	21.479	21.479
Gebouw De Hoeksteen H. dijk nieuwbouw dek. E-nut	754.066	0	60.325	0	693.741	693.741
Gebouw De hoeksteen H. dijk, renovatie dek. E-nut	614.379	0	49.150	0	565.229	565.229
Gebouw De hoeksteen H. dijk, renovatie	628.521	0	50.282	0	578.239	578.239
Programma 5:						
Gebiedsontwikkeling Poelzone BCF	33.212.500	30.318.194	31.687.577	30.318.188	1.524.917	1.524.917
Gebiedsontwikkeling Poelzone (gem. deel) BCF	6.288.005	74.189	6.288.002	74.189	3	3
Gebiedsontwikkeling Poelzone BTW	1.530.644	5.479.181	1.030.644	5.479.182	500.000	500.000
LOF Groene kernen Groenvoorziening	962.084	79	1.050.609	17.614	-70.990	-70.990
LOF Groene entrees Westland Groenvoorziening	367.287	66	331.636	115	35.700	Afgesloten
LOF Openbare ruimte speelvoorziening	951.082	119	870.022	165	81.106	81.106
LOF Levendige kernen Groenvoorziening	179.764	32	179.755	33	9	Afgesloten
LOF Recreatie Groenvoorziening	272.303	48	314.712	71.179	28.722	28.722
Uitvoering deelprojecten Wenzone en Lange watering	1.145.300	1.145.300	12.179	12.179	0	0
fruitmuur Poeldijkseweg Wateringen	255.465	0	212.745	0	42.720	Afgesloten

Investering gebruiksklaar maken De Leuningjes	1.397.000	0	750.095	18	646.922	646.922
Vervanging kunstgrasvelden 2020	1.167.075	134.919	1.193.479	204.035	42.712	Afgesloten
Renovatie sportvelden 2019	750.379	94.361	770.090	132.987	18.915	Afgesloten
Nieuwbouw Huis v.d. Buurt - Bibliotheek H. dijk	248.850	0	16.528	0	232.322	232.322
Nieuwbouw Huis v.d. Buurt – Bib. dek. E-nut	56.000	0	4.480	0	51.520	51.520
Reconstructie groenvoorziening 2019	377.288	30.157	238.244	30.158	139.045	139.045
Uitbreiding Prinsenbos inrichting	39.988	27	44.332	58	-4.313	Afgesloten
Evenementen terrein Wollebrand	125.000	0	0	0	125.000	125.000
Reconstructie groenvoorziening 2020	1.159.000	185.000	480.392	21	493.628	493.628
Effectuering speelplaatsenplan 2020	826.304	10	678.492	339	148.141	148.141
Effectuering speelplaatsenplan jaarplan 2021	750.000	0	7.374	9	742.635	742.635
Modernisering Waterman	2.600.000	0	235.965	31.701	2.395.736	2.395.736
Investeringsfonds; sportpark Hoge Bomen	2.468.400	0	1.417.323	190.739	1.241.817	1.241.817
Zwembad Hoge Bomen (machines e.d.) inv. fonds	1.700.000	0	49.049	65	1.651.016	1.651.016
Reconstructie groenvoorziening 2021	1.289.000	0	165.662	34	1.123.372	1.123.372
Renovatie sportvelden 2021	189.000	0	144.389	19.518	64.129	64.129
Uitbreiding Prinsenbos Scouting en BSO	300.000	0	166.592	113	133.522	133.522
Vervanging gymzaal Heenweg	50.000	0	0	0	50.000	50.000
Vervanging kunstgrasvelden 2021	1.666.170	0	1.328.530	132.462	470.103	470.103
Programma 6:						
Nieuwbouw Huis v.d. Buurt - Vitis H. dijk	622.840	0	49.827	0	573.013	573.013
Nieuwbouw huis vd Buurt - Vitis Hdijk dekking E-nut	169.000	0	13.520	0	155.480	155.480
Nieuwbouw Huis v.d. Buurt - Kwest H. dijk	113.120	0	9.049	0	104.071	104.071
Nieuwbouw Huis v.d. Buurt - grond H. dijk	110.613	0	0	0	110.613	110.613
Krediet kinderopvang Waalcampus	1.311.570	0	0	0	1.311.570	1.311.570
Programma 7:						
Isolatiemaatregelen geluidbelasting Maasdijk	250.000	4.515	168.547	4.515	81.453	81.453
DL - Riolering Kerklaan/Rijnstraat	1.135.585	702.424	1.150.149	702.563	-14.425	-14.425
Aansluiten persleiding LT/RT/Waalblok	684.099	2	605.655	2	78.444	Afgesloten
Riolering Lierweg oost (DL) VGRP	82.762	27	82.884	36	-112	Afgesloten
Drukriolering buitengebied 2017	1.448.286	41	1.055.263	41	393.024	Afgesloten
Vervanging Riolering vrijval 2018	4.084.579	830	3.726.589	1.159	358.319	358.319
Begraafplaatsen 2018	597.700	63	619.627	96	-21.894	Afgesloten
Zettingsproblematiek- riolering - fase 1	1.178.178	1.157	1.184.116	1.173	-5.922	Afgesloten
Zettingsproblematiek - riolering - fase 2	571.962	95	135.775	131	436.223	436.223
Zettingsproblematiek - riolering - fase 3	884.000	0	0	0	884.000	884.000
Zettingsproblematiek - riolering - fase 4	708.008	8	12.341	26	695.685	695.685
Riolering vrij verval 2019	3.685.936	10.491	733.378	10.515	2.952.582	2.952.582
Drukriolering / re-lining 2019	972.092	27.764	479.271	62	465.118	465.118
Operationeel programma waterplan- jaarschijf 2019	1.520.234	324	1.323.694	583	196.799	196.799
Aanbrengen inzamelmiddelen 2019	70.000	0	0	0	70.000	70.000
Vervangen inzamelmiddelen jaarplan 2019	121.838	3	8.771	8	113.072	113.072
Begraafplaatsen 2019	58.001	0	32.101	0	25.901	Afgesloten
Vervanging materieel milieustraat	194.983	5	181.973	5	13.010	Afgesloten
Operationeel programma waterplan 2020	427.171	284.452	425.904	282.916	-269	-269
Aanbrengen inzamelmiddelen 2020	705.006	6	167.454	33	537.579	537.579
GRP vervangingswerken - 2019 (B)	52.991	31.831	30.616	9.456	0	0
GRP vervangingswerken - 2020 (A)	2.101.987	35	241.106	164	1.861.010	1.861.010
GRP vervangingswerken - 2020 (B) (Voorziening)	382.615	382.615	208.567	208.567	0	0
GRP vervangingswerken - 2020 (C) (Voorziening)	67.000	67.000	0	0	0	0
GRP vervangingswerken - 2020 (D) (Voorziening)	1.104.365	1.104.365	432.299	432.299	0	0
Zettingsproblematiek - riolering - fase 5	516.315	0	0	0	516.315	516.315
Vervangen inzamelmiddelen 2020	436.000	0	16.135	0	419.865	Afgesloten
Begraafplaatsen 2020	156.848	0	0	0	156.848	156.848
Beheerkader begraafplaatsen	215.012	12	167.745	12	47.268	Afgesloten
Investeringen uit Afvalplan 2019-2022	2.425.000	0	178.706	0	2.246.294	2.246.294
Uitbreiding begraafplaats (DL) 73	529.007	7	510.203	15	18.812	18.812

Begraafplaatsen 2021	62.000	0	204.380	3	-142.377	Afgesloten
Vervangen paden begraafplaatsen	850.000	0	60.800	19	789.220	789.220
GRP vervangingswerken - jaarschijf 2021 (A)	2.710.074	0	289.937	127	2.420.264	2.420.264
GRP vervangingswerken - jaarschijf 2021 (B)	325.036	325.036	241.321	241.321	0	0
GRP vervangingswerken - jaarschijf 2021 (D)	549.400	549.400	293.832	293.832	0	0
Operationeel programma waterplan - 2021	340.000	0	198.754	0	141.246	141.246
Vervangen inzamelmiddelen jaarplan 2021	266.000	0	0	0	266.000	266.000
Investerings uit Afvalplan 2019-2022 GFT en CMS	375.000	0	0	0	375.000	375.000
Programma 8:						
Plaberum (stelpost)	209.027	0	1	0	209.026	209.026
Plaberum gemeentelocatie 's Gravenzande	421.593	246	393.878	293	27.762	27.762
Plaberum voormalig gem kantoor Monster e.o.	0	0	34.068	58	-34.010	Afgesloten
Vorbereidingskosten Centrumlocatie Monster	-1	80	337.947	92	-337.936	-337.936
Vorbereidingskrediet grondexploitatie Monster	0	0	0	0	0	Afgesloten
Programma 9:						
Plaberum Vorbereidingskosten Tuin van der Lely	101.589	8	106.762	9	-5.173	-5.173
Aankoop en sloop woning Fazantlaan 8 (H)	499.999	0	460.782	8	39.225	Afgesloten
Strategisch, (DL), Vreeburchlaan 7, grond	785.000	151.600	785.000	785.000	633.400	Afgesloten
Strategisch, De Lier, gronden Molensloot	3.107.136	3.100.000	3.107.136	3.107.136	7.136	Afgesloten
Rotonde Emmastraat Monster Aan- en verkoop gronden	380.000	380.000	0	0	0	0
Duurzaam MOP 2020	50.000	0	0	0	50.000	50.000
Duurzaam MOP 2021	290.000	0	0	0	290.000	290.000
Programma 10:						
Nieuwbouw gemeentewerf terrein	99.393	45	59.813	55	39.591	39.591
Tractieplan 2018-2019, jaarschijf 2019	1.119.202	61	48.638	61	1.070.564	1.070.564
Tractie - aanschaffingen 2020	277.400	0	15.200	0	262.200	262.200
Tractie - aanschaffingen in 2021 (veegmachines)	857.000	0	0	0	857.000	857.000
Vervanging centrale infrastructuur 2016-2021	0	0	0	0	0	Afgesloten
Vervanging netwerkcomponenten 2015-2018	427.239	0	427.239	0	0	Afgesloten
Vervanging primaire softwarepakketten 2017-2018	369.270	0	369.270	0	0	Afgesloten
Mobiele telefoons 2021	75.000	0	0	0	75.000	75.000
Netwerkcomponenten 2019	150.000	0	144.841	0	5.159	Afgesloten
Vervanging primaire softwarepakketten 2019	100.000	0	130.790	0	-30.790	Afgesloten
Vervanging grafische werkstations en laptops	298.326	0	157.093	0	141.233	141.233
Totaal Generaal	294.863.999	110.362.830	224.360.582	97.800.411	57.940.998	55.627.743

Ten aanzien van de (restant)kredieten met een negatief saldo ultimo 2021 (> € 100.000) wordt het volgende vermeld:

Voor de volgende investeringen geldt dat het negatieve restantkrediet ermee verband houdt dat er op netto-basis (uitgaven +/- inkomsten) meer is uitgegeven dan het netto-krediet zou toestaan. Echter, in deze gevallen lopen de uitgaven op de geraamde inkomsten vooruit en dienen er nog inkomsten te worden gerealiseerd. Veelal betreft het hier (grond)verkoop binnen een project of gesubsidieerde projecten waarvoor de subsidie of bijdrage pas kan worden gedeclareerd bij afronding van het project. Bij deze investeringen is derhalve geen sprake van reële overschrijdingen:

- Infrastructuur Regeling Glastuinbouw (IRG) Wateringveldse Polder verkoop gronden
- IRG De Baak verkoop gronden
- Directe verbinding tussen de Maasdijk (N220) en Honderdland
- Gebiedsontwikkeling Boomawatering
- Tijdelijke huisvesting Godfried Bomansschool Waalcampus

Vorbereidingskosten centrumlocatie Monster

In de ProRap 2021 is ten aanzien van deze investering het volgende besloten:

“De gemeenteraad heeft op 1 juni 2021 het besluit genomen tot vaststelling van de grondexploitatie herontwikkeling locatie voormalig gemeentekantoor Monster. Deze kosten,

welke de voorbereidingskosten betreffen inclusief de kosten voor sloop van het voormalige gemeentekantoor, zijn meegenomen in deze grondexploitatie. Derhalve kunnen deze kosten nu worden ingebracht in de grondexploitatie en valt het volledige krediet vrij (€ 483.299)". De kosten in 2021 bedragen € 338.000 en zijn via een éénmalige afschrijving overgebracht naar de grondexploitatie.

Begraafplaatsen 2021

Het krediet is overschreden met € 142.000. Deze overschrijding wordt verevend met een verlaging in 2022 van het krediet voor begraafplaatsen 2020 met € 131.000.

6.3 Afgesloten Investeringen / in gebruik genomen investeringen

De ingebruikname van een investering is van belang, aangezien de ingebruikname bepalend is voor het starten van de afschrijving op de investering. In de meeste gevallen wordt met de ingebruikname ook de investering afgesloten. In het onderdeel 2.2.2 is aangegeven welke lopende investeringen ultimo 2021 zijn afgesloten (zie kolom restant kredieten).

In de hierna volgende lijst is een overzicht opgenomen van investeringen die gedurende 2021 in gebruik zijn genomen, maar waarvan het krediet in een later jaar formeel wordt afgesloten aangezien de financiële afwikkeling van de investering op dat moment pas wordt afgerond.

In gebruik genomen investeringen
IRG De Baak – verkoop gronden
Herinrichting parkeerterrein Sand Ambachtstraat 's-Gravenzande
Aanleg geluidscherm Vogelaer
Vervanging damwanden 2019 (hout)
Aankoop grond Kralingerpolder
Vervanging riolering 2018
Operationeel programma waterplan 2020
Vorbereidingskosten centrumlocatie Monster
Vervanging grafische werkstations en laptops

6.4 Bijstelling lopende investeringen

In het kader van het budgetrecht van de raad (de begrotingsrechtmatigheid) moet bij (verwachte) overschrijdingen van beschikbaar gestelde kredieten een formele bijstelling van het krediet plaatsvinden. Deze bijstellingen van kredieten hebben wel consequenties voor de uit de investeringen voortvloeiende kapitaallasten vanaf 2022.

Bij deze jaarrekening is bij nadelige bijstellingen onderzocht of dekking mogelijk is door het afmaken van beschikbaar gestelde kredieten als gevolg van gerealiseerde onderschrijdingen of door bijraming van de verwachte c.q. reeds gerealiseerde inkomsten.

De bijstelling op de uitgaven en inkomsten van de lopende investeringsportefeuille als gevolg van de aanpassingen door de hierboven genoemde componenten (over- en onderschrijding van het krediet, liquiditeitenplanningen en afsluitdata) geeft het volgende beeld:

Bedragen in € mln.			
Programma	Bijstelling uitgaven	Bijstelling inkomsten	Bijstelling per saldo
1. Veiligheid	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0,610 V	1,912 V	2,522 V
3. Economie	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0,635 N	0,647 V	0,012 V
6. Sociaal domein	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	2,160 V	0,184 V	2,344 V
8. Volkshuisvesting, RO en SV	0	0	0
9. Bestuur en organisatie	0,015 N	0,115 V	0,100 V
10. Concernfinanciën en algemene dekking	0	0	0
Totaal	2,120 V	2,858 V	4,978 V

Op basis van de bijgestelde liquiditeitenplanning vanaf 2022 worden voor enkele investeringen aanpassingen verwacht ná 2021 (de overschrijdingen ultimo 2021 zijn reeds toegelicht bij 2.2.2). De substantiële afwijkingen (bijstelling uitgaven en inkomsten per saldo > € 100.000) op kredieten worden hieronder toegelicht:

Programma Verkeer en vervoer:

Aanleg Oostelijke Randweg

De investering wordt enerzijds aangepast (verlaging uitgaven met € 590.000) omdat de binnen de raming van dit project opgenomen post voor onvoorziene uitgaven niet geheel wordt gebruikt. Anderzijds is een niet geraamde inkomst verkregen van de metropoolregio Rotterdam Den Haag van € 695.500 in het kader van dit project.

Directe verbinding tussen de Maasdijk (N220) en Honderdland

De investering wordt aangepast (verlaging uitgaven met € 735.000) omdat de binnen de raming van dit project opgenomen post voor onvoorziene uitgaven niet geheel wordt gebruikt.

Verbreiding N213 inclusief reconstructie N213-Dijkweg; verlaging inkomsten € 111.000

Verbreiding N213 bijdrage Elsenbosch; verlaging uitgaven € 123.000

Mutatie N213: Geluidproblematiek Dijkweg; verlaging inkomsten € 300.000

De inkomsten worden bijgesteld met € 411.000. Deze inkomsten zijn reeds in eerdere jaren ontvangen, zodat de ramingen hierop moeten worden aangepast.

De uitgaven voor de verbreiding N213 Elsenbosch vallen lager uit doordat de voetgangersbrug nabij de Dreeslaan in Naaldwijk niet hoeft te worden aangelegd.

Herinrichting parkeerterrein Sand Ambachtstraat ('s-Gravenzande)

De inkomsten worden bijgeraamd met € 180.000 vanwege niet begrote overdracht aan ISV3- middelen. De uitgaven worden verlaagd met € 180.000 door overheveling naar de investering voor de herinrichting, die gedekt wordt door de reserve Maatschappelijk Nut.

Fietsverbinding Tuinveld / De Groene Schakel; verlaging uitgaven € 143.000

Het hoogte van de investering wordt aangepast vanwege de bekostiging van het rode asfalt (voor de fietsers) door provincie en metropoolregio.

Verhardingen - jaarplan 2019; verhoging uitgaven € 126.000

Verhardingen - jaarplan 2020; verlaging uitgaven € 124.000

Er vindt verevening plaats tussen jaarschijven binnen investeringen voor verhardingen.

Bruggen en kunstwerken - jaarplan 2021 (hout); verhoging uitgaven € 250.000

Er vindt verevening plaats tussen jaarschijven binnen investeringen voor het vervangen van bruggen en kunstwerken. Hierbij is ook rekening gehouden met het dit afgesloten kredieten *Bruggen en kunstwerken - jaarplannen 2018 (hout en beton/staal)*. Deze investeringen zijn afgesloten met in totaal een restant-krediet van € 228.000

Aankoop grond Kralingerpolder; verhoging inkomsten € 370.000

Er is een krediet van in totaal € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor maatregelen voor het voorkomen van wateroverlast in de Oranjebuurt. De verbreding van de sloot langs het Kralingerpad is daarvan één van deze maatregelen, waarbij een deel van dit krediet bedoeld was voor de benodigde aankopen van het naastgelegen perceel van Rijk Zwaan. Deze gronden zijn inmiddels aangekocht. Deze verbreding van de watergang is naar voren gehaald, omdat Rijk Zwaan graag wilde uitbreiden en deze werken gecombineerd konden worden. Naast de uitgaven voor grondaankopen zijn er ook gronden verkocht aan Rijk Zwaan vanwege haar uitbreiding. Deze inkomsten waren niet geraamd, maar het is wenselijk dat deze inkomsten ook ten goede komen aan de maatregelen voor het voorkomen van de wateroverlast van de Oranjebuurt.

Vervanging openbare verlichting - jaarplan 2021; verlaging uitgaven € 193.000

Voordeel als gevolg van herprioritering in het kader van het investeringsplafond 2022

Programma Sport, cultuur en recreatie:

Investeringen Leefomgevingsfonds; verhoging uitgaven € 575.000

Reconstructie groenvoorziening 2020; verlaging uitgaven € 306.000

Reconstructie groenvoorziening 2021; verlaging uitgaven € 473.000

Er vindt enerzijds verevening plaats tussen investeringen in het kader van het Leefomgevingsfonds en investeringen voor de groenvoorziening, anderzijds worden de ramingen bijgesteld als gevolg van herprioritering in het kader van het investeringsplafond.

Vervanging kunstgrasvelden 2021

De inkomsten worden bijgeraamd met 132.000 als gevolg van een voorschot-uitkering in het kader van de regeling specifieke uitkering stimulering sport.

Sportpark Hoge Bomen

Ook hier worden de inkomsten bijgeraamd als gevolg van een voorschot-uitkering in het kader van de regeling specifieke uitkering stimulering sport (verhoging € 189.000).

Zwembad Hoge Bomen (machines e.d.); verhoging uitgaven € 400.000

Bij de 1^e actualisatie 2021 is in de reserve zwembaden een bedrag gealloceerd van € 400.000 voor de vervanging van de bestaande oude verwarmingsketels voor het zwembadwater van zwembad De Hoge Bomen. Via deze Irap wordt het krediet tot het doen van deze uitgave met hetzelfde bedrag verhoogd.

Programma Volksgezondheid en milieu

Vervanging Riolering vrijval 2018; verlaging uitgaven € 107.000

Drukriolering / relining 2019; verlaging uitgaven € 201.000

Zettingsproblematiek - riolering - fase 5; verlaging uitgaven € 212.000

De ramingen worden bijgesteld als gevolg van herprioritering in het kader van het investeringsplafond. Deze investeringen vallen binnen het gesloten circuit riolering en worden verrekend met de rioolheffing c.q. de voorziening riolering.

Vervangen inzamelmiddelen jaarplan 2019; verlaging uitgaven € 113.000

Vervangen inzamelmiddelen jaarplan 2021; verhoging uitgaven € 533.000

Er vindt verevening plaats tussen jaarschijven binnen investeringen voor het vervangen van inzamelmiddelen. Hierbij is ook rekening gehouden met het dit afgesloten krediet *Vervangen inzamelmiddelen jaarplan 2022*. Deze investering is afgesloten met een restant-krediet van € 420.000

Investeringen uit Afvalplan 2019-2022; verlaging uitgaven 1.246.000

De investering wordt deels afgeraamd omdat verzamelcontainers worden gehuurd in plaats van aangekocht. Door deze verlaging ontstaat een voordeel in de geraamde kapitaallasten. Dit voordeel wordt ingezet voor de huurkosten.

Begraafplaatsen 2020; verlaging uitgaven € 131.000

Zoals reeds is toegelicht bij onderdeel 2.2.2 vindt er verevening plaats met de overschrijding bij het krediet *Begraafplaatsen 2021*

Vervangen paden begraafplaatsen; verlaging uitgaven 140.000

Verwacht wordt voor het gehele project, uitvoering, leverantie, eigen uren en ingenieursdiensten per saldo € 710.000 inclusief btw nodig is in tegenstelling tot de eerdere grove raming van € 850.000.

Programma Bestuur en organisatie

Rotonde Emmastraat Monster; aan- en verkoop gronden

Verhoging van de inkomstenraming met € 100.000 vanwege verwachte inkomsten uit de woonkavels die nog gerealiseerd en verkocht dienen te worden.

GEMEENTE WESTLAND

Jaarrekening 2021

7. JAARREKENING

7.1 Balans

Activa	(Bedragen x € 1.000)	
Vaste activa	31-12-2021	31-12-2020
Immateriële vaste activa	27.716	29.709
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	24.281	25.899
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	564	677
Bijdragen aan activa van derden	2.871	3.133
Materiële vaste activa	432.435	429.334
Investeringen met een economisch nut	199.240	204.793
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	91.408	91.705
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (Waarvan uitgegeven in erfpacht)	141.904 (0)	132.836 (0)
Financiële vaste activa	27.524	28.294
Kapitaalverstrekingen aan: deelnemingen	8.947	8.947
Leningen aan: woningbouwcorporaties	11	12
Overige langlopende leningen	18.566	19.335
Totaal vaste activa	487.675	487.337
Vlottende activa	31-12-2021	31-12-2020
Voorraden	185.505	184.501
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	184.507	183.313
Gereed product en handelsgoederen	998	1.188
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	36.093	49.166
Vorderingen op openbare lichamen	20.223	19.192
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	14.300
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	514	521
Overige vorderingen	15.356	15.153
Liquide middelen	148	13
Kassaldi	8	3
Banksaldi	140	10
Overlopende activa	17.868	10.657
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
Europese overheidslichamen	0	296
Het Rijk	2.227	455
Overige Nederlandse overheidslichamen	2.230	1.761
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	13.411	8.145
Totaal vlottende activa	239.614	244.337
Totaal generaal	727.289	731.674

Passiva	(Bedragen x € 1.000)	
	31-12-2021	31-12-2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	264.861	258.265
Algemene reserve	34.194	28.134
Bestemmingsreserves	206.986	215.703
Gerealiseerde resultaat	23.681	14.428
Vorzieningen	58.028	62.789
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	35.654	40.087
Voorziening ter egalisering van kosten	0	2.562
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	22.374	20.140
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	319.225	342.158
Onderhandse leningen:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	318.920	342.010
Waarborgsommen	305	148
Totaal vaste passiva	642.114	663.212
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	49.553	35.093
Overige Kasgeldleningen	17.500	0
Banksaldi	10.442	6.949
Overige schulden	21.611	28.144
Overlopende passiva	35.622	33.369
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	13.479	8.089
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
Het Rijk	15.853	18.762
Overige Nederlandse overheidslichamen	4.271	4.311
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.019	2.207
Totaal vlottende passiva	85.175	68.462
Totaal generaal	727.289	731.674
Gewaarborgde geldleningen	794.032	781.853
Garantstellingen	448.221	443.282

7.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(Bedragen x € 1.000)

Programma	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Rekening 2021		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Veiligheid	582,0	10.753,4	10.171,4	923,5	11.782,0	10.858,5	693,0	11.283,5	10.590,5
02 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.496,9	21.285,6	19.788,7	1.390,2	20.661,8	19.271,7	2.083,6	19.662,6	17.579,0
03 Economie	1.032,8	4.818,2	3.785,4	1.123,4	5.234,6	4.111,1	2.381,9	4.421,1	2.039,2
04 Onderwijs	1.539,9	12.348,2	10.808,3	3.189,4	15.124,4	11.935,1	3.902,6	14.586,9	10.684,2
05 Sport, cultuur en recreatie	1.594,3	28.683,7	27.089,4	1.587,9	25.756,1	24.168,2	4.074,2	25.493,5	21.419,2
06 Sociaal domein	21.168,5	98.913,1	77.744,6	21.147,9	110.333,9	89.186,0	24.071,5	110.535,6	86.464,1
07 Volksgezondheid en milieu	32.222,5	33.549,3	1.326,8	32.274,9	33.920,7	1.645,7	33.915,3	32.368,5	-1.546,8
08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	39.440,4	53.737,9	14.297,4	29.106,0	47.552,7	18.446,6	20.650,3	22.897,1	2.246,8
09 Bestuur en Ondersteuning	3.462,1	12.498,1	9.035,9	2.593,2	13.503,5	10.910,3	5.886,5	13.554,8	7.668,3
10 Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen									
0.4 Overhead	2.071,3	40.294,8	38.223,5	2.399,5	43.479,3	41.079,8	2.474,0	41.764,0	39.290,0
0.5 Treasury	16.805,2	-1.957,5	-18.762,7	17.671,2	-1.749,1	-19.420,3	17.843,2	-1.901,6	-19.744,9
0.61 OZB Woningen	14.457,7	872,3	-13.585,4	14.532,7	927,6	-13.605,1	14.599,5	934,3	-13.665,2
0.62 OZB niet-Woningen	16.991,7	405,5	-16.586,1	17.191,7	433,8	-16.757,8	17.446,0	415,7	-17.030,4
0.64 Belastingen overig	142,0	426,4	284,4	142,0	443,4	301,4	116,1	433,4	317,4
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	143.209,0	0,0	-143.209,0	154.350,2	0,0	-154.350,2	155.730,1	0,0	-155.730,1
0.8 Overige baten en lasten	570,0	6.250,4	5.680,4	0,0	2.701,2	2.701,2	221,9	1.964,9	1.743,0
0.9 Vennootschapsbelastingen	0,0	627,0	627,0	0,0	1.064,0	1.064,0	0,0	1.078,4	1.078,4
Saldo baten en lasten	296.786	323.506	26.720	299.624	331.170	31.546	306.090	299.493	-6.597
Reservemutaties									
01 Veiligheid	8,0	0,0	-8,0	480,2	0,0	-480,2	313,0	0,0	-313,0
02 Verkeer, vervoer en waterstaat	3.148,1	0,0	-3.148,1	2.279,6	0,0	-2.279,6	840,4	0,0	-840,4
03 Economie	1.356,5	47,7	-1.308,8	559,7	47,7	-512,0	262,7	0,0	-262,7
04 Onderwijs	183,5	0,0	-183,5	766,5	0,0	-766,5	533,5	0,0	-533,5
05 Sport, cultuur en recreatie	6.645,8	284,5	-6.361,3	3.031,2	609,5	-2.421,7	1.370,0	609,5	-760,5
06 Sociaal domein	6.569,1	0,0	-6.569,1	13.251,0	0,0	-13.251,0	11.213,3	0,0	-11.213,3
07 Volksgezondheid en milieu	140,4	0,0	-140,4	196,9	0,0	-196,9	45,4	0,0	-45,4
08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.942,1	2.430,0	-7.512,1	13.710,9	2.260,0	-11.450,9	4.028,2	2.316,1	-1.712,1
09 Bestuur en Ondersteuning	213,9	0,0	-213,9	959,5	0,0	-959,5	618,9	0,0	-618,9
10 Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen	8.263,1	6.988,2	-1.274,9	17.191,9	15.535,2	-1.656,7	16.267,4	15.483,3	-784,1
Totaal reservemutaties	36.470	9.750	-26.720	52.427	18.452	-33.975	35.493	18.409	-17.084
Resultaat	333.257	333.257	0	352.051	349.622	-2.429	341.583	317.902	-23.681

7.3 Toelichtingen

7.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 16 maart 2021 de uitgangspunten voor het financiële beleid, en ook de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot het verwerken van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat de algemene uitkering in de jaarrekening wordt opgenomen conform de laatste in het jaar gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen op basis van de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat, vanwege het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het door het CAK laten vaststellen van de eigen bijdragen, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en de hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen, als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals in het voorgaande is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

In de jaarrekening 2021 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar aan afdrachten van het CAK is ontvangen (= kasstelsel). De reden hiervoor is dat er bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen, waardoor er geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2021 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, zijn sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en de overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten: vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient er wel een verplichting te worden opgenomen.

Balans

VASTE ACTIVA

Algemeen

De activa met relatief geringe betekenis c.q. waarde (minder dan € 50.000) worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht zoals opgenomen in de financiële verordening. Kosten voor onderhoud of renovatie worden niet langer geactiveerd, tenzij de investering bijdraagt aan de verlenging van de economische en/of technische levensduur van activa. Uitzondering vormen de kosten van gronden en terreinen, deze kosten worden altijd geactiveerd.

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur (materieel en immaterieel) wordt jaarlijks lineair afgeschreven op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Piekbetaling gemeentehuis wordt annuïtair afgeschreven.

Aanvang van de afschrijvingen vindt normaal gesproken plaats vanaf de datum van ingebruikname van het actief. Omdat ingebruikname op willekeurige tijdstippen in het jaar kan plaatsvinden, wordt met afschrijven gestart in het jaar volgend op het jaar van de ingebruikname.

Slijtende investeringen worden vanaf het eerste jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De afschrijvingstermijnen voor de immateriële en materiële vaste activa zijn vastgelegd in de afschrijvingstabellen behorende bij de Financiële verordening gemeente Westland 2019.

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

De afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de resterende looptijd van de betreffende geldlening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar lineair afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het hieraan gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen: een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Materiële activa kleiner dan € 50.000 zijn, conform de financiële verordening, niet geactiveerd, maar direct verantwoord als lasten in het lopende boekjaar.

Het startmoment van de afschrijvingen is vastgelegd in de door het College vastgestelde nota Activa-beleid. De afschrijvingen op lineaire basis starten vanaf het moment van ingebruikname. Omdat ingebruikname op willekeurige tijdstippen in het jaar kan plaatsvinden, wordt met afschrijven gestart in het jaar volgend op het jaar van de ingebruikname. Piekbetaling gemeentehuis wordt annuïtair afgeschreven

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Bij de waardering is, waar nodig, rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Conform de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' (2019) worden de gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiële vaste activa (artikel 52, lid 1, onderdeel a BBV). Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als 'warme gronden'. Het hieraan toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, mogen, voor wat betreft de toepassing van artikel 65, lid 1 BBV, worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd.
- De gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid.
- De visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het rijk.
- Er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid.
- Het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet om gebiedsontwikkeling voor bedrijfsterreinen.
- Periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan in het kader van riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere heffingen alsook voor rechten die op grond van art. 229, lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Deze verplichting geldt vanaf het begrotingsjaar 2017, de gemeente Westland deed dit echter ook voor deze datum al. In het verleden kon bij investeringen met een maatschappelijk nut in voorkomende gevallen reserves direct in mindering worden gebracht op het betreffende actief. Dit mag vanaf 2017 dus niet meer en is daarna niet meer gebeurt.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is hierop een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en de kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en in de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de 'percentage of completion'-methode: baten en lasten – en het daaruit voortvloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat de (verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting, die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient winst te worden genomen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.

3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd). Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2020)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de 'percentage of completion'-methode leidt tot de conclusie dat er in eerdere jaren te veel winst is genomen, neemt de gemeente de eerder te veel genomen winst terug. Subsidiebatens en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid zijn er een drietal voorzieningen in mindering gebracht (algemene debiteuren, debiteuren belastingen en sociale zaken). De voorzieningen zijn statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming volgend uit het overzicht van baten en lasten. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor zijn geformuleerd. In de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Indien er sprake is van achterstallig onderhoud, wat een gevaarlijke situatie kan opleveren, moet er met ingang van verslagjaar 2021 een voorziening worden gevormd. Het is niet langer toegestaan om bij onvoldoende financiële middelen een termijn van vier jaar te hanteren voor het vormen van de voorziening. De reden hiervoor is het effect op de financiële kengetallen.

In geval van achterstallig onderhoud waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44, lid 1a BBV een voorziening gevormd.

Er kan in geen van de voorkomende gevallen sprake zijn van een negatieve voorziening. Een onverwacht bij het opmaken van de jaarrekening gesignaleerde negatieve stand moet via een eenmalige last worden gedekt. Een tijdens het opmaken van de begroting gesignaleerde verwachte negatieve stand moet via het aanpassen van de toekomstige stortingen worden gedekt.

In de raad van 16 maart 2021 is de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Deze nota heeft tot doel een betere onderbouwing van de reserves en voorzieningen, bovendien zijn de spelregels aangegeven voor de vorming en het gebruik van de reserves en voorzieningen

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de toelichting op de balans worden belangrijke niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden (bijvoorbeeld langlopende huurcontracten en leasecontracten).

Het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten geeft de omvang weer van alle baten en lasten en het saldo daarvan. Het saldo van de baten en lasten (resultaat) wordt afzonderlijk opgenomen in de balans, maar wordt automatisch onderdeel van de Algemene Reserve.

7.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2021

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(Bedragen x € 1.000)

Immateriële activa	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kosten verbonden aan het sluiten geldlening en het saldo van agio en disagio	24.281	25.899
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	564	677
Bijdragen aan activa van derden	2.871	3.133
Totaal immateriële activa	27.716	29.709

Het verloop van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2021 is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Verloop immateriële activa	Boekwaarde 31-12-2020	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdr. van derden	Afw.	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio	25.899	0	0	1.618	0	0	24.281
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	677	236	0	349	0	0	564
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.133	0	0	262	0	0	2.871
Totaal	29.709	236	0	2.229	0	0	27.716

De afschrijving betreft met name de in 2012 geactiveerde verschuldigde boeterente van € 38,8 miljoen af te schrijven in 24 jaar voor het vervroegd aflossen van BNG-lening L.40.101826 met een restschuld van € 156,7 miljoen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(Bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12- 2021	Boekwaarde per 31-12- 2020
Investerings met een economisch nut	199.123	204.313*
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	91.394	91.705
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	141.904	133.316*
(waarvan in erfpacht uitgegeven)	(0)	(0)
Totaal	432.421	429.334

Er is geen sprake van erfpachtgronden.

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings met economisch nut	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Gronden en terreinen	27.944	27.935
Gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	3.220	6.961
Woonruimten	0	442
Bedrijfsgebouwen	147.107	149.690
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.570	2.570
Vervoermiddelen	501	698
Machines, apparaten en installaties	1.774	2.390*
Overige materiële vaste activa	14.007	14.107
Totaal	199.123	204.793*

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Herclassificatie	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdr. van derden	Afw.	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	27.935		385	370	6	0	0	27.944
Gronden voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	6.961		0	3.741	0	0	0	3.220
Woonruimten	442		19	0	461	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	149.690		2.697	0	5.248	32	0	147.107
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.570		2.512	1	140	371	0	4.570
Vervoermiddelen	698		0	0	197	0	0	501
Machines, apparaten en installaties	1.910	480	506	0	1.122	0	0	1.774
Overige materiële vaste activa	14.107		1.800	0	1.640	260	0	14.007
Totaal	204.313	-480	7.919	4.112	8.814	663	0	199.123

Het activum Kustvisie vervanging parkeerinstallaties is overgebracht naar de investeringen met een maatschappelijk nut.

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen vanaf € 75.000 (zowel positief als negatief) staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Investeringen (vermeerderingen)	Desinvesteringen/Bijdragen van derden (verminderingen)
Molensloot (DL) strategische gronden	0	3.107
Sportpark Hoge Bomen	1.417	191
Vervangen kunstgrasvelden 2021	1.329	132
Diverse investeringen onder € 0,75 mln.	5.290	1.345
Totaal	8.036	4.775

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde per 31- 12-2021	Boekwaarde per 31-12- 2020
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	89.001	89.160
Machines, apparaten en in- stallaties	1.938	1.925
Overige materiële vaste acti- va	469	620
Totaal	91.408	91.705

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdr. van derden	Afw.	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouw- kundige wer- ken	89.160	4.118	1.045	3.231	0	0	89.001
Machines, apparaten en installaties	1.925	181	0	169	0	0	1.938
Ov. materiële vaste activa	620	0	0	151	0	0	469
Totaal	91.705	4.299	1.045	3.551	0	0	91.408

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen vanaf € 0,75 mln. (zowel positief als negatief) staan in onderstaand overzicht vermeld.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Investerings (vermeerderingen)	Desinvesteringen/Bijdragen van derden (verminderingen)
Vervanging riolering vrij verval 2018	886	0
Diverse investeringen onder € 0,75 mln.	3.413	1.045
Totaal	4.299	1.045

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

	31-12-2021	31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	138.056	129.902
Machines, apparaten en installaties	491	1.056
Overige materiële vaste activa	3.357	2.358
Totaal	141.904	133.316

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Her- classi- ficatie	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdr. van derden	Afw.	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	129.902		16.943	1.654	5.041	2.094	0	138.056
Machines, apparaten en installaties	1.056	-480	0	0	86	0	0	491
Ov. materiële vaste activa	2.358		1.191	0	192	0	0	3.357
Totaal	133.316	480	18.134	1.654	5.319	2.094	0	141.904

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen vanaf € 0,75 miljoen (zowel positief als negatief) staan in onderstaand overzicht vermeld.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Investerings (vermeerderingen)	Desinvesteringen/Bijdragen van derden (verminderingen)
Aanleg Oostelijke randweg De Lier	8.694	2.900
Directe verbinding Maasdijk en Honderdland	1.738	525
Vervanging verhardingen 2019	1.004	1
Vervanging verhardingen 2021	1.190	0
Diverse investeringen onder € 0,75 mln.	5.391	322
Totaal	18.017	3.748

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Inv.	Desinv.	Afschr./ Afl.	Afw.	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	8.947	0	0	0	0	8.947
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties	12	0	0	1	0	11
Overige langlopende leningen	19.335	2.250	0	3.018	0	18.566
Totaal	28.294	2.250	0	3.019	0	27.524

Kapitaalvertrekking aan deelnemingen:

Er hebben geen mutaties plaatsgevonden. Voor een nadere toelichting ten aanzien van de deelnemingen met daarin grondexploitaties verwijzen wij naar de toelichting op de voorraden.

Leningen aan woningcorporaties:

Een bedrag van € 1.131 is in 2021 afgelost op diverse leningen aan woningcorporaties.

Overige langlopende leningen

De investering betreft met name de uitbetaling van bijdragen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn) met betrekking tot Startersleningen voor een bedrag van € 2.225.785 en voor Blijversleningen voor een bedrag van € 24.777. De aflossing betreft de hypothecaire geldleningen ambtenaren voor een bedrag van € 767.725, de aflossing op Startersleningen voor een bedrag van € 2.225.785 en de aflossing op Blijversleningen voor een bedrag van € 24.777.

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(Bedragen x € 1.000)

Voorraden	31-12-2021	31-12-2020
* Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	184.507	183.313
* Gereed product en handelsgoederen	998	1.188
* Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	185.505	184.501

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop het volgende overzicht worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking gronden	Vermeer- de- ringen	Verminde- Ringen	Resultaat- neming/ Voorziening	Boekwaarde 31-12-2021
* Onderhanden werk (bouwgrond- exploitatie)	183.313	0	9.772	8.575	3	184.507
* Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Totaal	183.313	0	9.772	8.575	3	184.507

De post "Gereed product en handelsgoederen" bestaat uit gronden en panden welke voor verkoop gereed zijn. Het verloop wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31-12- 2020	Over- boeking gron- den	Vermeer- de- ringen	Ver- minde- ringen	Resultaat neming/ Voorziening	Afschr.	Afw.	Boekwaar- de 31-12-2021
* Gereed product en handels- goederen	1.188	0	2	0	0	192	0	998
Totaal	1.188	0	2	0	0	192	0	998

In 2021 heeft geen afwaardering plaatsgevonden.

Per project zijn de cijfers als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31-12- 2020	Ver- meer- de- ringen	Ver- minde- ringen	Winst- uitname	Afslui- ten gex	Boek- waarde 31-12- 2021	Voorzie- ning ver- liesla- tend complex	Balans- waarde 31-12- 2021
Bedrijventer- rein Tey- lingen VI	656	16	0	0	0	672	869	-197
Centrum kernwinkel- gebied	-181	21	0	161	0	0	0	0
Hoogen- burgh- Horticoop	-61	12	-121	-2	-70	0	0	0
Centrumplan Honselersdijk	1.347	86	0	0	0	1.433	2.191	-758
Herontwikke- ling De Scha- kel	422	334	680	0	0	76	234	-158
Herontwikke- ling gemeen- tekantoor Monster	0	414	75	0	0	339	286	53
Hoogeland	-4.916	1.100	14	368	0	-3.462	0	-3.462
Veilinglocatie	1.273	348	1.452	0	0	168	345	-177
ONW Wael- park- grondbank	41.703	1.411	677	0	0	42.438	0	42.438
Westlandse Zoom- grondbank	146.533	6.033	5.797	0	0	146.768	0	146.768
Totaal	186.778	9.772	8.575	527	-70	188.432	3.924	184.507

	Boek- waarde 31-12- 2021	Geraamde nog te ma- ken kosten	Geraamde nog te rea- liseren op- brengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
Bedrijventerrein Teylingen VI	672	206	0	887	869
Centrumplan Hon- selaersdijk	1.433	928	134	2.228	2.191
Herontwikkeling De Schakel	76	161	0	237	234
Herontwikkeling gemeentekantoor Monster	339	810	867	282	286
Hoogeland	-3.462	3.620	480	-322	-285
Veilinglocatie	168	181	0	348	345
ONW Waelpark- grondbank	42.438	140	43.607	-1.030	0
Westlandse Zoom- grondbank	146.768	14.682	172.152	-10.702	0
Totaal	188.432	20.728	217.239	-8.080	3.640

Ten opzichte van 31-12-2020 is de voorziening onderhanden werk met € 0,46 mln. toegenomen als gevolg van bijstellingen zoals opgenomen in het MPG 2022. Per 31-12-2021 bedraagt de voorziening € 3,9 mln.

In 2021 heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden voor grondexploitatie Hoogeland (Naaldwijk), de grondexploitatie Herontwikkeling voormalig gemeentekantoor Monster is geopend en zijn de volgende twee grondexploitaties afgesloten: grondexploitatie Centrum Winkelgebied (`s-Gravenzande) en grondexploitatie Horticoop / Hoogenburgh (`s-Gravenzande). Volgens de BBV-voorschriften is het verplicht om jaarlijks op basis van het voorzichtigheids- en realisatiebeginsel tussentijds winst te nemen.

Een globale prognose voor projecten met exploitatieopzet (x € 1.000) ziet er als volgt uit:

Projecten met exploitatieopzet	184.507
Nog te maken kosten	32.541
Nog te verwachten opbrengsten	-217.211
Verwacht exploitatieresultaat	-162

Waardering gronden bouwgrondexploitatie

De waardering van de gronden vindt plaats tegen de verkrijging – of vervaardigingsprijs. Bij de waardering is ook rekening gehouden met de afwaardering van de gronden als de marktwaarde op de balansdatum lager is.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2021 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties volgens het MPG 2022, zoals vastgesteld door de raad op 15 februari 2022. Het MPG en de grondexploitierekeningen zijn gebaseerd op de huidige inzichten en de naar dit moment best mogelijk inschatting van de ramingen, scenario's en verwachte (financiële) uitkomsten. Jaarlijks worden de exploitaties geactualiseerd om te anticiperen op ontwikkelingen. Deze actualisaties leiden tot aangepaste waarderingen van de gronden in exploitatie en hiermee samenhangende voorzieningen en risico's in de jaarrekening 2021.

Bij projecten waarvoor de gemeente een grondbankfunctie vervult zijn afspraken gemaakt, met als uitgangspunt dat de afname van gronden gegarandeerd wordt, waardoor de rentelasten niet blijven oplopen. Aan deze afspraken wordt volledig voldaan.

Binnen de grondexploitatie staat een dubieuze vordering open van € 1,2 mln. Hiervoor is in 2017 een voorziening getroffen ten laste van de grondexploitatie Deze dubieuze vordering is in 2021 afgeboekt.

Grondexploitaties deelnemingen

De door de deelnemingen vastgestelde grondexploitaties sluiten met een negatief resultaat. In de jaarrekening is rekening gehouden met verliezen op de grondexploitaties die samen met marktpartijen in een deelneming zijn ondergebracht. Deze verliezen komen tot uitdrukking in de waardering van het aandelenkapitaal van de deelnemingen en in de voorziening deelnemingen grondexploitaties. Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd om tijdig op de ontwikkelingen te kunnen anticiperen. De berekening van deze verliezen is gebaseerd op de jaarrekening en grondexploitaties die door de deelnemingen zijn opgesteld en door de onafhankelijke accountant van de verbonden partijen zijn gecontroleerd, aangevuld met een eigen risicoanalyse van de gemeente. De waardering van de deelnemingen en het bepalen van de hoogte van de voorzieningen is daarmee gebaseerd op inschattingen die de deelnemingen en gemeente naar huidige inzichten maakt en is de naar dit moment best mogelijk inschatting van de ramingen, scenario's en verwachte (financiële) uitkomsten.

Programmering, fasering en omvang van ramingen, van de deelnemingen blijven belangrijke onzekerheden. Naar dit moment, het moment van vaststellen de jaarrekening 2021, zijn dit de beste en meest actuele inschattingen.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Economische en Ruimtelijke Ontwikkeling en de paragraaf Grondbeleid en vastgoed.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen x € 1.000)

Soort vordering	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	20.223	0	20.223	19.192
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0	0	14.300
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	514	0	514	521
Overige vorderingen	19.907	4.541	15.366	15.153
Totaal	40.644	4.541	36.103	49.166

Voor verwachte oninbaarheid van vorderingen is ultimo 2021 een drietal voorzieningen opgenomen van in totaal € 4.540.618. Deze die voorzieningen zijn: een voorziening voor algemene vorderingen (1), een voorziening voor vorderingen in relatie met belastingen (2) en een voorziening voor vorderingen in relatie tot sociale zaken (3). Deze voorzieningen zijn ingesteld om mogelijk oninbare vorderingen op te kunnen vangen. In 2021 is de hoogte van deze voorzieningen opnieuw bepaald en aangepast op basis van dezelfde berekeningsmethode als voorgaande jaren en op basis van juridisch advies.

De vier grootste mogelijk oninbare vorderingen (algemene vorderingen (1)) betreffen een totaalbedrag van € 3.496.274. Deze vorderingen zijn rechtstreeks in de voorziening opgenomen voor eenzelfde bedrag. Het resterende deel van de voorzieningen bestaat grotendeels uit de voorziening voor Sociale zaken, voor Belastingen en enkele kleinere openstaande vorderingen. Wij achten dit volwaardige vorderingen, die mogelijk niet in zijn geheel ontvangen zullen worden. Een van de openstaande Algemene vorderingen (1) betreft de vordering asbestbrand Wateringen. Ook deze vordering zien wij als een vordering die naar verwachting in zijn geheel niet ontvangen zal worden. De vordering is gewaardeerd in overeenstemming met de uitspraak/het oordeel van de Raad van State van 10 mei 2017 en eventuele latere correspondentie en juridisch proces.

Verplicht Schatkistbankieren

Verplicht Schatkistbankieren (SKB) houdt in dat overtollige middelen boven een bepaalde drempel moeten worden aangehouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit is ingesteld omdat dit een verlagend effect heeft op het EMU-saldo van de gehele collectieve sector. De regeling SKB schrijft voor dat het gemiddelde per kwartaal dat buiten de schatkist wordt aangehouden niet hoger mag zijn dan een drempelwaarde. Dit betekent dat gedurende het kwartaal de gemiddelde creditstand op de rekeningcourant op dag basis moet worden gemonitord. Roodstanden worden niet meegerekend bij de berekening van dit gemiddelde, die worden voor die dag opgenomen met een waarde gelijk aan nul. Dreigt de drempel overschreden te worden dan moet een gedeelte naar de schatkist worden overgeboekt. Wij hebben gekozen voor een automatische afroaming van de rekening courant naar de schatkistrekening als het creditsaldo op dag basis boven de € 0,5 mln. uitkomt. Zo wordt automatisch voorkomen dat wij te veel geld buiten de schatkist aanhouden op kwartaalbasis.

De ondergrens van het verplichte schatkistbankieren (SKB) bedroeg in het begin van 2021 (afgerond) € 2,46 mln. Dit is 0,75% van het begrotingstotaal 2021. Per 1 juli is deze drempel voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 mln. verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal. Voor Westland betekent dit dat de drempel voor verplicht schatkistbankieren daarmee verhoogd is naar € 6,56 mln.

Voor 2021 worden daarom twee drempelbedragen gehanteerd. De overschrijding van het drempelbedrag wordt apart berekend voor het eerste halfjaar (voormalige situatie) en voor het tweede halfjaar (nieuwe situatie).

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten de Rijksschatkist gehouden middelen	€ 373.353	€ 497.357	€ 58.909	€ 226.793
Drempelbedrag	€ 2.460.000	€ 2.460.000	€ 6.560.000	€ 6.560.000
Ruimte onder drempelbedrag	€ 2.086.647	€ 1.962.643	€ 6.501.091	€ 6.333.207
Overschrijding van het drempelbedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Hoewel we sturen op een negatieve stand op de rekening courant, ontstaat soms een kortstondig positieve stand. Belangrijke oorzaken zijn de jaarlijkse ontvangst uit het BTW Compensatiefonds (BCF) op uiterlijk 1 juli van het jaar en ontvangst van dividend. Uit bovenstaande tabel blijkt dat de drempelwaarde in geen van de kwartalen is overschreden.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(Bedragen x € 1.000)

Liquide middelen	31-12-2021	31-12-2020	
Kassaldi		8	3
Banksaldi		140	10
Totaal		148	13

De kas-, en banksaldi zijn in de jaarrekening als volgt verwerkt:

Onder de liquide middelen is verantwoord	€ 0,14 mln.
Onder de vlottende passiva is verantwoord	€ 10,44 mln.
Per saldo een schuld van	€ 10,30 mln.

Overlopende activa:

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(Bedragen x € 1.000)

	31-12-2021	31-12-2020
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.190	2.512
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	12.841	8.145
Totaal	17.031	10.657

Onder de post "Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen" is voor een bedrag van € 1.151.700 aan vorderingen opgenomen die betrekking hebben op faciliterende ontwikkelingen. Op grond van afgesloten of nog af te sluiten anterieure overeenkomsten is kostenverhaal voor deze projecten verzekerd.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd (vanaf € 0,1 mln.):

(Bedragen x € 1.000)

Specifieke uitkering	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
BioBoost claim	138	0	138	0
Sponge claim	158	0	158	0
Subtotaal EU	296	0	296	0
Algemene uitkering 2021	0	1.411	0	1.411
Aanpak Energiearmoede BZK	0	510	0	510
Div. nog te ontvangen Bijdrage vh rijk	80	39	80	39
Algemene uitkering 2019	95	0	95	0
Algemene uitkering 2020	280	0	280	0
Toeslagenaffaire	0	267	0	267
Subtotaal Rijk	455	2.227	455	2.227
Bijdrage weerbare sierteeltsector 2021	0	100	0	100
OAS DGL uitvoeringsproject.Leehoeve	0	148	0	148
OAS DGL uitvoeringsproject TCW	0	135	0	135
=Reconstrucție Provinciale weg N211	0	668	0	668
Verl. Subs. aanleg Oostelijke Randweg	0	696	0	696
Div. nog te ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen	448	483	448	483
Aanpassing kruising Haagweg/Molenweg	500	0	500	0
Rotonde Coldenhovelaan-Herenlaan	455	0	455	0
Ontvangen rente 2020	143	0	143	0
SOK Waterberging Van Rijnstraat De Lier	215	0	215	0
Subtotaal overige Nederlandse overheidslichamen	1.761	2.230	1.761	2.230
Totaal	2.512	4.457	2.512	4.457

PASSIVA**Vaste passiva***Eigen Vermogen*

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	34.194	28.134
Bestemmingsreserves	206.986	215.703
Gerealiseerde resultaat	23.681	14.428
Totaal	264.861	258.265

Het verloop in 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Toev.	Ontr.	Bestemming resultaat vorig boek- jaar	Vermin- dering ter dekking van afschr.	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	28.134	16.691	3.768	-/-6.863	0	34.194
Algemene reserve – gerealiseerde resultaat	14.428	9.253	0	0	0	23.681
Greenport	45	0	45	0	0	0
Masterplan Digitaliseren	2.741	0	259	0	0	2.482
Bovenwijkse voorzieningen	1.395	442	32	0	0	1.805
Volkshuisvesting	3.820	385	102	0	0	4.102
Egalisatie rente opslag grondbanken	5.478	1.473	0	0	0	6.952
Garantieloon (fusie)	157	0	157	0	0	0
Flankerende personele middelen	6.544	0	1.185	0	0	5.359
Sociaal domein	5.585	1.336	5.387	0	0	1.535
Risicobeheersing SD on- derdeel participatie	808	0	0	0	0	808
Kosten Startersleningen	1.109	275	160	0	0	1.225
Kosten Blijversleningen	113	0	113	0	0	0
Nieuwbouw gemeentehuis	32.913	337	968	0	677	31.606
Centrumplannen	639	0	342	0	0	296
Sportaccommodaties	72	200	0	0	0	272
De Waterman	15	0	15	0	0	0
Zwembaden	1.181	284	824	0	0	641
Versterking financiële soli- diteit	102.495	3.508	5.588	0	0	100.414
Steunfonds Corona	5.925	0	1.996	0	0	3.929
Werk en Inkomen	7.568	0	3.432	0	0	4.136
Omgevingswet	1.756	0	839	0	0	917
Verkeersprojecten	2.296	1.906	960	0	0	3.242
Bruggen van Hoogheem- raadschap Delfland	25	0	25	0	0	0

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2020	Toev.	Ontr.	Bestemming resultaat vorig boek- jaar	Vermin- dering ter dekking van afschr.	Boekwaarde 31-12-2021
Garantieregeling en risico cluster-financiering aard-warmte	450	0	0	0	0	450
Waterproblematiek	819	200	49	0	0	970
Egalisatie beheerplannen	10	0	10	0	0	0
Egalisatie vastgoed	350	0	246	0	0	104
Overdracht eigendom provinciale wegen (Zwarte Dijk)	1.063	0	0	0	0	1.063
Overdracht eigendom provinciale wegen (Maasdijk-Oranjesluisweg)	2.009	0	0	0	0	2.009
Stimuleringsregeling Duurzame energie	6	0	6	0	0	0
Riolering	854	0	0	0	0	854
Wegen	382	0	12	0	0	370
Faciliterende ontwikkelingen	1.862	404	101	0	0	2.165
Kwaliteitsimpulsen projecten	1.495	0	0	0	0	1.495
Duurzaamheidsfonds	2.872	0	134	0	0	2.738
Noodfonds huisvesting primair onderwijs	500	0	500	0	0	0
Nieuwbouw gemeentewerf	1.815	0	0	0	0	1.815
Dekking investeringen maatschappelijk nut	13.159	494	0	0	344	13.309
Dekking investeringen economisch nut	5.372	4.902	0	0	352	9.922
Totaal	258.262	42.090	27.255	-/-6.863	1.373	264.861

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met de afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Onderstaand een toelichting op de omvang en mutaties van de reserves.

Verloopoverzicht algemene reserve in het boekjaar 2021:

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Mutaties	Stand
* Stand 31 december 2020 voor resultaatbestemming		28.134
* Voordelig saldo jaarrekening 2020	14.428	
* Algemene kosten Planontw. Vm gem.kantoor (M)	955	
* Versterken reserve – perspectiefbrief	560	
* Opheffen div. reserves nota reserves en voorzien.	357	
* Afsluiten project Centrum Winkelgebied (G)	161	
* Verkenning ontwikkeling GHC – voorfinan.retour	154	
* Amendementen	76	
Totaal stortingen 2021		16.691
Resultaatbestemming en overheveling 2020:		
* Budgetten personeel	2.193	
* Algemene kosten Planontw. Vm gem.kantoor (M)	955	
* Tijd. Overbruggingsreg. Zelfst. Ondernemers (TOZO)	771	
* ICT Regie en Change	431	
* Voorkomen schulden en armoedebestrijding	308	
* Interne detacheringen wijkteams	275	
* Project weerbare bloemenveiling	238	
* Historisch- en streek-archief inlopen achterstanden	234	
* MKB fonds 2019	196	
* Onderhoud software	188	
* Compensatie OZB Westlandse sportverenigingen	168	
* Groene sportvelden algemeen	120	
* Creatieve maatregelen wonen	111	
* Statushouders en asielzoekers	103	
* Wet inburgering (statushouders-ondertussengroep)	100	
* Huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten	97	
* Versterking jeugdhulp in gezinsvormen	70	
* Aanpak ondermijning	67	
* Gebiedssamenwerking PZH	67	
* Interne detacheringen geëscaleerde zorg	50	
* Wegen project platte plateaus	49	
* Vervanging speeltoestellen diverse sportzalen	30	
* Vervanging speeltoestellen Monster Madeweg	20	
* Structuurvisie centrum Poeldijk	13	
* Algemene kosten realisatie centrumplannen	9	
Subtotaal resultaatbestemming en overheveling 2020		6.863
* Verlengen reserve Regionale verkeersprojecten	1.906	
* Uitstellen reclamebelasting	750	
* Aanvullen tekorten herontwikk. vm gem.kantoor (M)	600	
* Fazantlaan 8	462	
* Extra dotatie voorziening dubieuze debiteuren	50	
Subtotaal onttrekkingen 2021		3.768
Totaal onttrekkingen 2021		10.631
Eindbalans 31 december 2021		34.194

Het voordelige resultaat 2021 van € 23.681.426 (2020 voordelig € 14.427.682) is in afwachting van besluitvorming van de raad afzonderlijk opgenomen. Na verwerking resteert een algemene reserve van ongeveer € 57,9 mln.

Reserve Greenport

De reserve is bestemd voor het dekken van investeringen in het kader van het integraal ontwikkelingsplan Westland. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 45.412 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Masterplan Digitaliseren

De reserve is bestemd voor uitgaven digitalisering. In 2021 is een bedrag van € 259.354 voor dit doel aan de reserve onttrokken.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

Dit is een doorlopend vereveningsfonds met het doel Bovenwijkse voorzieningen gestructureerd in beeld te brengen en te houden en door te berekenen naar zowel actieve als passieve grondexploitaties. In 2021 hebben er stortingen plaatsgevonden vanuit de grondexploitaties en anterieure overeenkomsten voor een bedrag van € 441.912. Onttrekking in 2021 heeft plaatsgevonden door storting in de reserve maatschappelijk nut ter dekking van de investering reconstructie-sanering Vreeburchlaan voor een bedrag van € 32.000.

Reserve Volkshuisvesting

Doel van de reserve is ondersteuning starters en senioren op de woningmarkt en bevordering doorstroming op de woningmarkt. Aan de reserve is € 81.392 onttrokken ten behoeve van 22 groepswoonwoningen 's-Gravenzandseweg en € 20.847 ten behoeve van Pauzewoningen. Daarnaast heeft er in 2021 een storting Safe harbour premies van garantstellingen plaatsgevonden voor een bedrag van € 384.537.

Reserve egalisatie rente opslag grondbanken

Het doel van de reserve is het egaliseren van de rente bij de grondbanken. Als de omvang van de boekwaarde van de grondbanken in de loop van de jaren van onvoldoende grootte is om de benodigde rente-opslag te genereren, dan kan dit worden gerealiseerd door het aanspreken van de egalisatiereserve. In 2021 zijn door middel van de rente-opslag ruim € 1.473.134 meer middelen dan nodig gegenereerd. Dit bedrag is aan de egalisatiereserve toegevoegd.

Reserve Garantieloon (fusie)

Het doel van de reserve is het dekken van kosten van garanties op het inkomensnadeel van het personeel als gevolg van de fusie. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 158.861 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Flankerende personele middelen

Deze reserve is gevormd ter dekking van de kosten die voortvloeien uit de verdere professionalisering van de organisatie. In aanloop naar de nieuwe huisvesting en nieuwe organisatiestructuur/filosofie is in de afgelopen jaren terughoudend omgegaan met de besteding van een aantal budgetten. Deze niet bestede middelen zijn vervolgens in de reserve Flankerende personele middelen gestort ter besteding op het moment dat de ontwikkelrichting voor de organisatie helder is, de nieuwe huisvesting is betrokken en daarop ook concrete acties kunnen worden gezet. Ook kan deze reserve worden ingezet bij personele calamiteiten. Aan de reserve is in totaliteit een bedrag van € 1.185.310 onttrokken waarvan € 661.437 vanwege het aanspreken van het calamiteitenbudget, € 188.000 ten behoeve van het frictiebudget herplaatsingskandidaten, € 180.000 ten behoeve van het project Operational Excellence, € 52.779 ten behoeve van de inzet van Trainees, € 45.498 ten behoeve van het

project Direct Duidelijk, € 30.000 ten behoeve van het project onboarding en € 27.595 ten behoeve van het versterken van de organisatie op arbeidsmarktcommunicatie.

Reserve Sociaal Domein

De reserve is bestemd voor het egaliseren van de voor- en nadelen van de taakvelden Jeugdzorg, WMO en Participatie uit het sociale domein.

In 2021 is € 1.028.592 toegevoegd aan de reserve om het verwachte tekort op sociaal domein te kunnen dekken. Daarnaast is middels resultaatbestemming 2020 € 307.614 toegevoegd ten behoeve van voorkomen van schulden en armoedebestrijding. De volgende bedragen zijn onttrokken aan de reserve; € 4.300.000 ter dekking van het verwachte tekort op het sociaal domein, € 894.975 voor de transformatie van het sociaal domein, € 100.122 voor voorkomen van schulden en armoede, € 60.400 voor innovatieve woonvormen en € 31.068 diverse overige kleine onttrekkingen.

Reserve Risicobeheersing sociaal domein onderdeel participatie

De reserve is bestemd voor opvang van tekorten bij de uitvoering van de WSW. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Kosten Startersleningen

De reserve is gevormd ter dekking van kosten Startersleningen, zodat de kansen voor starters vergroot worden op het verkrijgen van een koopwoning in Westland. In 2021 is een bedrag van € 59.668 onttrokken aan de reserve zijnde de beheerskosten van Startersleningen. Daarnaast is een bedrag van € 100.000 onttrokken aan de reserve naar aanleiding van de perspectiefbrief 2020. Een bedrag van € 274.935 aan ontvangen rente is toegevoegd aan de reserve.

Reserve Kosten Blijversleningen

De reserve is gevormd ter dekking van kosten Blijversleningen zodat inwoners van Gemeente Westland langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 113.411 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Nieuwbouw gemeentehuis

De reserve is gevormd voor de dekking van de kosten van het project nieuwbouw gemeentehuis. In 2021 is een bedrag van € 337.087 aan rente toegevoegd en is er een bedrag van € 1.014.500 onttrokken ten behoeve van de afschrijvings- en rentelasten van de geactiveerde kosten van het nieuwe gemeentehuis. Daarnaast is een bedrag van € 630.039 onttrokken ter dekking van de beschikbaarheidsvergoeding van de nieuwe huisvesting.

Reserve Centrumplannen

De reserve is gevormd voor het realiseren van centrumplannen. In 2021 is in totaal € 342.285 onttrokken voor exploitatiekosten Kw, Leeuwerik 9 ad € 3.840 en voor een interne overboeking van € 338.445 naar de reserve economisch nut ter dekking van de investeringen nieuwbouw en renovatie van de Hoeksteen Huis van de Buurt te Honselersdijk.

Reserve Sportaccommodaties

De reserve is gevormd voor investeringen in sportaccommodaties. In 2021 is er een bedrag van € 200.000 toegevoegd aan de reserve als noodfonds ten behoeve van de buitensportaccommodaties.

Reserve De Waterman

De reserve is gevormd ter dekking van de exploitatie- en onderhoudslasten van zwembad De Waterman. Alleen het noodzakelijke onderhoud voor de instandhouding wordt uitgevoerd en is niet te voorspellen. In 2021 zijn er nog kosten gemaakt in verband met een second opinion en gezien het geringe saldo van de reserve ad € 15.187 is besloten deze reserve op te heffen.

Reserve Zwembaden

De reserve is gevormd ter dekking van de exploitatie- en onderhoudslasten van de zwembaden. In 2021 is een bedrag van € 284.496 gestort in de reserve. In 2021 is in totaal € 824.295 onttrokken voor onderhoudskosten € 264.295 en voor een interne overboeking van € 560.000 naar de reserve economisch nut ter dekking van de investering modernisering Waterman.

Reserve Versterking financiële soliditeit

De reserve is gevormd voor het versterken van de financiële soliditeit. In 2021 is er in totaal een bedrag van € 3.507.496 toegevoegd aan de reserve zijnde het totaal van de steunpakketten 3, 4 en 5 coronamaatregelen. In 2021 is in totaal € 5.588.025 voor het aanzuiveren van de reserve Sociaal Domein voor € 1.028.592, voor de verkenningen GHC € 662.977, voor verkenningen stedenbouwkundige ruimtelijke ordening € 18.455 en voor een interne overboeking naar de reserve economisch nut van € 3.878.000 ter dekking van de investeringen Sport Hoge Bomen, Zwembad Hoge Bomen en Modernisering van de Waterman.

Reserve Steunfonds Corona

De reserve is gevormd ter dekking van niet gecompenseerde kosten en minder opbrengsten als gevolg van de coronacrisis. In 2021 is in totaal € 1.995.650 onttrokken aan de reserve verdeeld als volgt:

(bedragen x € 1.000)			
Verkiezingen	€ 97	Sportsubsidies	€ 73
Cultuur	€ 163	Welzijn	€ 234
TONK	€ 315	Armoedebeleid	€ 51
Livestream begraven	€ 23	Senioren	€ 222
Eenzaamheid ouderen	€ 75	Vervanging zaaksysteem	€ 109
Re-integratie	€ 185	Overige posten	€ 444

Reserve Werk en Inkomen

De reserve is gevormd om de schommelingen in de begroting waar het de opneemregelingen WWB/BBZ/IOAW/IOAZ betreft, te voorkomen (door het storten van incidentele overschotten en uitnemen bij incidentele overschrijdingen). Eventuele incidentele overschotten kunnen ingezet worden voor maatregelen om de uitgaven in het kader van deze opneemregelingen structureel binnen de financiële kaders te houden, en ook het treffen van maatregelen ter voorkoming van instroom. Onttrokken aan de reserve in 2021 is een bedrag van € 1.000.000 voor aanwending ten behoeve van het Sociaal Domein, een bedrag van € 61.742 voor de kosten van extra ingehuurde personele capaciteit bij team Inkomen en een bedrag van € 65.479 voor het dekken van het tekort op de regeling BUIG. Daarnaast is een bedrag van € 2.305.158 vrijgevalen.

Reserve Omgevingswet

De reserve is gevormd voor het egaliseren van de invoeringskosten van de Omgevingswet. Ter dekking van de implementatiekosten is in 2021 een bedrag van € 838.878 onttrokken.

Reserve Regionale Verkeersprojecten

De reserve is gevormd om regionale verkeersprojecten te realiseren. Voor de verlenging van deze reserve is in 2021 een bedrag van € 1.906.000 toegevoegd aan de reserve. In 2021 is een bedrag van € 57.538 onttrokken voor het bewaken van een fietsenstalling in Naaldwijk, een bedrag van € 452.152 voor diverse verkeersmaatregelen en -onderzoeken en een bedrag van € 450.000 voor een interne overboeking naar de reserve maatschappelijk nut ter dekking van de investering metropolitane fietspaden.

Reserve Bruggen van Hoogheemraadschap Delfland

De reserve is gevormd om het achterstallig onderhoud te dekken van de overgedragen bruggen van en door het Hoogheemraadschap. De reserve is gevormd vanuit het door het Hoogheemraadschap hiervoor betaalde bedrag. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 25.200 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Garantierегeling en risico clusterfinanciering aardwarmte

De reserve is gevormd voor het mogelijk maken van aardwarmteboringen in het Westland.

De gemeente staat per 31 december 2019 voor een bedrag van € 450.000 bedrag garant voor lopende aardwarmte initiatieven. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden. In het 4^e kwartaal 2021 is door de raad de stimuleringsregeling WSW vastgesteld. De eerste uitgaven zullen hierdoor in 2022 volgen.

Reserve Waterproblematiek

De reserve is gevormd voor het oplossen van waterproblemen in het Westland. Hiertoe is in 2021 een bedrag van € 200.000 gestort in de reserve. Voor de aanpak van waterproblematiek in 2021 is een bedrag van € 49.058 onttrokken. De reserve betreft een buffer voor verschillende ruimtelijke verkenningen. Daarnaast worden de jaarlijkse reguliere kosten (ca. € 200.000) uit de reserve gehaald. Aangezien deze bedragen sterk afhankelijk zijn van de projecten die met externen (met name HHD) worden gedaan, is er gekozen om met een waterreserve te werken.

Reserve Egalisatie Beheerplannen

De reserve is gevormd ter egalisatie van de met de beheerplannen samenhangende activiteiten. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 10.479 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Egalisatie vastgoed

De reserve is gevormd ter egalisatie van de opbrengsten van verkoop van vastgoed. In 2021 is in totaal € 246.243 aan de reserve onttrokken voor een bedrag van € 220.940 voor een overheveling naar de reserve financiële soliditeit en voor een bedrag van € 25.303 ten behoeve van de bodemsanering perceel Zuyt Brugge Naaldwijk.

Reserve Overdracht eigendom provinciale wegen (Zwarte Dijk)

De reserve is gevuld met gelden die door de Provincie zijn overgedragen bij de overdracht van voormalige Provinciale wegen. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Overdracht eigendom provinciale wegen (Maasdijk-Oranjesluisweg)

De reserve is gevuld met gelden die door de Provincie zijn overgedragen bij de overdracht van voormalige Provinciale wegen. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Stimuleringsregeling Duurzame energie

De reserve is gevormd voor de kosten van uitvoering van de Stimuleringsregeling Duurzame energie. In de nota reserves en voorzieningen 2021 is besloten de reserve op te heffen en derhalve is het saldo van € 6.120 onttrokken aan deze reserve. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Riolering

Het doel van de reserve is het bestemmen van efficiency- en aanbestedingsvoordelen van riolering ter dekking van projecten die niet direct onder de rioolheffing gebracht kunnen worden, maar wel in relatie staan met riolering. Deze reserve is in 2015 gevormd op basis van de notitie Riolering van de commissie BBV. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Wegen

De reserve is gevormd voor de kosten van de uitvoering van het beheerplan Wegenonderhoud. In 2021 is een bedrag van € 12.000 aan de reserve onttrokken voor een interne overboeking naar de reserve maatschappelijk nut ter dekking van de investering geluid reducerende maatregelen Heulweg.

Reserve Faciliterende ontwikkelingen

De reserve is gevormd om de jaarlijkse kosten en opbrengsten van de faciliterende projecten neutraal te laten verlopen. De werkelijke mutaties van deze reserve zijn afhankelijk van de werkelijke boekingen binnen de faciliterende ontwikkelingen. In 2021 is hierdoor een bedrag van € 403.903 gestort en een bedrag € 100.907 onttrokken aan de reserve.

Reserve Kwaliteitsimpulsen projecten

De reserve is gevormd voor specifieke gemeentelijke werkzaamheden die na evaluatie van de convenant afspraken en vervolgens met de beëindiging van de convenant afspraken Westlandse Zoom eind 2014 zijn overeengekomen. Deze bestaan onder andere uit begeleidingskosten, interne en externe gemeentelijke kosten, kosten voor kwalitatieve impulsen en kosten voor het realiseren van groen/blauwe verbindingen tussen de deelprojecten. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Duurzaamheidsfonds

Het duurzaamheidsfonds heeft tot doel een bijdrage te leveren aan reconstructie van glastuinbouw en sociale duurzaamheid. In 2021 heeft er een onttrekking aan deze reserve plaatsgevonden van € 134.184 voor aanwending herstructurering glastuinbouw.

Reserve Noodfonds huisvesting primair onderwijs

De reserve is gevormd om schrijnende gevallen op te kunnen vangen bij tekorten middelen onderhoud huisvesting scholen primair onderwijs. Vanuit het batige saldo van de jaarrekening 2016 is hiertoe een bedrag van € 500.000 in deze reserve gestort. In 2021 is € 500.000 onttrokken ten behoeve van de verstrekking van subsidie aan Stichting West Openbaar Onderwijs. Hiermee komt de stand van de reserve op nul euro en kan deze reserve worden opgeheven.

Reserve Nieuwbouw gemeentewerf

De reserve is gevormd ter gedeeltelijke dekking van de nieuwbouw. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Dekking investeringen maatschappelijk nut

De reserve is noodzakelijk voor het administratief verwerken van dekkingen uit diverse reserves ten behoeve van investeringen met een maatschappelijk nut. De inzichtelijkheid in de werkelijke beschikbaarheid van de diverse reserves wordt hiermede bevorderd. Voor de administratieve verwerking is een bedrag van in totaal € 494.000 toegevoegd aan de reserve. Onttrokken is in totaal € 344.094. De mutaties worden hieronder toegelicht.

Reserve Dekking investeringen economisch nut

De reserve is noodzakelijk voor het administratief verwerken van dekkingen uit diverse reserves ten behoeve van investeringen met een economisch nut. De inzichtelijkheid in de werkelijke beschikbaarheid van de diverse reserves wordt hiermede bevorderd. Voor de administratieve verwerking is een bedrag van € 4.901.445 toegevoegd aan de reserve. Onttrokken is in totaal € 351.785. De mutaties worden hieronder toegelicht.
(bedragen x € 1.000)

Mutaties Dekking investeringen maatschappelijk nut	Bedrag (x € 1.000)	Totaal
* Storting uit reserve Bovenwijkse voorzieningen:		
- Reconstructie/sanering Vreeburchlaan	32	
* Storting uit reserve Regionale Verkeersprojecten:		
- Metropolitane fietspaden	450	
* Storting uit reserve Wegen:		
- Geluid reducerende maatregelen Heulweg	12	
Totaal stortingen		494
* Onttrekkingen:		
- Waterkering De Lier Centrum	5	
- Inrichting Openbaar gebied Kwintsheul	2	
- Herinrichting Voorstraat	4	
- Wateroverlast van Rijnstraat	24	
- Oostelijke randweg	103	
- Verbreding N213	35	
- LOF Groene kernen groenvoorziening	45	
- Horecapleinen	14	
- Fietsenstalling Naaldwijk	10	
- Fietsverbinding Tuinveld De Groene Schakel	4	
- Herinrichting terrein voormalige gem.locatie	3	
- Geluid reducerende maatregelen Heulweg	39	
- Ophogen Lange Wateringkade	12	
- Tiny Forest	43	
Totaal Onttrekkingen		344
Mutaties Dekking investeringen economisch nut	Bedrag (x € 1.000)	Totaal
* Storting uit algemene reserve:		
- Evenementen terrein Wollebrand	125	
* Storting uit reserve Centrumplannen:		
- Nieuwbouw de Hoeksteen	184	
- Renovatie de Hoeksteen	154	
* Storting uit reserve Zwembaden:		
- Modernisering Waterman	560	
* Storting uit reserve Financiële soliditeit:		
- Modernisering Waterman	1.260	
- Sportpark Hoge Bomen	1.428	
- Zwembad Hoge Bomen	1.190	
Subtotaal stortingen		4.901
* Onttrekkingen:		
- ISW Hoogeland	26	
- Aanleg hockeyveld HC Westland	64	
- Aanleg VIS Riool Vreeburghlaan	4	
- Capaciteitsvergroting rioolgemaal De Arend Poeldijk	4	
- Capaciteitsvergroting persleiding Poeldijk	8	
- Vervangen tribunes Westlandhal	7	
- Nieuwbouw Kastanjehof Kwintsheul	14	
- Brandweerkazerne Naaldwijk	8	
- Aanleg kunstgrasveld Juliana Sportpark	78	
- Achtsprong uitbreiding gebouw	3	
- Ichtus uitbreiding gebouw	4	
- Renovatie vd Kasteelstraat 's-Gravenzande	24	
- Inventaris De Leuningjes	82	
- Vervangingssoftware omgevingswet	25	
- Klimaat adaptieve inrichting Rijnstraat	2	
Totaal Onttrekkingen		352

Voorzieningen

In het overzicht zijn de voorzieningen verdeeld naar drie hoofdgroepen:

Hoofdgroep 1: Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten en op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten (BBV art. 44.1a en 1b);

Hoofdgroep 2: Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren, de onderhoudsregulatievoorzieningen (BBV art. 44.1c);

Hoofdgroep 3: Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden en dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, met uitzondering van de voorschotbedragen, die zijn verkregen van de Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (BBV art. 44.2).

Het verloop van de voorzieningen in het boekjaar 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2021
(bedragen x € 1.000)					
Hoofdgroep 1:					
* Wethouders pensioenen	8.002	-155	0	263	7.584
* Wachtgelden wethouders	965	199	0	252	912
* Onderhoud scholen IHP	783	278	0	0	1.061
* Deelneming Grondexploitatie	30.337	421	2.128	2.533	26.097
(sub)totaal hoofdgroep 1	40.087	743	2.128	3.048	35.654
Hoofdgroep 2:					
* Onderhoud Gebouwen	2.562	699	1.960	1.301	0
(sub)totaal hoofdgroep 2	2.562	699	1.960	1.301	0
Hoofdgroep 3:					
* Gar.reg en risico clusterfin. Aardwarmte	500	0	0	0	500
* Riolering	10.003	1.413	0	1.429	9.988
* Sparen toekomstige vervanging riolering	3.425	2.175	0	760	4.840
* Onderhoud begraafplaatsen	883	400	0	135	1.148
ontv. Afkoopsommen					
* Grafrechten	5.329	825	0	636	5.518
* Egalisatie afval	0	381	0	0	381
(sub)totaal hoofdgroep 3	20.140	5.194	0	2.960	22.375
Totaal	62.789	6.637	4.088	7.309	58.028

Onderstaand per hoofdgroep een toelichting op de omvang en mutaties van de voorzieningen.

Hoofdgroep 1:

Voorziening Wethouders pensioenen

Deze voorziening dient ter dekking van huidige en toekomstige aanspraken op pensioenen van wethouders en voormalig wethouders, aangevuld met aanspraken voor het partnerpensioen van de wethouders en oud-wethouders van zowel de voormalige vijf gemeenten als de gemeente Westland. De voorziening en de jaarlijkse storting daarin wordt periodiek op actuariële basis herrekend. In 2021 heeft er een negatieve storting van € 154.566 plaatsgevonden, dit voornamelijk vanwege een bijstel-

ling van de rekenrente. Verder is in 2021 een bedrag van € 263.557 aan met name uitkeringen wethouder pensioenen aangewend uit de voorziening.

Voorziening Wachtgelden wethouders

De voorziening dient ter dekking van huidige en toekomstige aanspraken op wachtgelden van wethouders en voormalig wethouders. De omvang van de voorziening is gebaseerd op de totale verplichting die de gemeente heeft op grond van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Wet AP-PA). Ongeacht de reden van ontslag (vrijwillig of onvrijwillig) is er van rechtswege aanspraak op een APPA-uitkering. De voorziening en de jaarlijkse storting daarin wordt periodiek op actuariële basis herrekend. Op basis van deze actuariële herrekening is er in 2021 een bedrag van € 196.013 gestort en is er € 251.597 aangewend.

Voorziening Onderhoud scholen IHP

Door middel van jaarlijkse gelijke stortingen kan het Meerjaren onderhoudsplan onderwijsgebouwen uitgevoerd worden. In 2021 is ten laste van de exploitatie een bedrag van € 278.000 gestort in de voorziening.

Voorziening Deelnemingen Grondexploitatie

De voorziening is gevormd voor het opvangen van negatieve resultaten bij deelnemingen. Na controle jaarrekening deelnemingen en afstemming onze accountant worden de definitieve cijfers voor de voorzieningen en risicoreserveringen voor de deelnemingen bepaald. Huidige stand van de voorziening bedraagt € 28.225.525.

Hoofdgroep 2:

Voorziening Onderhoud Gebouwen

Betreft een reservering van middelen ten behoeve van het onderhoud van gebouwen. In 2021 is ten laste van de exploitatie € 700.125 in de voorziening gestort. Voor het onderhoud in 2021 is € 1.301.710 aangewend uit de voorziening. Bij het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat op dit moment niet wordt voldaan aan de eisen om deze voorziening in stand te houden. De voorziening kan in de huidige vorm en met de huidige onderbouwing niet gehandhaafd blijven omdat daarmee niet wordt voldaan aan de verslaggevingseisen. Derhalve valt deze voorziening vrij voor een bedrag van € 1.960.093.

Hoofdgroep 3:

Voorziening Garantierегeling en risico clusterfinanciering aardwarmte

Betreft een voorziening in het kader van de garantierегeling en het risico van de clusterfinanciering bij de aardwarmteboringen. Het saldo van de voorziening per 31 december 2021 is € 500.000. Hier van staat de gemeente nog voor € 50.000 garant voor lopende aardwarmte initiatieven. Deze voorziening is gekoppeld met de gelden van de Reserve Garantierегeling en Risico Clusterfinanciering aardwarmte.

Voorziening Riolering

Voortvloeiend uit de regelgeving (notitie Riolering van de commissie BBV) zoals ook is opgenomen in het beheerkader Afvalwater, Hemelwater en Grondwater 2018-2022 moeten opbrengsten uit de rioolheffing en bespaarde gelden uit uitgestelde werkzaamheden uitsluitend én blijvend voor het rioolingsdoel worden bestemd en worden ondergebracht in een voorziening. In 2021 is een bedrag van € 1.413.231 gestort in de voorziening en is een bedrag van € 1.428.952 onttrokken aan de voorziening.

Voorziening sparen toekomstige vervanging riolering

Voor het sparen van toekomstige vervanging van riolering is in 2021 € 2.175.000 gestort in de voorziening volgens het vastgestelde beheerkader Afvalwater, Hemelwater en Grondwater 2018-2022. Voor actualisatie van de staat van vaste activa is een bedrag van € 760.312 aangewend.

Voorziening Onderhoud begraafplaatsen ontvangen afkoopsom graven

Betreft een reservering van middelen ten behoeve van het onderhoud van begraafplaatsen. Deze voorziening wordt gevoed door de ontvangen afkoopsommen graven. In 2021 is hiertoe een bedrag gestort in de voorziening van € 399.658. Uit deze voorziening mag slechts het deel dat is ontvangen voor het lopende jaar worden aangewend. Dit resulteert in een vrijval van € 134.616.

Voorziening Grafrechten

De voorziening is gevormd om de ontvangen afkoopsommen voor grafrechten jaarlijks ten gunste van de exploitatie te onttrekken.

Uit de Vraag en Antwoordenrubriek van de commissie BBV blijkt dat zowel voor de afkoopsommen voor het onderhoud als voor de opbrengst van de verkoop van grafrechten in een voorziening moeten worden gestort. Voor onderhoud moet een voorziening worden gevormd aangezien er een bestedingsverplichting bestaat. De afkoopsommen hebben betrekking op meerdere jaren en moeten daarom worden toegerekend aan de betreffende jaren. In 2021 is een bedrag gedoteerd van € 824.637 en valt voor het lopende jaar 2021 uit voorgaande jaren ontvangen een bedrag vrij van € 635.846.

Voorziening egalisatie afval

De voorziening is gevormd om de leges jaarlijks zoveel als mogelijk te stabiliseren zodat de burger niet het ene jaar hele lage leges betaalt en het volgende jaar hele hoge leges. In 2021 is conform de begroting ten laste van de exploitatie € 643.240 in de voorziening gestort. Om te zorgen dat afval kostendekkend blijft, is in 2021 € 262.027 aangewend uit de voorziening.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	(Bedragen x € 1.000)	
	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Onderhandse leningen:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	318.920	342.010
Waarborgsommen	305	148
Totaal	319.225	342.158

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2021:

	(Bedragen x € 1.000)			
	Saldo 31-12- 2020	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12- 2021
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	342.010	15.000	38.090	318.920
Waarborgsommen	148	221	64	305
Totaal	342.158	15.221	38.154	319.225

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De gemeente heeft in het kader van totaalfinanciering (het saldo van de totale betalingen minus totale ontvangsten) in 2021 twee nieuwe leningen afgesloten van in totaal € 15 mln. Er is in 2021 voor € 38,090 mln. op de leningen afgelost. De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 5,2 mln.

Voor een nadere toelichting op de portefeuille langlopende leningen wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	49.834	35.093
Overlopende passiva	35.495	33.369
Totaal	85.329	68.462

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Overige kasgeldleningen	17.500	0
Banksaldi	10.443	6.949
Overige schulden	21.891	28.144
Totaal	49.834	35.093

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	13.492	8.089
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	19.985	23.073
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.018	2.207
Totaal	35.495	33.369

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd (vanaf € 0,1 mln.):

(Bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2020	Ontvan- gen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terug betalingen	Saldo 31-12- 2021
* Onderwijsachterstandenbeleid	1.129	0	559	570
* Uitkoopregeling hoogspannings woningen	547	303	236	614
* Rijksvastgoed compensatie groen	210	0	0	210
* Woningbouwimpuls 2020, Waelpolder ONW	0	3.493	163	3.330

* Specifieke uitkering sport	245	1.551	763	1.033
* Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	0	793	793	0
* Huisvesting kwetsbare groepen	2.070	0	0	2.070
* Regeling kwetsbare doelgroepen	0	275	0	275
* Specifieke uitkering Sportakkoord	0	255	120	135
* Specifieke uitkering inhalen Covid-19 gere-lateerde onderwijsvertraging	0	424	0	424
* Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	0	335	27	308
* Aanpak Energiearmoede	0	510	0	510
* Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)	13.140	7.289	15.777	4.652
* Aflossing verstrekte leningen TOZO	1.285	215	101	1.399
* 11293011 (info Marjolein)	0	135	0	135
* Diverse vooruitontvangen	136	129	96	169
Subtotaal Rijk	18.762	15.707	18.616	15.853
* ISV 3 Geluid	972	0	0	972
* Geluidsanering ISV II 2005-2008	597	0	38	559
* Herstruct., modernisering glastuinbouw	2.323	0	328	1.995
* ISV 3	180	0	180	0
* Verbetering en uitbreiding ruiterspaden	194	116	71	239
* De Kreken	0	141	0	141
* Compensatie controle CTB	0	310	86	201
* Diverse vooruitontvangen	45	96	0	141
Subtotaal ov. Nederlandse overheidsli-chamen	4.311	663	703	4.271
Totaal	23.073	16.370	19.319	20.124

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor door de gemeente Westland verstrekte waarborgen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	1-1-2021			2021		31-12-2021		
	Garantstelling incl. opnameruimte	Onbenutte opname ruimte	Garantstelling excl onbenutte opnameruimte	Garantstelling toevoeging	Garantstelling verlaging (aflossing)	Garantstelling incl. opnameruimte	Onbenutte opname ruimte	Garantstelling excl onbenutte opnameruimte
bedragen x € 1000								
Totaal direct	128.403	15.403	113.000	-	105	131.046	16.376	119.485
Totaal indirect	314.879	-	314.879	-	2.406	317.175	-	317.175
Totaal	443.282	15.403	427.879	-	2.511	448.221	16.376	436.660

Er is voor gekozen om expliciet inzichtelijk te maken in hoeverre gegarandeerde kredietfaciliteiten worden benut, omdat dit toegevoegde waarde biedt bij het op waarde schatten van de omvang van de daadwerkelijke omvang van de garantstellingen. Uit bovenstaande tabel blijkt dat van de € 131 mln. aan directe garanties voor een bedrag van € 16,3 mln. uit gegarandeerde kredietfaciliteiten niet is benut. Feitelijk stond de gemeente garant op 31 december 2021 voor een bedrag van € 119,5 mln. (directe garantstellingen). Eind 2021 stond de gemeente als achtervang garant voor € 317,2 mln. voor door het WSW gegarandeerde leningen van woningcorporaties.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende Garantstellingen:

Direct/ Indirect	Branche	Naam rechtspersoon	Oorspronke lijke hoofdsom	1-1-2021 Bedrag Totaal	1-1-2021 Garantstel- ling excl on- benutte op- nameruimte	2021 Garantstel- ling toevoe- ging	2021 Garantstel- ling verlaging (aflossing)	31-12-2021 Bedrag Totaal	31-12-2021 Garantstel- ling incl. op- nameruimte	31-12-2021 Onbenutte opname ruimte	31-12-2021 Percentage borgstelling gem. %	31-12-2021 Garantstel- ling excl on- benutte op- nameruimte
Indirect	Woningcorp	Stichting Arcade mensen en wonen	413.191.000	394.311.000	197.155.500	-	-	393.444.000	196.722.000	-	50%	196.722.000
		Stichting Vestia	352.000	105.000	52.500	-	105.000	-	-	-	-	-
		Stichting Wonen Wateringen	136.798.000	136.708.000	68.354.000	-	-	140.113.000	70.056.500	-	50%	70.056.500
		Wassenaarsche Bouw stichting	69.902.000	69.902.000	34.951.000	-	-	72.200.000	36.100.000	-	50%	36.100.000
		Stichting Wonen Midden-Deffland	28.732.000	28.732.000	14.366.000	-	-	28.592.000	14.296.000	-	50%	14.296.000
Totaal Indirect		648.975.000	629.758.000	314.879.000	-	105.000	634.349.000	317.174.500	-	-	317.174.500	
Direct	Kinderopvang	's-Gravensandse Kinderopvang Stichting	1.633.609	392.066	249.125	-	65.344	326.722	208.762	-	64%	208.762
		Stichting Kinderdagverblijf Tik-Tak	500.000	45.000	22.500	-	20.000	25.000	12.500	-	50%	12.500
		Stichting Kw est	3.600.000	1.476.002	1.476.002	-	144.000	1.332.002	1.332.002	-	100%	1.332.002
	Sport	Sport Vereniging Honselersdijk	137.500	114.583	114.583	-	9.164	105.419	105.419	-	100%	105.419
		Sportstichting Verburch	1.786.972	545.293	545.293	-	69.696	475.597	475.597	-	100%	475.597
		Stichting Atletieksupport Westland	410.000	52.800	52.800	-	23.800	29.000	29.000	-	100%	29.000
		Stichting Beheer en Exploitatie Sportaccommodatie Quintus	640.000	504.600	504.600	-	15.135	489.465	489.465	-	100%	489.465
		Stichting Beheer Sportpark De Zw eth	450.000	300.000	300.000	-	15.000	285.000	285.000	-	100%	285.000
		Stichting Beheer Tennispark 's-Gravensandse	340.000	201.288	201.288	-	12.306	188.982	188.982	-	100%	188.982
		Stichting Juliana Sportpark	860.000	438.052	438.052	-	39.433	398.619	398.619	-	100%	398.619
		Stichting Schietsportaccommodatie Monster	135.000	103.500	103.500	-	5.400	98.100	98.100	-	100%	98.100
		Stichting Sportaccommodatie Hockeyvereniging Westland	326.050	160.000	160.000	-	20.000	140.000	140.000	-	100%	140.000
		Stichting Sporthal Maasdijk	433.402	183.068	183.068	-	26.997	156.071	156.071	-	100%	156.071
		Stichting Sportpark Maasdijk en VV Maasdijk	100.000	76.648	38.324	-	6.672	69.976	34.988	-	50%	34.988
		Stichting Sportpark Polanen	425.000	289.775	289.775	-	13.014	276.761	276.761	-	100%	276.761
		Stichting Tennisparvlijoen Monster en MLTV-90	60.000	43.000	21.500	-	6.000	37.000	18.500	-	50%	18.500
		Stichting Vastgoed Accommodatie Velo	3.450.000	2.144.395	2.144.395	-	-34.710	2.179.105	2.179.105	-	100%	2.179.105
	Stichting Westlandse Gymnastiekverenigingen (SWGv)	300.000	91.476	91.476	-	-	86.558	86.558	-	100%	86.558	
	Stichting De Boetzelaer	7.500.000	7.500.000	3.000.000	-	-	7.500.000	7.500.000	-	100%	7.500.000	
	Voetbalvereniging Maasdijk	100.000	16.131	16.131	-	5.242	10.889	10.889	-	100%	10.889	
	Woningcorp	Stichting Arcade mensen en wonen	12.070.554	1.895.281	1.895.281	-	175.462	1.719.819	1.719.819	-	100%	1.719.819
		Stichting Wonen Wateringen	19.408.900	7.443.713	7.443.713	-	476.596	6.967.117	6.967.117	-	100%	6.967.117
	Zorginstelling	Patijnenburg B.V.	5.195.000	2.992.500	1.742.500	-	220.000	2.772.500	2.772.500	1.200.000	100%	1.572.500
		Stichting Huisvesting in nieuw Ter Heijde "HiT"	856.000	785.531	785.531	-	33.104	752.427	752.427	-	100%	752.427
		Stichting Zorginstellingen Pieter van Foreest	4.806.440	970.214	970.214	-	107.839	862.375	862.375	-	100%	862.375
	Volkshuisv.	Coöperatieve Tuinbouw Water Zuivering De Vlot U.A. (CAD)	880.000	596.000	430.001	-	48.000	548.000	394.560	-	72%	394.560
		HVC	28.714.415	27.800.473	27.800.473	-	449.570	27.350.903	27.350.903	-	100%	27.350.903
OBWZ Ontw ikkelingsbedrijf Westlandse Zoom CV		56.600.000	56.600.000	23.300.000	-	-	56.600.000	28.300.000	9.630.857	50%	23.484.572	
ONW Ontw ikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland CV		37.500.000	37.500.000	27.847.338	-	-	37.500.000	37.500.000	5.545.586	100%	31.954.414	
Onderwijs	Stichting Greenport Horti Campus (Lentiz)	13.000.000	10.833.333	10.833.333	-	433.333	10.400.000	10.400.000	-	100%	10.400.000	
Totaal Direct		202.218.842	162.094.722	113.000.796	-	2.406.398	159.683.407	131.046.019	16.376.443	-	119.485.004	
Endtotaal		851.193.842	791.852.722	427.879.796	-	2.511.398	794.032.407	448.220.519	16.376.443	-	436.659.504	

Naast reguliere mutaties in bestaande garanties waren er in 2021 geen nieuw afgegeven garanties, Wel is er 1 garantie beëindigd. Woningcorporatie Vestia heeft zijn sociale huurwoningen inclusief bijbehorende leningenportefeuille overgedragen aan de andere woningcorporaties in bovenstaande garantiestellingen.

In 2021 zijn er geen betalingen verricht uit hoofde van aanspraken op de verleende borg- en garantiestellingen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de toelichting op de balans worden belangrijke niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden (bijvoorbeeld langlopende huurcontracten en leasecontracten).

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen en rechten (negatieve bedragen). Het totaal van de belangrijkste van deze verplichtingen vanaf € 50.000 bedraagt € 44,7 miljoen.

Claims en geschillen

Er bestaat een risico dat leveranciers als gevolg van niet naleving van wet - en regelgeving door de gemeente claims indienen. Tevens bestaat het risico dat partijen claims indienen als gevolg van besluitvorming of het uitblijven van besluitvorming door de gemeente. Er zijn geen claims naar aanleiding hiervan bekend bij de gemeente.

De Westlandse Zoom

Er is een perceel waarvan de koopovereenkomst is getekend en de verplichting na 2021 doorloopt. Het perceel is aangekocht ten behoeve van het project De Westlandse Zoom. In totaal gaat het om een verplichting van de gemeente aan de verkoper € 0,4 mln.

Jaarrekening OBWZ C.V.

Vanwege artikel 15.2 van de op 10 maart 2014 afgesloten Samenwerkingsovereenkomst heeft het Ontwikkelingsbedrijf de Westlandse Zoom C.V. zich verplicht om medewerking te verlenen aan de jaarlijkse levering van gronden door de Gemeente met een minimale waarde van € 5,0 mln. Tot en met 2021 is aan deze verplichting voldaan.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de "Wet modernisering vennootschapsbelasting (Vpb-plicht) overheidsondernemingen" in werking getreden. Hierdoor zijn overheden in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting, voor zover zij een onderneming drijven. In eerste instantie was het Grondbedrijf de enige activiteit die door de zogenoemde ondernemerspoort ging. Begin 2019 werd duidelijk dat de inkomsten die gemeenten genereren uit de verkoop van reststromen (kunststof, papier e.d.) ook meegenomen moeten worden in de aangifte vennootschapsbelasting. In 2021 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat ook de reclame-inkomsten in de aangifte vennootschapsbelasting moeten worden opgenomen. In 2021 is de definitieve aanslag over het belastingjaar 2016 opgelegd. Tegen deze aanslag is een bezwaarschrift ingediend bij de Belastingdienst. We verwachten dat in 2022 een uitspraak op dit bezwaarschrift wordt gedaan. Deze uitspraak kan van invloed zijn op de aanslagen vanaf 2017 en volgende jaren.

7.3.3 Publicatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De WNT is van toepassing op Gemeente Westland. De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur (en overige topfunctionarissen) over het jaar 2021 is als volgt:

Gegevens 2021		
Bedragen x € 1	A.C. Spindler	A.P.M.A.F. Bergmans
1 Functie (functienaam)	Gemeentesecretaris/algemeen directeur	Raadsgriffier
2 In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	1-jan-18	1-sep-17
3 In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	Heden	Heden
4 (Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
5 Deeltijdfactor	100%	100%
6 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	142.904	120.345
7 Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	22.554	21.528
8 Totaal bezoldiging	165.458	141.847
9 Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	209.000	209.000
Gegevens 2020		
Bedragen x € 1	A.C. Spindler	A.P.M.A.F. Bergmans
1 (Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
2 Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%	100%
3 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.145	110.722
4 Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	21.095	20.197
5 Totaal bezoldiging	162.240	130.919
6 Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000

Toelichting

Het bezoldigingsmaximum voor de topfunctionarissen bedraagt € 209.000. Dit maximum wordt niet overschreden door de topfunctionarissen.

7.4 Bijlage verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Jaarlijks dient middels een bijlage bij de jaarrekening verantwoording te worden afgelegd over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen. In deze bijlage zijn hiertoe een aantal kengetallen c.q. bedragen opgenomen. De exact in te vullen gegevens per regeling worden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via haar website beschikbaar gesteld.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) Aard controle R Indicator: A7/01 € 0	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) Aard controle R Indicator: A7/02 € 27.111	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03 Ja	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04 Nee	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05 n.v.t.	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01 Veiligheidsregio Haaglanden	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: A12B/02 € 87.000	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03 Ja	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04 € 87.000	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05 Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 Aard controle R Indicator: B2/01 € 0	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/02 155	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: B2/03 155	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Aard controle R Indicator: B2/04 € 5.885	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 € 5.885	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Ja	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 Ja	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08 Nee			
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 € 58.900	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16 € 58.900	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20 € 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 120.000	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22 € 120.000				
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01 Ja	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02 1.000	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03 1.000			
			Projectnaam/nummer per project Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04 € 77.725	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: C1/05 € 77.725	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06 Ja	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie Aard controle R Indicator: C1/07 Ja		
			1 RRE inkoop producten Kopie projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08 € 77.725	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09 € 77.725	Toelichting op afwijkingen Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10 Ja	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11 Ja		

BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaamnummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Aantal woningen cumulatief (t/m jaar T)	Realisatie maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 08 verplicht	Totale besteding (jaar T)	Bestedingen in (jaar T) komen overeen met aanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 08 verplicht
		Tranche 1 t/m 3 Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04	Aard controle R Indicator: C9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/06
			1 2020-000079795	Ja	0	Ja	€ 163.249	Nee
			Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting besteding (jaar T) volgens projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Realisatie afwijkingen in (jaar T)	Cumulatieve realisatie afwijkingen in (t/m jaar T)	Cumulatieve opbrengsten uit grondrekeningen en/of kostenverhaal tot en met (jaar T) conform projectaanvraag
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/09	Aard controle R Indicator: C9/10	Aard controle R Indicator: C9/11	Aard controle R Indicator: C9/12
			1 2020-000079795	richting wijkroen, reconstructie Rijnvaartweg en aanleg extra bouwweg	€ 163.249	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam/ nummer	Actualisatie financieel tekort project	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Prijzen woningen komen overeen met projectplan (Ja/Nee)	Percentage gebouwde betaalbare woningen ten opzichte van het totaal aantal gebouwde woningen (t/m jaar T)	Project afgerond (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/13	Aard controle R Indicator: C9/14	Aard controle R Indicator: C9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/17	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/18
			1 2020-000079795	Alleen van toepassing voor tranche 3 beschikkingen	Alleen van toepassing voor tranche 3 beschikkingen	Ja	0	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/19					
			Nee					
BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.	Nee	
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/02	Aard controle R Indicator: C56/03	Aard controle R Indicator: C56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/06
			1 nvt	Zijdijk	€ 0	€ 0	0	0
			Kopie Projectnaam	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/07	Aard controle R Indicator: C56/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/10		
			1 Zijdijk	Ja	Ja	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/11					
			Nee					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04		
			155	€ 23.250	€ 12.949	Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwd reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
			€ 1.692.565	€ 144.688	€ 0	€ 563.925		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (kosten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		
			1 061783 Gemeente Westland	€ 0	061783 Gemeente Westland	€ 0		

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 577.712			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs				
		Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Aard controle R Indicator: D14/08				
		1 061783 Gemeente Westland	€ 0	061783 Gemeente Westland	€ 0				
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06	
		1 sportlaan De Lier	€ 0	061783 Gemeente Westland	€ 0				
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	€ 0	
		Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12		
		1 sportlaan De Lier							
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle R Indicator: E44B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03	Aard controle R Indicator: E44B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
		1 061783 Gemeente Westland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel					
		Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09					
		1 061783 Gemeente Westland	project Zandveldt	Nee					
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale Besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend)						
			Aard controle R Indicator: F1/01						
			€ 1.067.055						
			Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelsschets (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: F1/02	Aard controle R Indicator: F1/03	Aard controle D1 Indicator: F1/04	Aard controle D1 Indicator: F1/05	Aard controle D1 Indicator: F1/06	Aard controle R Indicator: F1/07	
			1 Galgweg 47A	€ 159	Ja		Ja	€ 136.835	
			2 Galgweg 49	€ 11.760	Ja		Ja	€ 349.243	
			3 Groeneweg 177	€ 4.009	Ja		Ja	€ 299.054	
			4 Groeneweg 70	€ 0	Nee		Nee	€ 5.204	
			5 Naaldwijkseweg 100 (Wa)	€ 0	Nee		Nee	€ 0	
			6 Sint Jorispad 24	€ 0	Nee		Nee	€ 908	
			7 Sint Jorispad 24A	€ 0	Nee		Nee	€ 1.029	
			8 Sint Jorispad 26A	€ 0	Nee		Nee	€ 1.059	
			9 St. Jorispad 17	€ 76.462	Ja		Nee	€ 383.768	
10 St. Jorispad 24B	€ 126.886	Ja		Nee	€ 631.156				
11 St. Jorispad 26	€ 7.933	Ja		Nee	€ 203.806				
12 Vlietweg 22B	€ 831.063	Nee		Nee	€ 837.609				
13 woningen onder hoogspanning	€ 8.784	Nee		Nee	€ 8.784				

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 15.975.765	€ 295.182	€ 918.593	€ 36.306	€ 113.859	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 73.085	€ 11.860	€ 0	€ 1.087.807	€ 3.386	€ 120.661
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>					
		€ 20.301	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) kapitaalverzekking (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 101.100	€ 39.100	€ 240.679	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverzekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekkingen BOB in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverzekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverzekkingen BBZ in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 35.969	€ 257.854	€ 0	€ 0	Ja	
		Welke regeling betreft het? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking <i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverzekking (aflossing) <i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	Baten (jaar T) kapitaalverzekking (overig) <i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 3.363 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 62 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 1.358.168 4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 445.592 5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 139.222	€ 0 € 0 € 78.798 € 21.420 € 1.162	€ 132.597 € 32.470 € 140.262 € 9.822 € 606	€ 0 € 0 € 62.265 € 1.400 € 11.023	€ 883 € 0 € 0 € 0 € 0		
		Kopie regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Aantal besluiten kapitaalverzekking (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>			
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 0 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 0 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 261 4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) 169 5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) 65	0 0 18 5 1	Ja Ja Ja Ja Ja				
		Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo <i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	Kapitaalverzekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverzekkingen Tozo in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>				
		€ 60.603	€ 0	118				

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)						
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	€ 5.885	€ 0	155			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02							
			€ 1.547.927	€ 1.016.483							
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten Aard controle R Indicator: H4/06	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08			
		1.3 Onroerende Zaken - onderhoud (sportaccommodaties)	€ 258.120	€ 258.120	€ 250.847						
		2.1.1 Onroerende Zaken - Nieuwbouw (vervanging kunstgras)	€ 250.847								
		3.1.1 Onroerende Zaken - Nieuwbouw (vervanging gymzaal Heenweg)	€ 0		€ 0						
		4.1.1 Onroerende Zaken - Nieuwbouw (investering sportpark de Hoge Bomen)	€ 247.751	€ 247.751							
		5.1.1 Onroerende Zaken - Nieuwbouw (Zwembad de Hoge Bomen)	€ 10.202		€ 10.202						
		6.1.1 Onroerende Zaken - Nieuwbouw (modernisering Zwembad Wateman)	€ 41.088		€ 41.088						
		7.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (sportaccommodatie Heenweg)	€ 122		€ 122						
		8.1.3 Onroerende Zaken - onderhoud (sportaccommodatie Oudelandstraat)	€ 605		€ 605						
		9.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (onderwijshuisvesting De Diamant)	€ 28		€ 28						
		10.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (onderwijshuisvesting Joanneschool)	€ 328		€ 328						
		11.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (cultuurpresentatie De Vang)	€ 572		€ 572						
		12.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (onderwijshuisvesting De Kyckert)	€ 0		€ 0						
		13.1.3 Onroerende Zaken - Onderhoud (onderwijshuisvesting Madeweg)	€ 9		€ 9						
		14.2.1 Roerende zaken - Aankoop (vervangingsreserve)	€ 53.325			€ 53.325					
		15.2.1 Roerende zaken - Aankoop (sportparken LED)	€ 0								
		16 Afwijking mengpercentage	€ 153.484					€ 153.484			
		17									
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Totaal bedrag volgens beschikking Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06			
		1	1034827	€ 255.427	€ 0	€ 120.000	€ 15.000	€ 180.000			
		2	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08							
		1	1034827	Nee							
		2									
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreeft jaar Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Beschikkingnummer / naam Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Totale besteding Aard controle R Indicator: H16/03						
		1	2020	560102508	€ 264.425						
		2	2021	560110323	€ 528.715						
		Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verskil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreeft jaar?					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Aard controle R Indicator: H16/08				
		1	Stichting Wateman Natuurlijk	€ 24.649	€ 24.649		€ 0	2020			
		2	Optisport Westland BV	€ 239.776	€ 239.776		€ 0	2020			
		3	Optisport Westland BV	€ 428.783	€ 428.783		€ 0	2021			
		4	Stichting Wateman Natuurlijk	€ 25.000	€ 25.000		€ 0	2021			
		5	Stichting Wateman Natuurlijk	€ 21.000	€ 21.000		€ 0	2021			

7.5 Bijlage overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele Baten en lasten 2021				
	Begroot Uitgaven	Werkelijke uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk inkomsten
01 Veiligheid	1.098.541	852.922	293.670	-92.484
(I) Project weerbare bloemenveiling	532.007	544.791	293.670	306.454
(I) Asbestverwijdering na brand Wateringen div.	0	0	0	-400.000
Aanpak ondermijning	566.534	308.130	0	1.062
02 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2.084.532	1.143.773	0	310.623
(I) Werken voor derden, Westlandse Zoom	0	72.620	0	142
(I) 01-1-Wegenonderh.beheerpl.wegen (tlv res 2810)	161.318	0	0	0
(I) Werken voor derden, ONW	0	100.988	0	82.874
01-1-Wegen – Nieuwe aanleg (tlv res 3000)	311.293	308.621	0	0
01-6 Parkeren - Fietsen (tlv res 2595)	103.500	57.538	0	0
Bijdrage integrale visie A4 veilingroute A20	148.871	0	0	75.754
Regionale verkeersprojecten (tlv res 2595)	1.359.550	604.006	0	151.854
03 Economie	1.409.000	835.584	0	257.382
(I) Overige Economische activiteit (tlv res 2020)	1.000.000	0	0	0
subsidieregeling Investeringsimpuls MKB Westland	225.000	194.664	0	0
Gebiedssamenwerking PZH	67.000	86.715	0	0
Energietransitie Glastuinbouw	17.000	21.909	0	64.133
Learning Community	50.000	0	0	0
Bijzondere Leerstoel ecosystemen	50.000	50.000	0	0
Woningbouwimpuls 2020, Waelpolder ONW	0	482.297	0	193.249
04 Onderwijs	2.971.640	2.639.603	1.794.960	2.402.474
(I) Onderwijshuisvesting basisonderwijs	680.000	348.822	0	0
Huisvesting primair onderwijs (tlv res 2920)	500.000	500.000	0	0
Onderwijsachterstandsbeleid (tlv subs 11291103)	1.855.654	1.790.781	1.794.960	2.402.474
(I) Talenten ontwik.- sluitende aanp.kwetsb.jongern	-64.014	0	0	0
05 Sport Cultuur en Recreatie	1.797.792	989.475	0	225.363
(I) Kunstzinnige vorming amateuristisch	257.089	119.149	0	0
Corona Cultuursubsidies	0	58.248	0	688
Corona Sportsubsidies	75.000	73.225	0	0
(I) SBK Investeringsubsidies sportverenigingen	170.000	0	0	0
Planon Zwembaden- reserves (2491)	453.243	264.296	0	0
(I) Groene sportvelden - algemeen (tlv res 4000)	143.985	143.986	0	0
coronasteun cultuur	512.500	210.572	0	104.675
(I) Visie cultureel erfgoed	110.975	0	0	0
(I) Kerkenvisie	75.000	0	0	0
Spuk Sportakkoord	0	120.000	0	120.000
06 Sociaal Domein	3.908.907	5.929.769	0	2.525.420
(I) Extra capaciteit inkomen (tlv res 2520)	61.742	114.581	0	0
Tijd. overbruggingsreg. zelfst. ondernemers	856.825	2.818.422	0	2.328.013
Tijd. Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	315.260	341.238	0	0
Schuldhelpverl. voork schulden-bestrijden armoede	0	6.770	0	0
(I) Jeugdwerkloosheid	0	0	0	196.793
Wet inburgering 2021	120.000	99.856	0	-270
Plusproduct ondersteuning Hulp bij het huishouden	0	113.695	0	0
Coronakosten Welzijn	679.316	438.284	0	0
(I) Erbij horen en meedoen - ontmoeting tot particip	156.274	99.801	0	0
(I) Statushouders en asielzoekers	174.490	119.695	0	0
Transformatiebudget sociaal domein	1.475.000	1.194.610	0	884
(I) Individuele voorzieningen Natura Jeugd	0	510.317	0	0
Versterking jeugdhulp in gezinsvormen	70.000	72.500	0	0
07 Volksgezondheid en Milieu	366.453	249.886	200.000	477.725
(I) 02-1 Handhaving riolering glastb.w(tlv res 4000)	50.000	0	0	0
Energietransitie bebouwe kom	235.000	172.161	0	0
Regeling Reductie Energieverbruik (RRE)	0	77.725	0	77.725
HVC Geothermie B.V.	0	0	200.000	400.000
Isolatiemaatregelen geluidbelasting Maasdijk	81.453	0	0	0

Incidentele Baten en lasten 2021				
	Begroot Uitgaven	Werkelijke uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk inkomsten
08 Ruimtelijke Ordening	7.436.697	3.262.927	0	1.678.621
Deelvisies wonen, voorzieningen en groen/blauw	100.000	0	0	0
(I) Ruimte voor de glastuinbouw (tlv res 1010)	0	0	0	219.300
Invoering omgevingswet (tlv de reserves 2585)	1.782.859	865.396	0	0
Uitkoopregeling St. Jorispad 24B	0	126.886	0	126.886
Uitkoopregeling St. Jorispad 17	0	76.462	0	76.462
Uitkoopregeling Vlietweg 22B	0	831.063	0	831.063
Verkenning ontwikkeling GHC (tlv res 2510)	836.366	663.009	0	44
(I) Volkshuisvesting (tlv res 2215)	1.018.097	81.392	0	0
Huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten	570.787	97.357	0	97.357
(I) Innovatieve woonvormen	233.538	0	0	0
Subsidie verplaatsing woningen (tlv 11291218;2910)	2.795.050	461.694	0	327.510
Startersleningen (tlv res 2380)	100.000	59.668	0	0
09 Bestuur en Ondersteuning	328.236	598.013	0	238.941
(I) Verkiezingen overige diensten	322.818	81.082	0	0
Liquidatie Stadsgewest Haaglanden	0	0	0	153.441
s-Gravenzande, v.Geeststraat 1 vm gemeentehuis	5.418	92.760	0	0
N, Prof. Holwerdalaan 62, huurgarantie Lentiz	0	338.671	0	0
Compensatie controle CTB (TAAK 10020)	0	85.500	0	85.500
10 Concernfinancien en algemene dekkingsmiddelen	605.000	286.650	0	0
Masterplan Digitalisering (res 2024)	225.000	226.538	0	0
Project Onboarding	30.000	60.112	0	0
Procesgericht Werken	350.000	0	0	0
Totaal Incidentele baten en lasten lager dan € 50.000	2.754.982	808.175	26.000	248.292
Eindtotaal	24.761.780	17.596.777	2.314.630	8.272.357

Incidentele reserves 2021		
<u>Onttrekking reserves</u>	Incidentele Baten	
	Totaal begroting	Rekening 2021
Programma 1	-472.229	-305.044
Onderz. ondermijning	-233.892	-66.707
Project Weerbare bloemenveiling	-238.337	-238.337
Programma 2 Verkeer en Vervoer	-1.998.239	-559.090
Wegen project gladde plateau's	-90.000	-49.400
Bijdrage integrale visie A4 veilingroute A20	-148.871	0
Diverse verkeersmaatregelen en -onderzoeken	-779.550	-230.594
verkeersonderzoeken	-70.000	-65.533
verkeersmaatregelen centrale as PZH	-225.000	0
verkennende studie lightrail in Westland	-95.000	0
verkeersmaatregelen gebiedsuitwerking Greenport	-140.000	-140.000
verkenningen 2 metropolitane fietspaden	-50.000	-16.026
Bewaking fietsenstalling Naaldwijk - Biesieklette	-103.500	-57.538
Wegenonderhoud beheerplan wegen (62101809-38394u)	-296.318	0
Programma 3 Economie	-542.699	-262.673
Bijzondere leerstoel ecosystemen	-100.000	0
MKB-fonds	-275.699	-195.673
Gebiedssamenwerking PZH	-67.000	-67.000
Investeringsfonds; economische opgaven Westland agenda	-100.000	0
Programma 4 Onderwijs	-705.000	-500.000
Talenten ontwikkelen	-205.000	0
IHP 2018-2021	-500.000	-500.000

Incidentele reserves 2021	Incidentele Baten	
	Totaal begroting	Rekening 2021
<u>Onttrekking reserves</u>		
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	-2.685.742	-1.052.235
Groene sportvelden algemeen	-249.999	-119.757
Investeringsubsidies sportverenigingen	-170.000	0
Compensatie OZB Westlandse sportverenigingen	-167.500	-167.500
Historisch archief en -streekarchief wegwerken achterstand	-284.000	-234.000
Vervanging speeltoestellen	-373.500	-30.000
groot onderhoud zwembaden	-453.243	-264.296
investering Hoge bomen	-400.000	0
Corona en cultuur	-512.500	-163.457
Corona en sport	-75.000	-73.225
Programma 6 Sociaal Domein	-13.227.014	-11.189.342
Versterking jeugdhulp in gezinnen	-70.000	-70.000
Tijd. Overbruggingsreg. Zelfstandige ondernemers (TOZO)	-856.825	-770.635
Statushouders en asielzoekers	-395.000	-102.930
Interne detacheringen t.l.v. materieel budget	-275.000	-275.000
Wet inburgering (statushouders - ondertussengroep)	-120.000	-100.126
Geëscaleerde zorg 18+/inloopfunctie GGZ	-50.000	-50.000
Prikkelarme woning Haagweg 33c	-70.000	0
Voorjaarsnota 2019: incidentele dekking Sociaal Domein	-800.000	-800.000
Perspectiefbrief: dekking SD	-3.500.000	-3.500.000
transformatie SD	-1.200.000	-894.975
SHV fte vroegsignalering	-111.098	-74.167
(I)Gewoon thuis-Aanpassingen woningen	-191.412	-14.950
(I) Gewoon thuis-samenwerking zorg voor thuiswonen	-128.393	8.565
bestrijding eenzaamheid	-81.156	-24.683
dekking exploitatie patijnenburg 2021	-400.000	0
KW, Leeuwerik 9, Okidoki (66509059-33310u BW 14052)	-3.840	-3.840
Subsidiereregelingen corona	-344.316	-234.059
TONK	-315.260	-315.260
Bijzondere bijstand	-51.767	-51.767
Re-integratie	-185.342	-185.342
Re-integratie Patijnenburg	-310.587	0
uitbreiding bestrijding eenzaamheid ouderen	-75.118	-75.118
Westlanders brigade	-75.000	0
subsidiereregeling senioren in coronatijd	-250.000	-222.676
VJN 2019: aanwending tbv Sociaal Domein	-1.000.000	-1.000.000
Extra capaciteit inkomen	-61.742	-61.742
1e act. 2021/VJN: SD vrijval reserve W+I	-2.305.158	-2.305.158
Tekort BUIG	0	-65.479
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	-4.065.470	-1.772.996
kapitaallasten geluidscherm	-81.453	0
handhaving	-50.000	0
Huisvesting arbeidsmigranten	-445.787	-97.357
creatieve maatregelen wonen	-832.820	-111.304
realisatie centrumplannen	-1.000.000	-8.925
Centrumplan Monster deelgebied 2a/2b gemeentelocatie	-955.410	-955.410
voorzieningen, groen/blauw, wonen	-100.000	0
Grondexploitatie herontwikkeling voormalig gem.kantoor Monster	-600.000	-600.000
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	-10.100.382	-2.642.358
22 groepswoningen 's-Gravenzandseweg	-250.000	-81.392
bijdragen aan sociale grondprijzen	-768.097	0
actieprogramma huisvesting arbeidsmigranten	-125.000	0
innovatieve woonvormen	-293.938	-60.400
Beheerskosten SVn (68226209/38390u)	-100.000	-59.668
Investeringsfonds: verkenningen R.O-stedebouwkundig	-350.000	-18.456
Investeringsfonds: verkenningen GHC	-1.000.000	-817.117
Investeringsfonds: uitvoeringsfonds centrumplannen	-2.500.000	0
invoering omgevingswet	-1.756.342	-838.878
diverse projecten	-111.000	-49.058
Bouwgrond faciliterende ontwikkeling (68300001)	449.045	-100.907
herstructurering glastuinbouw	-2.795.050	-134.184
Fazantlaan 9 afschrijving	-500.000	-482.298

Incidentele reserves 2021	Incidentele Baten	
	Totaal begroting	Rekening 2021
<u>Onttrekking reserves</u>		
Programma 9 Bestuur en ondersteuning	-380.629	-97.419
verkiezingen	-309.309	-97.419
ontwikkeling locatie Zuyt Brugge (zuideinde)	-71.320	0
Programma 10 Concernfinanciën en Alg. dekkingsmid	-15.376.321	-14.451.869
Verlengen reserve regionale verkeersprojecten	-1.906.000	-1.906.000
Perspectiefbrief: uitstellen reclamebelasting	-750.000	-750.000
ICT Regie en change	-518.000	-431.457
Budgetten personeel	-2.193.000	-2.193.000
Onderhoud software	-188.000	-188.000
Voorkomen schulden en armoedebestrijding	-307.614	-307.614
1e Act 2021/VJN: extra dotatie voor 2021 dub deb	-50.000	-50.000
masterplan	-225.000	-225.000
opheffen reserves	-156.862	-156.862
Trainees	-150.000	-52.779
Operational excellence: organisatieadviseur	-180.000	-180.000
HPK 2021	-188.000	-188.000
versterken organisatie arbeidsmarktcommunicatie	-70.000	-27.595
calamiteitenbudget	-1.000.000	-661.437
project Direct duidelijk	-51.080	-45.499
aanwending reserve	-100.000	-100.000
opheffen reserves	-113.412	-113.412
Centrumplan - Huis van de buurt Renovatie de Hoeksteen (H)	-154.379	-154.379
Centrumplan - Huis van de buurt Nieuwbouw de Hoeksteen (H)	-184.066	-184.066
Investeringsfonds; modernisering Waterman (BW21003)	-560.000	-560.000
Perspectiefbrief: aanzuiveren reserve SD	-1.028.592	-1.028.592
Investeringsfonds; sportpark Hoge Bomen - BW21003	-1.428.000	-1.428.000
Investeringsfonds; zwembad Hoge Bomen (machines e.d.)	-1.190.000	-1.190.000
Investeringsfonds; modernisering Waterman - BW21003	-1.260.000	-1.260.000
Investeringsfonds; verkenningen GHC	0	154.139
coronaplan BV	-444.176	-444.176
Vervanging zaaksysteem. Post 3 Coronaplan BV-ICT	-109.200	-109.200
Dekking activum 7265 - Metropolitane fietspad Naaldwijk-Rotterdam	-450.000	-450.000
dekkingsmiddel	-220.940	-220.940
MIP - reservering nieuwbouw gemeentewerf	-200.000	0
Totaal Onttrekkingen aan de reserves	-49.553.725	-32.833.025
Storting reserves	Incidentele lasten	
	Totaal begroting	Rekening 2021
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	609.496	609.496
noodfonds buitensportacc. naar reserve sportacc.	200.000	200.000
Dotatie van zwembaden - Groot onderhoud (65309050-38024i)	284.496	284.496
van exploitatie naar investeringsmiddelen (Wollebrand)	125.000	125.000
Mutaties Res. Bouwgr. Via Project adm.	0	403.903
facilitaire ontwikkelingen	0	403.903
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	2.259.974	1.909.160
Verkenning ontwikkeling GHC - voorgefinancierd in 2020 door AR	154.139	154.139
Centrumplan Monster deelgebied 2a/2b gemeentelocatie	955.410	955.410
Grex 22551 centrum winkelgebied afsluiting	0	160.698
RU27Actualisatie bijdragen bovenwijkse voorzieningen	950.425	438.913
Vanuit exploitatie (68100020 34390u -/-)	200.000	200.000

Incidentele reserves 2021	Incidentele Baten	
	Totaal begroting	Rekening 2021
<u>Onttrekking reserves</u>		
Programma 10 Concernfinancien en Algemene dekkingsmiddelen	-704.513	-754.578
Perspectiefbrief: versterken AR	636.000	636.000
opheffen reserves	357.485	357.485
Voordelig saldo 2020	-14.427.682	-14.427.682
OBWZ + ONW minus BPD doorbetaling	384.537	384.537
Perspectiefbrief: aanzuiveren reserve SD	1.028.592	1.028.592
Voorkomen schulden en armoedebestrijding	307.614	307.614
Opbrengst annuïteitenleningen starters (68226219/51100i)	325.000	274.935
opheffen reserves	0	0
coronapakketten	3.507.496	3.507.496
Verlengen reserve regionale verkeersprojecten	1.906.000	1.906.000
naar reserve volkshuisvesting	0	0
Dekking activum 7265 - Metropolitane fietspad Naaldwijk-Rotterdam	450.000	450.000
Dekking activum 7226 - Geluid reducerende maatr. Heulweg	12.000	12.000
Reconstructie/sanering aan de Vreeburchlaan (BW21003)	32.000	32.000
Centrumplan - Huis van de buurt Renovatie de Hoeksteen (H)	154.379	154.379
Centrumplan - Huis van de buurt Nieuwbouw de Hoeksteen (H)	184.066	184.066
Investeringsfonds; sportpark Hoge Bomen - BW21003	1.428.000	1.428.000
Investeringsfonds; zwembad Hoge Bomen (machines e.d.)	1.190.000	1.190.000
Investeringsfonds; modernisering Waterman - BW21003	1.260.000	1.260.000
Investeringsfonds; modernisering Waterman (BW21003)	560.000	560.000
Totaal	1.860.209	1.863.232
	-47.693.516	-30.969.793

7.6 Bijlage gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Op grond van artikel 66 dient de gemeente in de jaarrekening een verplichte bijlage taakvelden op te nemen. Daarnaast wordt de bijlage gepresenteerd over de programma's.

Dienstjaar: 2021										
Programma 01 Veiligheid										
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	464.532	7.156.748	6.692.216	498.167	7.134.342	6.636.175	87.791.79	7.004.513,17	6.916.721,38
1.2	Openbare orde en veiligheid	117.455	3.596.609	3.479.154	425.344	4.647.662	4.222.318	605.251,93	4.279.024,42	3.673.772,49
Programma 02 Verkeer, vervoer en waterstaat										
2.1	Verkeer en vervoer	1.123.970	19.182.653	18.058.683	1.143.837	18.623.881	17.480.044	1.881.027,27	17.464.012,66	15.582.985,39
2.2	Parkeren	372.917	630.464	257.547	243.174	724.517	481.343	198.546,73	577.680,77	379.134,04
2.4	Economische havens en waterwegen	0	1.472.435	1.472.435	3.145	1.313.431	1.310.286	4.046,93	1.620.932,00	1.616.885,07
Programma 03 Economie										
3.1	Economische ontwikkeling	80.762	3.696.936	3.616.174	246.362	3.102.453	2.856.091	1.404.099,43	3.151.031,68	1.746.932,25
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-43.819	-43.819	0	956.354	956.354	22.119,58	33.904,89	11.785,31
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	567.475	649.944	82.469	557.475	579.464	21.989	643.171,91	682.526,87	39.354,96
3.4	Economische promotie	384.592	515.174	130.582	319.592	596.288	276.696	312.552,79	553.632,97	241.080,18
Programma 04 Onderwijs										
4.2	Onderwijshuisvesting	1.031.450	8.696.738	7.665.288	1.013.947	9.784.866	8.770.919	983.374,96	9.424.294,72	8.440.919,76
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	508.460	3.651.494	3.143.034	2.175.420	5.339.565	3.164.145	2.919.273,24	5.162.599,05	2.243.325,81
Programma 05 Sport, cultuur en recreatie										
5.1	Sportbeleid en activering	0	490.978	490.978	0	480.624	480.624	120.562,10	433.540,34	312.978,24
5.2	Sportaccommodaties	1.124.844	12.711.612	11.586.768	1.193.127	8.012.188	6.819.061	3.273.024,03	8.867.591,00	5.594.566,97
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	250.668	3.404.308	3.153.640	212.299	3.863.351	3.651.052	355.671,78	3.409.551,27	3.053.879,49
5.4	Musea	2.600	858.083	855.483	2.600	1.159.139	1.156.539	908,98	1.103.369,88	1.102.460,90
5.5	Cultureel erfgoed	6.550	337.695	331.145	550	508.139	507.589	4.511,42	336.568,98	332.057,56
5.6	Media	64.095	2.329.766	2.265.671	67.093	2.670.232	2.603.139	102.083,47	2.672.935,05	2.570.851,58
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	145.556	8.551.233	8.405.677	112.270	9.062.464	8.950.194	217.484,10	8.669.930,67	8.452.446,57
Programma 06 Sociaal domein										
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	232.350	7.139.311	6.906.961	279.672	9.337.233	9.057.561	329.248,30	8.368.147,85	8.038.899,55
6.2	Wijkteams	93.000	11.639.306	11.546.306	93.000	12.272.531	12.179.531	238.355,68	11.874.391,93	11.636.036,25
6.3	Inkomensregelingen	20.500.194	26.637.575	6.137.381	20.091.713	26.849.105	6.757.392	22.253.875,31	28.946.263,22	6.692.387,91
6.4	Begeleide participatie	0	7.179.841	7.179.841	0	7.421.341	7.421.341	474,12	6.924.762,87	6.924.288,75
6.5	Arbeidsparticipatie	0	2.044.820	2.044.820	340.537	3.045.277	2.704.740	537.761,80	2.279.517,26	1.741.755,46
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	115.000	3.089.249	2.974.249	115.000	4.425.373	4.310.373	64.913,25	3.904.725,35	3.839.812,10
6.7	Maatwerkdiensverlening 18+	228.000	15.901.913	15.673.913	228.000	18.031.522	17.803.522	603.922,12	18.213.767,92	17.609.845,80
6.72	Maatwerkdiensverlening 18-	0	22.615.131	22.615.131	0	25.513.644	25.513.644	42.659,26	26.450.707,09	26.408.047,83
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	553.000	553.000	0	473.848	473.848	270,71	534.730,13	534.459,42
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	2.113.000	2.113.000	0	2.964.000	2.964.000	0,00	3.038.586,40	3.038.586,40
Programma 07 Volksgezondheid en milieu										
7.1	Volksgezondheid	72.195	1.407.178	1.334.983	73.774	1.425.749	1.351.975	2.260,30	1.445.757,16	1.443.496,86
7.2	Riolering	14.641.971	12.585.451	-2.056.520	14.866.971	12.738.974	-2.127.997	15.098.093,15	11.930.299,28	-3.167.793,87
7.3	Afval	15.857.100	12.859.548	-2.997.552	15.668.600	12.668.051	-3.000.549	16.568.580,04	11.914.797,22	-4.653.782,82
7.4	Milieubeheer	215.010	5.045.670	4.830.660	215.000	5.289.254	5.074.254	546.779,59	4.999.687,92	4.452.908,33
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.436.231	1.651.421	215.190	1.450.571	1.798.632	348.061	1.699.614,76	2.077.943,93	378.329,17
Programma 08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
8.1	Ruimtelijke ordening	2.230.041	6.629.675	4.399.634	2.345.183	7.982.538	5.637.355	3.901.694,59	8.104.186,34	4.202.491,75
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	32.681.428	40.702.582	8.021.154	21.384.921	28.549.683	7.164.762	9.861.427,94	8.510.393,16	-1.351.034,78
8.3	Wonen en bouw en	4.528.960	6.405.609	1.876.649	5.375.944	11.020.467	5.644.523	6.887.173,61	6.282.476,69	-604.696,92
Programma 09 Bestuur en Ondersteuning										
0.1	Bestuur	7.000	4.613.281	4.606.281	7.000	4.777.810	4.770.810	245.850,92	4.373.787,94	4.127.937,02
0.2	Burgerzaken	1.471.702	4.993.430	3.521.728	1.511.641	5.608.059	4.096.418	2.053.309,01	5.458.048,72	3.404.739,71
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.983.429	2.891.348	907.919	1.074.525	3.117.596	2.043.071	3.587.387,49	3.722.964,69	135.577,20
Programma 10 Concernfinanciën en algemene dekkingsmiddelen										
0.4	Overhead	2.071.290	40.294.782	38.223.492	2.399.500	43.479.314	41.079.814	2.473.980,59	41.764.005,74	39.290.025,15
0.5	Treasury	16.805.187	-1.957.515	-18.762.702	17.671.227	-1.749.097	-19.420.324	17.843.220,67	-1.901.642,49	-19.744.863,16
0.61	OZB w oningen	14.457.655	872.296	-13.585.359	14.532.655	927.566	-13.605.089	14.599.526,63	934.307,56	-13.665.219,07
0.62	OZB niet-w oningen	16.991.650	405.534	-16.586.116	17.191.650	433.826	-16.757.824	17.446.042,08	415.652,54	-17.030.389,54
0.64	Belastingen overig	142.000	426.392	284.392	142.000	443.401	301.401	116.075,51	433.425,91	317.350,40
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	143.208.975	0	-143.208.975	154.350.169	0	-154.350.169	155.730.119,26	0,00	-155.730.119,26
0.8	Overige baten en lasten	570.000	6.250.424	5.680.424	0	2.701.174	2.701.174	221.883,28	1.964.927,36	1.743.044,08
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	627.000	627.000	0	1.064.000	1.064.000	0,00	1.078.375,00	1.078.375,00
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	2.428.800	2.428.800	0,00	23.681.425,52	23.681.425,52
Totaal programma voor bestemming		333.256.698	333.256.698	0	352.051.043	352.051.043	0	341.582.943,99	341.582.943,99	0,00

7.7 Bijlage Rapportage begrotingsrechtmatigheid

De onafhankelijke accountant oordeelt over zowel de getrouwheid van de jaarstukken als over de rechtmatigheid van de bestedingen. De onafhankelijke accountant baseert zijn controleactiviteiten mede op het op 7 december 2021 door uw raad vastgestelde "Controleprotocol jaarrekening 2021". Hierin is ook een relatie gelegd met het begrotingscriterium in het kader van begrotingsrechtmatigheid.

Het begrotingscriterium wordt als volgt gedefinieerd:

"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Begrotingsoverschrijdingen worden door de onafhankelijke accountant echter niet altijd meegenomen in de overweging om al of niet een goedkeurende verklaring te geven. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.

Rechtmatigheidsaspecten afwijkingen programmarekening 2021

Tijdens het samenstellen van de jaarrekening zijn er geen begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd.

Rechtmatigheidsaspecten afwijkingen investeringen 2021

Ultimo 2021 is er geen sprake van overschrijdingen op investeringen.

Samenvattend

Er is geen sprake van een onrechtmatigheid, meetellend voor het oordeel inzake de begrotingsrechtmatigheid.

7.8 Bijlage Rapportage Interbestuurlijk toezicht

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		De provincie heeft in haar brief van december 2021 over het financieel toezicht op de begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2025 aangegeven dat er sprake is van een structureel sluitend begrotingsresultaat. Ook constateert de provincie in genoemde brief dat de begroting 2022 structureel en reëel in evenwicht is. De provincie vraagt opnieuw aandacht voor de genomen maatregelen in het sociaal domein die pas voor het eerst effect resulteren in 2021 en zonodig moeten worden bijgesteld. Gelet op het begrotingsresultaat 2021 van € 23,6 miljoen is die bijstelling niet nodig gebleken. Vanzelfsprekend blijft dit dossier, vanwege het open einde karakter, wel altijd bijzondere aandacht eisen. De gemeente heeft eerder onder de begroting 2021-2024 een financieel dekkingsplan (de zgn. transformatie sociaal domein) gelegd. Dat plan heeft ertoe geleid dat een structureel sluitende meerjarenbegroting aan de raad kon worden aangeboden. De gemeente is van mening dat dat dekkingsplan nog immer valide is.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Wij begrijpen dat de provincie de ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten, en daarmee ook die van de gemeente Westland, op de voet volgt. Wij onderkennen de invloed van het sociaal domein op de komende meerjarenbegroting. In de jaarrekening 2021 sluit de gemeente het jaar wederom af met een positief resultaat.
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		Bij voorgaande rapportages is aangegeven dat alle vigerende bestemmingsplannen in overeenstemming zijn met de Verordening Ruimte 2014. De afgelopen jaren zijn er geen nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld, die in strijd zijn met de vervallen Verordening Ruimte 2014 of met de nu geldende Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2). De nieuwe Omgevingsverordening Zuid-Holland is qua beleidsinhoud niet anders dan de Verordening Ruimte 2014.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actuele uitvoerings- en handhavingsstrategie. De raad is binnen twee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma 2021 is voor 1 februari 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 15 juli 2021 geïnformeerd. De evaluatierapportage 2020 is voor 15 juli 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 1 oktober 2021 geïnforemeerd.		De gemeente Westland beschikt over een meerjarig VTH strategie en uitvoeringsprogramma (GGP-UP). Voor het jaar 2021 wordt de laatste hand gelegd aan een Jaarevaluatierapportage, beoogd wordt dit gereed te hebben en bestuurlijk akkoord te hebben in april 2022.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De gemeente Westland heeft een monumentencommissie bestaande uit vijf deskundigen op het gebied van bouwhistorie en restauratie, architectuurgeschiedenis, stedenbouw, herbestemming, bouwkunde, lokale historie en archeologie. De monumentencommissie adviseert op plannen voor wijzigingen met betrekking tot monumenten en gebiedsontwikkeling
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	

Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.		<p>Niet overgebracht archief: Er is een Strategisch Informatiebeheer Overleg ingesteld en indien dit aan de orde is legt de stuurgroep Informatiebeheer hieraan verantwoording af. In 2021 is gestart met het programma Klant in beeld, informatie op orde (KIBIOO). Eén van de doelstellingen van het programma is informatie duurzaam toegankelijk beheren. Om dit mogelijk te maken zijn zowel een zaaksysteem als een digitaal archief/e-depot aangeschaft. Dit centraal digitaal archief is onder te verdelen in een Record Management (RM) deel en een e-depot deel. Het RM deel is te vergelijken met het 'oude' semi-statisch archief en bevat zowel op termijn te vernietigen als permanent te bewaren archiefbestanden. Na het verstrijken van de overbrengingstermijn worden deze archiefbestanden vernietigd of formeel overgebracht naar het e-depot. Bij aanschaf van procesapplicaties wordt 'Archive by design' toegepast. Momenteel is het principe 'archiveren bij de bron' een populair thema. In Westland verstaan we onder dat principe dat procesinformatie tijdens de afhandeling van het proces zo veel mogelijk in de procesapplicatie wordt opgeslagen. Om te bereiken dat archiefbestanden die los op netwerkschijven worden opgeslagen in het centraal digitaal archief terecht komen hebben we de beschikking over de RM Tool. Na een per proces vast te stellen periode na afhandeling van een zaak, wordt de procesinformatie gearchiveerd in het centrale digitale archief. Het bovenstaande geldt ook voor de op termijn te vernietigen informatie en zelfs voor de informatie die korter dan 10 jaar bewaard moet worden. Doelstelling is om te voorkomen dat procesapplicaties jaren in de lucht gehouden moeten worden alleen omdat de bewaartermijn van de data nog niet verstreken is. Westland zet breed in op de communicatie over de nieuwe werkwijze en de DIV adviseurs hebben zowel hier een cruciale rol in als in het uitfaseren van Corsa en het in gebruiknemen van het nieuwe centraal digitaal archief. Overgebracht archief: Het project wegwerken achterstanden in de goede, geordende en toegankelijke staat van de onder andere overgebrachte archieven van de voormalige gemeenten van de gemeente Westland is in 2021 gestart. Omdat het werk op locatie wordt gedaan heeft Covid-19 voor vertraging gezorgd en het werven van gekwalificeerd personeel gaat uiterst moeizaam. De archieven van de gemeente 's-Gravenzande zijn verwerkt en de inventarissen staan deels op archieven.nl. Het archief van de gemeente Naaldwijk wordt momenteel bewerkt.</p>
Is er reden voor extra aandacht?	nee	

Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft niet volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is een achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Achterstand per 1 januari 2021	4
		Fase interventieladder op 1 januari 2021	Informatie opvragen en valideren
		Taakstelling eerste halfjaar 2021	85
		In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	38
		Achterstand per 1 juli 2021	51
		Fase interventieladder op 1 juli 2021	Informatie opvragen en valideren
		Taakstelling tweede halfjaar 2021	69
		In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	102
		Achterstand per 31 december 2021	18
		Fase interventieladder op 31 december 2021	Afspraken maken ambtelijk
		Toelichting	
		<p>De 2e helft 2021 is afgesloten met een achterstand op de taakstelling van 51. Dit betekent dat we het 1e half jaar 38 personen hebben gehuisvest. De achterstand van 51 is meegenomen naar de 2e helft van 2021 waardoor er in de 2e helft 120 personen geplaatst moesten worden. De achterstand in de 1e helft 2021 is o.a. veroorzaakt door: overname Vestia bezit, waardoor de focus bij corporatie minder op de taakstelling zat, de druk op de woningmarkt (ook de reguliere woningzoekende verdienen een kans, maar tevens ook urgenten en uitstromers uit instellingen), de hoge taakstelling, een lagere mutatiegraad (normaal is 300 in de 1e helft, nu 210) en de lockdown in januari en februari, waardoor sommige processen stil kwamen te liggen.</p> <p>De provincie heeft de fase op de interventieladder per 1 juli 2021 niet verhoogd en is blijven staan op trede 2, informatie opvragen en valideren.</p> <p>De 2e helft 2021 is afgesloten met een achterstand op de taakstelling van 18. Er zijn in het 2e half jaar 102 personen gehuisvest. Er lag een grote uitdaging om de forse taakstelling van in totaal 120 personen te realiseren, gezien de nog steeds grote druk op de woningmarkt en opnieuw de genomen maatregelen ten gevolge van Covid19 in de 2e helft van 2021. Door grote inzet van alle betrokken partijen is de achterstand beperkt gebleven tot 18 personen.</p> <p>Ook hadden we in 2021 te maken met veel éénpersoonshuishoudens. Omdat de corporatievoorraad in Westland niet goed aansluit op deze groep heeft Arcade weer voorgesteld een eengezinswoning om te katten voor kamerbewoning voor vier éénpersoonshuishoudens met een vooruitzicht op gezinshereniging. Dit is uiteindelijk gebeurd, waardoor Arcade nu 2 van dit soort doorstroomwoningen heeft voor éénpersoonshuishoudens. Wanneer de éénpersoonshuishoudens of de taakstelling afneemt worden deze woningen weer omgezet naar een normale eengezinswoning.</p>	
Is er reden voor extra aandacht?	ja	<p>De provincie heeft als gevolg van het feit dat de 2e helft van 2021 is afgerond met een achterstand van 18 personen de gemeente laten stijgen op de interventieladder naar trede 3, afspraken maken ambtelijk. Met alle betrokken partijen heeft inmiddels overleg plaatsgevonden om te zorgen dat we op schema blijven liggen om de taakstelling van 63 personen + de achterstand van 18 = totaal 81 personen te realiseren. Er is een lage mutatiegraad, met name in de woningen voor grote gezinnen vanaf 6 personen. Er zijn daarnaast twee grote gezinnen van 10 of meer personen gekoppeld, die niet een in sociale huurwoning van de woningcorporaties gehuisvest kunnen worden. De gemeente is uiteindelijk wel verantwoordelijk voor de huisvesting van deze grote gezinnen en zal moeten zorgdragen voor een oplossing.</p>	

Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk
Verdilaan 7, 2671 VW Naaldwijk
14 0174
info@gemeentewestland.nl
www.140174.nl